

SLEUTELS JAARGANG 1963 –1964

CURSUS I INZICHT

Eerste Les.	2
INZICHT	2
ESOTERISCH – EXOTERISCH.....	7
Tweede Les.	15
RELATIVITEIT	15
PERSOONLIJK BELEVEN.....	20
SPREUKEN	24
Derde Les.	25
WERKELIJKHEIDSZIN.	25
VORMEN VAN MYSTIEK.	32
SLOTWOORD.....	37
Vierde Les.	39
DRANGVERSCIJNSELEN.	39
DE MYSTIEKE KRACHT IN ONS WEZEN	46
SAMENVATTING	50
Vijfde Les.	51
KOMENDE INVLOEDEN.	51
GASTSPREKER.....	57
COMMENTAAR	62
GEESTKRACHT.....	64
Zesde Les.	66
DE VERHOUDING GEEST – STOF.	66
MYSTIEK EN ROES	73
Zevende Les.	77
KWALITEITEN VAN HET IK.	77
DE ACHTERGRONDEN VAN HET BEWUSTWORDINGSPROCES.....	82
DE STEEN DER WIJZEN.	85
Achtste Les.	88
GEESTELIJKE VOERTUIGEN EN KRACHTEN.	88
HEERSENDE KRACHTEN.....	96
BLOESEM.....	100
Negende Les.	102
DE SLEUTEL VAN DE WERKELIJKHEID.	102
FILOSOFIE	107
ZWAKHEID	110
DEFINITIES	112
Tiende Les.	112
WAAROM EN HOE?	112
MOET DE MENS NUTTIG ZIJN?	120
INZICHT	121

EERSTE LES - INZICHT

Het begrip inzicht wordt al te veel verward met het begrip kennis. Kennis en inzicht zijn echter twee waarden, die niet van elkaar afhankelijk zijn en niet onmiddellijk met elkaar in verband behoeven te staan. Het beginsel, waarop alle inzicht is gebaseerd, kunnen wij kort in enkele punten uitdrukken.

In de eerste plaats: Alle waarderings – positief en negatief – zijn persoonlijk en betekenen nimmer een definitieve waardebeoordeling in kosmische zin. Positiviteit en negativiteit van streven of denken kan dus alleen worden bepaald van uit ons eigen standpunt of denken.

In de tweede plaats: Alle waarden, die in de kosmos optreden, zijn bipolair. Ze hebben twee polen, die a.h.w. de einden van de werking of van de kracht zelf definiëren. Een eenvoudig voorbeeld: Licht kan niet bestaan zonder duister. Licht – duister als zodanig is een totaal dat een trilling omschrijft. Is deze trilling aanwezig, dan wordt zij beëindigd door duister (afwezigheid van trilling) en licht (volledigheid van trilling). De kracht, waarin de trilling plaatsvindt, is het eigenlijke wezen van het totale verschijnsel.

Als wij dit stellen, is men geneigd te vragen naar de indeling. Men zegt: Hoe moeten wij dan de verschillen tussen licht en duister gradueel indelen? Dit is niet mogelijk. Elke indeling is wederom een willekeurige. Zij vloeit voort uit onszelf en ons denken en kan als zodanig nooit bepalend zijn voor de eigenschappen van het geheel dat wij beschouwen; slechts onze benadering wordt erdoor bepaald. Wanneer ik licht ken, dan zal het wezen van het totale licht mij tevens duidelijk maken wat het totale duister is. Beide eigenschappen zijn geheel gelijk, met dit verschil dat licht absolute trilling, duisternis absolute niet-trilling of stasis is.

Wanneer u te maken krijgt met een bepaald begrip in uw eigen wereld, dan zult u ontdekken, dat er heel veel benaderingen mogelijk zijn. Elk van die benaderingen kan men redelijk verantwoorden. Elk van die benaderingen geeft een ander resultaat. Zolang het feit zelf kenbaar is, zal het deel uitmaken van een bipolair geheel. Wanneer ik het verschijnsel niet interpreteer maar registreer, kan ik aan de hand van het vastgestelde ook weten wat het door mij niet gekende tegendeel inhoudt en betekent.

Hier is dus de spiegeling van waarden, zoals men deze pleegt te noemen, betekenisrijke geworden voor erkenning en inzicht. Want elke kennis van een fenomeen of een toestand op zichzelf doet mij de werking en de samenhang niet begrijpen. Heb ik echter enige kennis van één der absolute punten of kan ik mij daarvan een nog zo beperkte voorstelling maken, dan kan ik mij ook het tegendeel voorstellen door een negatie te scheppen voor elk punt, dat daarin door mij als positief wordt erkend en omgekeerd. Het resultaat is, dat ik inzicht krijg niet in het verschijnsel maar in de krachtsverhouding waarbinnen het verschijnsel zich afspeelt. Hiermede heb ik een aanwijzing gekregen voor de mogelijkheden, waarbinnen het verschijnsel begrensd is. Ik heb daarnaast een begrip gekregen voor al datgene wat kan bestaan, ook wanneer het niet onmiddellijk kenbaar is. En in vele gevallen zal ik ontdekken dat t.o.v. mijzelf beide tegendelen een gelijke werking uitoefenen. Dit laatste vergt, naar ik meen, een nadere verklaring.

Wanneer ik een bepaalde kracht mentaal gebruik en deze kracht is de factor X verwijderd van mijn normaal bestaan, dan kan deze kracht gelijkelijk voor mij geuit en erkend worden door een zuiver materiële reactie of handeling, die eveneens de factor X is verwijderd van mijn normaal bestaan. U moet dit punt eens overwegen.

De grote basis van het Al is evenwicht. Een evenwicht, dat niet inhoudt – let wel – een stilstand, maar een gelijk blijven van totale waarden bij een verwisseling van deelwaarden. Zolang wij kunnen uitgaan van de gedachte, dat het heelal zichzelf gelijk blijft – ook al wisselen binnen dit Al de waarden en betekenissen – dan komen wij vanzelf tot een inzicht in

de wet van compensatie. De wet van compensatie n.l. stelt niet slechts dat wat op punt A gebeurt op punt B zijn tegendeel moet vinden, maar het gaat verder.

Wanneer ik weet, dat een verschijnsel optreedt, dan weet ik dat gelijktijdig het tegendeel bestaat. Wanneer ik het tegendeel erken, dan kan ik ook de reacties die optreden en de verschuivingen van waarden berekenen, daarbij voor mijzelf voortdurend stellend, dat het geheel der door mij erkende waarden gelijk zal blijven.

Hier heb ik een factor eraan toegevoegd, die niet geheel betrouwbaar is, n.l. de door mij erkende waarden. Het totaal der waarden ligt hoger en is groter. Toch kunnen wij ons op deze wijze een zeer vergaand begrip van toestanden verwerven; wij kunnen op deze wijze ook een goed begrip voor onze eigen persoonlijkheid krijgen. Ik geef u een voorbeeld:

Revolutie. Revolutie is opstandigheid, omwenteling. Dan moet daartegenover staan: slaafsheid en een statische vorm. Wanneer wij zien dat opstandigheid zich ergens openbaart, dan kunnen wij ervan overtuigd zijn, dat elders slaafsheid aanwezig is. De opstandigheid kan de slaafsheid niet overwinnen en omgekeerd kan de slaafsheid de opstandigheid niet overwinnen. Zo wij beide punten hebben erkend, weten wij dus wat het middelpunt is, waar de krachten elkaar opheffen. Wij kunnen dan zeggen: De revolutie komt tot stilstand op een bepaald punt. De slaafsheid neemt af en komt ook tot stilstand op een bepaald punt. Dan is de werking, die wij hebben te verwachten: een minder slaafse maar toch zeker gebonden maatschappij, denkwijze of systeemvorm.

Nu dit alles is gesteld, kunnen wij de kern van onze cursus aansnijden. U hebt in u bepaalde reacties op de buitenwereld, u hebt bepaalde opvattingen en daarnaast een aantal onderdrukte waarden, verlangens, denkbeelden en schrikbeelden. Het één verklaart altijd het ander. Uw feitelijke houding ligt altijd in het middelpunt tussen uw mogelijkheden en uw angsten, kortom, uw duistere elementen. Een mens, die geen angst kent en absoluut onbevreesd is, zal niet vooruitkomen. Een mens die absoluut bevreesd is voor alle dingen, zal evenmin vooruitkomen. In beide gevallen hebben wij n.l. een zekere stasis. Een mens echter, die bevreesd is maar tegenover zijn vrees het begrip moed kan stellen, heeft het streven gevonden.

Het streven is voor de mens in deze dagen van buitengewoon groot belang, omdat alles wat hij materieel nastreeft een geestelijke weerslag heeft. Wanneer u streeft naar een wegvallen van elke angst en elke pressie op materieel vlak, dan schept u diezelfde waarde gelijktijdig op geestelijk vlak. Tracht u dit punt geestelijk te bereiken, dan zult u ontdekken, dat een materiële nood daaruit voortvloeit. Als u bang bent voor uw leven, voor uw wijze van denken en bestaan, dan zult u proberen uzelf te verwerpen of afstand te doen van uzelf. U kunt daarin nimmer slagen; want hetgeen u innerlijk (dus mentaal of geestelijk) bent en hetgeen u stoffelijk bent, houdt elkaar in evenwicht. Het één kan niet zonder het ander bestaan. En daarmee hebben we een belangrijk punt bereikt.

Het is mogelijk voor elk menselijk probleem een bipolaire waarde te vinden, die niets te maken heeft met de stoffelijke uiting en met het geestelijk tegendeel ervan, maar die bepaalt in welke richting ons streven zich beweegt. Ik geef ook hiervan duidelijkheidshalve een voorbeeld:

Een mens zoekt naar saamhorigheid in stoffelijke zin. Gelijktijdig verwerpt hij de wijze, waarop hij deze zoekt en voelt zich geestelijk eenzaam. Nu kan men zeggen, dat deze mens met zichzelf in strijd is; en zolang deze strijd niet in zijn ware betekenis wordt begrepen, zal de mens daardoor onevenwichtig en vaak ongelukkig zijn. Zodra de mens echter begrijpt, dat het hier niet gaat om een vorm van zelfbeleving of zelfuiting in de geest of in de stof en daarentegen een degout heeft van hetgeen hij daarvoor doet, zal hij zeggen: "Kijk, ik streef naar harmonie." En dan zal hij ontdekken dat de gehele scala van harmonische mogelijkheden, die liggen tussen de uitersten van enerzijds een vorm van bevrediging, anderzijds een vorm van zelfverwerping, het hem dus mogelijk maakt een evenwicht te scheppen, waarbij hij niet meer alleen een bepaald uiterste van uit zichzelf uitbeeldt maar het geheel van het harmonisch beleven, dat voor hem belangrijk is, in zijn leven tot uitdrukking brengt. Zodra dit totaal harmonisch beleven optreedt, is er een eenheid ontstaan, waarbij alle factoren elkaar aanvullen. En dit elkaar aanvullen impliceert weer, dat deze mens dus – bevrijd van de

spanningen op dit terrein – ook andere tweepolige waarden in zijn leven met elkaar in overeenstemming kan brengen.

Dit is een enkel voorbeeld, ik zou er meer kunnen geven. Het zal u echter uit dit alles duidelijk zijn geworden, dat het begrip inzicht niet in de eerste plaats kennis vraagt. Het vraagt geen wetenschap. Het vraagt slechts een aanvaarden van een bepaalde toestand en dan het je realiseren dat een absoluut tegengestelde toestand – meestal op ander vlak – daarvan het complement (de aanvulling) vormt.

Na dit te hebben gesteld, kunnen wij nu enkele punten bezien, die bij deze reeks lezingen ongetwijfeld een hoofdrol zullen spelen.

Dan begin ik in de eerste plaats met de geest van de mens, die is gebaseerd op twee factoren. De geest zelf bestaat n.l. uit de ervaren harmonie met het Goddelijke (door u vaak vertaald als de sfeer, waartoe men geestelijk behoort) en anderzijds de erkenning van het stoffelijk leven.

Deze beide omschrijven het totaal van de menselijke geest. Elke factor in uw wezen, die met bewustzijn of zelfs onderbewustzijn en bovenbewustzijn te maken heeft, ligt daarin besloten. Men mag deze factoren dus niet tegenover elkaar stellen. Men zegt: bewustzijn en onderbewustzijn zijn tegengestelden. Dat is onjuist. Bewustzijn en niet-bewustzijn zijn de polen, waartussen ligt: bewustwording.

Maar spreek ik over de menselijke geest, dan moet ik beseffen dat elke bewustzijnsfase – vanaf het direct erkennen en redelijk denken tot de harmonische waarde toe, die alleen geestelijk bestaat en stoffelijk nimmer redelijk kan worden gerealiseerd – één geheel vormen. Dit is het "ik", het leefbare ego. Het totaal van deze twee punten omschrijft voor de geest haar eigen activiteit. Ten opzichte van andere waarden, die er in de kosmos bestaan (b.v. de geestelijke waarden van een andere mens maar ook het totale lot van een bepaalde wereld, de invloed van meer kosmische krachten of zelfs microkosmische gebeurtenissen), zal de mens als geest een bepaalde richting hebben.

Bipolariteit kan nimmer worden voorgesteld als iets, dat alomvattend is. Het beste beeld, dat ik u ervan kan geven is een staaf, waarbij de twee einden kenbaar – b.v. door een knop of ornament – zijn afgesloten: een zuil die aan twee kanten een kapiteel draagt (?) een speelkaart die aan twee kanten hetzelfde beeld vertoont. Er is voor de geest geen boven en geen beneden. Laten we dat goed begrijpen. Zij is als gehéél. Maar als geheel noemt zij t.o.v. het andere een plaats in. Er is voor haar dus een richting van streven en van niet-streven. Er is voor haar een erkenning (de richting, waarin zij zich a.h.w. beweegt, waarin zij zich uitbreidt) en een niet-erkenning (de aangrenzende werelden, die voor haar onkenbaar blijven).

Hiermee heb ik u misschien een wat zware opdracht gesteld, want ik ben mij ervan bewust dat mijn formulering, hoewel volledig juist, niet voor allen even eenvoudig te begrijpen is. Wij moeten echter uitgaan van het standpunt, dat de mens, die wil beseffen, ook zal trachten zich een voorstelling te maken. Voor de mens bestaat er n.l. geen bewustzijn zonder voorstelling. Waar geen voorstelling is, is geen realisatie mogelijk. Alleen gevoel kan zonder voorstelling worden gerealiseerd. Maar dit betekent gelijktijdig, dat gevoelswaarden nimmer aan visuele of menselijk waarneembare waarden gebonden zijn, maar een geheel eigen scala kennen.

Hoe moeilijk het dus voor u is om dit alles te ontcijferen, ik zou u toch willen verzoeken daaraan aandacht te besteden. Want een mens, die in deze tijd leeft als geest, heeft zijn eigen gerichtheid, en deze gerichtheid wordt bepaald door het geestelijk doel dat in hem ligt; of zo ge wilt: door zijn hoogst geestelijk bereiken en zijn uiting in de materie ofwel zijn stoffelijk bereiken in overeenstemming met de geest.

Voor de geest zal geen enkele waarde in de materie tellen, die niet de geest harmonisch is. Door onze gerichtheid hebben wij temidden van een wereld, waarin vele invloeden optreden, een zeer beperkte mogelijkheid van bereiken. Wij kunnen alleen voorwaarts gaan in die richting, waarin ons hoogst geestelijk bewustzijn ons a.h.w. drijft. Wij kunnen daarbij dit bewustzijn niet, zoals men veelal aanneemt, onbeperkt uitbreiden. Waar het geestelijk bewustzijn wordt uitgebreid moet de stoffelijke ervaring worden uitgebreid; en zelfs dan vindt

geen absolute uitbreiding plaats, maar eerder een verplaatsing van eigen bewustzijnsmogelijkheid.

Wij kunnen het ook wat eenvoudiger formuleren. Op het ogenblik, dat de mens in zich een besef draagt en dit besef tot uiting brengt, heeft hij gelijktijdig een impuls geschapen, die zijn hoogste besef vergroot. Is het hoogste besef vergroot, dan zal er wederom, een impuls voor stoffelijke uiting ontstaan. Zo lijkt de ontwikkeling van de mens voor ons denken op de slinger van een pendule, die telkenmale een maximale uitslag te ener zijde nodig heeft en terugzwenkend te anderer zijde pas het uurwerk in beweging stelt. Tussen de uitersten leeft u. Alles, wat in de gang tussen deze uitersten optreedt, is op zichzelf niet belangrijk. Het is slechts het momentum, waarmee voor ons het nu belangrijke punt wordt gerealiseerd of niet wordt gerealiseerd.

Een moderne mens zal zich trachten te realiseren ondanks de maatschappij of dankzij de maatschappij. Twee mogelijkheden. Probeert men zich te realiseren dankzij de maatschappij, dan blijkt echter dat de gerichtheid van de maatschappelijke ontwikkeling niet volledig identiek is of parallel loopt met de eigen ontwikkeling. Op het ogenblik, dat men die maatschappij volledig verwerpt, blijkt dat men – door a.h.w. een kruis te maken van de maatschappelijke ontwikkelingen, die men met de eigen ontwikkeling wil doorkruisen – eveneens voor zich de onmogelijkheid heeft geschapen om juist te reageren. De houding in de moderne tijd is dan ook wanneer ze juist is noch sociaal noch asociaal. Zij is heel gewoon een persoonlijke, met een erkennen der sociale ontwikkeling. En dus zal elke reactie op een verschijnsel in de maatschappij eveneens een persoonlijke blijven.

Deze persoonlijke reactie is dus nooit van belang voor hetgeen wij in wereld bereiken. Men denkt dit wel, maar dat is niet waar. Het is slechts voor het momentum dat wij innerlijk bereiken (dus voor het geheel van ons wezen) van belang, dat wij in onze ontwikkeling de impuls wereld of maatschappij nimmer als een remming maar zoveel mogelijk als een stimulerende werking leren beschouwen. Ons wezen, zeker als mens in de stof, dient te worden gestimuleerd door de waarden van onze wereld, zonder dat de eigen gerichtheid van dit wezen daarvan volledig afhankelijk is.

De menselijke geest is moeilijk te omschrijven. Wanneer ik zeg: ze is een trilling, is dat slechts ten dele waar; ze is ook een kracht. En behalve een kracht en een trilling is zij bovendien nog materie in alle schakeringen van zuiver materiële energie tot vast gevormde materie toe. Ik kan daaraan niet ontkomen. En binnen deze tegenstellingen bestaat er iets, dat wij ego noemen. Dat dit ego vele waarden omvat, is interessant en soms voor een begrip van ons eigen wezen belangrijk. Maar voor ons inzicht in eigen persoonlijkheid en voor ons inzicht in de wereld, waarin wij leven is dit alles niet van belang.

Ik heb een kracht. Wanneer ik die kracht stoffelijk niet uit, dan kan ik haar geestelijk niet uiten. Wanneer ik haar geestelijk niet uit, kan ik haar stoffelijk niet uiten. Voor mijn persoonlijkheid is het dus noodzakelijk, dat ik elke kracht, die ik geestelijk bezit of erken, eveneens in de materie tot uiting breng, bezit of erken.

Nu wij hebben gesproken van de geest, zullen wij ook moeten spreken van de wereld.

Een wereld bestaat altijd uit twee waarden: de feiten en de gedachten; of ze men wilt: de waarheid en de waan. Men meent vaak, dat men deze van elkander kan scheiden; dat men de waarheid kan kennen en gelijktijdig de waan kan ontkennen. Dit is niet mogelijk. De wereld, waarin wij leven, strekt zich immers uit tussen de thans gerealiseerde toestand (de werkelijkheid) en onze interpretatie daarvan (de schijntoestand, die wij ons voorstellen). Wanneer wij één van deze waarden terzijde stellen, leven wij niet meer in die wereld en hebben wij als persoonlijkheid noch voor onze geestelijke bewustwording noch voor ons stoffelijk bewustzijn en ervaren iets te gewinnen uit die wereld. Slechts een aanvaarding van de wereld in haar twee facetten (werkelijkheid en waan) schept de mogelijkheid om met die wereld te werken, om er iets wijzer van te worden. En dat betekent dus ook, vrienden, dat je een wereld, zoals je die kent en beleeft, moet proberen te scheiden in datgene wat je denkt van die wereld en datgene wat je erkent van die wereld.

Dit is moeilijk. Maar door de tegenstellingen (het feit, dat ik direct ken en ervaar en het denkbeeld dat ik in mij draag) tegenover elkaar te zetten, ontstaat er wederom een ruimte, waarin mijn handelingsmogelijkheden zijn gelegen. Ik kan nimmer alleen op de werkelijkheid reageren of handelen. Een werkelijkheid onderga je of onderga je niet. Alleen aan de hand van een waan kan ik niet werken, omdat deze waan – niet in overeenstemming zijnde met de werkelijkheid – mij dan tot een absolute vervreemding van alle feiten voert. Zodra ik echter mijn waan, mijn illusie, mijn begoocheling erken als mijn drijfveer bij mijn aanvaarding en verwerking der werkelijkheid, realiseer ik mij echter ook wie en wat ik ben en wat ik doe. Dat laatste wekt een kleine reactie. "Wie en wat ik doe."

Een mens leeft nimmer alleen, U denkt dat misschien. U voelt zich misschien eenzaam. Maar in uw wereld bestaat er voor u altijd een tegendeel. Dit tegendeel is niet een persoonlijkheid, maar het is a.h.w. een functie. Om het heel eenvoudig te zeggen: De mensheid kan alleen bestaan, doordat zij bestaat uit twee polen: man en vrouw. Maar op het ogenblik, dat men één van de polen ontkent, bestaat het menselijk ras niet voort. Het bestaan van de polen op zichzelf geeft geen definitie van de perfecte mens (de perfecte hermafrodiet, zoals men wel zegt), maar geeft steeds weer het aanzijn aan man of vrouw. De begrenzing mensheid binnen de polariteit door sexen blijft zichzelf gelijk; en door deze polariteit is het menselijk leven en daarmee de menselijke bewustwording mogelijk. Op het ogenblik, dat wij één van die factoren ontkennen, ontkennen wij dus in feite het menselijk leven.

Ditzelfde geldt overal. Wanneer men in een wereld de illusie of de waan terzijde stelt om alleen de werkelijkheid te aanvaarden, dan heeft men a.h.w. het vruchtbaar makend element uitgeschakeld uit zijn bestaan. Waan en werkelijkheid moeten beide zo goed mogelijk beseft worden, maar gezamenlijk dienen ze niet om te komen tot absolute werkelijkheid of absolute waan, maar tot een actie die ons wezen tot uitdrukking brengt; die onze innerlijke voorstelling a.h.w. ent op de werkelijkheid en daaruit een nieuwe werkelijkheid maar ook een nieuwe waan geboren doet worden.

Nu we de wereld hebben gehad, moeten wij komen tot een derde en – wat deze inleiding betreft – laatste deel van het betoog, n.l. God.

De tegenstelling tussen God en niet-God of God en duivel beheerst een groot deel van het denken van menig mens. En ook zijn emotioneel leven is over het algemeen – of hij dit toegeeft of niet – gebaseerd op die twee punten.

God is het absolute zijn ofwel de bevestiging van bestaan.

Duivel of niet-God is de absolute chaos, de ontkenning van bestaan.

Wanneer wij deze beiden tegenover elkaar stellen, ontstaat er dus voor ons de mogelijkheid om een vorming enerzijds te bereiken maar ook om niet-gewenste vorming teniet te doen. Menigeen vergeet, dat de demon van heden de God van morgen kan zijn en omgekeerd. Want het is wat wij willen bereiken, dat bepaalt hoe en op welke wijze wij God zien, aanvaarden en voor onszelf verwezenlijken. Er is zelfs een eis, die wij hier absoluut mogen stellen: wat voor ons in de verhouding God – wereld God – mens belangrijk is, is nimmer het wezen Gods of het wezen van de mens, maar de relatie tussen beiden, die ons de ontplooiing van onze mogelijkheden geeft.

Elk geloof beweert u iets te kunnen geven, dat u niet hebt; u een zekerheid te verschaffen, die voor u niet bestaat. Op zichzelf is dit van uit menselijk standpunt gezien praktisch imaginair. De verhoudingen tussen goed en kwaad, beloning en straf maken een belangrijk deel uit van elke godsdienst. Begrijp goed, dat dit een uitdrukking is van het menselijke. God is voor de mens identiek met loon, met verwerving. Wanneer ik wil verwerven, moet ik dus naar God toe. En datgene, wat mij de verwerving verzekert, is God. Geen absolute God, ofschoon er een bestaat, maar die is onkenbaar. Maar een God, die door onszelf wordt bepaald; en een duivel, een duisternis, die ook door onszelf wordt bepaald. Hoe vager beiden zijn, des te gemakkelijker men als mens leeft en zichzelf vervult. Aan de andere kant: hoe scherper beide tegenstellingen zijn gedefinieerd, des te gemakkelijker voor de mens het onttrekken van krachten aan wat hij het Goddelijke noemt, maar wat in feite slechts de realisatie is van zijn

harmonische binding met het Al mogelijk wordt. En daarom zullen wij in onze wereld niet met God kunnen afrekenen en zullen wij Hem ook niet kunnen verklaren de Enige te zijn.

Er is één God; maar geen enkele God is de enig ware God. Wij zoeken naar datgene wat ons in staat stelt onszelf te zijn tussen stof en geest op een zodanig harmonische wijze, dat onze persoonlijkheid een ontwikkeling ondergaat en gelijktijdig in geest en stof het element evenwicht of vrede meestal afwisselend tot stand komt. Zo zal een inzicht in jezelf en in de wereld ongetwijfeld niet stilstaan bij een erkenning van een vage God. Wat ik God noem is niets anders dan de bevestiging van mijn erkend streven, niet van mijn niet-erkend streven. Wat ik demon noem is al datgene wat mijn erkend streven tegenhoudt.

Zodra ik heb erkend, dat ik zelf bipolair ben en dat ik als zodanig twee factoren van belang gelijktijdig bezit, waarbinnen mijn ego kan bestaan, zal ik een begrenzing God – duivel niet meer zien als een nadelige beïnvloeding van uit de kosmos, maar zal ik beide beïnvloedingen kunnen aanvaarden, en zelfs beseffen dat ik uit beide krachten kan putten, indien ik in mijzelf de evenwichtigheid maar in stand weet te houden. Niet wat God is of wat de duivel is of mij aandoet is belangrijk – deze dingen zijn in feite weer een deel van de waan, en hier en daar een deel ook van de werkelijkheid.

Neen, belangrijk is de wijze, waarop ik uit wat ik God of demon voor mijzelf de kracht trek om de uitersten van mijn wezen voortdurend aan mijzelf te bewijzen en gelijktijdig in de speelruimte daartussen mijzelf tot uitdrukking te brengen.

Ik meen hiermede een inleiding te hebben gegeven op het totaal van een cursus, die in deze tijd inzicht wil brengen. Ik hoop, dat men zich de moeite zal getroosten om deze formuleringen na te gaan. Ze zijn niet zo ingewikkeld als u denkt, maar ze zijn soms in strijd met wat u zoudt willen denken. Onthoud, dat uw verzet tegen hetgeen door mij werd gesteld een bewijs is, dat het in u aanwezig is. Hetzelfde geldt voor een vreugdige erkenning ervan. Slechts wanneer het u onverschillig laat, maakt het geen deel uit van uw wezen en kan het rustig terzijde worden gelegd.

ESOTERISCH – EXOTERISCH

Een tegenstelling, die bij heel veel mensen de indruk wekt oppervlakkig te zijn tegenover innerlijk verdiept. Maar als wij ons realiseren wat de kern der esoterie is, zullen wij onze zienswijzen hieromtrent geloof ik wel moeten wijzigen. Want waarlijk esoterisch streven is streven naar bewust zijn van jezelf, naar een zelfkennis, waarin je jezelf begrijpt; en ik geloof niet, dat je dit kunt doen zonder gelijktijdig ook jezelf te uiten in de waarheid van je eigen wezen, zodat het exoterisch geheel alleen verantwoord kan bestaan op esoterische grondslag, maar een esoterisch bereiken alleen op basis van een exoterische beleving, een waarneming of een uitdrukking op verantwoorde wijze tot stand komt.

Nu heeft men in de esoterie zeer vele leerstellingen. Wij worden b.v. geconfronteerd met systemen als die der theosofie, de Rozenkruisersleer, de Kabbalistische levensstellingen. Wij zien de Brahmaanse opvattingen en al deze tezamen, nog aangevuld met Chinese en natuurlijk ook andere leerstellingen, vormen een verwarrend geheel.

Wanneer wij bij een Rozenkruiser komen, dan zal hij zeggen: "Mijn weg is de enig juiste." Komen wij terecht bij een Theosoof, dan zegt hij: "Onze waarheid is de grootste." Een Antroposoof zegt: "Neen, wij hebben de waarheid groter en levendiger gemaakt."

Deze wijze van denken en realiseren, juist wanneer het ook de innerlijke waarden betreft, is dus altijd afhankelijk van het systeem, dat men volgt. En kan men zich volgens een systeem innerlijk bewust worden? Het is misschien gevaarlijk daarop te ver in te gaan. Maar op het gevaar af, dat sommigen van u zich verontwaardigd tot mij zullen richten, wil ik toch enkele beschouwingen hierover geven.

In de eerste plaats: De loop van de ziel is er één, die gaat van het hoogste licht, afdalend tot het diepste duisteren weer stijgend tot het hoogste licht. Daarbij passeert zij verschillende sferen, waarin zij al dan niet bewust is. (Dat is een stelling van de Rozenkruisers.)

Maar is deze kringloop op zichzelf voldoende? Kan men niet evengoed of zelfs juister zeggen: Er zijn fasen in ons bestaan, die wij beseffen. Er zijn fasen in ons bestaan, die wij ondergaan. En er zijn fasen in ons bestaan, die wij innerlijk aanvoelen. En al deze fasen zullen doormaken, en wel van God tot demon en van demon tot God. Dan moet mijn wezen God en demon mede omvatten, zelfs indien mijn wezen zelf zich daarvan niet bewust is. Want ik kan niet in verschillende bewustzijnsvormen door het Al reizen zonder dat mijn totaal wezen deze inderdaad bezit.

En daarmee is de stelling, dat dit de werkelijke kringloop van de ziel is, al tenietgedaan. Want ik reis niet buiten mijzelf, ik reis in mijzelf. Steeds nieuwe aspecten van beleving, van denken en van realisatie worden deel van mijn persoonlijkheid. De taal, die de wereld rond mij tot mij spreekt, is steeds een andere. Soms versta ik haar, soms versta ik haar niet. Maar ik kan haar verstaan, omdat ik deel ben van een groot geheel, waarin elke taal voor mij begrijpelijk moet zijn. Zo is onze innerlijke bewustwording niets anders dan een leren van talen. Maar zelfs indien ik alle talen ken, blijft mijn cirkelgang verdergaan. Ik zal nog steeds van het hoogste licht afdalen naar het diepste duister en omgekeerd; en dit kan niet de bedoeling zijn van ons leven. Het is niet zo, dat de eindbestemming van ons bestaan alleen maar een voortdurend gaan door de sferen kan zijn. En daarom is dit esoterisch inzicht op zichzelf niet voldoende. Alleen indien het een doel vervult in de buitenwereld, kunnen wij zeggen: Ja wanneer er een relatie wordt opgebouwd, die niet afhankelijk is van hetgeen in onszelf is bevat, zal ons wezen zich op den duur vervullen in alle werelden. En zodra wij het brandpunt worden, waarin alle werelden samenkomen, behoeven wij niet meer te stijgen.

De esoterische bewustwording is niet het afscheid nemen van werelden, maar het is het samenvoegen van alle werelden in het eigen "ik" tot één geheel, waarbij dan de kringloop inderdaad wegvalt.

Wat dus de Rozenkruiser omschrijft in dit deel van zijn stellingen – want er zijn er natuurlijk veel meer – is in feite een weergeven van het Rad des Levens. En dan wordt juist gezegd, dat de mens op zijn weg naar het leven altijd hemel en hel passeert.

Gaan wij naar de Theosofen, dan ontdekken wij dat hun stelling eerder voert tot de erkenning van de Spiraal des Levens, waarbij een voortdurende herhaling van invloeden ons innerlijk rijper maakt en elk beleven vollediger, intenser en juister wordt, totdat wij afstand kunnen doen van alle dingen.

Maar een spiraal is ook niet alleen de weg, waarlangs wij reizen. Het is ons wezen, waarin wij dus in een kringloop voortdurend hetzelfde opmerken en zo komen tot een middelpunt. Maar zolang dat middelpunt ons niet een aanrakingspunt geeft met alle gebeuren, dat ooit ergens op die spiraal ons leven heeft beroerd, hebben wij nog geen rustpunt gevonden. Integendeel, wij springen a.h.w. omhoog en beginnen een uitlopende en uit waaierende spiraal om wederom terug te keren tot het middelpunt. In plaats van een eenvoudige kringloop op het Rad hebben wij nu een meer gecompliceerde gekregen, waarbij elke fase van bewustwording dus vele levens kan omvatten (of althans kan voeren tot de bereiking van het middelpunt) en ons dan kan terugvoeren.

Als wij nu zeggen, dat de Rozenkruisers gelijk hebben, maar dat elke fase vele levens kan omvatten, dan hebben wij hetzelfde gesteld wat sommige Theosofen kunnen stellen. En zo zijn wij dus met deze esoterie niet veel verder gekomen. Wij hebben nu wel verschillende systemen geleerd, waarmee wij de innerlijke bewustwording kunnen beschouwen, maar zijn wij daardoor innerlijk ook bewuster geworden? En daarmee geloof ik, dat wij de esoterie alleen mogen beschouwen, niet als de tegenstelling of de aanvulling van het exoterische, maar als onverbreekelijk daarmee verbonden.

Wanneer je in je leven als mens of als geest op een gegeven ogenblik uitgrijpt in je wereld en je beleeft, je onderzoekt, je ervaart, dan gaat van daaruit ongetwijfeld een bewustwording beginnen. Want er is iets nieuws in ons leven gekomen. Maar dat nieuwe element wijzigt a.h.w. elk standpunt, dat wij innerlijk moeten innemen. Wij kunnen niet zeggen: Wij gaan lichamelijk iets beleven of wij gaan in een sfeer iets doen, maar dit is nu uiterlijk en ons innerlijk wordt daardoor niet beroerd. Dan is het zinloos en zijn wij alleen maar een speelbal;

en dan heeft dat voor ons esoterisch noch exoterisch enige betekenis. Maar op het ogenblik, dat wij onze emotie, onze realisatie, ons wezen a.h.w. wegschenken in de wereld, ontstaat er een uiting. En deze uiting betekent gelijktijdig de verinnerlijking van vele dingen, die wij tot op dat ogenblik niet beseften. Ons innerlijk wezen wordt groter, wordt uitgebreider, het wordt ruimer. En zo zul je eigenlijk als eerste conclusie in dit onderwerp moeten stellen.

Alleen de mens, die leert steeds ruimer te denken op elk terrein en toch te beantwoorden aan datgene, wat hij innerlijk als juist erkent, kan een esoterische bewustwording doormaken aan de hand van de exoterische, de naar buiten gerichte impulsen en tendensen, die van hem uitgaan. En daarmee komt dan een zeer praktische oplossing naar voren.

Wanneer ik leef, zoals ik ben, zal ik nooit vrijer worden. Ik moet mij dus altijd iets méér leven dan ik bewust ben. Het klein beetje méér, dat ik naar buiten richt, betekent de vergroting van mijn innerlijke bewustwording.

Nu zult u denken, dat dit door de vorige spreker ook reeds en fraaier is geformuleerd. Maar ik geloof, dat de mogelijkheid om als mens alleen van het innerlijk uit te gaan zeer beperkt is. Hoe kun je je als mens met je volheid van denken afzonderen in een zodanige contemplatie, dat je de gehele wereld uitschakelt en dan zonder meer dat isolement verlaten om terug te keren in de volheid van het leven en daar het erkende te openbaren? Voor een mens is dat niet dragelijk. Daarom geloof ik niet, dat een mens van het innerlijk naar buiten toe moet gaan.

Ik weet, dat er veel systemen zijn, waarbij men dit probeert te bewijzen. Wij vinden dit in verschillende vormen van yoga. Yoga begint met te stellen, dat wij het lichaam moeten opbouwen tot een juiste harmonie van stromingen, opdat innerlijke rust voor meditatie worde gevonden en aan de hand van een opbouwende reeks meditaties en contemplaties de mens zijn innerlijk moet beseffen. Maar als het innerlijk beseft is, wat dan? Als wij daarbij stilstaan of als wij dit alleen maar maken tot basis voor een overwicht op de wereld, hebben wij niets bereikt. Neen, ik geloof dat het exoterische voor de mens vaak belangrijker is dan het esoterische, omdat een ieder, die tracht enigszins verantwoord en bewust te leven, die innerlijke waarde vanzelf wel zal verwerven. Maar degene, die innerlijke waarde nastreeft en bereikt, zal niet automatisch deze innerlijke bereikingen omzetten in de praktijk. En zo geloof ik te mogen stellen: begin met de uiting. Wacht niet, tot de innerlijke rijping tot stand is gekomen.

Er zullen vele dingen zijn, die u in deze wereld kunt bereiken en volbrengen, indien u alleen maar iets meer doet en iets meer tot stand probeert te brengen dan u voor uzelf mogelijk acht. En maak u daarbij dan a.u.b. ook niet afhankelijk van anderen. Presteer niet wat een ander van u verlangt; presteer datgene wat ge innerlijk als juist ervaar maar presteer het dan net iets vollediger, iets juister dan u meende dat mogelijk zou zijn. Want door steeds meer van onszelf aan de wereld te geven dwingen wij de wereld om steeds meer aan ons terug te geven. Door steeds intenser deel te hebben aan de wereld volgens ons innerlijk versterken wij alle invloeden, die in ons wezen ontstaan (ook bewustzijnsinvloeden), die ons innerlijk doen rijpen. Wij vinden door a.h.w. in de wereld uit te gaan de formulering, waardoor wij ons innerlijk redelijk op een voor ons hoger peil kunnen vastleggen.

En zo, vrienden, blijken esoterisch en exoterisch onverbrekkelijk met elkaar verbonden te zijn; en wat meer is: juist in een wereld, waarin het buiten het "ik" staande voor het leven als het uwe zo bepalend is, zal het naar buiten toe handelen vaak beslissend zijn voor het innerlijk bereiken. Wij kunnen eenvoudige voorbeelden geven waarin dit misschien duidelijk wordt.

Er zijn wonderdokters, die wat gekleurde suiker en een beetje water nemen. Zij mengen dat tot een drank en geven dit aan een patiënt, waarvan zij de ziekte niet volledig beseffen. De patiënt wordt door de arts gebracht tot de aanvaarding van de genezende werking. Een suggestief proces. De patiënt reageert op de medicijn. Door dergelijke medicijnen worden evenveel of meer mensen genezen dan door patentmiddelen. Waarom? Omdat de arts niet alleen maar de medicijn geeft. Hij geeft iets meer; hij geeft een vertrouwen dat groter is dan wat hij zelf bezit. Hij schenkt een zekerheid, die verdergaat dan zijn eigene. En wanneer hij dit

volledig doet, dan zal hij niet alleen zien dat zijn patiënt geneest, maar hij zal zich ook realiseren hoe deze wisselwerking tussen hem en zijn patiënt ontstaat.

Het resultaat is duidelijk. Hij begrijpt de relatie tussen hem en zijn patiënt beter aan de hand van dit misschien experimenteel gegeven drankje. Hij zal zich dus ook realiseren, dat zijn innerlijke waarde t.o.v. de buitenwereld niet alleen wordt bepaald door zijn feitelijke kennis of mogelijkheden, maar voor een groot gedeelte door de zekerheid, die hij t.o.v. die buitenwereld schijnt te bezitten. En dit houdt weer in, dat hij in de plaats van zijn innerlijke onzekerheden op den duur bepaalde opvattingen, bepaalde zekerheden gaat stellen, die niet in feite bestaan. Hij bouwt zich a.h.w. traptreden uit de lucht, die hij een ogenblik zo bevriest, dat hij ze kan bestijgen. En zo stijgt hij feitelijk hoger dan hij zou kunnen, indien hij zich alleen aan het verantwoorde en redelijke had gehouden.

Op dezelfde wijze kan de mens, die naar buiten toe dus dat klein beetje meer geeft dan hij denkt te bezitten, dat beetje meer moed dan hij weet te hebben, of een klein beetje meer zekerheid geeft, die hij in zichzelf nog niet bezit, daardoor een relatie doen ontstaan met de wereld, die het hem innerlijk mogelijk maakt naar een hoger besef, een hoger begrip te grijpen.

Nu zal menigeen zeggen: Dit grenst aan bedrog. Gebaseerd op uw feitelijke werkelijkheid zal het ongetwijfeld waar zijn. Maar let wel, ik heb u niet gezegd dat ge de gehele wereld een dergelijke relatie moogt opleggen.

Ik heb u slechts gezegd dat waar in u de erkenning is, dat dit goed zou zijn, u moet proberen de verwerkelijking tot stand te brengen, en dan daarbij niet moet uitgaan van wat in de buitenwereld mogelijk is, maar van iets meer dan uzelf mogelijk acht. Zo bereikt u en niet anders. En daarbij is geen bedrog. Want de relatie, die u schept tussen uzelf en het AI, bepaalt vaak de verwerkelijking van datgene, wat u onmogelijk hebt geacht. Deze verwerkelijking van het schijnbaar onmogelijke maakt voor u de realisatie van het Hogere nu zeker. Het is niet meer een vaag zoeken in een schemerlicht, maar het is het fel omljnd erkennen en lichtend omschreven: dit is een waarheid; dit is mijn relatie met de wereld.

Zo heeft men dus uit de schijnbare brutaliteit, die men exoterisch tot stand bracht voor zichzelf een esoterisch bewustzijn verworven, waaruit een nieuwe zekerheid groeit. Deze zekerheid brengt ons tot een verder ingrijpen in onze wereld, niet met een opleggen van onze persoonlijkheid, maar door het stellen van steeds hogere condities en waarden, steeds grotere zekerheden in ons contact met de mensen om ons heen. En dan blijkt, dat deze exoterische wereld, deze buiten ons liggende of naar buiten tredende wereld, alleen maar de weerkaatsing is van datgene wat wij in ons bezitten.

U kunt een grote bol hebben. Of die bol nu zo klein, is of zo groot, zij blijft een bol. Zij blijft de precieze weergave van de andere. Elke mathematische structuur die voor de grote bol geldt, geldt voor de kleine en omgekeerd. Zeg nu, dat wij met onze wereld een kleine bol zijn. Maar in ons en voor ons gelden alle wetten, die voor de kosmos (de grote bol) gelden.

De esoterie zegt nu, dat ik mijn innerlijke wet moet ontdekken. Maar in mijzelf heb ik geen vergelijkingsmogelijkheid. Ik kan niet constateren, of mijn gestelde waarden juist zijn. Op het ogenblik dat ik echter die wet toepas op de grote bol buiten mij, zal mij blijken, of mijn berekening juist is of niet. Want nu blijkt buiten mij wel degelijk wat er geschiedt.

Als ik niet zeker ben van de formule, dan stel ik een uitkomst, die volgens mij waarschijnlijk is en ik test haar. Is ze juist, dan kan ik vaak doordat ik de uitkomst bezit verklaren waarom het zo is. Je kunt nooit beginnen met een stelling en aan de hand daarvan de feiten verklaren zonder tegen jezelf te liegen. Maar je kunt altijd beginnen met de feiten samen te nemen en deze tot een verklaring van jezelf te maken.

Zo vreemd als het moge lijken, er zijn stellingen, die schijnbaar vertroebelend werken. Ik denk hier b.v. aan de bij de christenen nogal geliefde bijbelegese. Ga ik uit van de bijbel zelf, dan is de exegese vertroebelend. Zij neemt de waarde van de bijbel zelf weg. Hetzelfde is het geval bij alle andere heilige geschriften. Maar heb ik een exegese en werk ik vandaar naar de bijbeltekst toe, dan ontdek ik aan de hand van de onjuiste of de beperkte uitleg vaak de volle

betekenis van dat deeltje bijbel of heilig boek, dat ik eigenlijk wil leren kennen. Van buitenaf benader ik het innerlijk voor mij meest juist.

En nu dit alles zo'n beetje is omschreven, graag uw aandacht voor wat esoterie. Wanneer ik mijzelf ken als eindig, zo is deze erkenning alleen een vaststelling van een oneindigheid. Maar ik kan de eindigheid van mijn wezen wel stellen, doch niet voor mijzelf doorvoelen en doorleven. Er zal mij altijd de twijfel blijven, of ik voortbesta of niet. Zoals ik uit de schijnbare zinloosheid van mijn leven altijd toch weer de vraag krijg, of het toch geen zin had, zo zal het totaal van mijn leven in wezen door mij worden aangevoeld als een oneindigheid, die een voor mij nog niet besepte of nog niet verklaarbare zinrijkheid bezit. En juist door het erkennen van die oneindigheid wordt de tijd voor mij zo belangrijk. Want de tijd is een begrenzing, die ik terzijde wil stellen. Soms kan een flitsende gedachte een onmetelijkheid van tijd overspannen, die met de tijd als een breukdeel van de kleinste tijdeenheid wordt gemeten. Ziedaar, ik kan dus de grenzen van mijn wereld overbruggen.

Maar als ik geen besef heb van tijd, kan ik geen eeuwigheid beseffen. Juist de beperking van ons wezen voert ons tot de erkenning van oneindigheid. En het verwezenlijken van die oneindigheid betekent voor ons slechts het steeds meer terzijde stellen of soms wegverklaren van onze beperkingen.

Daarom willen wij onszelf leren kennen, niet beseffende dat onze oneindigheid inhoudt, dat er in het "ik" altijd nieuwe elementen blijven. Volledig zal ik mijzelf nimmer kunnen kennen. Maar wel zal ik voor mijzelf de begrenzingen van een beperkt ik-besef terzijde kunnen stellen.

In plaats van de ommuurde kleine vesting "ik", waarin ik leef, kan ik in een grote vrije wereld staan, die mij voortdurend nieuwe avonturen geeft. Ik ontdek, dat er in mijzelf gevaren schuilen. Niet alleen vruchtbare dalen maar ook grote en gevaarlijke bergen, die je moeilijk beklimt en diepe ravijnen, die haast bodemloos lijken. In dit geheel vrijelijk gaan betekent, dat ik de gevaren van mijn wezen kan verwaarlozen, ik kan er omheen gaan. Zolang ik ze niet vrees maar erken, is de gehele kosmos, heel het zijnde mijn tuin van avontuur. En alles, wat ik erken, bestaat in mij. Geen blad aan een boom, geen zuchtje van een ruisende wind, geen enkele zonnestraal die door een bladerdak breekt, of zij leeft in mij. En zo verrijk ik mijzelf. Niet alleen maar doordat ik voor mijzelf een wereld ben of wordt, maar doordat ik de relatie begrijp, die tussen mij en al het zijnde bestaat. Ik, de kleine bol, ben de exacte replica van de grote bol. En zo ken ik mijzelf.

Maar als ik dan wil uitgaan buiten de grenzen van het door mij gekende, verlies ik mijn eigen wezen uit het oog. Want er komt een ogenblik, dat ik een grens overschrijd in mijn zelfonderzoek, waarbij al het menselijke, waarop ik als mens heb gebouwd, al het geestelijke dat behoort tot mijn sfeer wegvalt en er alleen overblijft de eenzaamheid. Het vreemde zweven in hoge luchten, waarbij je een hele wereld overziet, maar haar niet meer kan bereiken. En deze eenzaamheid moet ik vermijden. Daarom moet ik zorgen, dat ik de dingen leer kennen, die mij later kunnen beroeren bij mijn innerlijk onderzoek. Ik mag niet alle grenzen terzijde stellen, voordat ik heb erkend dat deze grenzenloosheid een feit is. En waar mijn wezen zekere begrenzingen kent, zal ik die moeten handhaven in mijn innerlijk onderzoek.

Waarlijk, de esoterie is niets anders dan het erkennen van de begrenzingen, die er werkelijk voor je wezen bestaan en het handhaven daarvan bij je innerlijk onderzoek, terwijl je gelijktijdig tracht in je werkelijk bestaan die grenzen te verzwakken of althans te verruimen.

En de exoterie? Alles wat er in mij leeft, zoekt een uitweg. Die uitweg is niet altijd de juiste. Het kan zijn, dat ik in mij een gevoel van waarde heb of van verzet, of misschien de behoefte tot een erkenning en dat ik deze niet kan vinden op een wijze, die mij bevredigt. Dan grijp ik naar een methode, die – in feite evenmin bevredigend – voor mij de illusie schept, dat ik toch belangrijk ben. Deze uiting op zichzelf heeft gevolgen. Door die gevolgen zal ik erkennen waar ik onjuist ben geweest. Ik moet echter naar buiten toe leven. Want als ik voor mijn buitenwereld dood ben, als de delen van mijn wezen, die ik belangrijk acht, de gevoelens die mijn wezen bewegen, eenvoudig moeten worden onderdrukt en uitgeschakeld zonder meer, wat blijft mij dan over?

De mens, die naar buiten toe moet leven, moet niet alleen de formele openbaring zoeken. De formele openbaring is evengoed de rite van een bepaalde godsdienst; het is de wassing van een Boeddhabeeld, het is een sacramentele bijeenkomst in een kerk, het is misschien de dans die men voor de goden opvoert; het is de overpeinzing misschien, waarbij men gezamenlijk met klokjes klepelt.

Deze dingen zijn een uiting, maar ze zijn geformaliseerd. Zij zijn niet mijn wezen, mijn werkelijkheid. Op het ogenblik, dat mijn wezen erin ligt, is mijn sacrament niet slechts een rite en een formule, het is een openbaring.

Dan is de reiniging van het grote beeld van Boeddha plotseling het herontstaan van de lichtende Boeddha, als gestalte voor iedereen kenbaar.

Dan wordt de dans tot een ontruikt-zijn aan de wereld, niet alleen in geestelijke zin, maar dan kunnen de voeten de lucht treden als zij willen, dan kunnen de dansers als vlinders rondartelen, onbegrepen, vrij geworden van hun binding aan de wereld. Waar het hele wezen erin zit, waar de weg wordt gezocht waarin het formele, het rituele plaats maakt voor de persoonlijke uiting, daar leeft men werkelijk en daar geeft men aan alles, wat men naar buiten toe richt, de innerlijke betekenis ten volle. En zo zal de mens alles wat hij naar buiten toe richt met zijn hele wezen achter moeten staan, wil hij tot een werkelijk resultaat, een werkelijke bereiking komen.

Mensen menen soms dat je rijk bent, als je geld hebt of als je gezondheid of liefde hebt. Maar wat is de rijkdom dan, die ge daaruit put? Is het niet het gebruik dat ge van uw geld maakt, het gebruik van uw gezondheid en het gebruik zelfs van uw liefde, zo ge die bezit, het richten daarvan op een wijze, die u edeler, sterker en groter maakt, die iets buiten u tot stand brengt en waarvan u kunt zeggen: "Ziet, dit aanvaard ik met mijn hele wezen," die de betekenis eraan geeft?

Op een onbewoond eiland kunt ge zitten met alle juwelen, met alle geld van de wereld en verdorsten en verhongeren, omdat er geen bron is, omdat er geen boom staat, waaraan een enkele kokosnoot hangt. Uw geld is alleen maar relatief. Gij kunt zo gezond zijn als ge wilt, maar als geen mens u erkent, leeft ge ongelukkig. Ge kunt dodelijk ziek zijn, maar u gesteund wetend door allen, die u lief hebben rond u, door de relatie met de wereld, zult ge gelukkig kunnen zijn. Dit te beseffen in de buiten ons liggende wereld (en niet alleen te beseffen maar ook van uit onszelf tot stand te brengen) is een van de belangrijkste aspecten van het menselijk leven.

Indien gij in de tijd, waarin ge nu leeft, alleen moet afgaan op de formaliteit, alleen op datgene wat is gesteld, dan zijt ge niets waard, dan hebt ge niets wat u innerlijk rijk maakt. Dan blijven er alleen maar de hopeloze hiaten, die u voor uzelf niet kunt aanvullen en de innerlijke problemen en onredelijkheden en onduidelijkheden buiten u. Uw tijd en uw wereld geven u a.h.w. aan in welk milieu u zich moet uiten, maar ze scheppen niet de regels volgens de welke u zich moet uiten. Uiting van het innerlijk is belangrijk. En dan niet in een bandeloosheid, waarbij men plotseling alle innerlijke gevoelens op de wereld loslaat zonder te denken aan een gevolg, maar waarbij men tracht volgens zijn eigen innerlijk begrip van goed en van juist het zo goed, zo volledig mogelijk te doen. Net iets méér te doen dan mogelijk lijkt. Zo schept ge de verruiming van de wereld rond u.

Als ge tussen mensen zit en ge hebt met die mensen geen werkelijk contact, wat kunt ge doen? Wanneer ge een rol speelt op een toneel of in de society en u gelooft er zelf niet in, wie zal erin geloven? Begin in uzelf te geloven. Begrijp, dat u als mens, als geest, belangrijk bent voor het hele Al. En vraag uzelf af: Wat kan ik nu goed? Wat is juist voor mij om te doen? Wat beantwoordt aan mijn wezen, aan mijn verlangen en brengt gelijktijdig in de wereld buiten mij iets tot stand, dat waardevol is? Als mensen zo denken, dan kunnen zij dus afwijken van al het gestelde zonder innerlijk of uiterlijk armer te worden. Integendeel, zij worden rijker, zij worden wijzer. Uw gehele esoterische bewustwording is niet afhankelijk van hetgeen gij niet doet, maar van hetgeen gij doet. Ze is niet afhankelijk van hetgeen gij verwerpt, maar van hetgeen gij aanvaardt.

De gehele esoterie is niets anders dan een poging om het "ik" te benaderen. En het "ik" kun je alleen bewust en positief benaderen, indien je uitgaat van het lichte, van het sterke, van het goede, dat in je leeft.

In uw tijd zijn veel dingen schijnbaar negatief. Er zijn veel krachten, waartegen ge u misschien machteloos meent. Er zijn veel dingen, die u onmogelijk noemt. Maar zijn ze werkelijk onmogelijk in uw denken? Zijn zij werkelijk zo onmogelijk? Bent u machteloos en gebonden, als u meent? Moet u alleen maar in verzet komen tegen de wereld, of kunt u in die wereld iets vinden wat belangrijk is? Kunt u iets tot uiting brengen wat voor uw wezen belangrijk is?

Deze vragen dient ge te stellen. Niet: hoe kan ik mij verzetten tegen het kwade? Neen: wat kan ik zelf uiten, dat ik erken als het goede. Niet: wat voor wijsheid kan ik innerlijk bereiken, opdat ik in deze wereld goed leef? Maar: hoe kan ik in deze wereld zo leven, dat ik innerlijk wijzer en sterker word? Dat is de benadering, die deze tijd vergeet.

Men kan materialistisch zijn door de geest uit te schakelen: en op dat ogenblik gaat de mens teloor. Men kan vergeestelijken en de materie uitschakelen en de mens hangt eenzaam in de ruimte zonder zich te kunnen verplaatsen, zonder te kunnen stijgen of te kunnen dalen, langzaam verblind door zijn eigen afzondering. Maar de mens, die beseft hoe sterk en machtig hij in wezen is, die begrijpt dat hij altijd nog meer kan doen dan hij doet, die begrijpt dat wanneer zijn wezen zegt: Dit is goed, dit is juist dit zie ik als een aanvulling van mijn wezen, van mijn beleven en mijn persoonlijkheid, deze mens bezit innerlijk en uiterlijk de krachten, die hij nu misschien dromend verlangt.

Dan, vrienden, is de tegenstelling tussen esoterie en exoterie opgeheven. Dan is de innerlijke en uiterlijke wereld tot eenheid geworden. Dan kan deze wereld door haar innerlijk besef van wat moet zijn de moed vinden om het uiterlijk waar te maken, En waarmakende wat zij als juist heeft aanvoeld, groeit zij innerlijk naar een volgend punt, van beheersing, van begrip en bereiking.

En zo, vrienden, is dit dan van mijn zijde eveneens een poging geweest om u in te leiden in de belangrijke begrippen van deze tijd. Er zal binnenkort worden gesproken over de juiste leefregels voor deze tijd. Er zal u ongetwijfeld worden verteld wat de juiste verhoudingen zijn op allerhande terrein. Maar hoe kunt ge dit benaderen, hoe kunt ge dit begrijpen, indien ge niet eerst beseft, hoezeer die eenheid, die wisselwerking in u bestaat tussen innerlijk en uiterlijk, tussen innerlijk besef en uiting en hoe beide gelijkelijk moeten voortkomen uit een innerlijk erkende noodzaak om de tijd te overbruggen en om de eeuwigheid, die men in zichzelf beseft, waar te maken?

En dat betekent, vrienden, dat ik mijn onderwerp heb beëindigd. Ik mag nog een paar zinnen geven, die los staan van het geheel. Kleine zinnen, die voor mij persoonlijk enige betekenis hebben en waarin ik iets van een grotere waarheid gevoel. Ge zoudt kunnen zeggen, dat ik probeer mijn esoterisch begrip naar buiten te brengen om exoterisch te manifesteren wat in mij leeft.

In de gouden sleutels van licht, die de poort der wijsheid versluiten, vloeit de kracht, die wij nodig hebben om onze weg tot de poort te vinden.

Uit de band van eeuwigheid, die ons omringt, putten wij steeds weer het leven dat wij nodig hebben om de beperktheid van het leven te overwinnen.

Uit de eindigheid van onze gedachten en daden, uit de eindigheid van onze werelden putten wij de kracht om naar het oneindige te streven.

En meer waar dan ooit klinkt ook heden weer de oude spreuk:

Ziet, gij uit het onzichtbare geboren, gij zijt een zon en ge gaat langs de hemelen.

Ziet, gij brengt voort, en voortbrengend wordt de wereld geboren.

En zo ge heengaat, zal uw wereld heengaan, doch wilt gij uw wereld behouden, trek zuiver uw baan.

Keer terug, o kind van licht, tot het lichte, wanneer ge u verzadigd hebt aan uw wereld.

Keer terug, o held der helden, wanneer ge overwonnen hebt al wat u op uw weg bedreigt.

Keer terug gij, die de sleutelen der oneindigheid in uw wezen draagt, wanneer ge hebt geleerd het slot te vinden dat u nu nog scheidt van uw werkelijke bestemming.

Het zijn deze woorden, vrienden, die mij in het verleden hebben gedragen. Het zijn deze woorden, die ik nu nog leef.

Ik ben een kind van het licht, zoals gij zijt kinderen van het licht. En door te trachten mijn juiste baan te gaan en de wereld, die ik schep – of het met een woord is of met een daad of met een gedachte – in stand te houden, totdat ik één daarmee ben geworden en haar beseft, kan ik steeds weer stijgen.

Ik geloof, dat deze zin ook voor u betekenis heeft, opdat ook gij, kinderen van het licht, uw macht moet beseffen. Beseffen, dat gij de sleutels van het oneindige in u draagt; maar tevens dat ge eerst moet leren uw eigen wereld te scheppen, uw lichtende baan te gaan rond die wereld, totdat gij haar erkent voor haar volle waarde.

Ik hoop, dat u mij niet kwalijk neemt dat ik deze woorden hieraan toevoeg. Zij leken mij een redelijk besluit voor deze eerste bijeenkomst van uw groep. Waarbij ik mede de hoop uitspreek nog een paar malen met u te mogen spreken in het verder verloop der cursus. Nu echter, vrienden, dank voor uw aandacht, kracht bij uw zoeken naar waarheid en inzicht en zegen op uw pad.

TWEEDE LES - RELATIVITEIT

Wanneer wij ons in deze tijd bezighouden met de verschijnselen, die het leven bepalen, worden wij geconfronteerd met een materiële opvatting van het begrip relativiteit. Niet slechts betekent dit veel in de ontwikkeling van moderne theorieën en moderne techniek, maar onbewust wordt de mens in zijn leven en in zijn oordeel daardoor ook sterk beroerd. In hoeverre die relativiteit juist is en hanteerbaar kan zijn, hoop ik in de volgende beschouwing uiteen te zetten.

Stelling 1. Alle waarden zijn relatief.

Die relativiteit bestaat alleen van uit het standpunt van de beschouwer, die de mogelijkheid heeft zich te verplaatsen. Op het ogenblik, dat hij een gefixeerd punt inneemt temidden van zijn omgeving, zijn de verhoudingen voor hem niet relatief maar vast. Relatief – dat wil zeggen in verhouding van elkander afhankelijk – zijn alle waarden voor zover zij worden geïnterpreteerd. Er mag dus worden gezegd, dat dank zij de mogelijkheid tot verschillende interpretaties alle feiten een relatieve waardering kennen en dank zij deze zelfde interpretatie en waardering t.o.v. elkander van waarde kunnen veranderen, zonder dat aan de feitelijke toestand iets verandert.

Stelling 2. Indien alles relatief is, zo zal dit ook moeten slaan op verhoudingen als tijd, plaats e.d.

Antwoord: Inderdaad kunnen wij stellen, dat de verhoudingen van tijd en plaats relatief zijn, waarbij o.m., zoals u misschien bekend zal zijn, punt A op tijd A volkomen identiek kan zijn met punt B op tijd B. Maar voor de mens zal deze relativiteit weinig of geen betekenis hebben. Hij is n.l. niet in staat deze overeenkomst te zien, te beleven of op beide plaatsen en beide tijden aanwezig te zijn. Als zodanig blijft het gehele spel hiermee van uit een menselijk standpunt irreëel, theoretisch en niet volledig bruikbaar.

Gesteld, dat de relativiteit praktisch bruikbaar is, dan moeten wij ook aannemen, dat er niet-relatieve, dus volledig vaste waarden bestaan. Bij die vaste waarden kan geen enkele bepaling worden gebruikt. Wanneer ik zeg: 8, dan zeg ik niet alleen 8 maal iets of een aanduiding van een getal, maar ik stel een waarde die op zichzelf recht en kracht van bestaan heeft. Stel ik dit, dan heb ik hiermede dus een vast heelal gefixeerd dat is gebaseerd op de feitelijke betekenis van cijfers. (Dit was o.m. één van de leerstellingen van de Pythagoreeën.) Dit impliceert dat ik diezelfde vaste verhouding overal elders moet veronderstellen, moet aannemen en hanteren.

Mijn relativiteit is dan niet het voortdurend veranderen der waarden, maar het mijzelf anders plaatsen temidden der waarden, waarmede de relativiteit wederom tot een persoonlijke ervaring is herleid en niet kan worden gesteld te zijn een kosmische verhouding.

Stelling 3. De manier, waarop ik alles doe, mijn waardering van goed en kwaad, is relatief.

Inderdaad. Wanneer een mens zegt dat iets goed is, dan beschouwt hij dit in relatie tot zichzelf, niet beseffend dat dit voor een ander verkeerd kan zijn en omgekeerd. Hij zal iets kwaad noemen, omdat het voor hem niet aanvaardbaar is, zonder te begrijpen dat het voor een ander wel aanvaardbaar en zelfs goed kan heten. Hier is het een kwestie van oordeel. Zolang wij uitgaan van een kwestie van oordeel, die relatief is en daarop een wereld kunnen baseren, mogen wij stellen dat het totaal van menselijke geloofsbelevissen, esoterische belevingen zowel als feitelijke handelwijzen, is gebaseerd op relatieve verhoudingen, gemeten van uit het eigen "ik", zonder dat wordt gebruik gemaakt van regels die tot het geheel behoren, maar uitgaande van veronderstellingen, die in het "ik" als regels worden gehanteerd.

Ik ben mij ervan bewust, dat deze punten voor u misschien hier en daar moeilijkheden kunnen inhouden. Toch was het noodzakelijk dit te stellen.

Want, vrienden, wij hebben nu gezien, dat je niet kunt werken met licht zonder duister; dat elk verschijnsel dat eenzijdig is in zichzelf onvolledig is en een aanvulling behoeft. Indien ik een relativiteit zou stellen, dan kan ik dus overgaan tot wat men b.v. noemt een sublimatie van iets, een verandering van verhoudingen of waarden. Maar dat kan ik niet in de wereld of in de kosmos. In die wereld en in die kosmos blijft de vaste wat bestaan, dat elke munt twee zijden heeft, dat elk verschijnsel twee tegengestelde waarden als begrenzing heeft. Daaraan kunnen wij niet ontkomen. Wij kunnen zeggen, dat die grenzen wat dichterbij elkaar kunnen liggen of verder van elkaar af, maar wij zijn en blijven gebonden aan het feit, dat het verschijnsel wordt begrensd door twee waarden. Op het ogenblik, dat beide waarden identiek worden, verdwijnt het verschijnsel. Dat geldt geestelijk net zo goed als stoffelijk.

Wanneer ik nu de relativiteit hanteer, kan ik dus van mijn kant licht donker en donker licht maken. Ik verander mijn waardering, maar ik verander niet de waarde van die twee dingen. Het is n.l. de grens van het verschijnsel "leven" of zien zou wilt. En als zodanig blijven die waarden zichzelf gelijk, ongeacht de interpretatie die wij daaraan verbinden. In deze tijd wordt dat wel eens over het hoofd gezien.

Er zijn veel mensen, die menen dat zij door hun zienswijze op een bepaalde manier te wijzigen de feitelijk situatie in de kosmos kunnen veranderen; die menen dat zij door een gevolg oorzaak te noemen de werking van het gevolg kunnen wegnemen. Dit is niet juist. Wij moeten uitgaan van het standpunt, dat alle waarden op zichzelf volledig en concreet blijven bestaan en dat, ons eigen standpunt daartegenover kan worden gewijzigd, maar nimmer op zodanige wijze dat wij de twee tezamen horende waarden van elkaar kunnen scheiden of zelfs maar de verschijnselen, die daar tussen optreden, anders kunnen wijzigen dan in een persoonlijke betekenis.

Een theorie is mooi. Wanneer die theorie echter uitgaat van onvolledige feiten, zal zij zichzelf tenslotte frustreren. Het werken met een bepaalde kracht is mooi, maar als dit werken eenzijdig is, houdt het werken met de kracht op zichzelf in dat men tekort schiet. En zo kan ik doorgaan. Wij moeten uitgaan van een realiteit. En die realiteit kunnen wij niet stellen van uit onszelf. Dus begint men – zeker in deze periode – zijn vaststelling met feiten. Wat zijn de feiten?

Ik leef. Als ik leef, moet ik sterven. En niet te vergeten, dat zou ook omgekeerd gelden. Zolang er bestaan is, betekent sterven leven, maar leven sterven.

Ik denk. Omdat ik denk ben ik meer dan een ander? Nee. Hoe meer ik denk des te meer mijn instincten voor mijn wezen een waarde krijgen. Hoe verder mijn begrip uitreikt in de richting van een alomvattend besef van de kosmos des te meer de mij ingelegde scheppingswaarden mijn wezen overvleugelen en beheersen. Dat verliest men wel eens uit het oog. Ik kan niet één waarde vergroten zonder gelijktijdig een tegengestelde waarde te vergroten.

Die verhouding van waarden, die kosmisch volkomen gelijk is, behoeft echter voor ons persoonlijk niet geheel gelijk te zijn. Een belangrijk punt! Wanneer licht voor mij verblindend is en duister koesterend, aan kan ik niet de verhouding licht duister wijzigen, maar ik kan mijn emotie op het duister baseren of omgekeerd. Wanneer het duister mij een gevoel van heenging, van blindheid geeft, dan kan ik het licht prefereren en trachten het totaal van mijn bewuste handelingen zich in het licht te doen afspelen. Op het ogenblik, dat ik bewust handel in de ene kracht, zal ik gelijktijdig onbewust handelen in de andere kracht.

Dit is een zeer belangrijke stelling, omdat zij niet alleen ons begrip van ons wezen en onze eigen wereld betreft, maar ook wel degelijk het begrip voor de waarde van de wereld van vandaag, het gedragspatroon dat de mens daarin heeft en de omstandigheden die daarin kunnen optreden. Wanneer ik bewust A zeg, dan zal onbewust B daarbij worden gevoegd. Ik kan dus nooit alleen A of alleen B zeggen. Het is steeds de combinatie A – B die wordt uitgedrukt. De relativiteit is nu gelegen in het feit, dat de onbewuste impulsen, de onbewuste uiting door mij niet wordt gewaardeerd of zelfs wordt verworpen, terwijl de bewuste uiting door mij wel wordt gewaardeerd en over het algemeen wordt gezien als een belangrijk deel in het proces der bewustwording.

Toch moeten wij wel begrijpen dat bewust worden gelijktijdig moet inhouden: niet-bewust- worden. Dat leert ons de bipolariteit. Dan is mijn standpunt van bewustzijn een relatief standpunt. Het is een verhouding, waarbij ik dus zelf mijn ervaring van het geheel en niet mijn plaats in het geheel bepaal. Op grond hiervan mogen wij stellen:

Waar wij in staat zijn onze eigen waarderingsen voortdurend aan te passen aan de behoefte van ons wezen, zonder dat wij daarmee iets aan de feitelijke condities of omstandigheden kunnen wijzigen, is het de mens toegestaan om het totaal van zijn denkbeelden zo te richten als hij dit zelf wenst; met dien verstande, dat hij daarom niet de feitelijke verschijnselen ontkent, die als gevolg, van zijn instelling en streven rond hem ontstaan.

Dan ga ik nu uit van het standpunt: bipolariteit stof – geest. Waar de geest is, moet de stof bestaan. Waar de stof is, moet de geest bestaan. Beide kunnen niet zonder elkander bestaan. De vorm, waarin zij t.o.v. elkaar optreden, is slechts de bepaling van de wereld waarin u leeft.

In de mens liggen stof en geest betrekkelijk dicht bij elkaar; en daarom is zijn leven tamelijk beperkt. In de sferen liggen deze beide waarden verder van elkaar. Maar het totaal geestelijk zijn en het totaal stoffelijk zijn maken nog steeds de grenzen uit, waarbinnen ons bestaan zich beweegt. Dan volgt hieruit, dat de waarde van mijn leven altijd gelijk is; en dat het leven in een sfeer niet meer of minder is dan het leven op aarde, maar dat de persoonlijke mogelijkheid tot beleving aanmerkelijk kan verschillen; en wel intenser en vollediger wordt naarmate de afstand tussen stof en geest groter wordt. Dit geldt zowel voor hen, die in negatieve zin leven (wij noemen het het duister) als voor hen, die in positieve zin (volgens ons in het licht) bestaan. Dan is dus ons gehele bestaan opgebouwd op de voortdurende balans stof – geest. Het standpunt, dat wij daarin innemen, kunnen wij zelf bepalen. Wij kunnen echter nimmer het feitelijk levensbereik en de verhoudingen wijzigen. Er mag dan worden gezegd, dat het geheel van uit ons standpunt op elke wijze mag worden benaderd, die niet in strijd is met de in ons levende krachten, waarden en denkbeelden plus de feiten die buiten ons kenbaar ontstaan, ongeacht op welk niveau, ongeacht in geest of stof.

Hiermee heb ik dan tevens een benadering gevonden voor de plaats, die God in ons wezen en in ons bestaan, inneemt. God is het niet-kenbare. God is het punt, waarin de krachten hun evenwicht vinden. Het verschijnsel is dus niet kenbaar. Dientengevolge zal – ongeacht onze instelling of verhouding ten opzichte van of met het leven of in het leven zelfs God een vaste plaats innemen, die niet variabel is. Gods vorm, macht en wezen worden voor ons (in zoverre is het dus relatief) niet bepaald door ons bestaan maar door de begrenzingsen, waarbinnen ons leven zich afspeelt. God is dus het middelpunt van ons kenvermogen. Op het ogenblik dat ik van uit die God het leven probeer te benaderen, moet ik eerst het relatieve standpunt, dat ik inneem (dat dus mijn ego en mijn persoonlijkheid uitmaakt), prijsgeven. Dientengevolge kan geen mens of geest redeneren van uit het Goddelijke, zonder eerst zijn persoonlijkheid volledig te hebben opgelost. Wanneer dit echter wordt bereikt, spreekt men niet meer voor zichzelf. Dit is een punt, dat men wel eens zou mogen overwegen, wanneer men anderen vertelt wat de wil Gods is.

Geen enkele interpretatie, onverschillig op welk terrein, is absoluut. Het feit, dat er een interpretatie is, betekent reeds dat dit een relatieve waardering is. Zo zal elke interpretatie moeten worden getoetst aan haar werkelijkheidswaarde en zo mogelijk zelfs nog aan de beide uitersten, die de begrenzing van deze interpretatie vormen. Alleen op die manier kan men de werkelijke betekenis van een stelregel benaderen.

Ik neem een voorbeeld. "Gij zult niet doden." Dan zal de mens niet leven. Want wie een plant vernietigt of zelfs maar schaadt om zich daarmee te voeden, doodt die plant of een deel ervan. Kennelijk is dus hier het begrip "leven" een beperkt begrip. We gaan interpreteren, en dan komen wij tot de conclusie, dat hier alleen menselijk leven werd bedoeld en geen ander leven. Maar is dit alléén menselijk leven, dan blijft er nog de vraag, of die "Gij zult niet doden" volledig van toepassing is.

Gaan wij het nog verder nazoeken, dan blijkt dat dit binnen de stammen Israël's wordt gehandhaafd, maar dat Israël buiten Israël doodt, zelfs probeert genocide te plegen op de bewoners van Kanaän; en dit na de Wet van Mozes te hebben ontvangen. Dientengevolge is

het "Gij zult niet doden" geen concrete wet. Het is een stelregel, die zo relatief is gesteld, dat een poging om deze algemeen toe te passen automatisch tot een misrepresentatie en een misinterpretatie moet voeren. Het was alleen: gij zult degenen niet doden, die aan uw zijde staan. Maar zo wordt het niet ontleed.

Wanneer ik nu een dergelijke regel heb, die eens is ontstaan en ik ga haar interpreteren als volledig en alomvattend, dan zal er een ogenblik komen dat ik ofwel met de wet in strijd ben en mij daardoor - ofschoon het relatief is - schuldig gevoel, dan wel dat ik door aan de wet te gehoorzamen zelf daaraan te gronde ga, dus mijzelf daarmee doodt, wat mij wederom in strijd met de wet brengt. Op grond hiervan mag worden gezegd, dat geen enkele van de wetten (zelfs van de Tien Geboden, als het daarop aankomt) kan worden beschouwd als een volledige wet, die algemene geldingskracht heeft en volledig en voortdurend, zal blijven gelden, ongeacht hetgeen er verder zal geschieden of zal zijn. De enige mogelijkheid, die men heeft om zich hieraan te onttrekken, is het persoonlijk interpreteren van de betekenis van die wet volgens eigen behoeften en noodzaken. Dan is de wet relatief gesteld en heeft zij haar werkelijke geldingskracht verloren.

Wanneer er staat geschreven "Gij zult niet stelen" (ook in een wetboek) en degenen die de wet handhaven stelen, dan is hiermede de wet van een recht tot een onrecht geworden en zou men moeten zeggen: ieder moet het recht hebben om te stelen"; of: "Een ieder moet het recht hebben om de dief te straffen." Dit kan niet bij een bijzondere instantie berusten.

Als u zo redeneert, zult u ontdekken dat alle stelregels, axioma's en dogma's, waarop uw wereld op dit ogenblik berust, in feite onvolledige interpretaties zijn, die zeer relatief gewaardeerd zijn; n.l. niet in verhouding tot de bestaande toestanden, maar tot de toestanden die men wenst te handhaven of wenst te zien bestaan.

Een groot gedeelte van wat op het ogenblik op de wereld als waar wordt aanvaard, is een feitelijke onwaarheid, die alleen - dank zij het hanteren van dit relativiteitsbegrip - aanvaardbaar wordt gemaakt door het stellen van standpunten en zelfs morele betekenissen en waarden die niet in overeenstemming zijn met de feiten. Wil ik mij losmaken uit een dergelijke verwarring, dan zal ik moeten terugkeren tot het werkelijk principe van het leven. En daarover heb ik u reeds het een en ander gezegd.

Leven is een wisselwerking tussen stof en geest. Het verschil tussen het werken van de geest en het werken van de stof is mijn leven. Wanneer ik mijn leven zo evenwichtig mogelijk doe verlopen (daarbij rekeninghoudend met elk der beide factoren in mijn wezen afzonderlijk, maar beseffend dat ik niet aan één van die factoren kan toegeven, zonder ook de ander te bevredigen), dan heb ik de evenwichtigheid gevonden, waarin het enige niet-relatieve punt van ons bestaan kenbaar wordt: het punt, dat wij God of innerlijk bewustzijn of innerlijk licht noemen. Wie dit punt bereikt heeft een contact met een werkelijkheid, die overal en te allen de bestaat: de goddelijke werkelijkheid. Zij is n.l. de enige evenwichtige wereld, waarin geen feitelijke veranderingen voorkomen, waarin geen begrenzingen veranderen en waarin geen der verschijnselen door interpretatie, of verplaatsing van één der delen van het geheel tijdelijk of blijvend zijn wezen, betekenis of zelfs maar zijn uiterlijk kan wijzigen.

Zoek ik naar die goddelijke Kracht, dan zal ik daarbij moeten uitgaan van de regels, die het erkennen van die goddelijke Kracht in mijn wezen mogelijk maakt. Ik moet begrijpen, dat iemand, die zegt: "Heb uw naaste lief" om vervolgens te zeggen: "En geef dus voor de missie of voor de armen" ergens misbruik maakt. Hij heeft de naaste niet lief, maar hij heeft de belangrijkheid lief, die hij ten koste van uw naastenliefde t.o.v. anderen voor zich kan verwerven.

Nu kan dat op zichzelf heel nuttig en zelfs noodzakelijk zijn. Maar wanneer deze tendens bestaat, moeten wij ons realiseren waarin het ligt. Men kan ook in naastenliefde niets aan anderen overdragen. ù leeft en niemand anders. En dat wil zeggen dat elke beleving, zonder de mogelijkheid tot transponeren, transformatie, sublimatie enz., in het "ik" moet worden verwerkelijkt. Zolang dit niet het geval is, gaat men ten onder aan het zelfbedrog, dat door delegatie van taken en verantwoordelijkheden ontstaat.

Dan rest mij nog te zeggen, dat ik in het geheel van dit betoog u niet alleen wilde wijzen op fouten in uw eigen wereld of op noodzaken tot verandering van uw denken.

Wanneer wij inzicht willen verkrijgen in het totaal van het leven, dan zullen wij eerst inzicht in onszelf moeten verwerven. Het is niet voldoende dat wij de juiste leefregel, de juiste gedachten krijgen. Zij moeten in ons bestaan, anders hebben ze geen feitelijke waarde; dan zijn het waarden, die kunnen worden verwisseld en verschoven naar ons eigen believe.

Dientengevolge hebben wij er niets aan om te werken met de waarden van bipolariteit, van relativiteit of ongeacht welke waarde, zelfs moraliteit, rechtvaardigheid enz., tenzij wij de grondwaarde ervan in onszelf hebben verankerd en van uit ons wezen tot uitdrukking brengen.

Het ging er mij dus niet om alleen maar een bepaald aspect van het leven te belichten, maar om u te brengen tot een begrip van uw eigen plaats in het Al. Die plaats in het Al kan niet worden gewijzigd door bijkomstige verschijnselen. Of u nu leeft of dood bent, of u nu jong bent of oud, ja, zelfs of u helder van begrip bent o zo dom als houder van de bekende krulstaart, in alle gevallen is uw leven, uw oordeel en uw aansprakelijkheid het enig belangrijke, omdat u daaruit leeft. Alleen in uzelf kunt u immers het rustpunt, het punt van evenwicht vinden, dat wij God hebben genoemd; het punt van werkelijkheid zonder relativiteit. Het punt, waarin de tegenstellingen elkaar ontmoeten, de invloeden elkaar opheffen en rust ontstaat

Zo zult u dus juist in deze dagen moeten leren afstand te doen van datgene, wat men zegt, wat men denkt, wat men eist. U zult daardoor een zuiver persoonlijk denken in de plaats moeten stellen. U zult in de plaats van de wetten, de regels en de aardigheidjes van de buitenwereld uw eigen standpunt moeten bepalen, dat niet alleen maar een theorie is, maar iets wat u in praktijk brengt.

Het is noodzakelijk dat u een eigen geloof bezit, dat niet is gebaseerd op wat men zegt of wat algemeen gangbaar is, maar wat u een zodanige zekerheid geeft, dat u innerlijk daaruit uw krachten kunt putten, zodat u niet aarzelt datzelfde om zetten in directe praktijk.

Het eigen leven wijzigen vloeit voor de meeste noodzakelijkerwijze voort uit een juist begrip van het spel der relativiteit dat zij spelen. Wanneer u uzelf onderzoekt, zult u ontdekken, dat uw waardering voor wat aan anderen geschiedt en wat u geschiedt een geheel verschillende is en dat de belangrijkheid dus verandert naarmate u er al of niet deel van bent. U zult ontdekken, dat u voorstander bent van zeer vele sociale ontwikkelingen, tenzij zij te uwen koste gaan, dan bent u ineens tegenstander. U zult ontdekken, dat u bepaalde geloofstheorieën volledig aanhangt, behalve wanneer het er op aan komt direct daarnaar te handelen zonder rekening te houden met enigerlei andere waarde, beperking of bepaling. Die omstelling is voor de mens in deze dagen een van de meest voorname en meest te verlangen waarden.

Nu kunt u zeggen dat dit ook relatief is, inderdaad. Voor ons is harmonie en evenwichtigheid het meest belangrijke dat er bestaat. En onwillekeurig zullen wij het totaal van uw wereld en de daarin ontstane werkingen van uit dit standpunt beoordelen. Maar dat neemt niet weg, dat de feiten van een kosmos, die in zich onveranderlijk zijn en die vaste waarden hebben, voortdurend aantonen dat uw weg zeker niet de juiste is. En als u alleen maar die zekerheid hebt verworven, dan hebt u al veel verkregen.

Het is voor ons niet prettig altijd te moeten wijzen op uw tekortkomingen. Wij zouden u gaarne willen loven om uw verdiensten. Maar ook hier treedt de relativiteit in werking. Indien wij zeggen dat ge op één punt goed zijt, meent ge daaraan het recht te kunnen ontlene om op alle andere punten onjuist te zijn, of ge dit nu toegeeft of niet. Ik zou meer van die feiten kunnen aanhalen, maar ik geloof dat de hoofdgedachte van deze les duidelijk is geworden. Wanneer u uw verhouding in het leven leert bepalen, uw punt van Godsontmoeting of geloof kunt vinden in uzelf en het totaal van uw geestelijke en stoffelijke verschijnselen a.h.w. evenwichtig leert regelen in overeenstemming daarmee, dan hebt u datgene bereikt wat men noemt: esoterische inwijding, magische bereiking, enz. Want alleen uit het "ik" kan de mogelijkheid ontstaan om zijn wereld te beheersen, zijn lot te erkennen en aan te passen aan

een eeuwige werkelijkheid, zonder daarbij aan zichzelf ten onder te gaan en zich dus te verplichten steeds hernieuwd dezelfde problemen te doorleven, voordat men zijn vrijheid wint.

PERSOONLIJK BELEVEN

Wanneer de mens de wereld van uit zichzelf beschouwt, zo bouwt hij zich een structuur op, waarbij hij zijn gehele persoonlijkheid legt in al hetgeen hij beziet.

Als u over een huisdier spreekt als ware het een mens, dan legt u uw menselijkheid in het huisdier. Wanneer u uw begrip van comfort overdraagt op een oude stoel of een gewaad dat eigenlijk niet zo gemakkelijk is, dan kent u uw gesteldheid aan dat andere toe. Maar het eigenaardige is, dat de mens in zijn leven en denken altijd weer deze beide waarden (dus de werkelijke waarde en het persoonlijk daarin gelegde) als een geheel ervaart. Wij reageren van uit onszelf niet op datgene wat is, maar op dat wat wij zien in iets; dus wat wij hebben ingelegd in iets. En zo zullen wij komen te staan voor een zuiver persoonlijke beleving, die dus niets meer te maken heeft niet wat werkelijk bestaat. Wij beleven en herbeleven onszelf. Wanneer er wordt gezegd, dat de gehele wereld niets anders is dan een spiegel, waarin de mens zichzelf bewondert, dan is dat misschien wat overdreven, maar hij zoekt zichzelf wel in alle dingen te vinden.

Wie naar de hemelen schouwt, ziet daarin zichzelf. De boer kijkt omhoog en zegt: "Ziet, de regentijd is nog ver en de aarde is droog. Het wordt tijd dat het regent." Maar hij, die zich juist op reis begeeft, kijkt omhoog en zegt: "Goed, dat de wolken nog wegblijven. Goed, dat er nog een ogenblik zon is, voordat de regen gaat vallen, want mijn weg zal dan eenvoudiger en gemakkelijker zijn." En een derde ziet alleen de hemel boven zich en zegt: "Hoe wijds, hoe groots is de koepel die zich over de wereld uitspant." Toch hebben zij alle drie dezelfde waarde gezien; maar hun reactie was een totaal verschillende.

Wij hebben dit niet alleen t.o.v. dat wat buiten ons ligt. Wanneer wij in meditatie zittend in onszelf trachten te zien, wanneer wij de werkelijkheid trachten te ontdekken in concrete meditatie en beschouwing, dan bouwen wij onszelf op. Wij bouwen – of wij het weten of niet – een beeld van onszelf op en noemen dat de kosmos. Die kosmos geven wij eigenschappen; en dat zijn onze persoonlijke verlangens, onze angsten, de eigenschappen die wij bezitten en dat alles tezamen noemen wij God. Wij trachten dan uit dat geheel voor onszelf ergens een beeld te scheppen, dat ons bevredigt.

Het is goed om te zeggen: Wij zoeken in de esoterie het Allerhoogste. Maar dat is niet waar. Wat wij zoeken is de volledige zelfbevrediging. Wij zoeken het zelfverheven zijn, het rustig zijn, totdat wij als een Boeddha zwevend over de menigte heen kunnen zien tot het einde der tijden en der aarde en zeggen: "Ziet, dit is het spel der eeuwen." Zo bouwen wij dus onze persoonlijke kosmos, onze persoonlijke wereld.

Op zichzelf is dit alles goed en aanvaardbaar, want slechts het "ik" dat zozeer groeit, dat het het beeld van de totale kosmos in zich kan dragen, is in staat om de werkelijk scheppende kracht, de Adem van het Oneindige in zich te erkennen en te dragen. Maar aan de andere kant trachten wij eigenlijk gelijktijdig die innerlijke beleving, die in ons gegroeide kosmos, te zien als het wapen, waarmee wij al wat aan ons tegengesteld is moeten verslaan. Wij zien ons niet als harmonie maar als disharmonie en begrijpen niet dat wij strijden tegen onszelf.

Een geliefd beeld voor één der eerste fasen van de innerlijke bewustwording is de jungle. De jungle, waarin de slang wacht, zich roert, sist en zal steken met de felheid van haar giftanden; waarin de tijger sluipend voortgaat, wachtend op het ogenblik dat hij met één sprong zijn prooi zal pakken; waarin insecten en planten een eigenaardig spel spelen en u de weg versperren.

De mens zegt: "Ziet, hier sta ik in een jungle en ik moet mij een pad banen naar de tuinen der bewustwording. Van uit zichzelf beschouwd heeft hij gelijk, maar hij vergeet dat hij de jungle is. De mens is de slang. Hij is de tijger. Hij is het vlechtwerk van lianen en wortels, dat hem zijn weg verspert. Hij is het giftig insect, dat hem onverhoeds kwetst. Hij is alle dingen. Maar zolang hij dit niet beseft, is zijn persoonlijk leven een dolen in de tuinen van zijn eigen "ik", een vechten in de jungle van zijn "ik" naar gelang hijzelf innerlijk bewust is geworden.

Wanneer ik zeg: Ziet, in mij is, een kracht als een engel. Een grote en lichtende kracht is in mij neergedaald, dan zeg ik niet dat er iets nieuws in mij is gekomen, al denk ik dat misschien. Ik erken alleen iets wat in mij bestaat. En zolang ik dit behandel als iets wat mij vreemd is, zal ik nimmer de weg kunnen vinden in de werkelijkheid. Want ik ga de krachten, die in mij bestaan en werken een aparte functie toekennen. Ik ga ze alle een aparte eigenschap geven en stel mijzelf daartegen teweer of ik kniel er in aanbidding voor neer.

Maar hoe kán een mens zichzelf aanbidden en toch zijn God kennen? Hoe kan een mens zichzelf bestrijden en toch vreugde en evenwichtigheid en rust kennen? En dit is eigenlijk het begrip, dat wij nodig hebben: het esoterisch begrip, maar ook het werkelijkheidsbegrip.

Wat ik ontmoet, ben ik zelve. Wanneer ik droom iets van een ander te zien, zo leeft het in mij. Het zal in die ander ook bestaan, maar ik zie die ander niet in zijn geheel; ik zie in hem wat in mij leeft er, meer niet.

Wanneer ik een grote kracht of een andere sfeer zoek, dan zie ik niet de werkelijkheid van die kracht of die sfeer; ik zie alleen dat ervan, wat in mijzelf leeft; en het is een deel van mijn "ik". En daar komt dus het begrip relativiteit in een geheel persoonlijke werkelijkheid tot uiting.

Alle werkelijkheid, die ik beleef is deel van mijzelf. Indien ik dit erken, is het mij mogelijk alles voor mijzelf harmonisch op te lossen krachtens de in mij levende noodzaken en begrippen; ik kan de onthechte zijn. Wanneer het demonische op mij aanstormt, dan begrijp ik dat het deel van mij is en kan ik zeggen: "Keer terug." Als ik meester ben van mijzelf, ben ik kwaad voor de demonen die mij bestormen.

Wanneer het lichte komt en het zou zich willen terugtrekken, maar het is deel van mijzelf en ik realiseer mij dat "ik ben dit licht", dan zeg ik: "Blijf," en het lichtende is werkelijkheid. Het blijft, altijd. Zolang ik dat niet begrijp, speel ik een vreemde strijd met mijzelf.

Ik buig mij over een spiegelende vijver en zeg: "Hier ligt mijn beeld van de maan" en ik begrijp niet, dat het de weerkaatsing is van de grote maan daarboven. Ik schouw in mijzelf en zeg: "Dat is mijn droomwereld. Dat zijn mijn gedachten en mijn gevoelens" en ik begrijp niet, dat ze de weerkaatsing zijn van een werkelijkheid, waaraan ik toch zal moeten beantwoorden.

En zo, vrienden, zou ik u de volgende punten willen voorleggen. Misschien zijn ze eerder kleine gelijkenissen.

Een mens droomt. Zijn droomwereld is er een vol vreemde conflicten, vol wonderlijke mogelijkheden. Hij is jong en oud tegelijk. Hij is krachteloos, en het volgend ogenblik een overwinnaar van alle vijanden. Zo is hijzelf. Hij wordt wakker uit zijn droom en begrijpt niet, dat hij nog steeds dezelfde is als in de droom.

Maar wat ik in de droom kon doen, zou ik in werkelijkheid ook moeten kunnen doen; en als ik dat niet kan, dan heb ik ergens een tekort. Een tekort in mijn zelfrealisatie in de droom of – waarschijnlijk – in de werkelijkheid. Hoe kan ik mij nu innerlijk of esoterisch bewust worden, wanneer ik niet begrijp dat mijn droom en mijn werkelijkheid ergens één zijn; dat zij ergens in elkaar overvloeien en dat het dezelfde waarde is (de persoonlijke, de werkelijke beleving), die aan het geheel zijn uitdrukking geeft. Begrijp ik dat niet, weg is mijn werkelijkheid en mijn beheersing.

Er is een mens, die een beeldhouwwerk maakt. In hem leeft een beeld en hij scheidt het buiten zich. Wanneer het klaar is, zegt hij: "Gij zijt mijn droom niet meer." En toch zegt hij: "Het is het beeld, dat mij dwingt te scheppen." Dan is die mens een dwaas. Want als hij het beeld dat in hem leeft heeft geschapen, dan moet in de voltooiing ervan zijn vreugde liggen; maar klaarblijkelijk ligt zijn vreugde, in de arbeid. Hij mag dus niet zeggen: "Het is het beeld in mij, dat mij dwingt tot scheppen." Maar hij dient te zeggen: In mij is de voortdurende, golvende dwang van beleving, van werken. Het is de bezigheid, het creëren, dat mij heeft gevat. Daarin ontvang ik mijn werkelijkheid; en wat ik maak, is niets.

Menig mens zoekt dingen in het leven, niet om wat ze zijn, maar om dat wat zij met zich meebrengen; om de emotie die ermee verbonden is, de spanning, de gedachte aan beleving misschien, aan avontuur, de verovering of misschien zelfs het afvlakken van geschillen. En dat

alles motiveert hem; dat is zijn werkelijk leven. Maar hij zegt niet: "Ik zoek dit." Hij zegt: "Ik zoek de dienstbaarheid aan mijn medemensen. Ik zoek de liefde, ik zoek de macht, ik zoek...." Hij zoekt alles, behalve dat ene dat waar is in hemzelf. Hij zoekt in zich een verantwoorde beleving. Begrijpen wij, dat die beleving het belangrijkste is dat al het andere terzijde staat, dan hebben wij iets beseft wat in geest en in stof volkomen congruent bestaat.

Gij moet u deze dingen echter goed realiseren. Want op het ogenblik, dat men dus het einddoel in de plaats gaat stellen van de actie, de voltooiing in de plaats van het streven, heeft men zichzelf miskend. En dan stelt men zijn verwachtingen op de voltooiing, op de bereiking en niet op het proces van het streven. De verwachting wordt teleurgesteld en daarmee wordt een groot gedeelte van het streven voor het "ik" waardeloos. Dat is onnodig, want datgene wat voor de bewustwording en dus voor het "ik" van belang was, is in de gedachte, in de voorbereiding, in de beleving, in de werking, gegroeid.

Nu zou u moeten zeggen: Laat de bereiking liggen waar ze ligt. De voltooiing is onbelangrijk. Ik heb in die actie mijzelf gevonden. Mijn uitdrukking was een werken, een bewegen en niet het geven van een vaste gestalte aan iets of het bereiken van iets.

Maar de mens beseft dit niet. Hij beziet dus van uit zichzelf het leven als iets, waarin je een doel moet bereiken. Maar zijn doel zal hem nooit werkelijk bevredigen. Elk doel, dat je hebt bereikt, is weer het begin van een volgend doel, enz. Hoe kun je dan werkelijk gelukkig zijn? Hoe kun je begrijpen wat er in jezelf leeft? Hoe kun je geestelijk werkelijk iets puurs uit de voortdurende teleurstelling? Dat is de moeite niet waard, Neen, u moet leren begrijpen: het opbouwen, het streven, dat ik doe, dat is belangrijk. Het is de spanning; niet de opheffing daarvan, waarnaar ik verlang. En dan heeft men voor zichzelf iets gerealiseerd, n.l. de stuwkracht, die het eigen "ik" geestelijk a.h.w. opheft naar een opnieuw zich vinden in anderen. Een hervinden van het "ik" in het totaal van de kosmos. Steeds verder stijgend, waarbij het beeld van het "ik" daarbuiten wel groeit. Het is echter niet noodzakelijk. De inhoud en de werkelijke mogelijkheden van al wat rond je is worden groter. Je kunt een veelheid van dingen gelijktijdig vinden, zoals sommige beelden gelijktijdig de fluit bespelen, de ratel zwaaien, het wapen hanteren en misschien nog rusten.

Wij moeten zijn, zoals sommige goden van India worden afgebeeld. Wij moeten begrijpen, dat de spanningen die in ons bestaan, de actie, het streven dat in ons leeft voor ons het belangrijke is; de bereiking is incidenteel. Zij is een doel, dat wij ons hebben gesteld, omdat wij de spanning nu eenmaal moesten richten. Maar die verwerkelijking op zichzelf is niet voldoende. Integendeel, ze zou als hoogtepunt gesteld ons teruggedrukken naar de diepte. Maar erkend als alleen een fase in de realisatie van het totaal van het streven, is zij voor ons daarentegen een onbelangrijk punt van voortzetting, zoals een weg tegenwoordig misschien in kilometers is gemerkt en elke kilometerpaal voor hem, die reist onbelangrijk is. Ge zegt toch niet: "Nu heb ik al één, twee, drie, vier kilometers afgelegd in de goede richting." Neen, ge zegt: "Ik bevind mij op de weg."

En ten hoogste wanneer ge u afvraagt: Waar ben ik? Dan kijkt ge eens een ogenblik naar de kilometerpaal en zegt ge: Ah.... zoveel kilometers heb ik reeds afgelegd, zoveel moet ik nog gaan.

Kijk, die uiterlijke bereiking (het feit) is niet meer dan een kilometerpaal. De betekenis daarvan is volkomen relatief. Wanneer ik pas op weg ben, dan lijkt het bereiken van het punt tussen mijn doel en mijn begin (het middelpunt) voor mij reeds een hele bereiking. Ik ben al half weg. Maar als ge nog uren zijt verdergegaan op diezelfde weg, dan zegt ge niet: Ik ben nog steeds verder gekomen. Neen, ge zegt: Ach, nu moet ik nog zoveel kilometers gaan.

Maar gij zijt op uw weg en dat bepaalt voor u de waarde van de bereiking en al wat erbij is. Maar het streven is de weg, die men aflegt; dat is een gelijkblijvende waarde. En daarom geloof ik dat de punten, die ik aan het formuleren ben, misschien kunnen worden afgerond met het volgende:

Er was een man, die zijn hele leven studeerde om met enkele gebaren een vogel te kunnen schilderen. Op den duur had hij het zover gebracht, dat elke vogel door zijn penseel in enkele seconden vorm kreeg. En een ieder zei: "Nu heeft hij de top bereikt." Maar de man zei: "Neen,

ik wil verdergaan." En hij streefde zozeer, dat hij in zijn gedachten elke vogel voor zich kon zien, beter en helderder dan hij haar ooit had getekend en dat hij het gedrag van die vogel kende. Toen zei hij: "Ziet, nu heb ik voldoende gedaan op de aarde, want mijn ziel is die van een vogel; zij kan zwerven waar zij wil.

In deze kleine legende, ligt het streven. Niet wat de wereld zegt van ons bereiken. Goed of kwaad is niet belangrijk. Belangrijk is, dat wij in onszelf – onafhankelijk van de wereld – delen van die wereld kunnen oproepen. Het is niet de uitdrukking van ons wezen, maar het is het besef, dat ons wezen bezit; wat wij zouden willen of kunnen uitdrukken.

Misschien klinkt u dit dwaas. Maar de grootste rijkdom van een mens is de herinnering. Niet omdat het heden minder belangrijk is dan de herinnering, of morgen misschien niet zo voornaam is als dat, wat was. Maar omdat de herinnering, die waarlijk in u leeft, een deel van uzelf is. Vandaag is dat niet. Vandaag moet u nog in uzelf opnemen. Gisteren is van u. En met wat gisteren was, bouwt u morgen in uzelf. Op die manier ziet u niet alleen uzelf in de wereld, maar dat wat de wereld u gaf, heeft u gebruikt als een aanvulling van uw persoonlijkheid, van uw wezen. En zo wordt u ook niet stuurloos.

Menig mens wordt stuurloos, omdat hij zijn doel stelt in de plaats van zijn streven. Hij begrijpt niet, hoe relatief de waarde van een doel is, hoe snel het a.h.w. verdwenen is en waardeloos geworden na de bereiking. En daarom gaat hij zijn aandacht vestigen op de bereiking. Maar het is niet de bereiking, het is de kracht, die wij vinden tot streven; dat wat het ons geeft aan beleving in onszelf (niet aan bereiking) wat ons zuiverder één kan maken met de grote kosmos, waarin wij waarlijk bestaan.

Misschien heb ik u met deze enkele punten de dingen te eenvoudig gezegd, die ge allang hebt beseft. Maar alle leven, alle werken is tenslotte slechts een poging om jezelf te zijn.

Wanneer je werkt om geld te verdienen, dan lijkt het misschien, alsof je dat niet direct voor jezelf doet. Maar dat geld betekent weer het verwerven van iets wat je voor jezelf kunt krijgen: een aanzien dat je misschien bezit, een luxe die je jezelf wilt verschaffen en dat op zichzelf wordt teruggebracht tot sensatie en gevoelens van tevredenheid of ontevredenheid. Zo gaat het met alle dingen. Alles kunt u herleiden tot uzelf. En zo ge dit beseft, zult ge dus niet meer stellen: Ik wil iet bereiken in mijn wereld of in de geest. Neen, ge zult zeggen: Ik wil meer mijzelf zijn. Ik wil steeds meer mijzelf zijn. Ik wil niet tellen wat tot stand komt. Ik wil tellen wat mij drijft, wat in mij werkt. En als die kracht, die in mij werkt goed is en de wereld zal zeggen dat ik zondig, dan blijft mij het licht, dat in mij is zolang ik mij niet laat brengen tot het afdwalen van die richting. Tot het zeggen van: "Ja, maar dan ben ik zondig." En op dat ogenblik heeft mijn stuwkracht mij verlaten. Mijn hele "ik" staat stil en zit vast. Het kan niet meer naar boven en het kan niet meer terug. Het kan niet ongedaan maken wat is. En in zichzelf verdeeld draait het in een eeuwige cirkelgang voort.

Maar wanneer ik eerlijk en oprecht zo voor mijzelf, uit mijzelf, in mijzelf naar datgene wat mij doet leven, dan is het streven op zichzelf (en dus nooit de bereiking) voor mij de uitbreiding van mijn levenskracht tot een innerlijk heelal, dat steeds meer vorm aanneemt, dat steeds vollediger en zuiverder wordt.

Natuurlijk, dan staat u buiten een werkelijkheid. Want zoals ge kunt zeggen. De jungle in mij" die ik noodzakelijk door trek om bewustwording te vinden, ben ik zelf, zo kunt ge niet zeggen: De wereld ben ik. Die wereld echter is als een nachtelijke tuin, waarin het ritselen van een droog blad de sissende waarschuwing wordt van een slang; en de kleine poes, die over de afrastering tussen de erven sluipt, wordt misschien de gevaarlijke tijger, die u dadelijk zal verslinden. Dan maakt ge uw schimmen zelf. Maar de werkelijkheid is er. Het blad moet ritselen, anders kunt ge niet dromen van de slang. De poes moét sluipen, anders is daar niet het droombeeld dat u het beeld van de verscheurende tijger kan geven. Uw werkelijke verhouding is er één, waarbij uw "ik" de wereld moet zien als iets, waarin de weerkaatsing die, dat "ik" vindt belangrijk is, maar die van buitenaf ook de mogelijkheden bepaalt.

De jungle in uzelf kunt ge veranderen. Van vandaag op morgen kunt u er een gebaande weg in maken; een tuin vol heerlijkheid of een tempel, waarboven de sterren schitteren en waarin men een onbekende God aanbidt. Maar ge kunt nimmer de wereld buiten u precies zo

veranderen. Ge kunt slechts trachten de waarden daarin zo juist te erkennen, dat uw streven daarin mogelijk blijft en dat gelijktijdig die waarden u zo weinig mogelijk in de weg leggen. En dat betekent, dat waar de mens esoterisch tot zichzelf gaat en moet leren zichzelf te kennen en te vormen tot een harmonisch geheel, de mens die exoterisch gaat leven dus tot de wereld gaat en in die wereld tracht het antwoord te vinden van zijn denken; en niet wat hij vermoedt in de wereld, maar wat in hem leeft.

Ga de wereld in, zoek een antwoord op uzelf en ge zult zien dat de wereld ook gestalte krijgt. En dan is ons eigen standpunt nog steeds bepalend. De waarden zijn nog steeds relatief. Er zijn nog steeds mogelijkheden tot verschuiving, duizend maal. Maar de persoonlijke beleving is nu vastgelegd in de wereld en is niet meer gebaseerd op wat er in die wereld gebeurt, maar op de manier waarop ik in staat ben dit in mijzelf te zien als deel van mijzelf en van mijn leven.

En zo maak ik het leven tot iets wat eeuwige waarde heeft, tot iets wat ongebroken is, waarin niets teniet kan gaan, waarin alleen ik mij steeds meer bewust kan worden van al datgene wat in mij leeft. En elke verbinding met al wat rond mij bestaat beseffende en ziende dat dit deel is van mij en onscheidbaar met mij verbonden, word ik rijk. Niet rijk aan middelen of aan krachten, maar rijk aan besef. Die rijkdom aan besef maakt het mij mogelijk om daar, waar achter de zichtbaar scheppende Kracht de onzichtbaar scheppende Macht schuil gaat, de adem van de eeuwigheid in mijzelf te voelen en daaruit zo nodig zelf te scheppen.

En dit is iets, wat men volgens mij in de esoterie en zeer zeker ook in het dagelijks leven moet onthouden:

Niet wat u maakt, maar dát u wat maakt, is belangrijk.

Niet wat u doet, maar het waaróm is belangrijk.

Niet wat u volgens de wereld moet zijn, maar wat u met uw innerlijke erkenning van eigen wezen voelt te moeten, is belangrijk.

Als u van die punten uitgaat, dan zult u m.i. wel bereiken wat noodzakelijk is: de volle bewustwording van alle mogelijkheden en de aanpassing van het "ik" aan een kosmische werkelijkheid, waarbij de relatieve waarden en bereikingen wegvallen als onbelangrijk, omdat in het "ik" een eeuwige en blijvende waarde ontstaat en het "ik" motiveert.

SPREUKEN

De held is hij, die de angst kennende, zijn noodzaak sterker stelt en zo – overwinnende het niet juiste in zijn wezen – het voor hem juiste tot stand brengt zonder aarzelen.

De wijze is hij, die – zijn onvolkomenheden beseffende – toch uit de beperkte volkomenheid die hij bezit, naar het delgen der onvolkomenheid in zich durft streven, zonder daarbij ooit zijn rust te verliezen.

Het Rad des Levens wentelt door de duizend werelden. Hemel en hel wisselen elkaar af, maar het "ik" blijft zichzelf gelijk. En het "ik", dat zichzelf kent, doet de hel leven of blussen naar believe en toont zichzelf de hemel of doet hem teniet naar eigen lust.

Want ziet, het Rad des Levens wentelt om de naaf van het bewustzijn. En waar het bewustzijn zichzelf erkent, zijn alle verschijnselen deel van het "ik", beheerst door het "ik", dat – gaande in zich – vindt de eenheid met alle dingen, waarbij de uiting niet noodzakelijk is, totdat alle werelden in het "ik" bestaan.

Drie spreuken, die elk voor zich, naar ik meen, een goed punt van uitgang zijn voor een eventuele meditatie over een persoonlijke werkelijkheid.

DERDE LES - WERKELIJKHEIDSZIN

Op het ogenblik, dat wij van uit onszelf zoeken naar waarheid, worden wij geconfronteerd met onze beperkingen. Deze beperkingen bestaan voor ons krachtens de zintuigen, waarmee wij waarnemen en krachtens het voorstellings- en denkvermogen, dat is gebaseerd op stoffelijke waarden en vormen. Het zal u duidelijk zijn, dat – gezien het feit dat het menselijk denken nog geen tiende van de scala van op aarde waarneembare feiten en verschijnselen dekt – de werkelijkheid, die de mens kent wel zeer beperkt moet blijven. Ik geloof dus, dat wij verstandig doen ons eerst af te vragen: Wat is het tekort bij de mens? En dat is dan kort geformuleerd:

Zijn denken is over het algemeen een woorddenken. Zelfs bij een beelddenken formaliseert hij het beeld volgens eigen gewoonten.

De mens zoekt zekerheid. Op het ogenblik, dat hij wordt geplaatst voor het ongewisse, zal hij trachten dit terzijde te schuiven om daarvoor in de plaats een zekerheid, of zelfs maar een schijn van zekerheid te zoeken.

De zintuiglijkheid van de mens betekent ook een belemmering van zijn direct stoffelijke vermogens. Daar hij zijn leven op zijn stoffelijke vermogens baseert, is hij op z'n minst huiverig om andere capaciteiten te gebruiken en vaak zal hij zich niet realiseren, wanneer deze werkzaam zijn.

De onzichtbare wereld wordt door hem niet verstaan als een werkelijkheid maar slechts als een afschaduwing (desnoods een verheerlijkte afschaduwing) van eigen wereld. Hij komt dus niet tot concepten, die verdergaan dan het normaal menselijke, eventueel gesublimeerd.

Met deze punten heb ik getracht beknopt weer te geven wat het tekort is. Maar wij hebben ook de mogelijkheden nodig. En dan stel ik weer: De mogelijkheden voor de mens zijn:

Een denken, dat zich niet houdt aan erkende regels en daardoor tussen de op zichzelf bekende feiten nog niet gekende associaties, verbindingen of relatie kan ontdekken. Het resultaat is een verandering van zijn wereldbeeld en vaak een vergroting van zijn technische mogelijkheden.

Hij is in staat zijn direct visuele waarnemingen (ook zijn zintuiglijke waarnemingen trouwens) over het algemeen aan te vullen met niet direct zintuiglijke waarnemingen en komt zo tot wat men kan noemen: intuïtie. Zolang deze intuïtie zuiver wordt gevolgd, blijkt zij zekerder te zijn dan menig zintuiglijke of zelfs beredeneerd logische vaststelling. Vervalsing manifesteert zich op het ogenblik, dat men het intuïtief erkende in een schema van het redelijke wil voegen.

De mens kan – gezien het feit dat hij in een wereld leeft, welke meer verschijnselen omvat dan voor hem direct kenbaar zijn – in zich het vermogen ontwikkelen om deze verschijnselen aan te voelen en mede te associëren binnen zijn gekende wereld. Hij kan op deze wijze komen tot precognitie (voorweten) en kan verder bepaalde vormen van sensitiviteit ontwikkelen.

De mens kan, doordat hij zelf een scheppend denkvermogen heeft, ontsnappen aan de beperkingen, die de materie hem oplegt. Hij doodt daarbij weliswaar een wereld, die door de stoffelijke voorstelling nog wordt bepaald, maar die – omdat zij geen redelijkheid, noch enige regel meer kent – vaak een zuiverder weerkaatsing is van de feiten dan elke zintuiglijk waargenomen wereld.

Dit zijn punten; en punten zijn altijd vervelend. Maar het is noodzakelijk om vooraf vast te stellen wat voor de mens noodzakelijk is en ook, welke hinderpalen hij op zijn weg zal vinden.

Mystiek is een verloren-gaan. Het is een afstand-doen van elke beperking van je eigen wereld; ja, zelfs van vele concepten omtrent het "ik". Eenzaam en verlaten sta je midden in de grote stroom der tijd en je ondergaat niet-gekende werkingen. Uitdrukken kun je deze moeilijk, maar je voelt je één met vele krachten, die tot op dat ogenblik voor jou niet kenbaar waren. Je

blijkt in deze toestand van mystieke verrukking ook over capaciteiten te beschikken, die je normalerwijze niet schijnt te hebben, want je bent nu door het terzijde stellen van jezelf en eigenlijk zelfs van je wereld, gekomen in een toestand waarin alles, wat in het Al bestaat – middellijk of onmiddellijk – invloed op je heeft. Je leeft in de mystieke beleving – in de grote werkelijkheid.

Maar deze beleving moet worden omgezet. Je kunt haar soms als een emotie vasthouden, maar in de meeste gevallen wil je er een vorm aan geven en je gaat dan deze dingen verklaren. In de verklaring verliezen zij echter hun verbondenheid met de kosmos. Ze worden weer een menselijk schema, een menselijk denken. En heel vaak wordt een mystieke beleving zover ontleed, dat men slechts met het ijzerdraad der rede weer een samenhang kan scheppen, waarbij echter het levend element verloren is gegaan.

We moeten ons dus realiseren, dat de mystiek ons volkomen losmaakt van elke wet, elke weg, elke voorstelling, elke taak, elke verplichting of mogelijkheid, die wij kennen. Op dat ogenblik zijn wij niets. Maar in dat niets beginnen wij voor het eerst waarlijk te leven. Dat leven is zo moeilijk te omschrijven, dat men altijd naar gelijkenissen moet grijpen. En misschien kan ik het best de volgende vergelijking nemen.

De mens, die zich normaal wetmatig beweegt, is nu als een stofje in een lichtstraal geworden; dansend op de lichtdruk (de warreling van de lucht), reagerend op de kleinste verschijnselen en tekens, die normalerwijze niet worden gekend. Let wel, ik heb u dus niet gezegd dat wij in de mystieke beleving God vinden. Dat is zo onze manier om het te zeggen.

Ik heb u alleen gezegd, dat u vrij wordt van uw beperking. Maar als wij komen te staan tegenover het voor ons niet-kenbare, dan geven wij daaraan nu eenmaal een grote naam; wij kennen daaraan een persoonlijkheid toe. Dat wil niet zeggen, dat er niet ergens een God bestaat. Dat wil ook niet zeggen, dat er niet ergens engelen, geesten, Meesters e.d. zijn. Het wil alleen maar zeggen, dat de mystieke beleving op zichzelf niet noodzakelijkerwijze met één van hen behoeft samen te hangen. Het is een teloorgaan.

En wat zien wij dan? Het leven is intens. Terwijl naar buiten toe een zekere ongevoeligheid optreedt, is de sensitiviteit van binnen opgevoerd tot het uiterste. De kleinste, emotie overweldigt je. Alles gaat echter niet volgens schema. De tijd staat stil of raast verder, onregelmatig.

In de beleving springen wij van de ene scène naar de andere, als in een droom. Zoals u weet, heeft de droom vele onregelmatigheden. Wij zien onszelf het ene ogenblik rustig gezeten in een stoel om een ogenblik later op te staan en te ontdekken, dat wij ons in een motorboot of in een bevinden. Wij dromen het ene ogenblik, dat wij wandelen en het volgend moment vliegen wij door de lucht; en als we ons verheugen in de vlucht, dan vallen we alweer. Deze eigenaardigheid is dus niet alleen eigen aan de droom, maar aan alles wat behoort tot de werkelijke wereld; want in de werkelijke wereld bestaat er geen systematiek: de volgorde, die op aarde nu eenmaal noodzakelijk is.

Dan rijst de vraag, of de mystieke beleving ergens mogelijkheden in zich bergt voor de eigen wereld. Ook hier voel ik mij genoopt naar gelijkenissen te grijpen.

Wanneer ik diamanten heb, die in een grote leemput liggen uitgezaaid, dan kan ik mij deze door naarstig werken ongetwijfeld verschaffen. Als ik echter van diamant tot diamant kan flitsen en ik zou de diamanten kunnen meenemen, dan kan ik zonder de zware arbeid van het uitgraven van de leemput en in kortere tijd ook de diamanten vergaren. Ik heb alleen geen verklaring voor mijn bezit; het is onverklaarbaar geworden.

Dat is nu hetzelfde wat we met de mystiek doen. De mysticus gaat niet, zoals men wel eens aanneemt, alleen maar naar andere werelden. Hij maakt deel uit van een heelal, waarin zijn eigen wereld voortdurend een factor blijft. Hij zal zich door de juiste instelling de verschillende krachten en mogelijkheden, die er in dit Al bestaan, kunnen verschaffen. Hij absorbeert krachten en weten op een wijze, die niet normaal is. Hij beschikt over kennis van bepaalde punten, maar de tussenliggende ontwikkeling ontbreekt. Er is geen sprake meer van een logische feitenkennis; er is sprake van een inspiratief aangevoeld kennen of weten, waardoor

het mogelijk is om heel veel te associëren, wat een ander in een mensenleven nog niet weet samen te brengen; en dit vermogen blijft ook in de hersenen achter.

De mystieke beleving brengt dus niet alleen maar een ogenblik van ontruikt-zijn. Neen, ze brengt bepaalde coördinaties en associaties, ja, zelfs een zeker feitenmateriaal, welke voor de persoon in kwestie belangrijk kunnen zijn.

U zult zeggen dat dit wel mooi is. Maar hoe controleert men dit? Dat is heel moeilijk. Men kan mystiek niet controleren. Op het ogenblik, dat ik tracht controle uit te oefenen op de mystieke beleving of zelfs op haar gevolgen, verstoor ik haar samenhang. Dat is precies hetzelfde, als u wilt weten hoe een eekhoorn eigenlijk klimt en daarvoor het dier op een plank bindt en het opensnijdt. U kunt het in zijn onderdelen ontleden, maar u kunt het nooit meer tot leven brengen.

De mystiek staat dus los van de rede; en dat brengt een grote moeilijkheid mee. Want wij kunnen de feiten dus wel voor onszelf gebruiken, maar tegenover de wereld zijn ze niet aantoonbaar.

Misschien vraagt u zich nu af, waarom wij na relativiteit e.d. nu plotseling naar de mystiek gaan. Ik zal trachten het u duidelijk te maken.

Indien u zich eenmaal realiseert dat alles relatief is, d.w.z. dat er geen zekerheid, geen vast oordeel mogelijk is en als u zich verder hebt gerealiseerd dat uw vermogens ook maar een zeer relatieve waarde hebben, dat uw rede maar zeer relatief is in haar betekenis, dan kunt u overgaan tot het aanvaarden van een andere en hogere levenskracht. Die levenskracht ligt buiten het menselijk terrein. Zij kan invloed uitoefenen op datgene, wat men binnen het menselijk en redelijk terrein tot stand brengt, maar zij kan daar nooit werkelijk toe behoren. Willen wij ons deze kracht eigen maken, dan blijkt verder dat wij in direct contact zijn met elke invloed, die er op onze eigen wereld bestaat of op haar inwerkt. Dat betekent in deze dagen een contact met alle krachten en entiteiten, die nu op deze wereld trachten weer een verandering en een verbetering door te voeren. U zult zich daarvan niet bewust zijn, maar het contact betekent voor u: kracht.

Ik wil echter erop wijzen, dat men niet omwille van die kracht of van het contact aan mystiek mag gaan doen, want dan hebben wij wederom een regel gesteld; en zoals ik u reeds heb betoogd, de mystiek is, niet-redelijk. Ze is volledig praktisch bruikbaar, maar ze is niet-redelijk. Op het ogenblik dat wij ons begeven op het terrein der mystiek, kennen wij geen enkele zekerheid, geen enkele regel, geen enkele wet. Wij geven onszelf a.h.w. prijs aan het ongewisse. En in dit "ons prijsgeven" vinden wij een relatie, die niet te verklaren is. Zij kan soms menselijke aspecten hebben, soms zuiver geestelijk zijn. Zij berust uitdrukkelijk niet op een persoonlijke relatie in verleden of in toekomst. Zij berust uitdrukkelijk alleen op een harmonisch-zijn; een behoren tot dezelfde werking, tot dezelfde straal van licht.

Wanneer dit optreedt, dan moet u zich realiseren dat deze mystiek uw dagelijks leven beïnvloedt, maar dat elke rationalisatie ervan weer gevaarlijk is. Een mens, die gebruik maken wil van de hoogste krachten, kan dat doen. Op het ogenblik echter dat hij deze grote krachten gaat verklaren, vallen ze weg.

Een blinde, die blind geboren is, heeft het misschien niet gemakkelijk, maar één die zag en nu plotseling blind wordt en toch wil doen alsof hij ziet, heeft het wel bijzonder zwaar. Het is deze toestand, waarin men steeds weer komt te verkeren, indien men boven eigen krachten uitrijpend, iets beredeneerd tot stand gaat brengen. Onthoud dat goed. In deze dagen in dat van belang!

U zult zich afvragen: Hoe kom ik dan tot deze mystieke beleving? Ik kan u alleen één raad geven: Zoek de mystieke beleving door middel van contemplatie. Beschouw iets (desnoods zintuiglijk) en probeer alles te vergeten behalve dit ene. Wees b.v. een chrysaant of een vogel. Wees dat wat ge u voorstelt en tracht daarmee geheel één te zijn en maak u los van uzelf. Probeer niet te denken of een motivering te geven voor uw contemplatie. Het is voldoende dat ge tracht niet uzelf te zijn. Indien ge erkent, dat alle krachten in het Al deel van u zijn, dan zult ge dit deel-zijn van alle krachten ervaren.

Wanneer u aan deze mystieke, beleving toe bent, dan komt u tot een verandering van uw betekenis in het leven. Je kunt op aarde ontzettend veel voor anderen doen. Je spant je daarvoor in, je geeft je heel veel moeite, maar ergens is het nooit genoeg, en je weet dat je ergens tekort schiet. Het is dan ook niet de mysticus, die streeft naar het goede. Het is de mysticus, die het goede is. Er komt een ogenblik, dat je bestaan alleen voldoende is om het goede tot stand te brengen. Ge weet niet eens, of het goed of kwaad is wat ge tot stand brengt, maar het ontstaat en ge beleeft het. En in deze beleving is uw waarde voor de wereld gelegen.

Twintig jaar geleden zou dit alles weinig zin hebben gehad. Men zou daardoor misschien alleen aan de problemen van zijn wereld ontvlucht zijn. Men zou weinig mogelijkheden hebben gevonden om uit deze mystieke beleving de juiste vorm van kracht te putten. In deze dagen is dit wel mogelijk. We kunnen in deze dagen – ongeacht de schokken, die wij persoonlijk ondergaan – soms veel meer opbrengen aan innerlijke zekerheid en kracht, zonder het te formuleren, dan 50 jaar geleden of 50 jaar later misschien mogelijk zou zijn. Er in dus in de tijd a.h.w. een moment, waarop die harmonische mogelijkheid voor de mens het grootst is. Dat is deze en de volgende maand en dan is het voorlopig weer voorbij.

Wat wij eenmaal hebben geleerd over het mystiek contact gaat niet teloor. Men zou dus mogen stellen: De mystieke beleving, die eens tot stand is gekomen, kan een voortdurende binding vormen tussen de mens en de werkelijkheid. Op het ogenblik echter, dat men a.h.w. een lange weg moet gaan om de juiste mystieke instelling te vinden en de juiste beleving te ondergaan, zal men – zoals duidelijk is – vaak falen. De mogelijkheid tot slagen is op het ogenblik echter groot.

Wat speelt hierin verder een rol? In de eerste plaats zullen wij zien, dat de mens op een gegeven moment met zichzelf, met zijn wijze van leven en werken in strijd komt. Dit is onder de invloeden van deze tijd een normaal verschijnsel. U zoekt dan iets anders of iets nieuws te vinden, maar niets slaagt, niets lukt.

Sommigen reageren daarop door lichamelijk ziek te worden; anderen worden door voortdurende onlustgevoelens bevangen. Kortom, men voelt zich disharmonisch. Een omzetting vergt een onderbreking of zelfs een afbreken van dat wat was. In dit omzettingsproces wordt u dus vanzelf daaraan onderworpen. Maar even losgeslagen van alles, wat uw wereld aangenaam en belangrijk maakt, is het ook gemakkelijker uzelf te vergeten. En deze zelfvergetelheid is zeer belangrijk. Wat de mystiek zelf betreft, kunnen wij nog het volgende zeggen:

Waar alles in God en God in alles is, is er geen enkele wijze van leven, werken of streven, die buiten het contact met het Goddelijke ligt. Maar wijzelf moeten ons hiervan bewust zijn, willen wij dit contact feitelijk erkennen en ondergaan.

De mens zal zijn mystiek beleving altijd weer baseren op een verwachting, Het is een fantasiewereld, waarin hij zijn eerste schreden zet. Een wereld waarin alles mogelijk is; een wereld waarin hij ontkomt aan zijn beperkingen; een wereld waarin zijn fouten en nadelen wegvallen en zijn deugden plotseling stijgen tot een onvoorstelbaar groot geheel. Dit is niet realistisch. Maar is het dan noodzakelijk om realistisch te zijn volgens menselijk denken? Ik meen te mogen stellen dat het z.g. realistisch menselijk denken zelfs direct in strijd is met de ware geestelijke beleving.

Dan wil ik opmerken, dat de mens elk middel kan aangrijpen om tot deze belevingen te komen. Anders gezegd: de uiterlijke vormen der mystiek zijn velerlei en kennen zeer vele, misschien wel onooglijke uitgangspunten. Maar wanneer het punt van uitgang wordt gebruikt om een verliezen van het "ik"-bewustzijn tot stand te brengen en daarvoor in de plaats een gevoel van algehele verbondenheid met het Al te stellen, dan zal van uit elk willekeurig beginpunt hetzelfde doel worden bereikt. Dit doel is, wat men zou kunnen noemen: de cirkel van levenskracht. (Ik kom hierop zo dadelijk terug.)

Ten laatste moeten wij erop wijzen, dat ofschoon de mystiek buiten de godsdienst niet wordt erkend als een nuttig apparaat, als een mogelijkheid tot kennen en bereiken, zij in zich het vermogen bezit de mens zelf desnoods zelfs lichamelijk om te vormen. Ze verandert het totaal

van zijn mentale mogelijkheden. Ze brengt hem tot een andere realisatie van de wereld. En zo zal het mystiek beleven dus voor de mens kunnen betekenen, dat hij zich enerzijds enigszins afzondert van zijn medemensen en anderzijds gelijktijdig echter doordringend in de waarheid – ook in die van hùn leven – die zijzelf nog niet beseffen.

De cirkel des levens is een van de belangrijkste punten van de mystiek. Niet alleen in de menselijke voorstelling, maar ook in de directe beleving. Want er is een ogenblik, dat alles gelijk is. Hoe wij het ook beschouwen, elk punt is verschillend en toch gelijk aan elk ander punt. Er bestaat een gelijkwaardigheid, zelfs daar waar geen vergelijkbaarheid optreedt. Bevindt het "ik" zich binnen deze cirkel, dan is alles in de schepping – ongeacht de verschillen van het "ik" – gelijkwaardig; d.w.z. dat het kennen van één punt inhoudt de mogelijkheid tot het herkennen en realiseren van alle punten; dat de harmonie, met één punt bereikt, de harmonie met alle punten betekent; dat een werking bereikt op één vlak een werking betekent op alle vlakken. En dit nu is het belangrijke. Wij zijn dus ongeacht onze persoonlijke beperking, ongeacht de gebondenheid – aan sfeer of wereld – in contact met het gehele Al, met alle bewustzijn dat er in bestaat, met elke wereld die daarin voorkomt en kunnen krachtens datgene, wat wij uit onze eigen wereld kennen dezelfde krachten in dit gehele Al beseffen en de reacties, die er in deze werelden, in deze entiteiten bestaat op onze wereld eveneens aflezen.

Het resultaat is dus een gecorrigeerd wereldbeeld. Een wereldbeeld, dat door de hersenen moeilijk zal worden aanvaard, maar dat het innerlijk weten (het gevoel) voortdurend weer projecteert. Zodra wij in deze mystieke beleving staan, zijn wij niet gebonden aan enigerlei punt van uitgang, van beleving, van geloof. Alles is gelijkwaardig geworden en in deze gelijkwaardigheid staan wij in een middelpunt, want elke actie en reactie weerspiegelen zich in ons wezen. Daarom stelt men wel, dat de perfecte mystieke beleving is: de beleving van de eeuwigheid.

Nu zult u beseffen, dat uw eigen wereld niet direct evenwichtig is. Daarbij zult u beseffen, dat ook uw eigen wezen onevenwichtig moet zijn. Maar het is voor u als mens zeer moeilijk om daarover een enigszins objectief oordeel te vellen. Alles is relatief; het moet in verhoudingen worden gezien, maar wij gebruiken onze eigen maatstaf en houden ons daaraan vast.

Komen wij nu in deze mystieke beleving, dan wordt ons een standpunt gegeven dat niet voortvloeit uit een bepaalde wereld, maar dat de erkenning inhoudt van een toestand op elk vlak van weten, van beleven, van besef en van mogelijkheid. Er wordt ons dus duidelijk gemaakt, waarom wij onevenwichtig zijn en daarmee wordt ons ook de mogelijkheid gegeven dat evenwicht te herstellen. Er wordt ons duidelijk gemaakt wat de werkelijke fout van onze wereld is; en daarmee wordt voor ons de mogelijkheid geschapen om deze ten dele, misschien zelfs geheel te herstellen.

Wat voor de mysticus echter zeer belangrijk is, is het volgende: alleen daar iets bereiken, waar voor hem een relatie bestaat. Er moet dus een erkenning zijn van de persoonlijkheid. Een zekere vorm van harmonie, zou u misschien zeggen, maar dat is niet helemaal juist. Want zelfs de tegenstander, die mij erkent, ligt binnen mijn bereik. Slechts degenen, die mij niet in waarheid willen erkennen of willen zien, liggen buiten mijn bereik. En dat is dus een zeer interessant punt.

Wilt u in deze moderne tijd iets tot stand brengen, wetend hoe wankel het hele evenwicht is:, waarop uw leven, ja, zelfs uw rede en uw gehele wereldbestaan zijn gebaseerd, dan zult u dus om werkelijk iets tot stand te kunnen brengen eigenlijk moeten terugkeren tot u deze mystieke weg, deze mystieke beleving. De vorm, die u daarvoor vindt, is onbelangrijk. Belangrijk is, dat u een volkomen zelfvergetelheid bereikt, die dus ook een niet-bewust zijn van uw eigen wereld inhoudt. Op het ogenblik, dat dit kan worden bereikt, heeft men de eerste stap gezet op een weg, die het "ik" voortdurend aanvult, verrijkt en corrigeert; en heeft men de zelfstandige weg tot bewustwording gevonden, waarbij onze formuleringen slechts een eenvoudig hulpmiddel kunnen zijn om te komen tot een meer verstandelijk aanvaardbare uitdrukking van hetgeen innerlijk bestaat.

Uit dit alles is u dus gebleken, dat er andere begrippen bestaan voor werkelijkheid en werkelijkheidszin dan de normale uitleg van deze woorden schijnt te impliceren. Toch moeten wij ergens de werkelijkheid vinden; en die ligt op ons zuiver persoonlijk vlak. Wij kunnen een werkelijkheid niet volledig met een ander delen. Ergens zijn we altijd toch weer alleen. Laat ons beginnen dit te aanvaarden.

Werkelijkheidszin en werkelijkheid betekenen: aanvaarden dat je altijd ergens alleen blijft. En onmiddellijk, daarop volgt, dat deze eenzaamheid op zichzelf geen nadeel behoeft te zijn, indien wij leren haar op de juiste wijze te gebruiken. Dat, wat wij in deze eenzaamheid zijn nl is niet alleen geïsoleerd van contact met anderen, het is ook beschermd tegen contact met anderen. Wij moeten in deze kleine hoek van ons wezen trachten een eigen kracht, een eigen wereldbeeld, op te bouwen; iets wat we dus nooit werkelijk kunnen openbaren, maar waaruit wij steeds kunnen putten, wanneer ons normaal contact met de wereld schijnt tekort te schieten.

Als wij van uit deze geheime innerlijke eenzaamheid tot de wereld gaan, blijkt vervolgens dat het begrip, dat wij van onze wereld hebben, zich van het ene ogenblik op het andere wijzigt. Er zijn mensen, die traag zijn. De trage mensen zeggen 70 jaar precies hetzelfde. We hebben mensen, die zeer beweeglijk zijn. Ze zeggen vandaag dit en morgen dat, of zelfs het ene uur dit en het volgende uur dat. Maar in het tweede geval behoeft er geen sprake te zijn van een verschuiving van waarden of van een verlaten van standpunt. Het is goed dit te begrijpen, niet alleen als u met uzelf bezig bent maar ook met anderen.

Het is mogelijk een medaille voortdurend om te draaien en zo schijnbaar tegenstrijdige aspecten te zien. Zolang echter het "ik" beseft, dat er sprake is van een eenheid, komt men van uit deze schijnbare tegenspraak slechts tot een juistere definitie van datgene waarmee men werkt, wat men hanteert, wat men overweegt.

Het is zeer belangrijk dat u zich dit realiseert. Want om tot de werkelijkheid te komen moeten we niet alleen de kenbare zijde, maar ook de niet-gekende zijde trachten te vinden. Wij weten dat er een hiaat blijft. Want zoals wij eenzaam zijn, ergens, zijn ook alle andere, schepselen eenzaam, ergens. Er is een punt, waar het "ik" niet kan worden gedeeld met een ander, waar een "ik" zich niet geheel kan openbaren aan een wereld of misschien aan zichzelf.

Dit wetend en aannemend, kunnen wij dan toch stellen: De werkelijkheid ligt niet in de erkenning van tegenstellingen bij anderen, maar in het vinden van de verbindende factor daartussen. Wij moeten uitgaan van het standpunt, dat zelfs de grootste tegenstrijdigheden ergens zin hebben. Kunnen wij datgene wat verbindt vinden, dan hebben wij het wezen. Want de beeldenaar van de munt en de muntzijde zijn tezamen eigenlijk maar een stempel ingedrukt in het materiaal. En dit materiaal is belangrijker dan al het andere. Ook hier zal onze waardering ergens relatief blijven. Want er is altijd nog weer een andere benadering mogelijk. Maar voor ons is er een erkenning van wezen; en deze wezenserkenning maakt het ons mogelijk a.h.w. de mystieke beleving te ondergaan en ook in anderen te projecteren.

Want wij kunnen niet eenzaam blijven in die delen van het leven, die de werkelijke harmonie, het kosmisch geheel uitmaakt. Namen en krachten spelen daarbij geen rol, tenzij wij voor onszelf het gekende moeten formuleren, alleen dan hebben ze zin. Verder zijn ze zonder betekenis en zinloos.

Het gaat er niet om een naam of wat het idee is, wat de uiting van een mens of van een God is. Het gaat er om wat de essentiële band is tussen deze dingen.

Die essentiële band kunnen we vinden. Juist in deze dagen is die mogelijkheid, misschien wat groter dan anders, omdat wij feller en sneller met tegenspraken, met conflicten en contrasten worden geconfronteerd dan anders. Maar we zullen dit altijd kunnen doen. En dan mogen we niet uitgaan van ons eigen denken alleen – ik zeg het nogmaals – we moeten niet uitgaan van het beredeneerde maar van het intuïtieve. We moeten proberen de beredeningen, de verklaring en zelfs de verontschuldiging uit te sluiten. Constater en onderga; en daaruit te proeven wat de essentiële waarde is. Want uit al deze tweedigheden, dit eeuwig heersend dualisme der verschijnselen, kunnen wij de essentie vinden.

En zoals de werkelijkheid van de Schepper ligt tussen de duivel en de God, die de mensen hebben geschapen, zo ligt de werkelijkheid van een wezen of van een gedachte misschien tussen de uitersten van bewering en tegenspraak. De erkenning ervan betekent werkelijkheid vinden of de werkelijkheid benaderen.

U zult het met mij eens zijn, dat een verklaring die wordt afgelegd geen enkele zin heeft, mits zij is gebaseerd op feiten of vooruit loopt op feiten. We weten ook, dat dit zelden geheel het geval is. Laat ons dan de tegenspraken beschouwen en wij weten wat wij kunnen verwachten. Laat ons dan zoeken naar dat eigenaardige punt, waar alles in balans is, in onszelf en in anderen, opdat wij zullen weten wat onze juiste houding, onze juiste beleving, onze juiste mogelijkheid is.

Het is gemakkelijk genoeg te zeggen dat u zeer vele fouten hebt. Ongetwijfeld. Maar u weet zelf ook wel dat u soms deugden hebt. (Als u het niet wist, dan heb ik het u hiermede vermeld.) Tussen uw deugden en uw fouten, zoals u ze zelf ziet en zoals de wereld die ziet, ligt uw wezen. En dit wezen tot werkelijkheid maken en niet alleen maar de uiterlijkheden, dat is het vinden van harmonie, kracht en betekenis in uw wereld. Dat wil zeggen: de begrenzingen terzijde stellen, waardoor je bepaalde geestelijke waarden en krachten misschien niet ontmoet, waardoor je bepaalde uitdrukkingen niet voor jezelf of voor anderen vindt.

Het wil ook zeggen: de beperkingen opheffen; de remming, waardoor de kracht in je tekort schiet, voor jezelf en voor anderen. Het ontsluiten van jezelf ligt in die benadering van de werkelijkheid.

Maar de werkelijkheid is niet redelijk. Ze kan alleen worden benaderd in dit mystiek jezelf verliezen, in het ondergaan der dingen. Hebt u dit punt erkend en streeft u ernaar uzelf te zijn – niet in het uiterste van vandaag of van gisteren, maar in de perfecte uiting van uw persoonlijkheid, de essentie van uw wezen – dan zult u ontdekken dat het mystiek leven en beleven eigenlijk een meer reëel leven is, een realistischer werken met alle krachten, die u ter beschikking staan, een spontaner en misschien vreugdiger ondergaan van de wereld, maar gelijktijdig ook even spontaan en vreugdig uzelf in die wereld plaatsen.

Er komt een ogenblik, dat iedere mens zijn conclusie zal moeten trekken omtrent zichzelf en omtrent zijn betekenis. En als we dan beginnen met de beperkingen te zien en niet de mogelijkheden, dan bereiken we niets.

Er komt een ogenblik, dat wij met ons innerlijk zoeken en werken een reëel punt vinden. Een werkelijkheid, die altijd waar blijft, wat er ook gebeurt. Een werkelijkheid, die niet alleen maar een theorie is, maar die in elk feit weer kenbaar wordt. Op dat ogenblik hebben wij ons onttrokken aan de bekrompen menselijke realiteit. Op dat ogenblik heeft de mens zich deelgenoot gemaakt van de grote werkingen, de grote harmonieën. Op dat ogenblik – en niet voordien – zal hij leren waarlijk als mens te leven, maar gelijktijdig ook waarlijk één te zijn met de grote krachten in de geest. Gelijheid is een belangrijk punt en ik geloof niet verkeerd te doen, als ik hier één van onze Broeders citeer, die zei:

“Denk niet dat hij, die tot u komt uit de geest van u eerbied en respect vraagt. Zelfs God, Die Zich wendt tot de mens vraagt geen aanbidding. Men vraagt gezelschap. Men vraagt de verbreking van eenzaamheid, opdat er eens, in plaats van een smeekbede of een voortdurend beroep, kome een mens, een wezen, dat kan zeggen: vriend, broeder.”

Want zelfs God heeft de mens geschapen naar Zijn beeld en gelijkenis, opdat de mens zich tot Zijn hoogte zou kunnen verheffen.” Als we de mystici van het verleden mogen geloven, verlangt elke kracht niet naar slaven maar naar gelijken.

Kijkt u eens, hierin ligt het essentiële punt, zeker van deze dagen. Op het ogenblik, dat u zich blijft beroepen op meester, op geestelijke leiders, op hogere krachten, bent u een bedelaar, een lastig kind. Men zal u helpen, wanneer het mogelijk is, maar waarlijk niet met vreugde. Op het ogenblik echter, dat u – vrijgemaakt van deze zelfgeschapen beperkingen, van deze door zintuigen veroorzaakte bekrompenheid en begrenzing – één kunt zijn met het Al – mystieke dan kunt ge waarlijk zeggen: “broeder”. En dat wil zeggen, dat de werkelijkheid nu pas kenbaar wordt. De zin van uw eigen leven en dat van anderen, de betekenis van alle dingen.

Dat wil zeggen, dat je buiten het redelijke om de vrede vindt, waarin alle krachten van het Al tot openbaring komen.

VORMEN VAN MYSTIEK

Er zijn eigenlijk mystici geweest vanaf het begin der wereld. En wij moeten eerlijk toegeven, dat de doorsnee-mysticus aanvankelijk vooral een zelfzoeker is geweest. Want in een wereld, waarin zo ontzettend veel onbekend is en waarin je zelf onzeker bent, zoek je als mens al heel vlug een weg om in contact te komen met het Hogere. En juist als je wat minder weet, is het gemakkelijk dit te doen door jezelf uit te schakelen.

Wanneer wij dus de eerste vorm van mystiek beschouwen, dan komen wij terecht bij mensen, die half toverdokters half priesters zijn, mensen, die stemmen uit de geest horen, die leiding geven aan hun volk, die profeteren en die aan de andere kant zelf niet goed weten, wat ze doen. In hun tijd wordt de mystiek voor het eerst geformuleerd in overleveringen. Hierbij gaan ze uit van kleine vertellingen, verhalen met een verborgen betekenis, die van vader op zoon worden overgeleverd. Het is een dergelijke overlevering, die ons het zeer mystieke verhaal van de schepping heeft bezorgd, dat u tegenwoordig in het Oude Testament kunt lezen.

Na deze eerste mystici, die eigenlijk zelf niet goed wisten wat ze deden, kwamen er anderen. Zij waren wetenschappelijk wel geïnteresseerd. Voor hen was de wereld iets, dat je moest onderzoeken. Maar hoe kun je een wereld onderzoeken met weinig kennis? Je kunt alleen maar doordringen in het wezen der dingen. En zo zien wij, dat deze mensen proberen door te dringen in het wezen van plant en dier, van de mens, van de krachten der natuur en tenslotte ook in de sterrenhemel. En daarmee wordt een zeer bijzondere vorm van mystiek geboren. Een vorm nl., waarbij de beschouwing van de sterrenhemel, de meditatie over weerkaatsingen daarvan de mens wegvoeren van zijn wereld.

Als u het verhaal van Icarus leest, dan denkt u misschien alleen aan een gelijkenis; maar het is meer dan dat. De mens in die dagen tracht zich los te scheuren van zichzelf en van zijn wereld. Hij wil zijn onsterfelijkheid, zijn begrip voor hogere waarden vinden door zijn wereld geheel te verlaten.

Deze mystici proberen zich a.h.w. buiten de wereld te plaatsen. Ze staan ergens tussen zon en maan en schouwen op de wereld neer, maar begrijpen haar niet. En als ze niet begrijpen, dan vergeten ze al heel snel dat je in deze toestand verre moet blijven van de gedachten, die de wereld regeren. Kom je te dichtbij, dan is de wisselwerking met de mens gevaarlijk en word je zelf daardoor geschaad en je schaadt de mensen. Ga je te ver, dan kom je in contact met krachten die je niet kunt verwerken. Je schroeit je vleugels. Deze mystici komen dan tot de conclusie, dat de mens niet rijp is voor de onvervormde mystiek, tenzij hij eerst een zekere mate van weten en zelfbeheersing heeft gevonden.

De daaruit voortkomende vorm is die van de scholing. Nu kent u allen het begrip van esoterische scholing, inwijdingsscholen e.d. Hier wordt de mens geconfronteerd met zijn eigen wereld; maar de betekenis van alles verandert. Alles krijgt een symbolische achtergrond; en zo vervreemd hij a.h.w. van de werkelijkheid, terwijl hij toch deel ervan uitmaakt.

Hij breekt een blad van een boom af, maar gelijktijdig breekt hij in zichzelf een deel van zijn fouten weg. Hij richt een staak op; en de schaduw, die de zon werpt wanneer zij rijst, is zijn eigen wezen, dat door de zonnegod van die dagen wordt gedragen door wereld en sferen en Al.

Op deze manier is het werkelijk mogelijk een bepaalde mate van mystiek bewustzijn te bereiken. Want zodra de gewone handelingen van het leven voor de mens een andere, betekenis krijgen, vallen ze buiten het normale kader. Als eten en drinken niet meer het tot zich nemen van voeding zijn maar een uitdrukking van een verbondenheid of zelfs een offer aan een grotere kracht, dan vinden wij daarin dus iets, waarbij de smaak van de maaltijd minder belangrijk is, maar waarbij het in de eerste plaats gaat om het feit van het maal.

Wanneer we dansen en de dans is niet in de eerste plaats het uitleven van het lichaam in beweging, maar het is geworden tot een met het lichaam omschrijven van dingen, die ergens

ongezien opgenomen zijn, dan wordt de eigen gesteldheid daardoor beïnvloed. Zo ontstaat er een vorm van mystiek, die is gebaseerd op rituelen, op leringen, op overleveringen en op geheimen (die soms helemaal geen geheimen zijn) en krijgen we mensen, die langzaam maar zeker beseffen, dat ze de eenzaamheid moeten zoeken.

Die zoekers naar eenzaamheid doen het allen op hun eigen manier. Wij zien aan de ene kant de zoekende mens, die zwerft. Van hem vinden we een aardig beeld geschetst in b.v. de Zwanenridder-legende. Het is iemand, die zoekt naar de Graal. Iemand, die – in een Graalburcht wonend – moet terugkeren naar de wereld; maar hij mag daarin niet zichzelf zijn. Zodra zijn naam wordt genoemd, moet hij verdwijnen.

Dit is de mysticus, die als zijn taak in de wereld ziet: het uitdragen van zijn innerlijk besef, maar hij mag dit besef niet uitdragen van uit zijn persoonlijkheid. Zodra hij om zichzelf is erkend, houdt zijn werkzaamheid op.

Ik meen, dat het deze vorm van mystiek is, die een groot gedeelte van de ontwikkeling in b.v. India heeft bepaald en die ook van buitengewoon groot belang is geweest o.m. in Ierland en Engeland. Een gewijzigde vorm ervan vinden wij in de zwervende heiligen, die wij ook in Amerika aantreffen. Bij hen allen gaat het hierom: In de wereld kan ik, wanneer ik niet mijzelf ben maar slechts een gezondene, alle dingen beleven; niet van uit mijzelf maar van uit een goddelijk standpunt. Ik ben gelijktijdig de eenvoudige, trekkende jager en de Manitu die over de wereld gaat. Ik ben een dwaas en gelijktijdig wijsgeer. Ik ben een held en gelijktijdig toch ook weer de geestelijke zoeker temidden van alle geweld.

Wanneer wij b.v. de Ramayana nemen, dan vinden wij hierin wonderlijke voorbeelden van deze denkwijzen. U moet echter niet menen dat dit een bepaalde vorm van mystiek werken is, waarin een wijsheid wordt verkondigd. Neen, het is eerder een poging om vast te leggen, hoe de mens heeft gezocht. En in het verhaal zijn dan zijn conclusies verwerkt.

Ook dit duurt lange tijd voort; en er zijn mensen, die het verder gaan zoeken. Ze komen tot de conclusie dat alles een werkelijke betekenis en een verborgen betekenis heeft. Hier ontstaan de eerste kabbalisten.

De eerste kabbala (de Babylonische kabbala dus, die van belang was) toont ons de methode om een schriftteken, een bepaald symbool, om te buigen tot een vaste betekenis. Want ergens – zo zegt de mysticus – moet er een heelal zijn, waarin alle waarden vast zijn. Wij als mens vertekenen deze waarden en daarom moeten wij met onze berekeningen, maar ook wel degelijk met ons innerlijk gevoelen, met ons zoeken, terugkeren tot die werkelijkheid. En zo probeert de mysticus de grondwaarde van alles te leren kennen.

Hij draagt dat later over, zoals u weet, aan de kabbalisten van het Moorse rijk, aan de Joden (die er ook een rol in spelen, hoewel het voornamelijk de Moren zijn, die deze kunst bevorderen) en van daaruit komt ze o.m. naar Europa.

De betekenis ervan gaat langzamerhand teloor. Want als ik een heelal ken, geef, ik aan alles een naam. Die naam sluit de werkelijke naam in zich. Als ik alle namen van de mystieke kabbala zou berekenen, dan zou ik tot de conclusie moeten komen, dat ze in een aantal hoofdgroepen uiteenvallen, dat sommige alleen maar een kwadratuur vormen van een andere naam, zodat ze a.h.w. een versterkte werking betekenen. Op deze manier heeft de mens dus getracht om de oneindige wereld terug te brengen tot enkele reële waarden, zodat hij ze als mens kan begrijpen en kan hanteren. Maar ook hier blijft hij toch weer voor het raadsel staan.

Ondertussen zijn die zwervers ook een andere kant uitgegaan. Zij zijn tot de conclusie gekomen, dat de mens leeft in stof en geest; en dat stof en geest moeten samenwerken. "Zoals men het lichaam oefent", zo roepen ze uit, "Zo moet men de geest scholen, opdat ze tenslotte in een beheerst lichaam vrij genoeg zijn om de waarheid, rond haar te ervaren."

Wij zien dat verschillende soorten oefeningen worden opgebouwd, die wij o.m. onder de naam, yoga aantreffen. We zien de op meditatie gebaseerde methode ontstaan, die ook katholieke Orden volgen.

Deze mensen zoeken ergens hun God. Maar om die God te vinden moeten zij zichzelf verlaten en ze weten dat dit moeilijk is. Zij zoeken daarom een bepaalde lichamelijke beheersing, waardoor het lichaam een gewoontedier wordt dat alle bevelen van de geest kan volgen, opdat zij door het juiste gebruik van dit lichaam zich kan onttrekken aan de werkelijkheid.

De kluzenaars, de heiligen, die zich in woestijnen en bergen terugtrokken, zijn vooral in het begin de mensen, die deze school volgen. Maar al heel snel zien we, ook hier een vervalsing komen. Men vergist zich, Men gaat het middel voor het doel zien. Er komen mensen, die in hun bekwaamheid om zichzelf te pijnigen en deze pijn te dragen, menen iets te bereiken. Het is logisch dat dezen geen werkelijke mystiek kennen; en dat de zuilenheilige van de oudheid ongetwijfeld een bezienswaardigheid, was, maar dat hij wat betekenis betreft, hier waarschijnlijk wel is blijven stilstaan.

Nu komen wij aan de tijd, dat de wereld wat groter wordt. Elke eeuw breidt de wereld zich uit, Steeds meer landen en volkeren komen met elkaar in contact. En juist de mens, die de mystieke beleving zoekt, ontdekt dat er andere wegen zijn. We vinden een wonderlijk mengsel van westerse en oosterse mystiek. We vinden systemen, die – gebouwd op een logica of een schijnlogica – ten doel hebben om de mens een oneindigheidsbeleving te doen ondergaan. Ik meen, dat wij ook hier moeten begrijpen, waarom dat zo vaak geheel verkeerd afloopt. De mystiek op zichzelf is een bevrijding. Het is het verliezen van alle grenzen. Dat wil zeggen, dat de geest niet aarzelt om te vragen. Als een kracht u zegt: "Ik ben God," dan mag de geest rustig zeggen: "Is dat waar? En waarom?" Er is geen eerbied in de mysticus. Dat klinkt u misschien dwaas in de oren, maar de mysticus moet juist in het hoogste a.h.w. zichzelf kunnen zijn. Hij moet in zijn wezen het begrip van het hoogste – ook al kan hij dat stoffelijk misschien niet altijd volgen – proberen te omvamen; er mag geen grens zijn.

Maar degenen, die deze mystieke stelsels (of zoals men ze later graag noemde; esoterische stelsels) hebben opgebouwd en die mystiek hebben vastgelegd in kerken, hebben getracht een wet te scheppen, En zo onmogelijk als het is om vrede te krijgen door vechten, even onmogelijk is het om door regels een vrijheid van regels te verkrijgen. Zo onmogelijk is het is door menselijk op te bouwen wat in zichzelf niet meer menselijk en niet meer logisch is, even onmogelijk is het met verstandelijke middelen een systeem op te bouwen, waarmee de niet-redelijke wereld kenbaar wordt. Je kunt haar verklaren met zo'n systeem, maar je kunt haar niet beleven.

En zo zien wij dat een vorm van overdrachtelijkheid hand over hand toeneemt. Men zegt niet meer: "Ikzelf ga op." Men zegt: "Iets gaat op." Men kan dat doen door het uitspreken van een zegen: "De geest Gods dale over u neer." Wij kunnen het ook doen door een offer te brengen. De priester offert brood en wijn. Hij nuttigt dit en wij doen er wel een beetje aan mee. Maar waar blijft eigenlijk de vereenzelviging van het "ik" met het Grote? Die blijft weg. De vraag blijft weg en daarom faalt men.

Toch is het eigenaardig te zien, hoe de mystiek in deze dagen vat heeft op de mensen. Wanneer u in een kerk komt (een katholieke kerk, een oud-katholieke kerk, een moskee of een hindoe-tempel), dan zult u daar een eigenaardige sfeer aantreffen. Er leeft iets, wat men niet kan omschrijven. De doorsnee-mens ondergaat dit dankbaar als de tegenwoordigheid van God. Maar is het dan voldoende om die tegenwoordigheid vast te stellen? Eigenlijk zou je moeten zeggen: Neen. De mens moet van uit zichzelf die God ontmoeten; en dan pas is het goed. Dat is geen trots, helemaal niet. Het is alleen het tot werkelijkheid maken van die dingen. Er zijn mensen, die dit doen. En men zou de moderne mysticus misschien het best als volgt kunnen omschrijven;

Een mens, die schijnbaar een redelijk systeem hanteert, maar die diep in zich hongert naar een verklaring van het onbekende. En daarom geeft hij zich over aan het onbekende. Hij wil het onbekende worden. Hij wil op een gegeven ogenblik alle lessen en sleutels achter zich laten en trekt zich terug in een sanctum, een heiligdom. Een heiligdom, dat helemaal geen kerk behoeft te zijn, maar dat soms alleen maar is: de afzondering van gesloten ogen. Maar een heiligdom, waarin hij de wereld achter zich laat. En in die eenzaamheid gaat hij uit. Hij grijpt niet naar de verklaring van het leven, hij zoekt zelfs niet naar de verklaring van zijn eigen bestaan, of naar de redelijkheid ervan. Hij vraagt zich niet af: "Zal ik eeuwig leven of zal

ik sterven en uitgeblust zijn?" Hij vraagt zich alleen af: "Leeft het? Leef ik?" En in die vraag bestaat er geen wereld voor hem buiten zichzelf; want van alles wat er bestaat wil hij deelzijn. In één flits wil hij de eeuwigheid ondergaan; en dan keert hij terug naar zijn systeem.

De mysticus van tegenwoordig is zelden een profeet, vaak echter een filosoof. Hij zal over het algemeen proberen de mensen duidelijk te maken, hoe ze – uitgaande van een redelijk systeem van denken en werken – kunnen komen tot een ander beleven, maar hij geeft hun niet de hulpmiddelen, die zij daarvoor nodig schijnen te hebben. Hij spreekt niet over een goddelijke Kracht, als hij weet dat er eigenlijk het Niets is. Hij zegt: het Niets. En de mens, die het zich niet kan voorstellen, moet proberen zich in het niets te verliezen tot hij het zelf vult; en dan zal hij weten wat het Niets is.

Op deze manier hebben we in de moderne mystiek dus de neiging gekregen om – uitgaande van het bekende – ons daarvan los te maken maar gelijktijdig een gedachtegang te volgen, die weer in de materie is uit te drukken. Het is een voortdurende zelfontdekking. En dat je bij die zelfontdekking heel vaak teruggrijpt naar de oude paradoxen en strijdigheden, die het ontstaan van menige kerk en mystieke school hebben gevormd, dat is eigenlijk maar al te duidelijk. Want hoe kan ik zeggen dat ik ergens een liefde heb gevonden, die groter is dan alle dingen? Wanneer ik zeg dat het God is, Die mij liefheeft of Jezus Christus, ja, dan kan ik dat voor de mens aannemelijk maken. Maar kan ik zeggen, dat ik en Hij en al die anderen samen die liefde zijn? Die liefde zien ze niet in zichzelf. Ik kan vertellen dat er een miraculeuze kracht is, die neerdaalt. En dat is volledig waar, ergens. Maar ik ben zelf ergens ook die kracht. En dat is nu juist het moeilijke in deze dagen, want de mensen willen het graag berekenen.

Wanneer wij zien, hoe er systemen worden opgebouwd, soms fantastische systemen van mystiek denken, dan worden wij al heel gauw overbluft. Dan zeggen we tegen onszelf: "Ja maar, dit moet het dan toch wel zijn. Het is zo mooi, het is zo ingewikkeld. Als dat nu nog niet waar is, dan weet ik het niet." Maar de praktijk is anders. Juist omdat wij ons verliezen in al dat ingewikkelde, kunnen wij onszelf niet in de waarheid verliezen.

Hiermee is een aardig verhaal verbonden. Er was een man, die wilde van John Dee een geheim leren. John Dee was n.l. door een Poolse graaf in de gevangenis gegoooid, omdat hij geen goud had gemaakt, zoals hij had gezegd te kunnen doen. (Waaruit wel blijkt dat John Dee nu ook weer niet helemaal zuiver op de graat was, onder ons gezegd en gezwegen.) Deze John Dee verscheen toen plotseling buiten zijn gevangenis en niemand kon erachter komen, hoe hij dat had klaargespeeld.

Er was iemand, die hem heel veel goud beloofde (waarmee hij overigens ook zijn vrijheid heeft gekocht) om dit geheim te leren. Dee zei tegen de man: "Goed, eerst dat geld hier en kom nu maar mee." Hij liep toen zevenmaal op verschillende manieren in de kerker heen en weer.... en hij was weg; hij stond buiten. Toen zei de ander: "Kan ik dat nu ook niet doen?" "Zeker," zei John Dee, "loop maar met mij mee." En hij begon weer te lopen. Maar hij liep niet op precies dezelfde manier; en weer stonden ze allebei buiten. De man vroeg toen; "Hoe kun je dat nu doen?" Dee antwoordde: "Wanneer ik denk aan buiten, dan lijkt het mij dat de weg zo gaat en dan loop ik dus hier de weg, die naar buiten voert. Want het geeft niet, hoe ik hem loop, als ik hem naar loop; en dan kom, ik vanzelf buiten."

U begrijpt wel, dat daarover heel veel ellende is geweest. Want hij had dat kunstje, nu wel aan de edelman geleerd, maar deze viel ook in ongenade en werd opgesloten. En dus probeerde hij het kunstje ook. Maar hij ging zich eerst afvragen, hoe die weg dan eigenlijk wel zou zijn. En daarom is hij nooit buiten gekomen. Hij had al zijn geld voor niets uitgegeven. Dit is een kleine illustratieve anekdote. Want het gaat ons allemaal precies eender.

Wanneer wij die mystici zien, dan zijn er bij die op een gegeven ogenblik zichzelf verliezen. Zij spreken dan niet meer uit zichzelf, maar uit het Onbekende, de stem Gods, goed, geef het maar een naam. Zij doen dingen, die fantastisch zijn. Ze doen doodgewoon wonderen of het niets is. Maar als ze erover, zouden hebben nagedacht, dan hadden ze het nooit kunnen doen. En alles wat ze als systeem hebben achtergelaten, dat is wel de weg. Maar als we erover gaan nadenken, hoe wij die weg moeten gaan, dan kunnen wij hem niet gaan.

Ik geloof, dat dat het drama is voor de moderne mens. Want juist nu die wereld zoveel bekender is geworden en de einder zo onnoemelijk veel groter, is ook de behoefte om verder te reizen, om meer te ervaren, groter geworden. Of je stompt af en je tracht je van die wijde, ruime wereld af te sluiten, of je probeert zelfs aan de beperkingen van die weidsheid te ontkomen. In het laatste geval ben je ergens mysticus; misschien met getallen omdat je al cijferende meent het Al te kunnen veroveren. Een ander met gebeden en een derde weer op een andere manier. Maar jammer is, dat je altijd vergeet, dat je de afstand moet afleggen – het geeft niet waar en hoe – die ligt tussen jou en je doel. En als je dat volledig juist doet, dan ben je daar waar je wilt wezen. Maar dat vergeten de mensen. Het is de weg, die hen zozeer boeit, dat ze vergeten dat de bestemming het belangrijkste is.

Wanneer u van hier naar huis gaat, gaat u dan net zolang nadenken over alle mogelijke wegen, tot u ze werkelijk overlegt hebt en de beste hebt gekozen? Ik ben bang, dat u dan vannacht niet meer thuis komt. Op dezelfde manier ontleent de mens zichzelf vaak de mogelijkheid om thuis te komen in geestelijk opzicht. Dat hij daarbij vele mystieke belevingen heeft, is ongetwijfeld waar. Maar het zijn geen belevingen van werkelijke betekenis.

In de oudheid zijn er mensen geweest, die dit inderdaad bereikten. We vinden hen onder de Chinezen, zo goed als onder de Grieken, de Engelsen, de Fransen en zelfs onder de Nederlanders. Mensen, die verder kunnen komen dan ze zelf weten. Mensen, die ergens wonderlijke figuren worden, waarmee de geschiedenis niet goed raad weet. Of die maar liever worden vergeten en tot legenden of mythe worden verklaard, of tot oplichter zoals Giuseppe Balsamo of als de graaf de St. Germain.

Maar altijd weer – en dat moeten wij goed onthouden! – zijn degenen, die werkelijk bereiken, niet in staat om ons het systeem te leren. Ze kunnen ons zeggen: "Ga met ons mee," en dan geven ze je het resultaat. Maar als ze weg zijn, is het resultaat er niet meer. En wat roepen we dan? Precies hetzelfde als de Poolse edelman, die in ongenade gevallen en gevangen genomen was. Toen deze merkte, dat hij – denkende over de weg – niet uit zijn kerker kon wegkomen, riep hij uit: "Wat is die John Dee een oplichter geweest." Toch was dat niet waar. Hij was misschien een machteloze in zeker opzicht, maar een oplichter was hij niet.

Kijk, vrienden, als wij alle systemen en vormen van mystiek nagaan, dan komen ze op hetzelfde, neer. Ergens willen wij de beperking van ons eigen wezen verbreken. Ergens willen wij aanvaard zijn. We weten niet eens waardoor, maar wij willen aanvaard zijn, we willen erbij horen. Wij willen dat zijn en dat hebben, wat een ander heeft en wat een ander is. Daarmee beginnen we allemaal. En als we dat nu wat verder zoeken dan iemand, die het alleen in een koekje en een kopje thee zoekt, dan is dat alleen maar een kwestie dat wij misschien van die dingen genoeg hebben. En dan komt er een ogenblik, dat je het "ik" kunt vergeten. Er komt een ogenblik dat het onderzoek, dat het pogen, je zozeer boeit dat je vergeet, dat je zelf bent. En op dat ogenblik is de poging zelf een methode geworden Van zelfexpressie zonder zelfbewustzijn. Het klinkt misschien krankzinnig, als ik u vertel dat er mensen zijn geweest, die homunculi wilden maken (die kunstmatige mannetjes, die –als we sommige recepten mogen geloven – wordt gedistilleerd uit rottend mannelijk zaad). Zelfs Paracelsus geeft, als ik mij niet vergis, daarvan nog een aanduiding en ook in de Faust-verhalen vindt u het terug. Goethe heeft er in zijn klassieke Walpurgisnacht op gezinspeeld. Maar als je het goed bekijkt, dan zijn die mensen ergens (ze hebben nooit een kunstmatige mens gemaakt, ook geen Golem) soms zover gekomen, dat hun hele laboratorium en al hun proeven alleen maar een middel waren om zich in iets te vergeten. En zij vonden iets, dat veel meer was dan de kunstmatige mens: zij vonden de werkelijke mens in zichzelf.

Zo wordt de alchemie van een weg van experiment tot een zuiver mystieke weg. En dan kan men op het ogenblik trachten na te gaan wat het allemaal heeft betekend; wat de Rode Leeuw en wat de Gouden Leeuw zijn geweest, wat de Zilveren Draak eigenlijk betekent. Een ieder zoekt dan naar de achtergrond. Maar soms is die achtergrond er niet eens.

Die mensen hebben met hun geheimtaal oorspronkelijk slechts recepten willen uitwisselen. Het ging er om het eeuwige leven te vinden, het levenswater te brouwen, de steen der wijzen te ontdekken. Het ging er om kunstmatig leven te scheppen en goud te maken uit waardeloos materiaal. Maar halverwege heeft men zichzelf in de taak vergeten; en toen vond men iets wat

geestelijk goud was. Maar men kan het niet neerschrijven. Het enige wat men kon nalaten, was een recept dat eigenlijk nooit zal kunnen werken; een chemisch recept als men het goed bekijkt, een magisch recept. Degenen, die het recept volgen komen nergens. Zij, die het overwegen ook niet. Maar degenen, die zich in het experiment verliezen wèl.

Het is dan ook typisch, dat er onder de alchemisten – en er zijn er heel wat geweest – enkelen zijn zoals Giovanni Papiani, die op een gegeven ogenblik van experimentator heel iets anders worden. Deze mens was berucht als goudmaker. Op zekere dag kwam hij naar buiten en toen zei: "Het is net, of meester Giovanni is veranderd." Giovanni ging naar een blinde toe en genas hem. En men zegt, dat hij vele mensen heeft genezen en dat hij soms precies het juiste woord op de juiste plaats heeft gezegd, totdat hij op een gegeven ogenblik tegen een Spaanse edelman aanliep, een zekere Taldoza. Deze man werd ook aan zichzelf onthuld en schrok daar zo van, dat hij de onthuller aan zijn rapier prikte. Hij is daaraan overleden; misschien blij dat hij nu eindelijk van alle belemmeringen ontheven was en dus de bereikte kennis alleen maar voor zichzelf behoefde te doorleven.

Zo zou ik u heel veel anekdoten en verhalen kunnen vertellen. Maar als we het tot de kern van de zaak terugbreng, dan komt het hierop neer: Het geeft niet welk systeem wij volgen, want het systeem brengt ons nergens. Ook het systeem van de Orde niet, als het er op aankomt. Het kan je helpen zelf iets te vinden waarin je je kunt zijn, dat is waar. Het kan je helpen om bepaalde krachten in je wereld te activeren, dat is ook waar, Maar om de mystieke perfectie te bereiken, de mystieke unie met Al, daartoe brengt het niet. Want wie denkt over de weg, kan hem niet meer gaan. De mystiek is iets, dat voortvloeit uit een bepaalde taak, waardoor ze voor jezelf kosmisch wordt, omdat je er geen rol meer in speelt.

In de tweede plaats kun je dat ook zo formuleren: Wanneer wij beginnen met de mystiek, dan moeten wij bereid zijn onze redelijke werkelijkheid achter ons te laten. Want als we die twee tezamen willen houden, dan is het net, of je een grijsaard van 98 laat trouwen met een jonge bloem van 18. Dat is geen juiste verhouding en dat brengt meestal geen vruchten voort.

Je kunt verstandiger doen en zeggen: Ik kies mij een bepaalde taak, een bepaalde weg of een bepaalde methode, het geeft niet welke. Wanneer je die doorzet ten koste van alles, dan bereik je iets. Maar probeer a.u.b. nooit een compromis te sluiten; dan ontstaat er een schijnmystiek, een mysterie-beleving die geen zin heeft.

Het laatste en misschien meest praktische punt voor u allen is dit: Wanneer u graag zelf méér wilt worden, iets machtiger of iets groter, meer dan een ander, belangrijker dan een ander of meer gelijk wilt hebben dan een ander, dan moet u nooit aan de mystiek beginnen. Want als je aan de mystiek begint, dan eindig je met géén gelijk te hebben, geen meerdere te zijn, maar deel te zijn van de fouten van anderen en daardoor juist ook een begrip te hebben voor alle anderen. Uit dat begrip breng je dan misschien iets tot stand. Maar wat je tot stand brengt, doe je niet meer voor jezelf of door jezelf. Want degene, die werkelijk de grote mystieke eenheid heeft gevonden, is eigenlijk voor zichzelf daadloos en deelnameloos. Wat tot uiting komt, is eigenlijk het totaal wat hij beseft, niet hijzelf. Dit is eigenlijk een waarschuwing: Zo gij deze weg gaat voor uzelf voert zij naar de beerput. Gaat gij haar omwille van het Grote, dat belangrijker is dan alles, dan voert het u naar een punt, waar ge uzelf verliest en daardoor voor het eerst uzelve zijt,

SLOTWOORD

Wanneer het Al en het Niet vereend zijn,
Niet, dat 't Al omvat,
zo ben ik aan mijzelve zat
en heb mijzelve reeds verloren.

Want spreek ik uit de hoogste Kracht
en uit de hoogste hemelkoren,
zo nog keer ik als onbewust terug tot plaats van werkelijkheid,
waarin de kracht rust en het koor niet zingt,
maar in mijzelf bewustzijn slechts van mogelijkheid weerklinkt.

En zoek ik dan de hoogste Kracht,
het hoogste Niet is ook mijn deel,
Zolang ik tussen beide speel, 'k ken mijzelve toch misschien.
Ik ken een God ook, Die ik dien en afgrond, die ik vrezen moet.
Maar zo ik 't Al mijzelf beseft
zijn mij toch alle dingen goed.
Mijn groet is God en ook het Niet.
Mijn kracht is 't Al, dat nauw ontstaat,
het krachtloos Al, dat aan zichzelf verbrokkelend vergaat.

Ik ben de tijd en tijdloosheid.
Ik ben eeuwig waar ik niet besta.
En ik schep datgene wat ik,
o, krachtloos ik,
gelijktijdig onderga.

Ik ben al en niet.
En zo beseffend al wat er is en mijzelf niet,
is het beeld van 't Al dat ik ervaar
mijn eigen beeld, dat mij nu eerst in d'ogen ziet.

Dit is een vrije vertaling, van een bestaand mystiek raadsel. Als u soms behoefte heeft te mediteren over de onmogelijkheden en mogelijkheden van het leven, dan kan ik het u aanbevelen. Want, slechts hij, die beseft hoe irreal hijzelf is, heeft de mogelijkheid de realiteit te aanvaarden.

VIERDE LES - DRANGVERSCIJNSELEN.

In de maatschappij wordt men voortdurend geconfronteerd met verschijnselen als oorlog, strijd, klassenstrijd, opstand, kortom, geweld, pogingen tot geweld, etc. Men is geneigd deze verschijnselen toe te schrijven aan de slechtheid van de mens. Maar bij nadere beschouwing blijken de verhoudingen enigszins anders te liggen.

In een maatschappij met een groeiend aantal deelnemers (bewoners) zien wij een toenemende agressie. Men zou dat een socio-psychisch drangverschijnsel kunnen noemen, dat voortkomt uit de groei van de maatschappelijke groep plus de behoefte van de mens om zich te doen gelden en zijn eigen wezen a.h.w. uit te breiden. Wanneer hij daarvoor ruimte heeft, dan zien wij het gunstige aspect. De mens, die woest land herwint, koloniseert of het onbekende onderzoekt. Maar aangezien een dergelijke uiting voor betrekkelijk weinigen is weggelegd, blijft deze behoefte tot expansie bij zeer velen bestaan, die binnen de maatschappij a.h.w. een vaste plaats hebben. Dit houdt in, dat hun onvermogen om zich uit te leven (en dit niet in de ongunstige zin van het woord maar zuiver en alleen in de zin van hun leven volledig te vullen) hen brengt tot een zekere vorm van agressiviteit. Deze wordt dan binnen de maatschappij verweven in het patroon van die maatschappij. De gedragsregels zijn over het algemeen berekend op een zekere mate van agressie plus de beteugeling daarvan.

Maar een land of een volk vormt t.o.v. andere landen en volkeren in zekere zin een afgesloten geheel. Dat wil zeggen, dat de spanningen, die binnen dat geheel bedwongen worden, zich naar buiten toe willen uiten. Oorlogen, ontdekkingsreizen, eventueel later misschien een sprong in de ruimte zijn er het gevolg van; en zij zijn de normale uitlaat voor spanningen, die zich anders te sterk opbouwen.

Nu blijkt verder, dat de mens niet de behoefte heeft om deze psychische drang op zichzelf altijd uit te leven in een daad. Hij neemt daarvoor heel vaak identificatie te baat. Het slechtste verschijnsel dat wij daarvan kennen is de voyeur, die de emotie en opwinding van anderen afloert.

Maar eveneens zien wij mensen, die zich vastbijten in de strijd tussen anderen. En ofschoon zij daarvoor vele schoonklinkende verklaringen hebben, is de drang, die er achter schuilt, vaak dezelfde: de behoefte om het eigen "ik" uit te breiden buiten de eigen perken; de behoefte om meer te worden.

Zien wij dat een volk als geheel de norm van agressiviteit zo hoog heeft opgevoerd, dat zij niet meer binnen de gemeenschap bewaard of verwerkt kan worden, dan wordt die naar buiten uitgedragen; en dit uitdragen is dan heel vaak een oorlog. Aan die oorlog neemt over het algemeen een betrekkelijk klein percentage van de bewoners van zo'n land, de leden van zo'n volk, deel. De anderen echter identificeren zich daarmee. Ik wil hier wijzen op bekende leuzen als: "onze jongens aan het front"; "onze mannen"; "onze legers"; "wij, het Duitse, het Nederlandse, het Franse volk." Deze terminologie geeft ons reeds veel te denken, want hierdoor wordt ons ook duidelijk, hoe eigenlijk al die gemeenschappen in de wereld voortdurend tot dit aanvallen komen.

Soms wordt deze op een andere wijze afgeleid. Wij zien n.l. dat een deel van die agressie kan worden gestort in b.v. de godsdienst. En omdat een godsdienst een theoretisch terrein is, waarin de mens wel kan beleven, maar dat niet kan determineren, vastleggen en omgrenzen in zijn eigen werkelijkheid, laat het dus een absorberen van een grote hoeveelheid van die energie toe.

Godsdiensten zijn vaak in staat om in de mens een zekere rust te scheppen. Zijn overvloedige energie vloeit erin af, tot het ogenblik dat hij voor eigen gevoelens of voor eigen beleving niets meer in die godsdienst vindt; en op dat ogenblik richt hij – nu echter niet meer van uit een volksgroep maar meestal van uit een godsdienstige groep – zijn agressiviteit wederom naar

buiten. Is het aantal van dergelijke entiteiten of personen binnen een godsdienstige gemeenschap groot genoeg, dan volgt daaruit een godsdienststrijd en wat dies meer zij.

U zult zich afvragen, wat deze toch hoofdzakelijk socio-psychologische beschouwing te maken heeft met inzicht in uw eigen wezen en in de werkelijkheid, waarin u

Wel, ook u kent deze agressiviteit. Bewust of onbewust hebt ook u de neiging zich te identificeren met bepaalde stromingen, met bepaalde groepen, ja, zelfs met bepaalde geestelijke waarden. Zolang die waarden een voldoende uitingsmogelijkheid aan u geven, bent u de beste, de meest verdraagzame, de meest naastenliefde betrachtende mens van de wereld. Op het ogenblik echter, dat die bewegingen tekort schieten, laadt u zichzelf op. U wordt agressief, prikkelbaar. De wereld heeft u niets meer te zeggen. De wereld moet eens naar u luisteren. En automatisch zien wij weer het verschijnsel van de eenling, die aansluiting zoekt bij andere ontevreden en om gezamenlijk een strijd te beginnen.

Men meent vaak, dat dit een strijd is voor idealen. En menigeen onder u zal zeggen, dat hij eerlijk voor zijn idealen strijdt. Toch is het de moeite waard eens na te gaan, of u niet even hard voor andere idealen zou hebben gestreden, indien u toevallig tot een andere, daarmede sympathiserende groep behoorde. Het gaat u in de meeste gevallen pas in de tweede plaats om hetgeen u bereikt, maar in de eerste plaats om de strijd.

Die agressiviteit kunnen wij natuurlijk richten op het zuiver menselijke bestaan en wij kunnen haar richten op het zuiver geestelijke bestaan.

Wij kunnen echter ook trachten deze uit sociologische verhoudingen gegroeide agressie te verminderen, te kanaliseren en te beheersen. Dit is voor de eenling het meest belangrijke. Want zolang u alleen maar het slachtoffer bent, meegesleurd door uw eigen onbegrepen drang tot strijden, bereikt u weinig of niets. U wordt van teleurstelling tot teleurstelling gejaagd.

Niets zal u werkelijk bevredigen en pas wanneer u uitgeput bent van de strijd, komt er misschien een ogenblik van rust. Maar dan overweegt u meestal hoeveel energie u hebt gependend aan iets, wat tenslotte de moeite niet waard bleek; en in de rouw over het verleden gaat de mogelijke vreugde en vrede van het heden teloor.

Ik wil nu trachten van dit standpunt uit deze verschillende drangverschijnselen – want er zijn er meer – te ontleden, zoals ik al heb gedaan met de agressie. Ik wil trachten duidelijk te maken, hoe zij in het "ik" ten goede kunnen worden gebruikt en ik wil ook trachten duidelijk te maken, in hoeverre zij een zekere mentaliteit vereisen. Een mentaliteit, die dus de drang voor zich eventueel zonder hinderpalen kan laten wegvloeien, want ook dat is belangrijk. En dan begin ik met te stellen:

In de eerste plaats, Elk drangverschijnsel, hetzij voortkomende uit onze gemeenschap, hetzij uit kosmische waarden of uit onszelve brengt ons tot een vaak overhaast handelen in een bepaalde richting. De bedoelingen die wij hebben worden daardoor aangetast of tenietgedaan en wij zullen daaronder slechts zelden geluk of vrede kunnen vinden.

In de tweede plaats stel ik, dat een drangverschijnsel, mits erkend voor wat het is, voor ons een extra energie is, die willekeurig kan worden gebruikt op alle vlakken van stof en geest en daar voor de mens belangrijke uitingen tot stand kan brengen volgens zijn eigen wil. Dit voert tot een grotere innerlijke vrede, een grotere prestatie en ook tot veel grotere mogelijkheden.

In de derde plaats wil ik opmerken, dat de drangverschijnselen als zodanig de mens wel bekend zijn, maar dat hij in zijn behoefte om zich de meerdere in het leven te weten vaak ontkent, dat zij bestaan. Zijn ontkenning wordt dan soms van uit de drang door de agressie doorbroken, maar zij betekent voor hem toch niet dat hij daarom aanneemt dat de dingen nu eenmaal zo zijn en er dan probeert iets goeds van te maken. In 9 van de 10 gevallen zal hij in zichzelf alleen maar nieuwe spanningen opbouwen, zodat hij op den duur zich met veel grotere intensiteit naar buiten toe richt dan noodzakelijk zou zijn, zonder te weten wat hij tot stand brengt. Dan moet worden gevraagd. Hoe moeten wij deze drangverschijnselen nu rangschikken?

Ik wil ze in de algemene beïnvloeding van de mensen in een soort volgorde stellen.

Ten eerste kennen wij de kosmische drang, voortkomende uit invloeden, hetzij binnen het stoffelijk heelal, hetzij binnen het geestelijk Al, die worden geprojecteerd op de aarde en die de gehele mensheid betreffen. Deze verschijnselen zijn het sterkst; ze hebben de grootste invloed, maar gelijktijdig zullen zij, doordat de gehele wereld daaraan onderhevig is, over het algemeen niet onmiddellijk tot uiting komen. Zij betekenen voor de mens zelf eerder een verandering van milieu dan een directe verandering van gedrag.

Ten tweede kennen wij de sociale drangverschijnselen, die alle voortkomen uit het gemeenschapsleven van de mens.

Zijn behoefte binnen die gemeenschap zichzelf volledig te verwerklijken, waardoor de gaafheid van de gemeenschap slechts zelden mogelijk is.

De behoefte zijn agressie te uiten buiten die gemeenschap; met als resultaat eerst groepsvorming en daarna strijd.

De fysieke drangverschijnselen, waarbij o.m. honger, angstverschijnselen, sexualiteit e.d. een rol spelen. Hier is sprake van een lichamelijke behoefte, die in het normale leven is gekanaliseerd, omdat zij nu eenmaal haar uitweg heeft gevonden. Er bouwen zich geen te grote spanningen op. De mens kan ze bedwingen. Op het ogenblik echter, dat de spanningen te groot worden door gebrek aan uitlaat (b.v. een gebrek aan voedsel) ontstaat er een algemene beïnvloeding van het menselijk wezen met een agressie naar buiten toe, waarbij de mens over het algemeen zijn zelfbeheersing verliest en geen gebruik maakt van de gunstige mogelijkheden, gelegen in deze innerlijke spanning.

Ten laatste zullen wij nog opmerken: Voor elke mens bestaan er verder zuiver psychische dwang- en drangverschijnselen, die niet voortkomen uit een werkelijkheid, maar alleen uit zijn benadering daarvan. Hij zal daardoor geneigd zijn van de wereld een antwoord te verwachten, dat zij niet geeft. Het uitblijven van het antwoord bouwt een spanning op. Wordt deze spanning te groot, dan wreekt zich dit in een handelend optreden tegen de gemeenschap, geestelijk zowel als stoffelijk.

Nu wij de drangverschijnselen in deze volgorde hebben gerangschikt, moeten wij ons gaan afvragen: Wat kan ik doen om deze in mijzelf te erkennen?

Allereerst zou ik u daarbij willen wijzen op het feit, dat u perioden kent dat u rustig bent en dat u agressief bent. Op het ogenblik, dat u zich betrapt op een abnormale felheid van reactie of een abnormale felheid van gevoelens – ongeacht in welke richting – zou ik u willen aanraden u af te vragen, waaraan het schort; wat er eigenlijk als tekort of teveel bij u is opgetreden. Alleen al door het erkennen van de oorzaak van deze agressiviteit of onevenwichtigheid kunt u namelijk een methode vinden om die agressiviteit op een onschadelijke manier te doen vervloeien, dan wel haar af te buigen in een aanverwant gebied en positief te richten.

Vervolgens moet u zich ook afvragen in hoeverre de agressiviteit voortvloeit uit de gemeenschap, waartoe u behoort en in hoeverre zij uit een verzet tegen die gemeenschap wordt geboren. Want als mens heeft men de behoefte om binnen een groep aanvaard, te zijn; en men zal daarop zijn gedrag moduleren. Gelijktijdig echter verzet men zich tegen vele aspecten, welke in die groep optreden en is men dus agressief tegenover de groep zelf, waarbij de agressiviteit tegen de groep wordt beheerst, maar tegen anderen wordt geuit. Als u dus denkt, dat een groep aansprakelijk is voor de meer dan normale spanning waaronder u leeft, dan zult u zich moeten afvragen:

of deze groep wel past bij uw wezen.

of u die energie niet beter binnen de groep zou kunnen gebruiken dan haar naar buiten te richten, zelfs indien u daarvoor moet afwijken van de in de groep gangbare normen.

Ik wil u verder in overweging geven om u af te vragen in hoeverre een bepaalde spanning nuttig kan zijn. Het is duidelijk, dat u in sommige gevallen werkelijk behoefte heeft aan een zekere geladenheid. Op het ogenblik dat u driftig bent, kunt u soms – juist door uw agressiviteit – veel meer bereiken aan u normaal ooit tot stand zou brengen. Er zijn ogenblikken, waarin uw hevige spanning, uw innerlijke twijfels misschien juist zorgen voor een

buitengewoon nauwkeurig gedrag en daardoor voor het bereiken van resultaten, die anders op z'n minst genomen zeer de vraag zouden zijn. Ga eens na in hoeverre de spanning nuttig kan zijn. Blijkt, dat ze nuttig kan worden gebruikt, vraag u dan af: hoe ze met de minst mogelijke schade en de minst mogelijke agressiviteit kan afvloeien.

Nu we hebben gezegd, dat men deze dingen op een bepaalde wijze kan erkennen en ook wel enigszins beheersen, volgt de vraag: Hoe kan ik dit geestelijk het best gebruiken?

De geest is voor haar contacten met de menselijke rede en het menselijk vernuft voor een groot gedeelte afhankelijk van innerlijke spanningen. Wij zien zelfs, dat soms ongevallen of zeer ernstige psychische spanningen de mens opeens gevoelig maken. Hij of zij wordt dan plotseling mediamiek, receptief. Het is duidelijk, dat wij de spanningen soms daarvoor zouden kunnen gebruiken, maar we zullen zelden in staat zijn de in ons levende spanningen zo lang in onszelf te behouden, dat zij inderdaad deze omstelling van de persoonlijkheid tot stand brengen. Daarom moet worden gezocht naar het geestelijk doel van het "ik". Want indien wij dit kennen, zal ook de kleinere agressie in het "ik", de kleinere drang die in dat "ik" optreedt, gebruikt kunnen worden om het doel van de geest te bevorderen.

De doelen, die er voor de geest bestaan, worden over het algemeen erg kosmisch en algemeen gesteld. We weten het allemaal: we willen stijgen tot het hoogste licht, we willen opgaan in het Groot-Goddelijke; we willen in bewustzijn stijgen en komen tot nieuwe en lichtender werelden.

Dat is allemaal waar. Maar zoals u nu als mens leeft, heeft u aan die algemene stellingen betrekkelijk weinig. Ze hebben wel zin, maar ze hebben pas werkelijk betekenis, wanneer u binnen de beperking van uw wezen iets in die richting kunt doen; en daaraan mankeert het vaak. Laat ons dus het doel van de geest eenvoudiger stellen:

De behoefte van de geest is een voertuig te vinden, dat een voldoende innerlijke evenwichtigheid en harmonie kent om de invloed van die geest te ondergaan en de voor die geest gewenste – via onderbewustzijn en bepaalde prikkels ingelegd – belevingsbehoefte ook inderdaad te kunnen aftappen en ondergaan. De geest ondergaat datgene, wat de stof produceert.

De geest stelt zich over het algemeen niet als doel een algehele bewustwording of ontwikkeling, die alle gebieden en vlakken van het leven omvat. In de meeste gevallen blijkt, dat zij zich tijdens een stoffelijk bestaan eerder een aanvulling van zekere hiaten in eigen bewustzijn ten doel heeft gesteld.

In elke mens bestaan er dus enkele voorkeuren of neigingen, die met bijzondere felheid tot uiting komen, die zijn onderbewustzijn, zijn droomleven en zelfs zijn denklevens vaak beheersen en die gedurende zijn gehele leven voortdurend invloed blijven uitoefenen op elk besluit en op elke handeling, of hij dit wenst of niet. Erkennen dat u met een bepaalde eenzijdigheid neigingen, verlangens en drangverschijnselen constateert, waarvoor geen directe oorzaak in de wereld rond u is te vinden, betekent erkennen dat er door de geest in u de behoefte is gelegd om juist in deze bepaalde richting uw belevingen uit te breiden en daardoor bewustzijn op te doen.

Wanneer normale of uit de maatschappij of uit de kosmos voortkomende drangverschijnselen zich voordoen, of zelfs tekorten, zoals bijvoorbeeld honger e.d., dan kunnen wij ons afvragen, hoe wij deze het best kunnen richten op het doel, dat de geest ons heeft gesteld.

Nu kan men tijdens een periode van hoge spanning nimmer dit doel zuiver en concreet stellen. Men kan dit alleen doen in een periode, dat het "ik" enigszins ontspannen is en men met een zekere onpartijdigheid eigen persoon en leven kan overzien. Toch zal het voor de doorsnee-mens mogelijk zijn enkele punten in zijn leven aan te stippen, die van zijn jeugd af (vaak de vroegste kindsheid) tot op heden een rol hebben gespeeld. De uiting is misschien verschillend geweest, maar in wezen is hier dus dezelfde tendens aanwezig. Kies deze tendens zoveel mogelijk als richtlijn voor het doen afvloeien van de in u aanwezige agressiviteit, de in u aanwezige spanning.

Dan moeten wij ons verder realiseren, dat de geest geen belang heeft bij de materiële verhoudingen. Of u arm bent of rijk, deftig of ordinair, maakt voor haar weinig uit. Het maakt voor de geest geen verschil, of u zich nu wel of niet houdt aan de wetten en regels van gedrag, van verwerving etc. zoals die binnen een maatschappij of groep bestaan. Voor de geest is belangrijk, dat zij ervaring opdoet. Slechts de materiële mens moet zich binnen het kader van zijn beperkingen bewegen, maar de intentie van de geest gaat daarboven uit.

Wanneer wij ontdekken, dat op een gegeven ogenblik bepaalde in ons vastgelegde regels van de maatschappij of drangverschijnselen uit een sociale groepering (dus ook een godsdienstige groepering) ons beletten onze persoonlijkheid te uiten, dan is het verstandig de in het "ik" aanwezige agressiviteit niet een andere richting te geven, maar haar te gebruiken als een kracht, waardoor wij in staat zijn na te gaan in hoeverre wij datgene, wat ons belemmert in de bewuste ervaring (dus in het vervullen van de geestelijke bestemming), daarmee kunnen wijzigen of aan te passen aan ons persoonlijk. Dus niet een aanvallen van de groep, de maatschappij of de wet, maar eenvoudig een aanval op onze eigen vooroordelen, de vastgelegde begrippen of die niet uit ons wezen voortkomende maatstaven.

Op deze wijze maakt men het zich vaak mogelijk de bewustwording te verhogen en daarmee de geest een goede dienst te bewijzen.

Wanneer ik verder de geest zie en ik doe dat uit de aard der zaak van uit de sferen, dan ontdek ik dat ze tracht om, bij stofgebondenheid, het contact wederkerig te doen zijn. Dit wil zeggen, dat de geest niet alleen bewust tracht uit het stoffelijk bestaan vele impulsen en realisaties te putten, maar dat zij omgekeerd tracht een deel daarvan aan het stoffelijk voertuig door te geven. Het is daarom wenselijk, waar dit mogelijk is althans, een deel van die innerlijke agressie (van de drangverschijnselen) over te brengen in de richting van contemplatie, van meditatie of daarmee verwante actie, Op deze wijze bereikt men n.l. dat de geest zich gemakkelijker aan de stof kenbaar maakt.

Voor de geest is hiermede wel het meest gezegd. Voor de mens wordt het echter iets moeilijker. Want hij staat niet alleen maar voor de noodzaak die agressiviteit ergens te laten, want hij kan haar niet onbeperkt in zich houden of deze kanaliseren. Hij moet dit bovendien op een zodanige wijze doen, dat hij daarmee niet volledig in strijd komt met zijn eigen wereld. En dat is een heel belangrijk punt.

Een mens is deel van de gemeenschap. Hij kan wel van de ene gemeenschap tot de andere overgaan, hij kan de gemeenschap, waartoe hij behoort, beperken tot een zeer klein aantal of uitbreiden tot de mensheid, maar hij kan zich niet aan de noodzaak tot gemeenschappelijk bestaan onttrekken.

En daarmee ontstaat voor hij het probleem: hoe vind ik de uitweg voor mijn agressie gekanaliseerd en gericht, zonder mij daarmee geheel te vervreemden van de mensheid? En dan blijken er heel wat waarden in het geding te komen, die hij zelf op hoge prijs stelt. Zijn begrippen van eerlijkheid, van rechtvaardigheid, van het al of niet toelaatbaar zijn, moraliteit e.d. komen regelmatig in het geding. En als hij eerlijk genoeg is om toe te geven dat een wet, die hij voor anderen stelt ook voor hemzelf moet gelden, komt hij in conflict met de buitenwereld, omdat een toelaten van dat, wat hij voor zichzelf als noodzakelijk de buitenwereld gelijktijdig een verstoring van de groep, waartoe hij behoort, betekent.

Het resultaat is dan ook, dat hij over het algemeen zichzelf toestaat wat hij anderen verbiedt; dat hij voor zichzelf mogelijkheden eist, die hij voor anderen niet noodzakelijk of zelfs niet aanwezig acht.

Dit is een vervalsen van de werkelijkheid. De spanningen worden nu afgereageerd op een irreële wijze. De ervaringen, die de geest opdoet, zijn geen werkelijke bewustwordingen, omdat ze een te groot percentage aan waan bevatten en de mens weet niet, waar hij heen moet. Het enige, dat hij dus kan doen, is de zaak anders te stellen. Ik wil dan proberen het probleem voor die mens als volgt te formuleren en op te lossen:

Ik mag nimmer voor mijzelf iets eisen of doen, wat ik niet aan anderen toesta of wat ik niet van anderen wil aanvaarden. Een hanteren van een gelijke norm voor mijzelf en voor de groepering of gemeenschap – groot of klein – waartoe ik behoor, is een eerste vereiste.

Deze door mij aanvaarde en niet noodzakelijkerwijze door de gemeenschap gestelde normen zijn de eerste richtlijnen voor een ontladen van de in mij ontstane drangverschijnselen en spanningen in de van uit het bewustzijn voor mij geestelijk noodzakelijke richting. Hierbij zal ik echter wederom moeten nagaan, in hoeverre de gemeenschap deze kan aanvaarden, want niet altijd zal de gemeenschap mij datgene willen toestaan, wat ik haar wil toestaan. Hierdoor dien ik mijzelf in mijn uiting op een zodanige wijze te beperken, dat ik ofwel mijn gemeenschap wijzig of beperk, dan wel binnen die gemeenschap een weg zoek, waardoor ik zonder deze te storen de door mij aanvaarde normen kan volgen.

Dat is erg belangrijk. Want de weerstand van de wereld wekt strijd; en die lokt wederom nieuwe spanningen. Die spanningen zijn weer een nieuwe drang, en die zal zich dan ontladen in haat, de haat in actie op geestelijk of op ander terrein. Wij moeten dat ten koste van alles voorkomen. Daarom niet slechts een kanaliseren, maar ook een zodanig kanaliseren, dat dit voor de gemeenschap niet hinderlijk is.

In een volgende fase – want je zult toch allereerst moeten beginnen met voor jezelf daarvoor de uitweg te zoeken – staan we dan vaak voor wat men noemt: het compromis.

Ik kan nimmer geheel mijzelf zijn. Volledig mijzelf zijn betekent: Een wereld voor mijzelf hebben. Maar zoals ik reeds zeide: zonder anderen bestaan kan ik toch niet. Laat mij daarom van tijd tot tijd en niet blijvend een norm handhaven, waardoor ik met velen gezamenlijk gin en dezelfde stelling of Jén en hetzelfde inzicht kan delen. En laat ik dan in deze gemeenschap allereerst trachten geestelijk gericht te werken en pas in de tweede plaats stoffelijk gericht. Het zal dan heel vaak blijken, dat de geestelijke gerichtheid de stoffelijke gerichtheid inhoudt; doch nu niet op een door het "ik" bepaalde wijze, maar door een spontaan uit de gemeenschap ontstane wijze.

Wanneer de gemeenschap – hoe groot of hoe klein zij ook is op deze wijze leert de agressies a.h.w. onderling op te vangen en te verzwakken, ontstaat er een harmonisch geheel, waarin kosmische invloeden veel sterker werkzaam zijn; en d.w.z. dat dit geheel zich gemakkelijker aanpast aan de werkelijkheid van het leven, de werkelijkheid van de kosmos.

Ik zal u niet lang meer vervelen met dit alles, maar één punt moet nog worden gesteld en dat is dit:

Alle leven van elke mens en elke geest is aan de drangverschijnselen in meer of mindere mate onderhevig. Er is geen mogelijkheid zich daaraan te onttrekken. Er is geen mogelijkheid hiervoor een absolute oplossing te vinden. Er bestaat slechts de mogelijkheid de, zo aanwezige krachten en de in het "ik" ontstane spanningen op de meest rendabele wijze te gebruiken. Geschiedt dit, dan is het een vergroting van energie en levenskracht. Geschiedt dit niet, dan is het een aantasting van eigen wezen en van de gemeenschap, waartoe men behoort.

Gesteld hebbend, dat drangverschijnselen zo'n enorm grote rol kunnen spelen in uw leven, zult ge u ongetwijfeld afvragen, in hoeverre de innerlijke waarde van de mens daardoor verandert.

De innerlijke waarde van de mens is kosmisch. Dat wil zeggen, dat hij behoort tot de grote werkelijkheid en niet wordt aangetast door het verschijnsel tijd, dat zich voortdurend aanpast aan het leven, dat ervaart en aan de plaats, waarop dat leven zich bevindt, een volkomen relatieve waarde, dus.

Het "ik" kan zichzelf verwerklijken of niet verwerklijken. In alle verwerklijking van het "ik" – ongeacht op welk terrein en hoe – wordt dit "ik," bevestigd in zijn contact niet een kosmische werkelijkheid en daardoor ook met het volledig gebruik van zijn eigen vermogens en gaven a.h.w. geïdentificeerd. Veel van hetgeen de mens en ook sommige geesten nog als buiten zich gelegen zien, lijkt dan deel van het "ik" uit te maken; en menige z.g. onmogelijkheid blijkt dan ineens tot de natuurlijke processen van bestaan te behoren.

Het is duidelijk, dat wij dit grote "ik" nastreven. Maar het nastreven van dit grote of kosmische "ik" kan alleen geschieden van uit de beperking van een tijdgebonden en persoonlijk "ik". Het is logisch, dat wij daarbij trachten de regels en wetten te handhaven, die van uit ons tijdelijk "ik" aanvaardbaar zijn en toch het kosmische zo dicht mogelijk nabij brengen. En dan moeten we goed onthouden,

Alles, wat voor de mens voert tot harmonie en eenheid, is belangrijker dan wat ook op aarde. Harmonie en eenheid (of als u wilt naastenliefde en Godsbegrip) zijn belangrijker dan alles in het leven.

Elke binding met het geheel van het zijn is van het hoogste belang. Elke binding met een deel van het zijn, zonder dit als deel van het geheel te erkennen, is schadelijk voor eigen bewustzijn en betekent het niet benutten van vele mogelijkheden, gaven en zelfs prijzenswaardige capaciteiten.

De begaafdheid van de mens zal steeds afhankelijk zijn van de wijze, waarop hij in het leven staat. Moge gezien van uit verstandelijk menselijk standpunt genetische factoren hierbij een grote rol spelen, van uit geestelijk standpunt is het anders, omdat bij het gebruik van geestelijke organen en mogelijkheden – zoals het z.g. zesde zintuig e.d. – niet het verstand een rol speelt maar wel de wijze, waarop de mens al dan niet harmonisch is geplaatst in deze werkelijkheid en beantwoordt aan de kosmische werkelijkheid.

Zoek dus in alle gevallen, mijne vrienden, naar harmonie. Harmonie met uzelf en met de wereld is het belangrijkste dat er bestaat. Laat u daarvan niet terughouden door allerhande begrippen als schuldgevoelens, voorzorgen onzekerheden. Niets is belangrijker dan harmonie. Een harmonie, die vooral geestelijk dient te bestaan en waarbij de geestelijke elementen zeker niet door zuiver stoffelijk zonder meer kunnen worden vervangen, ofschoon de zuiver stoffelijke vaak een uitdrukking vormen van datgene, wat ook geestelijk bestaat.

Zorg ervoor, dat u zich steeds beschouwt als deel van een zo groot mogelijke gemeenschap, een zo groot mogelijk geheel. Vermijd de bij velen optredende neiging tot exclusiviteit, het zich deel voelen van een kleine groep. Want de geest behoort tot de kosmische werkelijkheid en zij is deel van een geheel, waarin al het geschapene is opgenomen. Hoe kleiner de gemeenschap, de groepering, de denkwijze, waarin u zich a.h.w. gevangen laat houden, hoe kleiner uw mogelijkheden om grote en kosmische krachten in uzelf te vinden.

Begrijp heel goed, dat geestelijk alles een weg naar God is. En God is een onbepaalde factor. Ik geloof zelfs, dat God voor ons in de eerste plaats de werkelijkheid is, waartoe wij behoren. Wij kunnen tot die God schreeuwen en bidden. Maar Hij zal ons geen antwoord kunnen geven, tenzij wij Hem in onszelf waar maken. En daartoe is harmonie nodig; een harmonie van daad en handelen. Een juist richten van de in ons bestaande spanningen kan die God voor ons steeds werkelijker maken. En of Hij nu beperkt is of de kosmische Godheid, zoals wij Hem erkennen zal Hij voor ons de verruiming vat, ons wezen en onze mogelijkheden betekenen.

Op het ogenblik, dat wij proberen die God terzijde te schuiven of proberen verstandelijk of gevoelsmatig delen van dit grote geheel van ons af te wijzen, zullen wij ontdekken dat onze wereld kleiner wordt, disharmonischer; dat wij onze spanningen niet kunnen beheersen en dat er geen doel meer is, waarop wij ons wezen kunnen richten. Op het ogenblik, dat het "ik" niet meer in staat is om positieve mogelijkheden te zien, richt het zich – vooral in de mens – tot de vernietiging.

Er is voor de mens tot op heden geen balans mogelijk. Hij moet bouwen of breken; maar normaal, evenwichtig bestaan, kan hij nog niet. Dat wil zeggen, dat de geest haar impulsen steeds moet putten uit bouwen of breken; maar dat breken in de meeste gevallen een negatieve impuls betekent, waarmede de geest niet veel kan doen. Het is dan ook niet datgene wat wij afbreken, maar datgene wat wij hebben opgebouwd, datgene wat wij voor onszelven hebben beseft, datgene wat wij hebben omgezet in praktijk, wat voor de geest belangrijk is en haar meer één maakt met de werkelijkheid.

Al wat in dit opzicht wordt bereikt, wordt van uit de geest geprojecteerd naar de stof. En indien deze stof dus niet wordt beheerst door de drangverschijnselen, maar zelf daarover althans enigermate een beheersing weet te gewinnen, dan zal blijken dat hierdoor het die geest mogelijk is de bereikte inzichten en bewustwordingen, de bereikte harmonie met het Allerhoogste, uit te drukken in die stof.

Laat u dus niet bedriegen door schijnwaarden. Op het ogenblik, dat het Hoogste ik ons spreekt, hebben wij slechts te gehoorzamen. Dat geldt voor geest en voor stof. Want dit- is de

enige drang, waartegen wij ons niet kunnen en mogen verzetten. Het enige drangverschijnsel, dat wij niet kunnen kanaliseren, dat wij niet kunnen richten volgens eigen wil en inzichten. De krachten van het Allerhoogste, van het Goddelijke als u wilt, van het kosmisch Geheel, die zich in ons openbaren, richten ons volgens het kosmisch Principe. En zo wij daardoor worden gericht, hebben wij te aanvaarden zonder meer.

Laat ons dus begrijpen, dat wij alles zoveel mogelijk moeten beheersen, maar dat de onbeheersbare drang, uit de kosmos komende, die meestal is gericht op een geestelijk en niet op een stoffelijk doel, voor ons de hoofdteneur van het leven wordt en daardoor de vervulling van onze werkelijkheid.

DE MYSTIEKE KRACHT IN ONS WEZEN

Er is in het eerste deel gesteld, dat men onderhevig is aan allerhande stuwende krachten, allerhande pressie. Ik geloof echter, dat wij daarvoor een oplossing kunnen vinden. En daarom zou ik u in het bijzonder willen spreken over de mystieke kracht in ons wezen.

Wanneer wij door de wereld worden belaagd en voortgedreven, zullen wij vaak ons eigen "ik" verliezen. De mens, die in staat is dit "ik" te behouden en steeds weer in zichzelf te keren, wordt daar geconfronteerd met de grote veelheid van werelden en krachten, die er in hem bestaan.

Een van de eerste ontdekkingen is ongetwijfeld de grote invloed, die van uit nog ongekende werelden naar ons toegaat, ons beroert en ons a.h.w. tracht te richten te midden van de materie. Maar al snel valt ook dit uiteen. Het beeld van één kracht, die ons van uit de geest tracht voort te bewegen, wordt al snel het beeld van vele verschillende op zichzelf onevenwichtige krachten, die trachten stabiliteit te vinden in de impulsen en impressies, die van de materie uitgaan.

En zo is het eerste beleven vaak wat teleurstellend. Je denkt in jezelf te keren en zo gaande door jezelf de oneindigheid te bereiken.

In plaats daarvan ontdek je, hoe je steeds weer onevenwichtig en in strijd met jezelf bent; hoe je ook geestelijk niet in staat bent om een redelijke harmonie en evenwichtigheid te gewinnen. Gaat men dan te ver, zoals velen doen, dan tracht men in dit alles gelijktijdig één en hetzelfde evenwicht te scheppen. En mijne vrienden, wie tracht het geheel van zijn wezen te stabiliseren van uit een stoffelijk bewustzijn, is als een dwaas, die de zon wil balanceren op de punt van een naald. Je kunt dit niet. Je ontdekt de innerlijke wereld, die vele vervormingen heeft. En wanneer je in die gedachtewereld tracht jezelf te zien, is het alsof je gaat door een galerij van vervormende lachspiegels, waarin steeds weer dezelfde gedaante wordt getoond met andere kwaliteiten en eigenschappen, met een andere nadruk. Beseffend echter, hoezeer het eerste beeld is vervormd, kan men zich voorstellen: ik moet het evenwicht brengen in één deel van mijn wezen. Als ik in één deel van mijn bestaan en wezen evenwichtig ben, dan heb ik een basis om verder te gaan. Dan heb ik voor het eerst een geestelijk houvast gevonden, dat enerzijds kan worden omgezet in lichamelijke beheersing en in kennis, anderzijds in een vaste basis van waaruit geestelijk streven mogelijk wordt. Wie in zich niet de harmonie vindt, de innerlijke gedragenheid en kracht van dit eerste evenwicht, zal nooit in waarheid de innerlijke weg kunnen gaan. Voor deze mens is het mystiek beleven een ontstellende confrontatie met felle krachten, die hem als een bliksem treffen om hem te verlaten in een toestand van verdoving en onmacht.

De wetende echter zoekt eerst tenminste op één punt evenwicht te vinden; al het andere legt hij terzijde, wetend, dat het belangrijk is, maar ook wetend, dat er eerst een begin moet zijn gemaakt, voordat men verder kan gaan met de arbeid.

Dan mag men u spreken van drangverschijnselen in velerlei vormen. Ze zullen ook in die innerlijke wereld ongetwijfeld optreden. Maar wanneer er één punt is, waarin wij eindelijk evenwicht vinden, één punt waarin wij voor onszelf zeggen: Hier ben ik harmonisch, hier ben ik gelukkig, dan mogen de vijanden komen, wij zijn geborgen. Het eerste punt van evenwicht is de veilige veste van waaruit men het onbekende land van het eigen "ik" veroverd.

Stel nu, dat wij dat eerste punt van evenwicht hebben gevonden, ook dan ligt er vóór ons nog voortdurend de afwisselend beheersende onevenwichtigheid; en wij zijn geneigd om van uit dit punt overal te corrigeren. Het spel van de goochelaar, die gelijktijdig dertig, veertig voorwerpen in beweging wil houden en al snel er één teveel neemt, waardoor alles dan in één valt. Daarom is het beter, als wij een punt van evenwicht hebben gevonden in ons eigen zijn, ons eigen leven maar vooral in ons denken om een tweede vlak van onevenwichtigheid te nemen. Misschien dat het op dit ogenblik belangrijk is, dat dit vlak van onevenwichtigheid ons beheerst, ons overkoepelt. Maar dat is moeilijk te verdragen. Dan zegt ge: ik wil dit verbeteren. Doe dit. Maar doe het dan redelijk. Doe het met het bewustzijn, dat eerst één punt moet worden beheerst. Want als ge nu dit evenwicht enigszins herstelt en dan overgaat naar de volgende drijvende kracht, zal dit evenwicht wederom worden verstoord en het bereikte gaat verloren.

Een tweede punt is: langzaam de beheersing gewinnen, of – zoals mijn voorganger zou hebben gezegd – kanaliseren. En zo bouwen wij onze vesting uit. Een machtig kasteel, misschien aan de rand van de afgrond van tijd gebouwd, beheersend het land, maar sterk aan alle zijden. Zo sterk, dat het niet het slachtoffer kan worden van opkomende stormen of rondtrekkende roversbenden. Telkenmale een stukje gebied erbij trekken, langzaam bouwen aan jezelf, met een volkomen onverschilligheid voor alles wat nu niet aan de orde is. Dat is de enige oplossing.

De mens, die ik met deze stelling confronteer, zegt al snel: "Maar hoe moet het dan met de rest van mijn leven? Het is niet georganiseerd en er is geen vaste verhouding. Moet ik er dan maar als een wilde op los leven?"

Het antwoord van de wijze is steeds weer: "Is het niet beter in sommige opzichten als een wilde te leven dan helemaal een wilde te zijn?"

Maar de mens begrijpt dit niet. Hij eist voor zich de ijzeren discipline. Hij wil niet langzaam worstelen, totdat hij zich het terrein van het eigen "ik" voldoende heeft veroverd om daar voor het eerst een toren naar zijn God te bouwen. Hij wil ineens zijn God hebben en van uit die God van bovenuit bereiken; en dat is onmogelijk. Alle zoeken naar bereiking – ook in de mystiek – is een opbouw van uit jezelf. Als een boom, die langzaam groeit, jaar na jaar. Eerst met een enkel blad voorzichtig wuivend in de wind, zich buigend voor de storm en steeds groter en machtiger wordt, totdat hij in zijn kroon een volk van vogels en van apen kan dragen, omdat hij sterk is en voor geen enkele wind buigt.

Zo moet de mens groeien, voorzichtig en van beneden uit. Want alle bewustwording en alle beheersing, ook alle beheersing van tendensen, moet uitgaan van het eerste principe: Ik zoek in mijzelf beheersing van één punt, van één kracht. Ik zoek in mijzelf niet de ontmoeting met de grote onmetelijkheids Gods, maar desnoods met één vonk van Zijn licht, één straal van de zon in mijn duister. Dan heb ik licht genoeg, dan kan ik werken.

Hoe dwaas is degene, die wil uittrekken als een al-veroverende held met grote legerscharen en magische wapens, terwijl hij het wapen niet kan hanteren, terwijl hij niet bestand is tegen de vermoeienissen, die zijn troepen als normaal ervaren, terwijl hij de moed niet bezit om als eerste de vijand tegemoet te treden.

Menige mens tracht voor zichzelf veroveraar te zijn. Hij probeert de wereld naar zijn wil te voegen. Met diplomatie, met handigheid, met bruutheid, met geestelijke kracht en stoffelijk geweld tracht hij zich een wereld te bouwen, die aan hem, gehoorzaamt. Maar die wereld is schijn. Het is een ijl kasteel, gesponnen uit zeeschuim, ineen vallend voor een straal van de zon of voor de eerste zucht van de wind. Wie opbouwt van uit zichzelf, deel na deel, wie langzaam groeit, niet achtende al datgene wat verder bestaat, maar eerst zoekend naar één evenwicht, naar één vervulling, naar één – hoe klein dan ook – voor het "ik" aanvaardbare beleving van het Hoogste, hij komt verder op het innerlijk pad.

Ik weet, dat het moeilijk is om van uit jezelf het eerste punt van beheersing te vinden. En toch is er een gelijkenis, die u dit duidelijk kan maken.

Een man was gezeten langs een weg en schouwde verlangend naar de verten. Een wijze kwam voorbij en vroeg hem: "Wat staart jij?" En deze nu zeide: "Ik wil gaan tot ik ben aan het eind van deze weg, maar ik weet niet wat ik eerst moet doen." De wijze antwoordde: "Sta op."

Daarin ligt voor u de oplossing van het probleem, dat u zo moeilijk lijkt. En niet eerst eens uitzoeken hoeveel mogelijkheden u hebt. U bent op het ogenblik ergens in rust. Ergens weet u dat in uw leven misschien innerlijk en ook materieel er stilstand is. Neem dan dat terrein en beschouw het op al zijn mogelijkheden. Sta op. Breng er beweging in. Dan hebt ge de eerste schrede gezet. Keer in uzelf en vraag u af wat het betekent en ge zult zien, dat het onevenwichtig is. Herschep het tot evenwichtigheid en ge hebt uw eerste geestelijke basis. En wie de eerste schrede zet, die ziet het pad.

Menigeen meent, dat het gaan langs het innerlijk pad een dooltocht is. Maar het is geen dooltocht, want het pad gaat voort. Wie de eerste schrede zet, ziet het pad zich voor zijn voeten ontrollen. Wie echter stilstaat en niet voortgaat, hij zal het pad niet zien. Want slechts hij, die in beweging is, hij, die zoekt, ziet de weg. Dat, mijne vrienden, is uw grootste moeilijkheid.

Gij wordt door vele verschillende vormen van krachten geplaagd. Ge wordt agressief. Ge wordt door kosmische beroeringen gebracht tot een aantal situaties, die u misschien niet aanvaardbaar vindt. Maar bij dat alles blijft jij zitten! Gij zit neer en ge zegt, hoe moeilijk het is om verder te gaan; en dat het zo moeilijk is, omdat ge het pad niet ziet.

Daarom moet toch eerst worden gezegd: Sta op en zet de eerste schrede. Dan kunt ge zien, waarheen het pad gaat. Het zal misschien niet voeren in de richting, waarin jij meent te gaan. Maar gaan op het pad, is innerlijk evenwicht gewinnen eerst op één punt, dan op het andere, totdat tenslotte het gehele nog te beseffen deel van eigen wezen is als een offerschaal, die men draagt, waarin goddelijke krachten kunnen neerdalen, zonder dat zij het "ik" verblinden of van waaruit zij kunnen worden overgebracht, zoals iemand, die drinkt uit een offerkelk of zich merkt met het teken van zijn God.

Dit, vrienden, is het eerste begin: de innerlijke weg. Het is de oplossing, de innerlijke oplossing van de vele problemen van uw tijd. Inzien hoe jij moet gaan, kunt ge eerst, wanneer ge gaat. Bereiken kunt ge eerst, wanneer ge het kleine tot voltooiing brengt, voordat ge het grotere nastreeft.

En deze punten zijn niet alleen waar in uw wereld; ze gelden voor elke wereld. De waarheid, die ik u hier verkondig, is niet een waarheid van één sfeer of wereld maar van de kosmos zelf. En daarom zeg ik u, dat de verschillende spanningen, die in ons optreden, de pressies die op ons worden uitgeoefend, de grenzen die ons schijnbaar worden gesteld, voor ons zijn als niets, wanneer wij in onszelf streven. Want datgene, wat net niet is voltooid, is onze taak. Datgene, wat buiten die taak ligt, is voor ons onbelangrijk. Wanneer de wereld vergaat, is het niet belangrijk, als je wezen op één punt God heeft gevonden. Want dan heb je licht. Maar als je tracht die wereld te behouden, zul je daarin niet slagen, omdat je geen goddelijke Kracht in je kent. En je zult zijn als de dwazen die ondergaan, omdat ze trachten een berg te tillen, voordat ze hebben getracht een enkele kiezelsteen uit het stroombed te lichten.

Het geheel van uw huidige situatie is moeilijk. Meen niet, dat wij ons in de sferen daarvan niet bewust zijn. Steeds weer moet ge een oplossing vinden voor uw problemen. Steeds weer zult ge een oplossing willen vinden voor problemen, die nu nog niet zijn op te lossen met de middelen, waarover ge beschikt. Steeds weer zult ge meer willen doen, meer willen zijn en gelijktijdig schijnt het, of de wereld u tegenwerkt. Ge zult begrip willen vinden, maar ge vindt die niet. Ge zult kracht willen vinden en ge ziet uzelf krachteloos. U zult een absolute kennis willen hebben en ge ziet dat het weten zich haast niet laat veroveren. Het zijn alle eigenschappen van deze tijd.

Maar is dat dan een reden om moedeloos te worden? Wilt ge dan alleen datgene oplossen, wat jij belangrijk acht? Of wilt ge in uzelf keren en wilt ge ook uw uiterlijk leven mede ondergeschikt maken aan het innerlijk pad? Het is een vraag, waarop ik niet kan antwoorden, maar waarop jij voor uzelf het antwoord kan geven.

Kiest ge het innerlijk pad, kies dan eerst die ene kleine zekerheid in uzelf. Beter één kleine stip van zekerheid, waardoor ge de oneindigheid kunt benaderen en een steunpunt hebt, dan een oneindigheid, waarin ge wordt voortgedreven door stromingen, die ge niet kent.

O, ik weet het, we zouden ons gaarne koesteren in de zon van het grote Licht, ons openvouwen als een bloem in de morgen, onszelf drenken met de rijkdommen van dauw, in de middaguren ons koesteren in het bewustzijn van absoluut licht om ons dan te sluiten voor het duister. Maar gij zijt wezens van licht én duister. Een balans van licht en duister is essentieel voor uw bestaan, evengoed als voor het mijne. Waarom dan dromen?

De innerlijke weg is geen weg van dromen-, het is een weg van daden. Het is geen weg van wachten op de grote mededeling van het Hogere. Het is een bereiking in uzelf van een zeer geringe harmonie op één enkel punt, waardoor het Hogere spreekt. En uw hele wezen en werkelijkheid wordt bepaald door dat ene punt van innerlijke waarde, dat stabiel is.

Wanneer ge bijstand zoekt van de geest of van anderen, zo kunt ge van hen slechts datgene ontvangen, wat in uzelf leeft. Hoe minder ge in uzelf vreugde, vrede en evenwicht draagt, hoe minder zelfs de hoogste kracht u kan geven. Want vergeet niet, dat de dorstige die vraagt om ongelimiteerd water verdrinkt in de rivier, die hem laafde.

Gij moet trachten uw eigen eenvoudige middelen te hanteren; en zo van uit die ene zekerheid door te dringen tot begrip van de harmonie, die de kern vormt van uw wezen. Een harmonie, die is als een rond kleed, nog rafelig, nog niet aan alle zijden afgewerkt, maar die – door steeds meer het patroon aan te vullen en de rand steeds meer af te hechten en af te werken – wordt tot een ware cirkel.

Zo is uw wezen. Wie de harmonie ziet van het patroon, heeft veel bereikt. Maar wie het middelpunt niet kent en weigert het te kennen, wie niet eerst één punt van uitgang heeft, hoe zal hij het geheel ooit beschouwen? Het is voor hem een voortdurende warreling.

Het tapijt van uw eigen leven knopen doet ge of ge wilt of niet. En erkennen wat ge doet en daardoor de taak, die u is opgelegd zo juist mogelijk, zo harmonisch mogelijk volbrengen, zodat er steeds een zo groot mogelijke harmonie bestaat, is het werk van de bewustwording.

Menigeen meent, dat hij door karma wordt gedragen of gedreven. Ik zeg u echter: slechts datgene, wat u beroert, bepaalt uw leven. En zo ge uw karma ontkent, zal karma u niet beroeren en ge zult vrij zijn.

Ge zult menen, dat ge door uw incarnatie zijt gebonden aan deze wereld en aan bepaalde vormen. Ik zeg u echter: alleen voor zoverre ge uzelf bindt aan deze vormen, is uw leven bepaald en verder zijt ge vrij. Gij zijt het zelf, die bepaalt waar ge gebonden zijt, waar ge vrij zult zijn. En bedenk, dat vrijheid de eerste weg is tot evenwichtigheid. Zoek in uzelf dan dat ene gebied, waarop ge nu reeds enige vrijheid van beleven en van denken kent; en zoek in die vrijheid het eerste begin, het eerste evenwicht, de eerste rust. Ga van daaruit verder.

Niet te lang wil ik u met mijn woorden kwellen. Maar zo vaak hebben wij u gezegd: Indien ik u zeg: "Hier is kracht", dan is er kracht. Indien gij tot uzelve zegt. "Er zij rust in mij" en ge schakelt het andere uit, dan zal rust in u zijn. En dat wat ge hebt uitgeschakeld, zult ge belangrijk heten. Maar daar, waar rust is, is de kracht om het andere tot rust te brengen.

Twijfel niet, mijne vrienden, in deze tijd en maak geen groot voorbehoud. Zoek eerst uw evenwicht.

Dit is alles, wat ik u op deze avond wil zeggen. Want alleen zo zult ge te midden van de spanningen die u beheersen, de stromingen van de tijd of de drangverschijnselen, zoals dat werd genoemd, die u belagen uzelf kunnen zijn en naar waarheid uw doel vervullen, niet belaagd door de krachten des levens en van het Al, maar juist daardoor eerder komend tot een steeds sneller evenwicht, opdat gij de projectielen, die de onbeschermden bedreigen, van uit uw beschermd venwicht kunt maken tot de bouwstenen van de veste, waarin ge uw zekerheid vindt voor alle tijden.

SAMENVATTING

Alles, wat de mens beheerst en alle werelden en krachten, vindt voor hem steeds het brandpunt in hemzelf. Zodra hij sterk is in zichzelf, versterkt de kracht zijn wezen. Doch zo hij de kracht vreest of weigert zichzelf te definiëren, is het de invloed, die hem beheerst.

Wij zijn kinderen van kracht. Wij zijn geboren uit de kracht, die het Al tot stand brengt.

Wij zijn kinderen van licht. Want slechts door het licht van het bewustzijn konden wij doordringen in het duister der materie. En slechts in het duister der materie konden wij de richting en gerichtheid vinden voor het licht, dat ons tot vervulling voert.

Wij zijn kinderen van het weten. Want eerst uit het openplooiën van ons bewustzijn en ons besef van wat bestaat, kunnen wij onszelf leren kennen. En eerst uit de kennis, die wij omtrent onszelf hebben verkregen, kunnen wij de kosmos aanvaarden in waarheid.

Vele werelden zijn er rond ons, die wij niet beseffen. Doch dat, wat wij beseffen, is het enig belangrijke. Want niet hij, die het Al tracht te veroveren maar hij, die tracht een deel van zichzelf te beheersen, vindt de ware heerschappij; eerst over zichzelf en dan over het Al, waar hij zich nu nog slaaf weet.

Dit is de kern van hetgeen vanavond word gezegd. Het werd gezegd met de bases en de woorden, die verantwoord zijn in menselijke wetenschap of die voortvloeien uit de oosterse filosofie. Wat bij u weerklank vindt, is voor u het belangrijkste. Maar de waarheid blijft hetzelfde.

Indien wij waarlijk inzicht willen hebben in onszelf, zullen wij moeten beginnen met het kleine te begrijpen, opdat het grote eens door ons kan worden bevat.

Indien wij inzicht willen hebben in de wereld, zo zullen wij de vele onbelangrijke verschijnselen moeten trachten te begrijpen, totdat uit dit begrip eens het geheel der verschijnselen, de kracht die deze verschijnselen doet ontstaan, voor ons begrijpelijk wordt. Onze weg voert steeds van het kleine naar het grote. Onze weg gaat steeds van het onopvallend begin naar de onverwachte ruimten, waarin wij onszelf leren kennen. En daarom is datgene, wat vanavond is gezegd, een oefening in inzicht in uzelf en in de wereld.

Ik mag hierbij vermelden, dat onze vriend, die na de pauze tot u sprak in zekere zin een expert kan worden genoemd op het terrein van het innerlijk pad, zowel als van de praktijk. Zijn slagzin, die hijzelf klaarblijkelijk niet wilde gebruiken, lijkt mij een juist einde van deze avond.

“Er zijn vele wegen tot bereiking en vele pijlers der rechtvaardigheid. Doch één weg kan ik slechts gaan. Eén steun is mij voldoende. Laat mij dan zien naar de weg, die ik moet gaan en in mijzelf zoeken naar de kracht, die mij steunt, opdat ik van daaruit moge bereiken.”

VIJFDE LES - KOMENDE INVLOEDEN

Wanneer wij zoeken naar een inzicht in onszelf en constateren, hoe invloeden van buitenaf ook op het geestelijk leven een grote invloed kunnen uitoefenen, zo is het ongetwijfeld belangrijk eveneens na te gaan wat zij in de komende tijd kunnen betekenen voor zowel het innerlijk leven van de mens als voor zijn uiterlijke omstandigheden.

De invloeden, die nu aan het afebben zijn, laten nog een spoor van verwarring na. Wij weten allen, dat de afgelopen maanden en zelfs dagen in vele gevallen nog verwarring met zich brachten, terwijl er ook in de wereld vele problemen zijn, waarvoor niemand op het ogenblik een redelijke oplossing ziet. Wat onszelf betreft, heeft deze invloed een zekere traagheid, een loomheid, een moeheid verwekt en misschien ook een zeker fatalisme. Onze uitbarstingen van energie zijn niet in overeenstemming met de resultaten, die wij ervan verwachten.

Op ons geestelijk leven heeft dat eveneens invloed. Vooral de mens, die deze invloeden onmiddellijk zal ondergaan, weet dat hij of zij in vele dingen traag is. Het is, alsof het begrip wat langzamer komt, of men teveel secundaire vragen ziet rijzen bij de beschouwing van een bepaalde stelling. Deze tijd gaat binnenkort voorbij. De komende invloeden worden ongetwijfeld dit jaar bekroond met een invloed van energie – of het gouden licht. Ik wil hierop niet in het bijzonder doelen. Er zijn kleinere invloeden, die ten dele dichterbij liggen.

Wij hebben op het ogenblik een sterke invloed, die aan vele mensen een zeker geluk geeft. Er zijn bereikingen mogelijk, die men zelf niet verdient. Het is, alsof men wanneer men tot iets komt, ondanks al deze vertraging en verwarring, toch weer nieuwe perspectieven ziet. Het is een belangrijk punt voor ons geestelijk leven. Wij kunnen er dus rekening mee houden, dat nog enige tijd (van einde februari tot ongeveer mei) de belangrijkste invloed de mogelijkheid geeft om – indien wij ons verzetten tegen onze verstrooidheid, laksheid en loomheid – een beter inzicht in onszelf te verwerven.

Nu is dat in de eerste plaats esoterie, dat weet ik wel. Maar geen mens kan leven, zonder een beeld van zichzelf te hebben. Geen mens kan in waarheid leven met bewustzijn en inzicht, zonder een redelijk en waar beeld van zichzelf te hebben. Er zullen in deze tijd vele ontdekkingen mogelijk zijn, waardoor u juister begrijpt wat u eigenlijk bent. Voor u betekent dit enerzijds een confrontatie met dingen, die u minder prettig vindt. U zult in vele gevallen tot de ontdekking komen, dat u minder meester bent van uzelf en uw lot dan u meende te zijn. Anderzijds zal blijken, dat de wereld u misschien niet zo waardeert als u meent, dat de wereld u moet waarderen. Alles bij elkaar echter is de hoofdwerving toch gunstig, want u gaat beseffen waar de kernpunten van uw leven liggen. Deze kernpunten wil ik zo dadelijk nog even nader toelichten.

Na deze invloed komt er een periode van sterkte, van licht en van kracht. In deze periode zullen velen van u de neiging gevoelen om u ook lichamelijk wat meer in te spannen. Wij kunnen in deze tijd rekenen op grotere activiteiten in de gehele wereld; en deze zijn geneigd tot het extreme te gaan, ten goede zowel als ten kwade. Voor de mens, die echter onder deze invloed leeft, betekent het heel vaak, dat hij – mits hij zich hoedt voor overdrijving – voor zijn lichamelijke gesteldheid en zijn geestelijk inzicht veel kan bereiken. Er is echter één belemmering.

Werd in de eerste golf (die overigens minder sterk was dan de tweede, die nu door mij werd genoemd) vele krachten u gegeven en worden inzichten haast zonder moeite mogelijk (misschien wel als een uitloper van het verleden), zo zal deze invloed van kracht in de eerste plaats activiteit van u eisen. U zult zelf moeite moeten doen. Degene, die zich dan de moeite getroost op geestelijk en op ander terrein, heeft grote mogelijkheden tot slagen. Er zijn in deze tijd weinig mislukkingen te vrezen, zolang men serieus is. Degene echter, die iets half

doet, wordt geconfronteerd met voortdurende mislukkingen. En degene, die niets doet, zal aan het einde van die periode meer schade hebben geleden dan winst gemaakt.

Dan hebben wij daarna een bijna rechterlijke periode. Men zou dit astrologisch waarschijnlijk willen omschrijven als een overheersende Saturnusinvloed voor de meeste mensen, daar hier een oordeel volgt. Deze periode van oordeel loopt in het latere deel van het jaar – laat ons zeggen van september tot november. Verscheidene van deze fasen overlappen elkaar overigens ten dele.

Deze kosmische invloed is daarom belangrijk, omdat zij ons een inzicht geeft in onszelf, maar gelijktijdig spreekt ze een oordeel uit. In de afgelopen jaren is dit oordeel veelal niet mogelijk geweest. De relativiteit van begrippen, die eerst moest ontstaan, opdat er een vernieuwing mogelijk wordt in deze dagen, heeft in vele gevallen grenzen vervaagd en daarvoor niet de persoonlijke grenzen in de plaats gesteld. Er bestaan geen grenzen voor de mensheid als geheel, dat is waar. Die bestaan niet in geestelijk en niet in stoffelijk opzicht. Maar wat wel bestaat, is de persoonlijke grens.

De mens moet beantwoorden aan zijn eigen doel en streven. Hij moet leven direct volgens de lijn a.h.w. die zijn taak inhoudt in het Al. In de door mij genoemde periode zal men, vooral daar waar men is afgeweken van de werkelijke lijn van leven, worden geconfronteerd met het oordeel. Men zal de gevolgen te dragen krijgen van eigen onjuiste handelingen en over het algemeen niet datgene kunnen verwerven, wat men had gedacht. Het is een tijd, die voor velen verliezen met zich brengt; en deze zijn in stoffelijk opzicht hier en daar pijnlijk.

Geestelijk echter zal juist hierdoor een helderder inzicht mogelijk worden. Want wij moeten niet vergeten, dat wij – levend in een wereld, die ons steeds maar toegeeft, een wereld die ons niet dwingt om de gevolgen te beseffen van onze eigen levenshouding en daden – over het algemeen het geestelijk nogal gemakkelijk nemen. We stellen mooie algemene richtlijnen, formuleren ze buitengewoon fraai en laten het erbij. Maar op het ogenblik, dat die oorzaak-en-gevolgwerking sterk wordt en wij zien hoe alles, wat wij hebben gebouwd op feitelijk onrecht of op onjuistheid volgens ons eigen besef, ineens stort, dan zullen wij wel genoopt zijn op voor onszelf te stellen: dit was dus geen deel van mijn leven; ik heb hier ergens gefaald. En in de erkenning van het falen alleen ligt de mogelijkheid tot het opbouwen van dat, wat wel belangrijk is.

Het einde van dit jaar eindigt wederom met grote spanningen, die in dit geval o.m. het mentale gebied weer beïnvloeden en daarnaast vele astrale waarden op deze wereld wekken. Een invloed, die wederom verwarrend lijkt. Want alle gevolgen uit het verleden worden nu, zij het op een verschillend vlak, bijna ogenblikkelijk kenbaar. Sommige zijn ineens een stoffelijke realiteit, andere zijn eerder een nu pas erkende dreiging; en dat ook dit grote verwarringen teweegbrengt, zult u begrijpen. Maar een mens, die bereid is om de gevolgen te aanvaarden en inziet dat hij aan niemand en aan niets eisen kan stellen, als hij dit niet eerst aan zichzelf doet, zal hierin ongetwijfeld ook weer een grotere mogelijkheid tot geestelijke rijping verkrijgen.

Op de zuiver stoffelijke aspecten van dit alles wil ik niet te ver ingaan. Ik meen, dat op een cursus als deze daarvoor weinig plaats is. De bewustwordingsmogelijkheden op zichzelf zijn echter zeer belangrijk.

Allereerst hebben wij dan de confrontatie met onze eigen waan. Wij bezitten allen een aantal illusies omtrent onszelf, onze plaats en ons recht in de wereld. Deze illusies zouden wij niet graag prijsgeven. Maar indien wij innerlijk zoeken naar waarheid, indien wij zoeken naar een grotere werkelijkheid die onvergankelijk is, dan zullen wij die dingen wel moeten prijsgeven. Geconfronteerd met de onhoudbaarheid van onze illusies kunnen wij natuurlijk uitwijken naar nieuwe illusies, maar wij zullen daarin geen vertrouwen hebben.

Wij kunnen ook hard tegenover onszelf zijn en erkennen hoe de feiten er in wezen voorstaan. En de erkenning op zich zal dan m.i. meer dan voldoende zijn om de waarheid naar voren te brengen.

De kosmische waarheid is nu eenmaal onveranderlijk. We kunnen daar lang of kort over praten, maar wij kunnen haar niet wijzigen. Wij kunnen haar duizend keer opnieuw formuleren, maar het verandert aan haar werkelijke betekenis niets. Doordat wij met die werkelijkheid worden geconfronteerd en haar voor onszelf opnieuw moeten vaststellen en formuleren, krijgen wij – zowel voor een esoterische bestreving als voor een juistere aanpassing aan de wereld – meer redelijke en bovendien meer juiste richtlijnen.

Een tweede punt van onze bewustwordingsmogelijkheden is wel gelegen in het feit, dat wij altijd weer in ons leven een verkeerde nadruk leggen op de geestelijke en stoffelijke aspecten. Op de noodzaak deze als een perfect evenwicht te handhaven, zolang men in de stof leeft, is hier meermalen gewezen. Wanneer u wordt geconfronteerd met een overvloed van energie en deze niet alleen geestelijk of alleen lichamelijk kunt uiten, is de enige mogelijkheid om werkelijk gelukkig en succesvol te zijn deze beide samen te voegen.

Een erkenning van de energie die op je, inwerkt houdt verder in dat je pogen en streven daaraan moet worden aangepast. De verhouding "ik" – Al (krachten in het "ik", krachten in de kosmos) speelt een heel grote rol in de bewustwording. Vooral onder de tweede invloed zal men leren hiermede rekening te houden. Men zal ontdekken, dat men door te ver te gaan – hetzij geestelijk, hetzij stoffelijk – voor zichzelf alleen maar problemen tot stand brengt, dat men echter door in beide evenwichtig te streven zeer grote mogelijkheden verkrijgt en bij een bewust streven ook zeer goede resultaten. Dit betekent voor de ziel en ook voor de geest, dat er een balans wordt geschapen. Het is alsof er een gevoel van evenwicht terugkeert dat bij velen enigszins teloor is gegaan. En wanneer wij de steile weg naar de werkelijkheid willen volgen, dan is die evenwichtszin nodig, omdat wij ons menigmaal boven afgronden moeten wagen.

De winst, uitgedrukt in bewustzijn, luidt dus: een aanvoelen van het voor het "ik" noodzakelijke evenwicht, waardoor voortdurend bereikingen mogelijk zijn in de stof en in de geest, dank zij een juist handhaven van innerlijk evenwicht en evenwichtigheid t.o.v. de kosmos.

De verdere invloeden houden een vijftal verschillende punten in, die elk voor zich belangrijk zijn. Ik som ze hier achtereenvolgens op:

In alle verwarring is de enige richtlijn: handelen. Een verwarring kan slechts door handelen worden opgelost, nimmer door overpeinzing alleen. De mens zal dit moeten leren en zal moeten beseffen, dat het in vele gevallen beter is tot actie over te gaan zonder absoluut zeker te zijn dat dat het enig juiste is dan zich van actie te onthouden.

Geestelijk betekent dit dus, dat men zal leren bepaalde invloeden, inspiraties en contacten te aanvaarden" ook al is men daarvan niet geheel zeker.

Een werking, waardoor oorzaak-en-gevolg wordt versneld, confronteert ons met het verleden. Ofschoon de mens zich daarvan meestal redelijk niet bewust is, heeft zijn bestaan in het verleden geleid tot zijn huidige denken leefwijze. Men zal enerzijds veel omtrent het verleden kunnen beseffen aan de hand van ontwikkelingen en problemen, maar anderzijds – en dat is nog veel belangrijker – kunnen komen tot een juist inzicht in zijn feitelijk wezen van nu en de mogelijkheden, die er voor dat "ik" bestaan. Een juiste erkenning van mogelijkheden betekent ook een juistere gerichtheid.

Het oplossen van vraagstukken wordt bij de mens van tegenwoordig vaak vertroebeld door vooropgezette meningen, bepaalde opvattingen en geloofspunten, die in feite niets ter zake doen. Vooral in zijn neiging om, naast het werkelijk belangrijke vele minder belangrijke problemen aan te snijden, gaat vaak het werkelijke probleem teloor in de bijkomstigheden, waarmee men zich kwelt. De gehele reeks ontwikkelingen dwingt de mens echter zich steeds weer tot de hoofdzaken te beperken. En vooral wanneer in de tweede helft van het jaar het tempo eenmaal is toegenomen, zal men weinig tijd krijgen om die bijkomstigheden op te lossen. Men moet eenvoudig verder of men wil of niet. De enige andere mogelijkheid is: stilstand; en daarmee een isolatie van de wereld, een geestelijk zich beperkt gevoelen en een achteruitgaan van zijn mogelijkheden op een voor het "ik" kenbare wijze.

Ten laatste hebben we dan nog de invloed van het geestelijke zelf. Naarmate dus de invloeden, die op aarde kenbaar worden en voor de mens ook lichamenlijk kenbaar, meer verwarrend en sterker afwisselend worden, zal hij meer en meer genoopt zijn zich te richten op zijn geestelijke achtergrond. Maar die geestelijke achtergronden houden ook in: zijn geestelijke zintuigen en mogelijkheden. Hij zal daarop meer en meer moeten vertrouwen; want als je geen redelijke weg meer weet en je moet voortgaan, dan is het enige dat je kunt doen: intuïtief kiezen.

Wanneer je niet kunt zien en je moet voortgaan, dan moet je je tastzin gebruiken. Op deze wijze wordt men gedwongen innerlijke mogelijkheden en capaciteiten te realiseren, die normalerwijze ongebruikt blijven. Men betreedt daarmee bewust of onbewust een grotere wereld dan de eigene; en door het betreden daarvan wordt dus ook het aantal belevingen en mogelijkheden aanmerkelijk vergroot. Resultaat: een bewuster en vooral na enige tijd ook gelukkiger leven.

Geluk wordt niet meer afhankelijk gesteld van stoffelijke bijkomstigheden, maar wordt gebaseerd op innerlijke kracht en harmonie, terwijl eigen begaafdheden zorgen voor de mogelijkheid om al te nadelige gevolgen in de materie en eventueel ook in de geest uit te schakelen.

Uit dit korte betoog zult u hebben kunnen afleiden, hoe belangrijk de komende tijd zal zijn. De komende invloeden zijn niet alleen maar werkingen, die geestelijk belangrijk zijn of die materieel iets betekenen. Zij zijn een direct deel van het vormend proces, waaraan alle mensen en een deel van de geest reeds onderworpen zijn. Zonder direct te stellen, dat wij worden gemodelleerd tot een beter wezen, geloof ik toch wel te mogen stellen, dat wij de mogelijkheid krijgen ons aan de perfectie aan te passen, dan wel de pijn van de imperfectie zullen moeten aanvaarden.

Dit heeft psychologische voordelen. Laten wij daarbij niet vergeten, dat je zelf over het algemeen wisselt tussen twee uitersten.

Het eerste is: jezelf de aanvaardbaarheid bewijzen van iets, wat je in wezen niet aanvaardbaar acht.

Het tweede is: jezelf veroordelen om datgene, wat je eerst voor jezelf als goed hebt verklaard.

Een typisch iets. Deze mentaliteit is dus gebaseerd op enerzijds een je vastklemmen aan uiterlijke normen, anderzijds een beantwoorden aan je persoonlijk behoefte-element. Tussen die beide zoekt men op deze wijze een soort evenwicht. En menigeen zal zich bestraffen, omdat hij heeft gezondigd niet tegen zichzelf maar tegen de code, die de gemeenschap hanteert. Op het ogenblik echter, dat je wordt geconfronteerd met een grotere en meer omvattende wereld, een groter en doelbewuster bestaan vooral, valt dit element van zoeken naar aanpassing met de wereld weg.

We zien dit element ook optreden, wanneer de mens onder grote psychische of zelfs fysieke spanning verkeert. Zodra het gevaarelement een bepaalde maat overschrijdt, zien wij dat de mens – zoals dat heet – revertiert tot het oerdier. Dat is een feit. Maar hij wordt in plaats van een kuddewezen een persoonlijkheid; een voor zichzelf levende ik-heid, die ten koste van alles zichzelf bevestigt.

Zonder nu te stellen, dat wij de gemeenschap terzijde moeten schuiven, moeten wij toch wel opmerken dat een ieder, die de gemeenschap primair en zichzelf centraal stelt, het gevaar loopt zijn persoonlijkheid te verliezen en veel van zijn bewustwordingsmogelijkheden. Wanneer de omstandigheden op de wereld dit tegengaan en daarvoor in de plaats stellen de noodzaak (in de eerste plaats geestelijk, maar daarnaast ongetwijfeld in de volgende jaren ook stoffelijk) om allereerst van jezelf uit te gaan, dan zal daarmee de individualiteit van de mens worden versterkt en vele van de problemen, die hij zich eens heeft gemaakt, zullen wegvallen. Hij heeft dan niet meer de gemeenschap als maatstaf, maar zijn eigen erkennen en noodzaak. Dit maakt bovendien vele ontvluchtingmanoeuvres en verdringingen onnodig.

Verder geloof ik dat wij moeten begrijpen, hoe de mens tegenwoordig staat tegenover "het leven". Hij zal meestal een godsdienst belijden, zonder een waar geloof te kennen. Hij zal een

esoterisch systeem volgen om het systeem en niet om de innerlijke erkenning. Men hangt aan het uiterlijke en verliest vaak alle begrip voor de essentiële waarden. Dit is niet alleen te zien aan de innerlijke mens, maar wij kunnen het zelfs zien in b.v. de regeringen en groeperingen, mede door hun optreden hier op de wereld. En in de komende tijd, dat garandeer ik u, zult u daarvan nog wel meer zien.

Nu het "ik" wordt teruggedrongen tot zichzelf, blijkt echter dat het uiterlijke van geen belang is; het is slechts een begeleidend verschijnsel van eigen leven. Op deze manier wordt dus niet alleen de individualiteit versterkt, maar er komt een grotere eerlijkheid, en bij die eerlijkheid ongetwijfeld ook de erkenning van wat eigen geloof eigenlijk inhoudt.

Denk niet, dat ik hier de nadruk leg op het geloof, omdat ik het belangrijk vind dat u een gelovig mens zult zijn. Maar een geloof is, een aanvaarding van een niet-bewezen zekerheid, waardoor wij vollediger gebruik kunnen maken van ons wezen en onze mogelijkheden dan op een zuiver redelijke basis mogelijk zou zijn. Terugkeren tot je werkelijk geloof, je werkelijke innerlijke zekerheden met een terzijde stellen van alle vormen, betekent terugkeren tot de krachtbron, waardoor je meer jezelf kunt zijn. En hoe meer je jezelf bent, des te evenwichtiger je innerlijk wordt. Want het is juist het niet of niet geheel jezelf kunnen zijn, waardoor die onevenwichtigheden ontstaan.

Voor de wereld zelf betekent dit een snelle verandering op velerlei terreinen. Voor de mens betekent het een terugkeer tot zijn innerlijke werkelijkheid en een zich onafhankelijk maken van buiten hem bestaande thesen en theorieën. Bovendien verkrijgt hij hierdoor wederom een juister en meer omvattend gebruik van zijn z.g. paranormale of parapsychische begaafdheden, die tot op dit ogenblik wegvallen.

Ik wil graag proberen u enig inzicht te geven in de betekenis, die dit heeft. Laat ons stellen, dat u op een gegeven ogenblik moet beschikken over een zekere kennis. Die kennis bezit u niet direct bewust; d.w.z. u kunt haar zich niet zonder meer herinneren. Op het ogenblik, dat het bewuste proces van zoeken wordt stilgezet, treedt het onderbewustzijn op als directe weergave van alle gegevens. Soms zo sterk, dat het lijkt, of men de boeken kan lezen die men eens doorbladerde en daarin de details kan opzoeken, die men in feite over het hoofd heeft gezien. Een dergelijk vergroten van eigen reactievermogen alleen al is onnoemelijk veel waard. Want de doorsnee-mens heeft ongeveer 1500 maal zoveel ervaring als hij bewust kan gebruiken. Over het feitenmateriaal, dat hij zou kunnen verwerken, kunnen wij geen oordeel geven, maar in het algemeen mag ook weer worden gesteld, dat de inhoud van het, onbewust herinneringsvermogen tenminste het honderdvoudige is van het herinneringsvermogen, dat voor het waakbewustzijn toegankelijk is. En vollediger leven zal ongetwijfeld hieruit voortkomen.

Een tweede punt is de kwestie van intuïtie. Ook hiervoor behoeven we niet direct een bovenzinnelijke verklaring te zoeken. Indien echter uw "ik" voldoende harmonisch is, functioneert uw gehele brein als een soort enorme rekenmachine. Dat brein heeft alleen maar de "input" nodig (d.w.z. de stelling van het probleem) om de uitkomst bijna onmiddellijk te geven. De tussenliggende processen, die bij verstandelijk denken dus door onszelf worden verricht, treden voor ons niet op; ze zijn automatisch. Veel van hetgeen de mens doet en een groot gedeelte van zijn reacties, kunnen door deze intuïtie wel degelijk worden geregeerd. Ongeveer 9/10 van uw ervaringen, kan op deze manier door correlatie van de aanwezige herinneringen in bewustzijn en onderbewustzijn, of door afstemming op mogelijkheden die kunnen worden vermoed, onmiddellijk worden gegeven.

Deze intuïtie kan verder inhouden: geestelijke contacten, die men niet waakbewust kent; eventuele contacten met sferen, waarin men reeds enigszins leeft, maar die men op aarde eveneens niet kenbaar kan maken. Ook deze begaafdheid zullen wij in het begin naar ik aanneem vooral meer op het stoffelijk terrein, dat ik hier heb omschreven, zien optreden. Sneller en juister beslissen wordt mogelijk bij minder overwegen en ook een grotere onpartijdigheid van constatering. Ik geloof ook dit te moeten zien als een voor uw begrip toch wel belangrijk punt.

Indien u met die twee verschijnselen geen raad weet, zult u de moed niet hebben u daarop in de komende tijd te beroepen. Het resultaat is, dat u de reactiesnelheid mist die noodzakelijk is om in de versnelde loop van gebeurtenissen en vernieuwing mee te komen. Toch zult u die verschijnselen in en rond u steeds weer ontdekken. Weet u dat ze bestaan en hebt u enig inzicht in hetgeen zich afspeelt, dan kunt u daaruit ongetwijfeld tot een zelfstandig gebruik ervan komen en daarmee harmonisch blijven met de tijd en de krachten, die er een rol in spelen.

De kwestie van helderziendheid en helderhorendheid kunnen we rustig overslaan. Ook deze gaven zullen wel voorkomen, maar zij kunnen door de mensen toch niet voldoende rationeel worden ingepast in het toch hoofdzakelijk materiële levensproces.

Iets anders is de telepathie. De gevoeligheid voor de geconcentreerde gedachte van anderen neemt toe. De invloeden, die optreden, bevorderen dit proces, omdat de mens langzaam maar zeker terug moet naar een communicatie, die voldoende korthed bezit. En dat betekent, dat een klein woord en een klein gebaar tot volle betekenis moeten worden aangevuld door de daarachter liggende gedachte, die a.h.w. onbewust wordt overgenomen.

Ook het aanvoelen van mensen op afstand neemt toe. Op het ogenblik is dit proces reeds gaande. Wanneer die gevoeligheid nog meer op de spits wordt gedreven, dan kunnen we erop rekenen – al zal dat niet aan het einde van dit jaar zijn maar vermoedelijk pas op de helft van 1966 optreden – dat steeds meer mensen – bewust of onbewust – met elkaar in contact kunnen treden. Dat betekent niet alleen dat er een grotere eerlijkheid wordt gewaarborgd (want men kan niet zonder zeer goed geschoold te zijn één gedachte uitzenden en alle nevingedachten eenvoudig terughouden), maar het zal ook ten goede komen aan het begrip voor anderen. Heel vaak zal een telepathisch beeld een constatering van toestanden, feiten of noodzaken mogelijk maken, die aan de hand van woorden alleen nimmer zullen worden aangevoeld.

Ook is belangrijk, dat het mondelinge contact in vele gevallen secundair of misschien overbodig kan worden, zodat personen die op elkaar zijn afgestemd elkanders ideeën of indrukken a.h.w. overnemen. Ik wil niet zeggen, dat dat van het allergrootste belang is. Maar voor uzelf en uw harmonie met anderen is het toch geloof ik wel van een voldoende importantie om er aandacht aan te besteden.

Wanneer u die eigenaardige ideeën krijgt en het is alsof u een gesprek met een ander voert, dan zult u in deze dagen nog vaak constateren dat uw fantasie aan het werk was. Maar naarmate de tijd verdergaat, zult u ontdekken dat de feiten, die in deze droomtoestand, deze fantasie optraden, ook reëel bestaan; dat daarin gestelde mogelijkheden, gedane constatering, desnoods gemaakte afspraken zelfs een achtergrond van werkelijkheid hebben. Ik meen, dat daardoor in de toekomst de mens zekerder van zichzelf kan worden en ook van zijn wereld. U ziet dus, dat er heel wat met deze invloeden verbonden is.

Ik ga voorbij aan de verdere mogelijkheden, die er ongetwijfeld bestaan, zoals het langzaam zich ontwikkelen van bepaalde vormen van telekinese, gevoeligheid voor b.v. lichamelijke afwijkingen of ook structuurafwijkingen in materie, omdat deze m.i. nog niet ver genoeg zullen zijn ontwikkeld in de eerstkomende 5 à 10 jaren om daarvan bewust gebruik te gaan maken. Zou iets dergelijks optreden, constateer het en tracht er gebruik van te blijven maken, voor zover dat mogelijk is, zonder alleen daarop te vertrouwen.

Het geheel, dat ik u nu heb voorgelegd, draagt het typische stempel van een vernieuwing, waarvan u op dit ogenblik misschien heel weinig merkt. Een vernieuwing, die u een beetje vreemd voorkomt, omdat ten slotte alles zo gemakkelijk en als vanzelf voortgaat met volgens uw mening logische ontwikkelingen. Maar wie na enige tijd kan terugzien, zal ontdekken hoe stormachtig de veranderingen en ontwikkelingen van deze tijd zijn geweest. Voor degene, die zich in zo'n periode bevindt, is het niet zo belangrijk dat hij zich een beeld maakt van wat er precies gebeurt. Belangrijk is slechts, dat hij innerlijk harmonisch kan blijven en dat hij gelijktijdig een zekere harmonie met de wereld en het werkelijke Al kan behouden.

Wij meenden in onze lezingen zoveel mogelijk ook aan deze recente ontwikkelingen aandacht te moeten besteden, want de sferen zelf ondergaan deze invloeden op een wat vreemdere

wijze dan u. Wat voor u alleen maar een vage inwerking is, kan voor ons een plotselinge verandering betekenen.

Waar wij meenden grote wouden in vruchtbaar land te zien, ligt plotseling een woestijn. Waar wij meenden een verboden gebied (een soort Sahara), te zien liggen, vol stenen en rotsen, daar is nu een bloeiende tuin. En wij moeten voor onszelf uitmaken waarom. Want pas als wij het beeld hebben omgezet in een realisatie, kunnen wij het gebied betreden en het beeld gebruiken.

In de sferen besef je, hoe belangrijk dit is. Het gaat hier niet alleen om een spel van licht en duister of om een verandering van kleuraspecten of een sterke toenadering misschien van hoger sferen tot je eigen sfeer. Het gaat doodgewoon om het afsterven van bepaalde delen, die je belangrijk achtte en waarin je je zeker voelde en het ontstaan van nieuwe mogelijkheden, die je echter pas kunt betreden, als je ze begrijpt.

De mens is ook geest. En het lijkt mij niet redelijk aan te nemen, dat hij zich aan deze gevolgen, die voor ons geestelijk bestaan, geheel zal kunnen onttrokken. Wij weten wel, dat zijn wereld niet zo kennelijk voor hem verandert. Het is voor hem steeds een geleidelijk proces, waarin hij schijnt mee te groeien. Dat de geestelijke achtergronden daarbij zo sterk veranderen, zal hem daarom vaak ontgaan en leiden tot conflicten, die niet noodzakelijk zijn. Houdt u echter rekening met het optreden van deze invloeden, ook als werkingen in uzelf en niet alleen als iets wat misschien de wereld verandert, dan zult u onzes inziens gemakkelijker beseffen hoe terreinen, die eerst volkomen zeker en vruchtbaar leken, nu drijfzand of moeras zijn geworden en de droomwerelden van vroeger nu ineens betreden kunnen worden. U zult misschien gaan begrijpen hoe de leegte van leven, die soms toch ook optreedt, opeens kan omslaan in een volheid van leven. Uw gebrek aan belangrijkheid ineens wordt vervangen door een zeer grote importantie voor velen. Want alleen indien u er begrip voor hebt, kunt u het gebruiken.

Ik hoop u niet te zeer te hebben gekweld met dit betoog en wil eindigen met een laatste vaststelling.

Het is in deze tijd voor mens en geest noodzakelijk zich voortdurend aan te passen, elke verstarring te voorkomen, te streven naar alle positieve ontwikkelingen en bovenal te vermijden dat men – zoekende naar de oplossing van een bepaalde vraag voor zichzelf of voor de wereld – teveel de bijkomstigheden allereerst gaat oplossen. Eerst de hoofdzaak; dan zal blijken dat alles, wat we daarnaast hebben gezien, zichzelf oplost.

Hopelijk zal een eventueel optreden van grotere gevoeligheid of een vreemde beïnvloeding van uw wezen in de komende tijd u niet meer zo sterk verwarren en zult u in plaats van ongerust te zijn er bewust gebruik van leren maken.

GASTSPREKER

Het leven op uw wereld is in deze dagen onderhevig aan grote en voortdurend toenemende veranderingen. Wanneer men probeert te begrijpen wat daarvan de oorzaak is, zo zal men zich allereerst moeten verdiepen in het eigenlijke scheppingsplan en al wat daarmee gepaard kan gaan.

Kosmisch gezien is het menselijk ras één van de vele mogelijkheden, die wordt gebruikt om begrip te doen ontstaan. De mens, die zichzelf gaat zien als einddoel van de schepping, vergist zich meestal door zijn te zeer homocentrisch denken in de werkelijke bedoelingen, die ten grondslag liggen aan de schepping zelf. De kern is altijd weer het begrip dat noodzakelijk is, de erkenning. Op welke wijze deze tot stand komt, is van minder belang.

Er zijn in het Al een oneindig aantal mogelijkheden. Sommige daarvan zijn concreet, andere bestaan alleen in werelden, die aan voortdurende verandering onderhevig zijn en geen vaste waarden kennen, zoals uw wereld. De voor u concrete toestanden zijn dan ook niet in de eerste plaats gericht op het bereiken van een ideale mens of zelfs maar een ideale bereikingsmogelijkheid voor de mens. Zij zijn eenvoudig gericht op het scheppen van een zo groot mogelijk begrip en daardoor een zo juist mogelijke erkenning van de schepping.

De Schepper, zo zegt men wel, spiegelt Zich in de schepping. Maar daarvoor moet Zijn beeld zijn uitgedrukt. De spiegel moet a.h.w. de straling van de Schepper erkennen en terugkaatsen, voordat zij haar taak als spiegel kan vervullen. Wij allen hebben daarbij ons deel. Niet de taak om iets werkelijk te maken, maar de taak om datgene, wat in ons berust van het Goddelijke Zelf terug te kaatsen op de juiste wijze.

Wanneer een wereld als de uwe en vele andere in de loop der tijden worden getroffen door opeenvolgende golven van kosmische werkingen, zo ziet men hierin graag het plan van de Schepper. Ik geloof echter, dat wij daarbij vergeten, hoe de Schepper in wezen is; of misschien ook niet weten, hoe Hij is. Wat Hij doet, is ons de gedachte zenden, waarop wij moeten antwoorden. Wij beantwoorden daaraan, door ons in ie stellen op Zijn wezen, maar gelijktijdig ook door van uit Zijn wezen te verwerklijken wat Hij ons als taak of als mogelijkheid geeft.

Dat dit voor de mens vaak moeilijk is, is begrijpelijk. Op het ogenblik, dat hij beseft dat hij niets anders is dan de weerkaatsing van het Goddelijke, zal hij het gebeuren rond hen en ook zelfs datgene, waaraan hij zelf deel heeft, niet meer zien als een persoonlijke taak of kwestie. Het is eenvoudig een beantwoorden aan de bron van zijn wezen; en daardoor verliest hij alle belangrijkheid, die hij meende te bezitten.

Zo hebben de meeste Leraren en Meesters zich willen richten op het gevoel van belangrijkheid van de mens door hemzelf tot verlichte, tot uitverkorene, tot hemelbewoner te maken, indien hij beantwoordt aan bepaalde eisen. Dat dit niet geheel juist is gesteld, zal u uit het voorgaande duidelijk zijn geworden.

Alles wat geschiedt is niets anders dan het ondergaan van een goddelijke Gedachte. Levende in de tijd bereiken ons de beelden niet gelijktijdig maar achtereenvolgens, althans volgens ons eigen bewustzijn.

En zo zien wij de directe werking van de Schepper als een reeks onregelmatige en niet geheel te voorzien optreden van golven of invloeden, die er in de kosmos bestaan en van daaruit nu dit dan dat deel van de schepping beïnvloeden.

Indien wij echter trachten ons los te maken van onze plaatsgebondenheid en van uit het middelpunt van het Al schouwen, zo zien wij dat deze invloeden altijd bestaan; zij zijn eeuwig en onveranderlijk. Maar de wezens, die in de tijd leven (ook de sterren en hun satellieten), komen soms binnen het bereik van een deel van die Gedachte en soms zijn zij in wat men neutraal gebied zou kunnen noemen. Hierin ligt voor ons het ongeloofwaardige. Men kan zich niet voorstellen, dat de golven van energie, die tenslotte toch met een grote snelheid op uw aarde aanstormen, deze golven van kracht, waarvan men weet dat de zon op haar baan ze zal doorsnijden, blijvend zijn. Toch moet worden gesteld:

Alle krachten, die uw wereld nu ondergaat, zijn in wezen blijvend en werken op die wereld in op het ogenblik, dat zij de baan van deze krachten snijdt.

Wat de resultaten van deze invloeden zullen zijn, is moeilijk te zeggen. Wij kunnen natuurlijk zeer veel veronderstellen. Maar laat ons daarbij niet vergeten, dat nog niet zo lang geleden in de tijd een golf van licht deze wereld trof; en de mens geloofde, dat een bevrijding van zijn beperkt mens-zijn binnen korte tijd zou aanbreken. Er zijn toen inderdaad belangrijke figuren geboren: Johannes, die u de Doper noemt, is representant van een aflopend tijdperk; Jezus, die u de Verlosser noemt, als begininvloed van een komend tijdperk. Zonder deze kosmische werking hadden zij niet kunnen bestaan. Maar de wereld kwam weer in een neutraal gebied. En ziet, de mens heeft getracht de waarden om te vormen tot iets, wat beantwoordde aan de mens en niet aan God.

Ik hoop, dat hieruit u duidelijk begint te worden, hoe, belangrijk het is, dat wij deze invloeden niet slechts ondergaan, maar dat wij ze in ons verwerken. Want alleen door ons te laten veranderen door een invloed die ons treft, onze taak en werkzaamheden daardoor te laten bepalen – zelfs indien dit misschien betekent een terugkeer van een hoge wereld tot een lagere – zijn wij in staat om het juiste te geven op het Goddelijke, de Originator van al deze krachten.

Hoe wij nadenken over het leven en het lot, doet eigenlijk weinig ter zake. Je kunt niet verwachten dat de Schepper denkt als de mens of de geest. Wij moeten leren denken in overeenstemming met de Schepper. En dit is voor ons allen, voor de hogere geest zowel als de lagere en de stofgebonden geest, de grote moeilijkheid.

Het is redelijk aan te nemen dat de vele invloeden, die reeds voorbij zijn en de reeksen invloeden die nog zullen komen, daarom voor u een meer persoonlijke betekenis zullen hebben. Dat is onvermijdelijk. Maar toch moet u langzamerhand worden geleid tot een begrip van grotere eenheid en harmonie. Op het ogenblik, dat de mensheid als geheel kan reageren in plaats van in grote verdeeldheid onder te gaan, is het moment gekomen dat zij als geheel, als ras, als deel van een goddelijke Gedachte, kan beantwoorden aan haar bestemming.

Het eerste doel, dat wij ons steeds weer moeten stellen is daarom: de juiste eenheid in de mensheid tot stand te brengen. Want die mensheid bestaat niet alleen uit hen, die op een gegeven ogenblik in de stof vertoeven. Het begrip "mensheid" omvat al diegenen, die nog leven in een toestand, waarbij zij aan de menselijke bewustzijnswaarden in meer of mindere mate beantwoorden. En dat betekent dat wezens, die in een ver verleden hebben geleefd en wezens, wier toekomst op deze aarde zal liggen, gezamenlijk mensheid zijn.

In deze dagen en in de komende tijd wordt die eenheid gelijktijdig bevorderd en voor het menselijk begrip misschien bemoeilijkt door een zo veelvuldige en zo veelvoudig mogelijke incarnatie van al diegenen, die met de mensheid op enigerlei wijze verband houden. Door zoveel mogelijk verschillende groepen incarnatiegolven en bewustzijnsfasen samen te voegen in één materiële wereld, die gelijktijdig grote werkingen en invloeden ondergaat, kan men hopen dat het begrip van harmonie, de noodzaak van een werkelijke en werkzame eenheid eindelijk zal worden gerealiseerd.

Elke kracht, die u in de komende tijd zult ondergaan, is in de eerste plaats bedoeld om God te weerkaatsen, om uw antwoord uit te lokken op de werkelijkheid van de goddelijke Gedachte.

Elk werk, dat van uit de hogere geest wordt volbracht binnen het kader van zo'n invloed echter, is in de eerste plaats bedoeld om de mensheid tot grotere eenheid en grotere harmonie te brengen.

Het verschil, dat wij in die invloeden zien, is voor ons misschien belangrijk. Sommige invloeden zijn zuiver gouden licht, andere zijn eerder duister; een verwarring, die lijkt op de wolken, welke een inktvis produceert, wanneer hij vlucht voor de vijand. In wezen echter zijn ze gelijkwaardig. Ze zijn gezamenlijk één geheel. Vergeten hoezeer de verschillende werkingen allen een eenheid vormen, zou voor mens en geest voeren tot grote zelfmisleiding en verder tot grote miskenning van eigen mogelijkheden en bestemming.

Wij hebben ons uit de geest dan ook ten doel gesteld om in de eerste plaats de mensen duidelijk te maken wat er met hen gebeurt. Want veel van hetgeen u niet helemaal kunt verwerken, wordt duidelijker, als u beseft hoe invloeden van buiten uw wezen dit wezen veranderen en invoegen in een geheel, dat voor u misschien pas morgen zal bestaan. Maar daarnaast moeten wij trachten om met leringen, met kracht en inspiratie, zonder daarbij ook maar één groep of één mogelijkheid over het hoofd te zien, de gedachte aan eenheid, aan een harmonische samenwerking, waarbinnen een ieder toch een eigen functie heeft, te doen groeien. Want slechts waar die harmonie is, is de eerste reële weerkaatsing van het Grotere.

Nu zijn er volgens de misschien meer theosofische begrippen wortelrassen. Wij zouden kunnen zeggen: afgesloten eenheden van wat als geheel mensheid is. Elk voor zich staande op een bepaald peil van stoffelijke mogelijkheid en bereiking, elk voor zich verder beantwoordend aan een reeks kosmische invloeden, die de Gedachte Gods zijn. Wanneer er voldoende eenheid is bereikt, valt een ras weg. Blijkt, dat die eenheid niet te bereiken is en dat er een steeds grotere verdeeldheid optreedt, dan vernietigt een ras zichzelf. Voor de Schepper en de kosmos is het n.l. niet belangrijk, of een ras blijft bestaan of ondergaat. Belangrijk is slechts, dat er in het tijdloze een antwoord wordt gevonden op de uitgezonden trilling.

Ofschoon dit enerzijds ons begrip voor belangrijkheid misschien verandert, zal het anderzijds ons begrip voor de noodzaken vergroten. Wij zullen altijd wel blijven bestaan. Maar wat kan

een geest nog weten, die haar bewustzijn ziet uitgeblust in een vernietiging, die niet alleen stoffelijk maar ook geestelijk is.

Het bewustzijn valt weg, maar het "ik" blijft bestaan en begint een nieuwe cirkelgang. De denkende energie herrijst, maar het wezen dat was kent zichzelf niet meer. Voor ons is de persoonlijkheid die wij bezitten, het bewustzijn dat wij ons hebben verworven van het hoogste belang. Alleen zo zijn wij waarlijk "ik". Dan moeten wij ook trachten in onszelf en in de gemeenschap met de mensheid als geheel te komen tot een aanvaardbaar antwoord op de invloeden die ons beroeren.

En nu ik dit heb gesteld, mijne vrienden, kom, ik aan een tweede, naar ik meen, eveneens verhelderend punt in mijn betoog.

U hebt over het algemeen uw deugden en fouten steeds afgewogen tegen de wereld, tegen anderen. Misschien hebt u leren beseffen, dat een absolute maatstaf binnen de mensheid niet bestaat. Er bestaat echter wel een absolute maatstaf, ofschoon deze geen deel is van de mensheid en niet kan worden uitgedrukt in een menselijk begrip of zelfs maar een geopenbaarde wet. Die maatstaf is altijd weer het resultaat.

Binnen de mensheid is de bedoeling, de wil, het streven vaak belangrijker dan het verschijnsel, dat daardoor tot stand komt. Voor het geheel echter, geldt alleen maar de vraag: Beantwoordt men aan de kracht of beantwoordt men daaraan niet? Indien men niet beantwoordt aan de juiste waarden van harmonie, is men doelloos, is het bestaan zinloos en zal het als zodanig niet worden gecontinueerd, nadat men éénmaal of enkele malen de mogelijkheid heeft gehad (omdat andere delen van eenzelfde ras of groep nog bestaan om alsnog die harmonie te zoeken).

Voor de mens ligt de moeilijkheid in het niet direct kenbaar zijn van de juistheid van harmonie. Wij kunnen stellen dat de mens, die in zichzelf graaft, de waarheid vindt. Wij kunnen zelfs stellen: Men zegt, dat alle wijsheid uit Tibet komt. Maar ziet, Tibet is gelegen in uzelf, of het Koninkrijk Gods ligt in u.

Hoe wij het echter ook stellen, het "ik" is belangrijk, omdat het de juiste reactie vindt. Op het ogenblik, dat het "ik" van uit zichzelf de juiste harmonische beantwoording heeft gevonden aan het Al, waarin het leeft, is het daardoor oneindig en heeft het zich onttrokken aan alle beperking.

De wegen, die daartoe moeten worden bewandeld, kunnen niet altijd menselijk worden omschreven. De meest eenvoudige omschrijvingen zijn deze:

Besta, doch vreest niets en begeer niets.
Heb alles lief gelijk uzelve.

In deze omschrijvingen ligt het hele geheim. De wereld rond ons mag bestaan of niet bestaan, maar zo wij haar erkennen in onszelf, moet zij voor ons aanvaardbaar zijn. Waar in ons de harmonie bestaat, begint de oneindigheid.

Waar in ons de disharmonie of de verwerping ontstaat, zal altijd weer – en dit geldt nogmaals uitdrukkelijk voor de hoogste geest zowel als voor de pas in de mensheid nieuw-geborene – het "ik" te gronde gaan.

Zoek daarom niet in de eerste plaats naar het doel dat wordt gesteld, maar zoek eerst naar de harmonie. Laat deze harmonie desnoods doelloos zijn. Zij zal haar doel verwerven uit de kracht, die de verschijnselen schiep om daarin zichzelf te spiegelen. Maar wie streeft naar het doel zonder harmonie, kan niet beantwoorden aan de eeuwigheid en aan de Eeuwige en verliest daarmee zijn zin, zijn betekenis en zelfs zijn bewust bestaan.

Deze stellingen maken u misschien duidelijk, waarom in deze dagen dat de kosmische invloeden, de goddelijke Gedachte, de aarde beroert, zovelen van degenen, die u kent als Groten en Verhevenen, terugkeren en zich aan de wereld wijden in een dienstbaarheid, die voor u haast onvoorstelbaar is. Ook hun bestaan is afhankelijk van de harmonie. En waar zij een harmonie slechts kunnen erkennen en verwezenlijken van uit die mensheid, waartoe zij

behoren, zullen zij slechts door die harmonie in de mensheid te bevorderen hun eigen doel kunnen bereiken.

Wij zijn niet alleen maar een gemeenschap van geesten en mensen. Wij zijn een directe belangengemeenschap, wier bestaan afhankelijk is van haar samenwerking, van haar eenheid.

Er zal u door onze goede vrienden veel worden geleerd over de mogelijke uitwerking van een bepaalde kosmische inwerking. Op zichzelf is dat goed. Het zal er immers toe bijdragen dat gij onder die invloeden uw evenwicht gemakkelijker behoudt en uw streven naar harmonie juister en redelijker kunt voortzetten. Maar dit betekent nog niet, vrienden, dat dit het einddoel is.

Ik wil u nog een derde punt voorleggen. Onze afhankelijkheid van elkander wordt door het voorgaande bepaald. Dan impliceert dit ook onze verantwoordelijkheid tegenover elkander. De mens, die van uit zichzelf harmonie creëert, zal – ongeacht het antwoord dat hij rond zich meent te bemerken – behoren tot de werkelijke mensheid. Degenen, die daaraan niet kunnen beantwoorden, zijn op den duur geen levende wezens meer in de kosmische in van het woord. Er kunnen menselijke vormen bestaan, die nimmer waarlijk leven volgens deze definitie. Zij zijn beziel met een dierlijk leven. Zij reageren en denken zoals u, maar voor hen is harmonie een onmogelijkheid; en daardoor is voor hun ook de eeuwigheid niet bereikbaar.

In oude legenden heeft men deze eigenschap toegekend aan b.v. natuurgeesten. Ik echter zeg u, dat dit alleen gelijkenissen zijn. Want de mens kan niet erkennen dat levenden en doden gelijktijdig en gezamenlijk kunnen werken en streven op uw wereld. Toch zeg ik u, dat dit zo is. En daarbij blijkt dan dat deze niet-eeuwigen op aarde in feite figuranten zijn. Hoe belangrijk zij ook mogen schijnen, ze zijn in feite slechts de uitdrukking van het al of niet harmonisch bestaan van de levenden. Daarom kunt u aan de omstandigheden in de wereld buiten u nimmer afmeten, in hoeverre uw eigen bestaan doelmatig is of niet. U kunt echter wel door de harmonie, die u innerlijk en net uw wereld in stand weet te houden voor uzelf een begrip verkrijgen van de werkelijkheid, die er voor u bestaat, de eeuwigheid waarin ge leeft.

Naast de vele dingen, die onmiddellijk zichtbaar en beleefbaar zijn, bestaan er vele die voor u niet onmiddellijk zichtbaar of beleefbaar zijn, omdat zij liggen buiten het directe kader van uw begrip, van uw werkelijkheid. Naarmate uw harmonie echter groter wordt, zal al datgene wat wezenlijk voor u is vollediger bestaan. De perfectie van harmonie is niet het leven door alle tijden, maar het tijdloos worden van het leven.

Het begrip eeuwigheid wordt al te veel door de mens gebruikt als een beeld van steeds verdergaande tijd. Hij begrijpt niet, dat het eerder is: het fixeren van iets in een bepaalde toestand, waarin het volledig beantwoordt aan de goddelijke Gedachte. Juist omdat wij levenden en doden tezamen kennen en zelfs in bepaalde sferen – vooral in die welke met de aarde zeer verwant zijn – vormen kunnen voorkomen, die, alle verschijnselen van leven vertonen, maar zonder bezieling, zullen wij moeten streven naar een harmonie van uit onszelf en door onszelf; en zullen wij nimmer mogen terugvallen op de eis van een algehele harmonie van de wereld buiten ons met ons wezen.

Dit laatste zal veel voor u duidelijk, maken van hetgeen er in de komende tijd gebeurt. U zult daar bepaalde gestalten zien, die kennelijk disharmonisch zijn en die dat in verhoogde mate worden, naarmate de disharmonie onder de mensen toeneemt. U zult ontdekken, dat deze figuren de neiging hebben alle harmonie aan te tasten en te vernietigen, waar zij maar kunnen. U zult echter ook erkennen, dat – waar de mens zijn harmonie bewaart – hij ondanks alles plotseling voor deze krachten is gevrijwaard.

Wanneer in de komende tijd voor u problemen ontstaan, waarvoor u geen oplossing weet, zou ik u willen zeggen: Zoek niet de oplossing van uw probleem in de mensheid, maar zoek een zo groot mogelijke harmonie in en van uit uzelf met de mensheid, met het leven, met alle dingen.

Het leven, mijne vrienden, is in zekere zin een gave, waarover wij ons moeten verheugen. En toch klinkt het voor de mens vaak dwaas, als men zegt: "Gij bestaat, verheug u daarover." Dit is begrijpelijk. Voor de mens is het bestaan een samenspel van genoegen en lijden, van bereiking en mislukking. Maar hij vergeet, dat dit het menselijke beeld is. Een harmonie kan – naar ik neen – alleen ontstaan uit een aanvaarding. En een bewuste aanvaarding is meestal

een vreugdige aanvaarding, omdat men zin ziet in het geheel. U te zeggen: "Wees vreugdig," zonder meer heeft geen zin. Maar wanneer u vreugde kent in de komende tijden, maak dit dan niet tot een vreugde om dat, wat toevallig gebeurt, maar om het begrip van eenheid, dat ge in uzelf hebt verworven. Dit is het meest belangrijke.

Ik wil u niet verder kwellen met mijn pogingen om u de werking van deze tijden en de zin van het leven als geheel duidelijk te maken.

Ongetwijfeld zullen uw eigen vrienden u nog het een en ander kunnen zeggen, dat voor u misschien in meer concrete termen is gegoten. Zo gij mij en velen van degenen, die in deze dagen trachten de wereld weer te bereiken, misschien voorwerpt dat wij te theoretisch zijn, zo verzoek ik u echter te bedenken, dat onze werkelijkheid de uwe als onbelangrijk beschouwt. Dat veel van hetgeen voor het leven betekent, voor ons de bijkomstigheid is, het nevenverschijnsel van het werkelijke bestaan.

Indien ik heb getracht u een beeld te geven van datgene, wat voor ons werkelijk bestaan is, zo is dit niet in de hoop dat gij dit voor uzelf als reëel zult beleven – gij zijt mensen in de stof. Maar wel in de verwachting dat u na overweging hiervan begrip zult tonen zowel voor ons werken in uw wereld en in de vele sferen, die daarmee nog onmiddellijk verbonden zijn, als voor de werkelijke bestemming, die wij in onszelf erkennen. Want de harmonie in en met alle dingen is voor ons het einddoel van alle bestaan, de zin van alle streven.

COMMENTAAR

Ik neem aan, vrienden, dat hetgeen onze grote Broeder, onze oudere Broeder heeft gezegd voor velen van u wat verrassend is. En ik kan begrijpen dat velen onder u zich zullen afvragen, waarom dit zo zelden aan de orde wordt gesteld. Laat mij daarom nog ons eigen standpunt (dat van de Orde en ten dele ook van de Grote Broederschap) kort hier stellen en op deze wijze gelijktijdig de avond afronden.

Datgene, wat de Groten beseffen, wat zij kennen en waaruit zij leven, is voor ons een ver luchtkasteel; het is voor ons nog niet volledig werkelijk. De krachten, die zij kennen, zijn voor ons reëel. Hun woorden zijn voor ons inderdaad vol betekenis, maar wij kunnen deze dingen niet beleven. Wij moeten er naartoe groeien. Wij menen dan ook, dat het misschien wel eens goed is dat dit zo wordt gesteld, maar dat wij eerst met de details van ons eigen bestaan zullen moeten afrekenen; en dat wij ons streven naar een misschien beperkter vorm van begrip en van harmonie eerst maar eens op onze eigen wijze moeten voortzetten, voordat wij kunnen beginnen aan het in ons realiseren van die grotere begrippen.

Wij zijn misschien als kinderen t.o.v. deze ouderen. Maar wie van een kind verwacht dat het een prestatie levert van een volwassene met een gespecialiseerde studie, is een dwaas. Wie van ons wil verwachten, dat wij kunnen beantwoorden aan deze hoge begrippen en ze volledig begrijpen, evenzeer. Wij gaan uit van de eenvoudige stellingen en standpunten. Wij erkennen dat al die leringen, die ons zijn gegeven te herleiden zijn tot de begrippen eenheid, verdraagzaamheid, harmonie. Daarop is ons streven gericht.

Wij begrijpen evengoed als u, dat er inderdaad misschien wezens zijn, die niet leven in de zin van "eeuwig bestaan". Maar wij hebben daarmee op dit ogenblik te maken als een werkelijkheid. Pas wanneer wij weten, dat zo'n wezen niet leeft, kunnen wij het negeren; en dan bestaat het niet meer voor ons. Dit geldt in de astrale wereld, dit zal ongetwijfeld evengoed gelden in een materiële wereld. Zolang wij dit echter niet erkennen, zullen wij zoiets of zo iemand moeten beschouwen als een realiteit.

Ik geloof daarom, dat het haast gevaarlijk is te vertellen, dat er wezens zijn, die niet eeuwig zijn, die alleen maar een disharmonisch verschijnsel zijn, een nevenproduct van de levenden, omdat menigeen geneigd zal zijn iedereen, die dan niet past in zijn systeem van denken, tot die niet-levenden te rekenen; en dat kan niet waar zijn.

De stellingen zijn u voorgelegd; en dit betekent, dat het uw recht is er kennis van te nemen en ze te overdenken. Maar ik wil u toch wel waarschuwen, dat u deze dingen niet probeert te gebruiken om uw eigen bewustzijn te definiëren. Want van uit het standpunt van onze Orde is

in de eerste plaats belangrijk, dat verdraagzaamheid en harmonie door u als noodzakelijke waarden in het leven worden gezien; en dat u deze niet ziet als waarden, waardoor u de noodzaak tot een beslissing of tot een handeling kunt ontlopen, maar eerder als iets, waardoor elke handeling, elke reactie, elk begrip wordt een samengaan, een samenwerken met anderen in plaats van een jezelf zoeken ten koste van anderen.

De Witte Broederschap gelooft in het richten van het leven en van de gebeurtenissen op aarde en niet alleen maar als iets, wat het kosmisch doel verwerkelijkt, al zit dat er ongetwijfeld bij. Zij gelooft erin als middel om de eenheid van de mensheid tot stand te brengen; een eenheid van begrip, van denken en van streven. Een ontwikkeling van de mens, zodat hij niet alleen meer is een stoffelijk wezen, waarin geestelijke gaven en mogelijkheden sluimeren, maar een bewuste geest in een bewust sterfelijk voertuig.

Deze dingen zijn ongetwijfeld maar kleine fasen op de weg naar dat Grote, waarover werd gesproken, maar zoals in het eerste gedeelte al werd gezegd wij moeten er wel voor waken, dat wij ons niet bezighouden met de secundaire waarden, voordat wij de primaire hebben opgelost. En voor ons lijkt mij de primaire waarde te zijn: leven in een zo groot mogelijke harmonie. Het vinden van een zo groot mogelijk geluk, maar ook een zo veel mogelijk samengaan met anderen; en dat vooral in het begrip: geestelijk samengaan. Want waar er een geestelijk samengaan bestaat, zal alle noodzakelijke stoffelijke samenwerking enz. vanzelf wel ontstaan.

Laat ons beginnen met het kleine; met dat, wat ons nu mogelijk is. En niet het grote willen verwerkelijken, dat misschien ergens op de achtergrond ligt.

Misschien hebt u het gevoel, dat ik de grote waarde van een belangrijke spreker aantast. Maar ik meen, dat wij recht hebben om dit te doen. Niet de waarde willen wij aantasten, maar wel de bruikbaarheid.

Hoe kan een rijke zich voorstellen hoe een arme, die uitgehongerd is, zich voelt? Hoe kan iemand, die de grote begrippen van kosmische eenheid in zich draagt, precies beseffen hoe het voor ons is, die die begrippen nog niet eens kennen?

Laat ons daarom niet te veel willen uitgrijpen naar dit Hogere. Het mag een verklaring zijn voor wat er gebeurt. Maar met deze verklaring staan we nog op precies hetzelfde punt, waarop wij altijd hebben gestaan. En als wij daarin harmonie kunnen scheppen, als wij daarin het juiste samengaan kunnen bereiken, dat noodzakelijk is voor mens en geest, dan is dat meer dan voldoende.

Nogmaals, het is niet mijn bedoeling om hier de indruk te wekken van te desavoueren hetgeen is gezegd. Ik erken de volle waarde ervan. Maar wat ik weet van onze Broederschap en van onze Orde, wijst mij erop dat dit wel zeer hoog is gegrepen. Ik meen, dat wij beter doen niet te hoog te grijpen, maar met onze verstandelijke mogelijkheden in ons werkelijk bestaan, zoals wij dat nu kunnen realiseren, eerst eens iets te bereiken.

Wij kunnen misschien geen kosmische eenheid met de gehele mensheid in een korte tijd bereiken, maar wij kunnen een redelijke eenheid bereiken, een redelijke verdraagzaamheid, een begrip, een harmonisch samenwerken van misschien kleinere groepen of kleinere menigten. En al zijn het alleen maar volkeren of groepen binnen volkeren, die deze harmonie leren beseffen en daarmee van uit de geestelijke waarden werken, dan hebben we al veel bereikt.

Al datgene, wat de komende invloeden u aan ontwikkelingsmogelijkheden geven, zal in die harmonie tot uiting komen en niet door een speculeren van: hoe is het nu eigenlijk?

Werk met wat je hebt, mens. Werk van uit de kleine mogelijkheden, die je nu kent. Vermijd enige mens te schaden, waar je maar kunt. Probeer elke mens te helpen en te dienen, waar dit mogelijk is. Maar bovenal, probeer een gevoel van eenheid te bereiken, waardoor je niet naast of tegenover de mensheid staat, maar deel bent van de mensheid. Dit ligt binnen onze ogenblikkelijke mogelijkheden. Dit lijkt mij hetgeen kan worden verwerkelijkt in deze tijd; en wat daaruit verder zal groeien, dat zullen wij dan wel zien.

Ik heb hiermede mijn slotwoord wel voltooid.

Te weten dat zegen, kracht en dergelijke algemeen bestaan, betekent nog niet dat ze voor ons altijd even werkelijk zijn. Wij moeten er gevoelig voor zijn. Wij moeten er a.h.w. harmonisch mee zijn, voordat ze voor ons betekenis krijgen. En in vele gevallen zullen wij daaraan zelf uiting moeten geven of deel maken van iets, dat uiting eraan geeft, voordat het voor ons leeft.

Laat ons dan proberen om – in het zoeken naar de kracht van de kosmos en de zegening die de kosmos ons schenkt – daarvan deel te zijn en die kracht naar anderen uit te dragen. Niet opvallend of onverdraagzaam of overheersend, maar eenvoudig door deel ervan te zijn en haar te delen met allen. Zo handelend zullen wij ook dat Hogere bereiken. Maar als wij het Hogere nù trachten te bereiken, vrees ik dat we zullen mislukken, omdat we niet komen tot datgene, wat binnen onze mogelijkheden en zelfs onze noodzaken ligt.

GEESTKRACHT

Geestkracht. Sterk toch is mijn geest!
Want zie, zij heeft de tijd overwonnen.
En uit duizenderlei vormen
is zij aan zichzelf nooit ten onder gegaan.
Mijn geestkracht heet: bestaan.

Mijn geest kent een oneindigheid
en kan – al is het aarzelend – dromen
van een verbondenheid met allen, zonder schromen,
één zijn met werelden zonder tal.
En zie, dit dromen van de kosmos,
van onmetelijk grootse pracht,
is in mijn geest een
fel begeren en geeft mijn geest vaak sterke kracht.

Maar bezit ik wel geestkracht, wil en leven?
Of is het slechts 't erkennen van een harmonie,
een voegen van het "ik" in een melodie,
reeds eerder door een groter kracht in 't Al geschreven?

Voor mij is alle leven steeds het zoeken
naar de juiste klank, de toon, de harmonie,
waaruit het Al dan tot mij spreekt
en ik de éénklank met dit Al bevestig
en deze niet in mij verbreek.

Zo wordt de grote werkelijkheid,
die buiten tijd geschapen is,
het enig waar bestaan.
De tijd is slechts een wapen
om tot die werkelijkheid te gaan.

Alle kracht, mijn geest en leven toegeschreven,
is niets anders dan de noodzaak
naar dit ene doel te streven
om waarlijk en volledig en volmaakt
in schoonheid te bestaan.

Bedenk: sterk kunt ge zijn, zelfs in uw zwakten,
zo gij daarmee uzelve niet ontkent
en d'eenheid met de kosmos verliest.
Maar zwak zijt gij in uw bereiken,
wanneer gij niet erkent de harmonie,
die ligt voor u in alle leven
of daarin voor u mogelijk wordt.

ZESDE LES - DE VERHOUDING; GEEST – STOF

We beginnen met te constateren dat de mens, die zich een geest voorstelt, dit over het algemeen zal doen in een mensachtige gedaante. In de geest stelt men zich een geest over het algemeen voor als een samenstelling van kleuren of van krachten; althans een begrenzing, waarbinnen energie besloten is.

Wanneer wij echter de praktische waarden nazoeken, dan blijkt dat de geest in wezen bestaat uit energie, waarin bepaalde eigenschappen aanwezig zijn en die kan worden gericht; en dat deze energie door haar gemiddelde frequentie of trillingsverhouding de mogelijkheid heeft met de rond haar liggende wereld (ook de werelden, die qua trilling beneden haar liggen) contact op te nemen. Die geest blijkt in staat te zijn een groot gedeelte van haar vermogens te transformeren, maar slechts naar beneden toe. Een hogere trilling kan dus wel worden gedempt en aangepast aan een trager en ook lager trillingsgetal. Het omgekeerde blijkt zeer moeilijk te zijn, ofschoon het althans theoretisch tot de mogelijkheden blijft behoren.

Deze geest komt nu tot een contact met de materie. Dit contact kan nimmer volledig zijn. Er kan dus geen sprake zijn van een geest, die in een menselijk lichaam kruipt. Er is eerder sprake van een geest, die een deel van eigen invloed – en vaak nog niet eens het totaal – als een soort mantel om een wordend menselijk lichaam drapeert en zich steeds meer gaat concentreren op hetgeen er in dit menselijk wezen geschiedt.

Wanneer er eenmaal voldoende levensprocessen aanwezig zijn, dan ontstaan er in de stof zenuwstromingen. Deze stromingen, vooral gevoed door de dwarsgestreepte spieren, geven als resultaat een serie zenuwknoppunten. Dit zijn dus punten, waarin vele zenuwimpulsen samenkomen.

In het verre verleden, toen er nog geen mensen waren, zijn er dieren geweest, waarvan zelfs een deel van het denkvermogen althans van de automatismen) in dergelijke zenuwknoppunten was gelegen en dus niet in de hersenen. Deze wezens dachten dus niet volledig cerebraal.

Nu de geest echter een hoger bewustzijn bezit, heeft zij behoefte aan een totaal beheersbaar centrum, waarin het geheel van de stoffelijke ervaringen kan worden vastgelegd. Zij zal dus haar voornaamste interesse en haar grootste kracht – vooral in de eerste tijd – richten op de hersenen. Een typisch resultaat hiervan is, dat jonge mensen heel vaak flarden van een vroeger bestaan (dat dus in de geest bekend was maar niet stoffelijk) in een soort fantasie of droom nog kennen, ook al gaat dit later vaak teloor.

Voor het overige zal de geest echter ook moeten proberen om haar eigen energieën buiten de stof om te uiten. Want, het zal u duidelijk zijn, dat wij nooit een hoogspanning kunnen aansluiting op een laagspanningsnet, zonder dat er schade uit voortkomt. Het zenuwstelsel van de mens is van uit geestelijk standpunt gezien een laagspanningsnet, terwijl de eigen kracht, energie en trilling van de geest tot hoogspanning en hoog-frequentie behoren. Daarom zoekt zij een tweede lichaam op te bouwen en dit tweede lichaam wordt heel vaak levenslichaam genoemd.

Wij moeten dit levenslichaam dus niet zien als een afzonderlijk wezen. Het is a.h.w. de omhulling van het menselijk wezen, waarin geestelijke krachten kunnen worden ontladen, zonder dat daaruit lichamelijke schade zou ontstaan. Zo is het voor de geest mogelijk om via die zenuwknoppunten in het lichaam in te werken, van uit dit lichaam impulsen en ervaringen op te nemen, die misschien door het bewustzijn niet geheel zouden worden verwerkt.

Dit is natuurlijk een zeer globale schets van de verhouding, want er zijn nog meer voertuigen te noemen. Denk eens aan het astrale voertuig of aan het fluïde, dat overigens – zoals u misschien bekend zal zijn – eigenlijk deel uitmaakt van de spanning in de bloedsomloop.

Ik wil nu proberen u een zeker inzicht te verschaffen in die wederkerige reactie. Want willen wij inzicht hebben in ons eigen wezen, zeker wanneer wij in de stof zijn, dan zullen wij ook meten begrijpen, waarom onze eigen geest beperkt is en onder welke condities die beperking wordt verminderd of opgeheven.

Stellen wij verder: De stof op zichzelf kent een bewustzijn, dat op ervaring is gebaseerd. Primair treden er een aantal levensinstincten op. Deze instincten bepalen niet slechts het functioneren van het lichaam, maar daarnaast zijn er bepaalde instincten van zelfbehoud. Er zijn dus in elk lichaam automatische reacties aanwezig. Het leren van het lichaam is oorspronkelijk niets anders dan het kennen van de buitenwereld en het trekken van conclusies omtrent het eigen contact met die buitenwereld verder dan dit gaat het niet. Het criterium is hier: aanvaardbaar of niet-aanvaardbaar, aangenaam of onaangenaam. Het is ook dit verschil van waardering, waarop ten slotte de gehele mentale bewustwording van de mens in dierlijk opzicht is gebaseerd. Ook dat associatieve denken, dat in een latere fase ontstaat, blijft refereren aan diezelfde waarden: aanvaardbaar of niet-aanvaardbaar. Alleen wordt nu ook het eigen wezen erbij betrokken.

Om nu te beseffen wat dit lichaam voor de geest kan betekenen, moeten wij ook begrijpen hoe de geest zelf zich bewust is van de materie. En dan blijkt in de eerste plaats, dat je van uit de stof eigenlijk de geest niet ziet; zij wordt dus niet gevisualiseerd. Ze is zoiets als een stem in je binnenste. Zij ligt in je wezen, niet daarbuiten. Daarom kun je de stof ook gescheiden houden van de geestelijke wereld, die buiten je bestaat. De concentratie van het "ik" betekent het zich openstellen voor de bron van de innerlijke stem en gelijktijdig het afgeven van de gerichte kracht. Voor degenen, die zich hiervoor interesseren wil ik verwezen naar een op een vrijdagavond gehouden betoog, waarbij de functie van de hersenen als een transformator werd gezien. Voor ons is het voldoende te constateren, dat de geest kracht toevoert aan het gehele lichaam, maar wel in het bijzonder aan die delen van het lichaam, waarin een zekere beheersbaarheid, een redelijk proces bestaat.

In de praktijk komt het hierop neer, dat de geest, zich het meest zal concentreren op de grote hersenen van de mens. Door deze concentratie zal de geest gaan mee associëren. Zij neemt de daarin voorkomende herinneringen en impulsen op en vergelijkt ze met haar eigen geestelijk geheugen. Zo brengt de geest vaak verbindingen tot stand in het menselijk denken, die alleen op grond van stoffelijke ervaringen niet aanwezig zouden zijn. De schijnbaar intuïtieve sprongen van bewustzijn, die wij bij menige mens kunnen zien, zijn dan ook voornamelijk wel te zien als een ingrijpen van de geest. Omdat de oorzaak van de associatie, die in de geest is gelegen, in de stof niet hakend is, hebben wij dan te maken met intuïtief of niet-redelijk denken. Er is dus geen logisch verband. Zolang de mens van de logica geen god heeft gemaakt, kan hij deze geestelijke impulsen volgen. Zodra hij echter zijn stoffelijk denken niet meer beschouwd als een functie van het "ik" maar als de kern van het "ik", zal ditzelfde logisch beredeneren het vaak niet mogelijk maken te reageren op dat wat de geest als weg, als mogelijkheid of als associatie aanwijst.

Hier hebben wij dan een verklaring voor het feit dat de mens, die dicht bij de natuur leeft en zijn instincten een veel grotere rol laat spelen, dus niet zozeer gebonden is aan een logische samenhang van zijn gedachten en zelfs van zijn levenssfeer, over vele eigenschappen kan beschikken, die voor de stoffelijke mens toch wel verbluffend zijn. Ik denk hierbij niet alleen aan de spoorzoekers, maar ook aan helderziendheid die vaak voorkomt, het gebruik van magie op een doelmatige maar logisch niet te verklaren wijze, het hanteren van een geneeskunde, die maar heel moeizaam kan worden ontleed en soms als wetenschappelijk juist kan worden aangetoond, maar die deze wilden klaarblijkelijk aangeboren is.

Wij mogen op grond hiervan stellen: Bij de primitieve mens is er sprake van een minimum aan lichamelijke beheersing met gelijktijdig een maximum aan geestelijke associatie in het stoffelijk denken.

Nu moeten we natuurlijk nog wat verdergaan. Want een primitieve mens kan nimmer voor ons, zoals wij hier aanwezig zijn, dienstig zijn als een bruikbaar beeld.

Ik heb reeds gezegd dat het logisch denken, het redelijk denken, in vele gevallen een belemmering betekent voor de geest. Maar dat is niet helemaal waar. Op het ogenblik, dat een mens zijn lichamelijke functies beheerst en zijn bewustzijn niet slechts enkele ervaringsassociaties omvat naar een erkenning van het totaal van zijn stoffelijk wezen en hij daarover een zeker macht heeft, kan worden gezegd dat de geest – nu inwerkend niet alleen meer via de hersenen maar via het gehele lichaam – de mogelijkheid heeft om alle geestelijke impulsen op te nemen, zonder dat een redelijk of logisch denken daardoor in het gedrang komt. Het is dan de ervaring aan de hand van de impuls, die de logische ontwikkeling verder mogelijk maakt.

Deze verhouding stof – geest is niet de gemakkelijkste. Wanneer de geest een bepaald doel heeft raat het leven op aarde, dan zal ze trachten het lichaam daartoe te bewegen. Men zou dus mogen stellen, dat het lichaam in 9 van de 10 gevallen ook voor de geest een zekere taak, een zending te vervullen heeft. Dat die vervulling alleen door een redelijke beheersing tot stand komt, is van uit geestelijk standpunt volledig waar. Aan de andere kant kan ook worden gezegd, dat de werkelijke betekenis van de beheersing en alle consequenties ervan, gelegen in oorzaak-en-gevolgwerkingen, voor de geest alleen maar afleesbaar zijn binnen dit eigen "ik", indien er sprake is dat de stof zichzelf beheerst.

Wanneer de stof zichzelf kent, zal de impuls van de stof voor de geest een volkomen duidelijk beeld geven. Zolang er sprake is van een cerebraal, intuïtief proces, waarbij dus vele factoren van het lichaam over het hoofd worden gezien, zal er geen sprake zijn van een volledige erkenning. De geest kan eenvoudig niet doordringen in de werkelijke betekenis van wat er gebeurt. Mag ik dan op grond hiervan stellen:

Oorzaak-en-gevolg is voor de geest zowel als voor de stof één van de belangrijkste wetten en beheerst als zodanig praktisch de gehele bewustwording.

De oorzaak-en-gevolgwerkingen in de stof zijn voor het bewustzijn pas belangrijk, wanneer inderdaad de oorzaak geheel wordt gekend.

De geest, die een lichaam niet volledig kent, zal nimmer geheel juiste conclusies kunnen trekken uit oorzaak-en-gevolgwerkingen in verband staande met dit lichaam binnen de stoffelijke wereld.

En daar zitten we dan. Wat moeten wij doen? Je kunt natuurlijk proberen jezelf in alle opzichten te beheersen. Maar zolang die beheerstheid voortkomt uit het stoffelijk denken is ze op zichzelf voor de geest weer onlogisch en niet-redelijk. Wanneer u krampachtige pogingen doet om uzelf te beheersen, maar de reden van de beheersing is niet gelegen in oorzaak-en-gevolg of in een besef daarvan, maar in de een of andere rationalisatie, dan is het voor de geest, die a.h.w. mediterend deze stof beleeft, alsof er ineens tussen de duidelijke taal een aantal code-woorden vallen, waarvan de betekenis onbekend blijft. Dus mogen wij wel aannemen, dat het voor de mens belangrijk is oorzaak-en-gevolg te kennen. Slechts een beheersing, die daarop is gebaseerd, heeft zin.

Wat is dan belangrijk voor ons? In de stof zijn dit hoofdzakelijk de levensstromen. Deze bestaan grotendeels uit het zenuwstelsel; daarnaast spelen ook de bloedvaten een zekere rol.

De levensstromen zijn op vaste punten verbonden met het levenslichaam, waarin de geest directer kan waarnemen en directer kracht kan geven dan via de hersenen mogelijk is. Op het ogenblik, dat de mens in staat is zijn zenuwstromingen te beheersen en zijn lichaamsprocessen te regalen, zullen we dus mogen aannemen dat hij ook in staat is een situatie te scheppen, waardoor de geest onmiddellijk op de totale stof kan inwerken en de kennis, die normalerwijze door de hersenen niet wordt bereikt, nu van uit het levenslichaam volledig kan opnemen. Maar dit is alleen mogelijk, indien dit lichaam a.h.w. een harmonische of gesloten keten vormt.

Een van de systemen, die daarvoor bekend zijn, is yoga. U moet echter niet denken dat dit het enige systeem is, want de disciplines van Ignatius van Loyola hebben in feite een ongeveer gelijke werking en toch zijn dit Ordevoorschriften van een door velen niet zozeer gewaardeerde katholieke Orde, een Broederschap.

Wanneer wij dus zeggen yoga in het nu volgende, dan betekent dit niet alleen de verschillende yoga-systemen, waarvan ik overigens de hatha-yoga liever uitgesloten zie. Het gaat hier dus eenvoudig om een voor u bereikbaar systeem. En dan kan het volgende optreden.

Degene, die een voldoende beheersing over zijn lichaam heeft, is in staat de lichaamsstromen te reguleren en de zenuwstromen (dus eigenlijk ook de stromingen in het levenslichaam tot één gesloten geheel te maken. Er ontstaat dan een stoffelijke meditatiehouding die aan de geest de mogelijkheid geeft volledig invloed uit te oefenen. De eigen geest wordt nu gericht op het één of ander beeld. Meestal zijn dit ook ergens oorzaak-en-gevolgwerkingen. En zo mediteert de stof.

De geest mediteert niet slechts mee, maar zij verrijkt de meditatie. Resultaat: de stoffelijke meditatie geeft grotere resultaten, zij kan een onmiddellijke wisselwerking tussen stof en geest betekenen ook buiten het eigen lichaam. Het impliceert een beheersing van alle voertuigen, die boven het stoffelijke liggen, maar buiten het hoogste geestelijke bewustzijn dat het "ik" heeft bereikt; en ten slotte zal de meditatie van de stof de geest verreken met een totaal nieuwe benadering van haar eigen problemen. Een eenvoudige conclusie is hier:

Door het lichaam in meditatie en in de juiste toestand te gebruiken als contactmiddel, ontstaat er voor de geest een beheersing van de materie, die verder reikt dan eigen lichaam alleen en waarbij zij gebruik kan maken van de totale hersen- en levensinhoud van het stoflichaam, dat wordt gehanteerd.

Nu denkt u misschien, dat we al bezig zijn over het water te wandelen. Neen. Wij hebben alleen iets bereikt dat de werkelijke situatie weergeeft. Stof en geest reageren volledig op elkaar; zij zijn één geheel geworden op het ogenblik dat beiden mediteren en hun wereld met elkander delen. Wederkerige uitwisseling van bewustzijn maakt de werelden van stof en geest gin. Vanaf dat ogenblik of op dat ogenblik – naar gelang van de toestand die werd bereikt – kan geestelijke kracht praktisch onvervormd in de materie worden geuit, kan de geest ingrijpen om haar milieu zo nodig te veranderen en zal zij – al dan niet gebruik makende van het lichaam of het daarin aanwezige fluïde, de daarin aanwezige krachtprojecties van het "ik" over de gehele wereld tot stand kunnen brengen, zonder dat deze een werkelijk lichamelijke aanwezigheid zijn. De uiterlijke vorm ervan kan echter – zelfs voor anderen constateerbaar – die van een lichamen bestaan zijn. Denk hierbij aan wat u hebt gehoord over b.v. de Meesters uit het Oosten, die een lichaam achterlaten en toch elders actief zijn. Denk aan het overbrengen van boodschappen door mensen, die zich daarop hebben gespecialiseerd door in trance te gaan en elders als een sprekend mens te verschijnen.

U kunt dit natuurlijk niet. Maar wat u wel kunt doen, is volgens mij begrip hebben voor de wijze, waarop de geest uw stoffelijk denken en leven ondergaat. Het is voor de geest niet een contact met een andere persoonlijkheid, het is ook niet een volledige identificatie in de zin, dat de geest zich één gevoelt met de stof zonder meer, maar het is als een contemplatie of meditatie, waarin men afgesloten voor de wereld in zich iets beleeft. Onthoud dat goed! Voor de geest, die in de stof leeft, is het stoffelijk bestaan tot op zekere hoogte onwerklijk.

En dan zult u zich afvragen: Waar is de geest dan op dat ogenblik? Omdat zij zuiver een kracht is, bestaat zij op alle vlakken, waarop zij zich uit. En dat betekent, dat de stof voor de geest als niet bestaand is, maar dat zij ontwakende ogenblikkelijk alle rechten en functies van die geestelijke wereld kan hervatten. Het schijnt, dat u dit niet geheel begrijpt. Laat mij daarvan dan een voorbeeld geven.

U slaapt. U bent bewegingloos. U droomt over een andere wereld. In die slaaptoestand beweegt u zich niet. Als de wereld rond u nu beweging moet zien om zich het bestaan van iets te realiseren, dan bent u voor die wereld, zolang u droomt, onzichtbaar.

De geest is op aarde niet zichtbaar als een persoon. Het is haar uiting, de wisselwerking tussen haar wezen en andere geesten van meestal gelijk niveau, waardoor haar bestaan kan worden geconstateerd. De geest, die in de stof afdalt, blijft in feite in de sfeer bestaan, waarin zij voordien vertoefde. Zolang zij dit kan aanvaarden, zal zij op elk ogenblik in die sfeer kunnen terugkeren. Zij zal zelfs verbonden met de stof kunnen leven en op het ogenblik, dat de stof

niet actief is (diepe slaap of trance in de wereld, waartoe zij behoort, kunnen vertoeven, arbeiden en leren.

Deze iets uitgebreider uitleg heeft u misschien toch wel begrip bijgebracht voor uw eigen toestand. U dént dus dat u als stoffens leeft. Voor sommigen zal dat waar zin. Er zullen er echter ook bij zijn, die reeds nu – en zonder het stoffelijk te beseffen of het hoogstens te beschouwen als een soort droom of een uittreding – een leven continueren in een bepaalde sfeer. Ik leg hierop zozeer de nadruk, opdat dit ook betekent dat de bewustwording van de geest, die zich met de stof verbindt, niet noodzakelijkerwijze alleen aan de stoffelijke ervaring is gebonden, maar in vele gevallen kan voortvloeien uit een directe toepassing van stoffelijk ervaren waarden in de geest.

Dan zal u ook duidelijk worden, dat uw eigen persoonlijkheid door toedoen van de geest soms grote veranderingen kan ondergaan. Omdat het stoffelijk lichaam voor de geest een soort ervaring is maar gelijktijdig toch ook weer iets, dat ze probeert te richten en te besturen (zoals u misschien probeert om prettig te gaan dromen, wanneer u denkt: ik droom), zo kan het dus voorkomen, dat de geest, die in haar eigen sfeer heeft gewerkt, heeft geconstateerd: wat dat lichaam nu is of doet, heb ik niet meer nodig.

Er kan in een mensenleven meermalen een verandering van levensdoel optreden, zonder dat men dit stoffelijk beseft. Zodra dit het geval is, zullen het levenslichaam, de hersenen (vooral het onderbewustzijn en misschien ook de verschillende in werking zijnde chakra) dus van uit de geest worden beïnvloed. Wij zien dan in een mensenleven perioden, waarin sommige dingen slagen en andere mislukken. Men vraagt zich dan af: waarom? Wanneer de stof verstandig is en zegt: Datgene, wat nu in mijn richting ligt, wat op mijn weg komt a.h.w., is nu voor mij belangrijk, morgen kan het anders liggen, dan zal men de impulsen van de geest kunnen volgen, want de stof kan onmogelijk de geest beheersen. De geest blijft altijd heer en meester van de stof.

Die beheersing kan groot zijn of klein, maar overwicht, beheersing is er altijd. De mens, die in de materie rekening houdt met hetgeen er op zijn pad komt (de gebeurtenissen, de neigingen, de plotselinge veranderingen van omstandigheden of van werkwijze) zal over het algemeen door anderen als een soort zoeker of deler worden beschouwd. Dat is echter lang niet noodzakelijk. Men kan dus voor de geest voldoende hebben bereikt en – gezien haar eigen wezen en bestrevingen – heeft zij een andere richting gekozen dan tot nu toe. Degene, die dan toch blijft vasthouden aan het oude systeem, is voor de geest niet nuttig. Dat betekent dat de kracht, welke de geest in 9 van de 10 gevallen stuurt, strijdig is met hetgeen de stof wil bereiken.

En hier heeft u ook nog een verklaring van iets anders. Want een mens, die zich volledig concentreert en daarbij meestal niet geheel redelijk; blijkt soms ontstellende dingen te bereiken. Wij hebben allen gehoord van de straatjongen, die begon met een speld op te rapen en eindigde als miljonair. We weten, dat dit een soort sprookje is. Maar waarom kan de ene zakenman blijven speculeren, de meest idiote waagstukken uithalen en kansen wagen en slagen, terwijl een ander met veel grotere capaciteiten steeds net te laat of iets te vroeg is en er naast grijpt. Er is kennelijk van uit de stof geen redelijke verklaring voor. Men kan zeggen: "Er is geluk"; of: "Ja, die man heeft er een neus voor, hij ruikt a.h.w. de mogelijkheden." Maar nu u dit over de geest weet, nu kunt u het ook anders zeggen:

Voor de geest is een bepaalde situatie in de stof (b.v. macht; rijkdom, belangrijkheid of contact met een groot gedeelte van de wereld of het bereiken van speciale kennis) op dit ogenblik gewenst. Zolang dit voor haar wenselijk is, zal zij in de stof alle mogelijkheden scheppen. En gezien de impulsen, die zij stuurt, zal juist de mens, die niet zo erg verstandig is en niet zoveel weet, sneller succes boeken dan degene, die alles rationeel doet. Dit is de verklaring.

Wij horen ook zo vaak zeggen: "Mensen, die slecht zijn, gaat het goed. En wij doen zo verschrikkelijk ons best en ons gaat het slecht." En veelal knoopt men daaraan vast: "Is er dan geen rechtvaardigheid in de wereld?"

Bezie weer het voorgaande. Want ook hier speelt de verhouding tussen stof en geest een grote rol. Wat de geest wenst is een aanvulling van haar persoonlijkheid en mogelijkheden Heus, het interesseert die geest niet, of er standbeelden voor haar worden opgericht. Het kan aangenaam zin, maar noodzakelijk is het niet. Maar wel belangrijk voor haar is en blijft het feit, dat de oorzaak-en-gevolgwerkingen, zoals die ook stoffelijk bestaan, in haar conclusies mogelijk maken omtrent haar optreden in eigen wereld en de contacten met eigen wereld of hogere werelden. En dan kan de geest ervaringen zoeken, die van uit stoffelijk standpunt niet zo aanvaardbaar zijn en waarmee je dus met je menselijk geweten vaak overhoop kunt liggen. Toch zijn zij juist.

Conclusie: succes is niet slechts het gevolg van bekwaamheid, kennis of moed. Succes wordt steeds ook mede bepaald door de geestelijke behoefte aan het ontstaan van een zekere situatie En laten wij daarbij, niet vergeten, dat de geest rustig bereid is om een hele ijzermijn te laten versmelten om één schroefje te krijgen dat haar past; een heel leven te besteden met honderdduizend gebeurtenissen om één situatie te creëren, die voor haar innerlijke evenwichtigheid van het grootste belang is. De verhouding tussen stof en geest kan dus nooit redelijk worden gedefinieerd van uit een stoffelijk standpunt. God heeft er weinig mee te maken. God is de oorzaak-en-gevolg wet, die geldt voor de geest én voor de stof, maar de geest als werkelijk leven is degene, die de goddelijke krachten op de juiste wijze interpreteert. Het menselijk voertuig op zichzelf en zonder de geest onvolledig interpreteert slechts aan de hand van associatie en ervaring. En zo zal de God, Die men zich bouwt en de goddelijke wet die men wil zien of de goddelijke rechtvaardigheid een ménselijk beeld, dat met de eeuwigheid weinig of niets te maken heeft. Kunnen wij van uit de stof iets doen om de contacten met de geest te bevorderen? Inderdaad. Wanneer wij b.v. yoga beschouwen, dan ontdekken wij dat een voortdurende reeks oefeningen, gebaseerd op eigen lichamelijke capaciteiten, eigen karakter en de z.g. geestelijke vermogens, langzaam maar zeker de mens doet groeien naar beheersing en inzicht. Het resultaat is niet redelijk, het is mystiek. Toch zal dit mystieke resultaat daadwerkelijk krachten kunnen brengen. Voor elke mens mag daarom worden gesteld, dat voor het bevorderen van de eenheid tussen stof en geest de navolgende regels dienstig zijn:

Tracht steeds uw lichaam zodanig te richten of te ontspannen, dat de stromingen in uw lichaam beantwoorden aan uw wezen. De meest eenvoudige toestand is hier de embryonale houding, waarin men a.h.w. opgerold ligt. Hierdoor kunnen de lichaamsstromingen zodanig reageren, dat de geest a.h.w. een dierlijk voertuig onder zich heeft en daardoor haar eigen associaties en impulsen kan inleggen.

Daar wij weten dat de lichaamsstromingen of de lichaamskrachten vooral aan de extremiteiten (de handen en de voeten) de neiging hebben uit te stromen, zullen wij trachten zoveel mogelijk handen en voeten gesloten te houden. Voor alle meditatie, waarbij men zich van de wereld afzondert, is het dienstig dat een contact wordt gemaakt. Het best is dat te doen bij de enkels of ongeveer ter hoogte van de kuit (deze liggen dus tegen elkaar aan, terwijl de handen op de knieën steunen of de armen op de dijnen steunen en de handen gevouwen zijn). Daar wij verder weten dat bepaalde chakra een grote rol spelen, zal in de meditatiehouding ook moeten worden gezocht naar de juiste verhouding tussen deze chakra. Dit kan betekenen een absoluut verzinken in het "ik", een zo juist mogelijk richten van het voorhoofdchakrum op het zonnevlechtchakrum. Wanneer wij echter een persoonlijk uitgaan in de wereld tot doel hebben, dan zullen wij juist moeten zorgen dat het voorhoofdchakrum op de juiste richting is georiënteerd. Gezien het feit, dat de stromingen op aarde (het magnetisch veld ook voor de lichaamsstromingen van de mens betekenis kunnen hebben, zullen we verder trachten ons op de juiste manier te oriënteren; en dat betekent over het algemeen dat wij ons richten naar het oosten en wel naar een punt op de equator, dus voor u zou dat zuid-oost kunnen zijn. Door zich zo te richten stelt men zich a.h.w. onafhankelijk van de veranderingen, die in het aardmagnetisch veld en ook in het zwaartekrachtsveld kunnen optreden. U merkt zelf daar van betrekkelijk weinig, maar voor uw eigen lichaamsstromen zijn ze toch wel van groot belang.

Meditatie, gedachten. Op het ogenblik, dat men mediteert over iets wat direct met de stoffelijke en redelijke werkelijkheid te maken heeft, zal de geest weinig invloed kunnen uitoefenen op de processen van de hersenen. Het is beter bij meditatie uit te gaan van

algemene begrippen, zuiver persoonlijke begrippen of zelfs fantasieën. Wel moeten wij er rekening mee houden, dat onze instelling als stoffelijk mens tegenover het leven in de opgebouwde fantasie, denkbeelden e.d. tot uiting komt. Indien wij dit n.l. doen, dan zal de eigen gerichtheid kunnen worden gecorrigeerd door de geest. Indien onze stoffelijke instelling en denkbeelden niet juist zijn, zullen wij niet in staat zijn de juiste meditatiediepte te bereiken. Wij ontdekken dat onze denkbeelden afdwalen en er een nieuw beeld ontstaat, dat wel met complete concentratie kan worden vastgehouden, beleefd of beschouwd.

Zoek zowel in de houding als in het meditatiebeeld of denkbeeld altijd naar die houding en gedachten, welke men met een zeker gevoel van juistheid en zonder al te grote moeite kan vasthouden. Train u desnoods om de juiste houding zonder moeite te kunnen volhouden, maar besef wel dat de houding op zich pas werkelijk nuttig wordt, als een zekere ontspannenheid daarbij mogelijk blijft.

U merkt wel, dat dit eigenlijk helemaal geen yoga is. De yogi kent een dergelijk systeem. Hij zou echter vreemd opkijken, als we daar nog de volgende raadgevingen bij doen:

Leer uw denken te splitsen in verstandelijk en intuïtief denken.

Laat in een meditatie de intuïtieve reactie overheersen.

Laat bij het overwegen van problemen eveneens de intuïtie op de voorgrond treden. Pas op het ogenblik, dat het intuïtieve beeld is gefixeerd, is opgenomen en zo mogelijk is vastgelegd op de één of andere manier, kan men later de verstandelijke verwerkingsmogelijkheid nagaan. Het zal dan blijken dat er bezwaren rijzen, die nieuwe problemen zijn en dat het oplossen van deze problemen, waarbij de intuïtie een rol speelt, gelijktijdig een verandering van levensweg en levenshouding inhoudt.

Hiermede hebt u de mogelijkheid gekregen om – zelfs al bent u nu niet zo'n buitengewoon bekwaam yogi of een groot heilige – de voor u geestelijk juiste weg in te slaan. De geestelijk juiste weg impliceert de geestelijk juiste toestand door de gerichte afgave van krachten uit de geest aan het lichaam en wel in de nu goede verhouding. Ik mag aannemen, dat u dit alles hebt kunnen volgen. Het is niet zo moeilijk. We hebben nu een zeker inzicht in de situatie in ons eigen "ik" gekregen. Maar van buitenaf komt ook veel.

Wij hebben niet alleen te maken met kosmische werkingen en invloeden, maar bovendien nog met veranderende evenwichten op de werelds b.v. de loop der planeten, de invloed van de sterren. We hebben te maken met de verschillende stromen van zeer vaag verdeelde en betrekkelijk inerte materie (b.v. helium of waterstof), die in het Al aanwezig is. En wanneer uw zonnestelsel daar doorheen gaat, zal uw zon daarvan niet veel merken. Zij heeft zelf al een dergelijke cyclus; het maakt dus weinig uit wat er gebeurt. Maar voor u op aarde betekent het wel iets. Het betekent een geringe verandering van de bovenste lagen van de atmosfeer, daardoor een verandering van de stralingsverhoudingen rond uw wereld en hierdoor weer van de lucht-electrische verhoudingen en de magnetische geleidingsvelden. Deze van buitenaf optredende omstandigheden beïnvloeden in de eerste plaats natuurlijk de materie. Maar zodra er verschijnselen zijn, die een hoge frequentie (een trilling zijn van magnetische of elektrische geaardheid ofwel stralingen van kleinste partikels, die kunnen worden omgezet in de magnetische of elektrische verschijnselen, zal het contact tussen geest en stof hierdoor versterkt of verzwakt kunnen worden. De overdracht van kracht (niet de opname van ervaring) wordt beïnvloed.

De conclusie is weer duidelijk: Er zullen in het leven van elke mens, maar zeker in bepaalde tijdperken, altijd ogenblikken zijn dat geest en stof dichter bij elkaar zijn dan normaal; en dat dus de geest, wanneer men lichamelijk wil streven volgens deze geestelijke waarden, veel grotere resultaten in veel kortere tijd kan bereiken. En laat ons hier als aanvulling van deze conclusie stellen:

Bij optimale condities uit de kosmos en op de aarde kan de geest een kracht overdragen aan de stof, waarmede zelfs de hergroepering van minder bewuste materie mogelijk is. De mens kan dan een volledig scheppend element kennen. Wat voor u aanleiding zou kunnen zijn om u

eens af te vragen, hoe het eigenlijk zat in de tijd dat Jezus leefde? En hoe het heeft gezeten in de tijden van die andere wonderdoeners.

Als u het goed nagaat, ontdekt u dat meestal niet alleen de stand van de sterren wat vreemd is geweest, maar ook heel vaak dat juist in die tijd het aardmagnetisch veld en de luchtelektriciteit bijzonder sterk waren. Wij zullen ook zien, dat die periode van wonderen niet is afgelopen met het overleden van een grootmeester, maar vaak voor zijn volgelingen nog enige tijd blijft bestaan. En dan is het dus niet alleen de procedure die teloor gaat, maar het is ook wel degelijk het optreden van minder gunstige omstandigheden, waardoor de leerlingen in zich niet voldoende kracht hebben om toch nog een redelijk juiste harmonie met hun eigen geest in stand te bleven houden. Er ontstaat een afwijking tussen de geestelijke behoefte en de stoffelijke denk- en leefwijze; en daarmee valt het wonder weg. Ik zou hierover nog lang kunnen doorgaan. Maar voor u lijkt het mij wel heel belangrijk te weten, hoe deze tijd is.

Op het ogenblik is de tijd nog niet geheel gunstig hiervoor. Gunstige condities voor deze contacten tussen geest en stof treden echter over ongeveer 1¹/₂ à 2 maanden op. De kosmische invloeden zullen dan qua gaardheid nogal eens wisselen. Toch mag worden aangenomen dat de eerstkomende 50 jaren mede door de kosmische stroom (de stroom van fijnste materie in het heelal), die men op het ogenblik gaat passeren, men meer zal kunnen doen met de geestelijke kracht dan normaal. Het is dus tijd, dat de mens niet meer alleen grijpt naar begrippen omtrent het geestelijke van anderen, maar dat hij vooral tracht te komen tot een zo nauw mogelijke samenwerking met zijn eigen geest.

In het voorgaande betoog zult u voldoende richtlijnen daaromtrent aantreffen; en met enig zoeken en experimenteren ben ik ervan overtuigd dat ook degenen, die geen training in yoga enz. hebben, de voor hen passende houding, de voor hen passende actie, geestelijke instelling en meditatiebeelden zullen kunnen vinden, waardoor dit z.g. intuïtieve element sterker in hen gaat werken en zij daardoor krachten zullen verkregen, die ze nu menen nooit op aarde te zullen bezitten.

En dan nog één aanwijzing, vrienden. Er zijn heel veel mensen, die zichzelf voortdurend in de beklagdenbank zetten als misdadiger of zondaar, een hypothetische God in de rechterstoel plaatsten en een even hypothetische duivel gebruiken als getuige ten voordele van de verdediging. Onthoud één ding: buiten de menselijke samenleving en opvattingen om bestaat er geen feitelijke zonde, behalve het ingaan tegen eigen geestelijke behoefte. En dat wil zeggen, dat men steeds meer moet vechten om iets te bereiken en dat men daarvan steeds minder resultaten en vreugde heeft. Zolang dus iets op uw pad blijft komen, moogt u aannemen dat het voor u geestelijk een bepaalde betekenis heeft. Tracht door mediteren, door het fantaseren erover desnoods na te gaan, wat het werkelijk doel van de geest is, dan zult u een inzicht bezitten dat u in staat stelt in de komende tijd geestelijk en stoffelijk met rasse schreden vooruit te gaan.

MYSTIEK EN ROES

Wat is mystiek? Mystiek is een zichzelf verliezen, waardoor hogere geestelijke waarden binnen het "ik" spreken met uitschakeling van al datgene, wat lager stoffelijk is, zodat de mens, verhoogd boven zijn normaal bestaanspeil, komt tot erkenningen die hij langs andere weg niet zo gemakkelijk zou kunnen bereiken.

Indien wij dit zo stellen, dan mogen wij dus ook wel aannemen dat de mysticus, die een toestand van verrukking bereikt, in feite in een soort roes verkeert, zij het dat deze roes niet is ontstaan krachtens de producten van Schiedam e.d., maar eerder uit een innerlijk geestelijk zoeken. En daarmee zitten wij midden in het probleem.

Degene, die een roes zoekt, een stoffelijke roes, zoekt een ontvluchting aan de werkelijkheid. Daarbij stelt hij zich over het algemeen geen bepaald doel. Voor hem is het dus een wegvluchten zonder meer, en zodra dit het geval is, mogen wij wel aannemen dat de resultaten navenant zijn. Je loopt weg voor jezelf. Dientengevolge zal de roes misschien tijdelijk het "ik" doen vergeten, maar repliceren met een zo enorme kater, dat je nog meer met jezelf overhoop ligt dan tevoren. En daarin ligt het verschil met de mysticus.

De mysticus zoek ook een roes. Hij zoekt een bepaalde vorm van vergetelheid. Maar hij zoekt die niet om aan zichzelf te ontvluchten, doch om meer zichzelf te kunnen zijn. Hij gaat dus recht op zijn doel af, schakelt de wereld uit en tracht in die innerlijke beleving voor zich kracht te vinden. Het resultaat is dan ook dat hij geen kater als resultaat ontvangt, maar in zich een kracht, een wijsheid, een evenwicht, een verstillig ervan overhoudt, waarmee hij misschien wel niet meer het hoog-geestelijk beleven zelf zonder meer kan aanvaarden, maar dat toch zijn dagelijks leven veredelt en aan zijn persoonlijkheid iets toevoegt.

Het verschil tussen de roes en de mystiek is dus kennelijk niet gelegen in het feit, dat men zichzelf of een deel van zichzelf en zijn wereld ergens ontvlucht, het is gelegen in het feit, dat de mysticus doelbewust handelt, terwijl de zoeker naar de roes zonder meer iets ontvlucht en niet doelbewust iets wil bereiken.

Dan kunnen wij zeggen, dat voor degene, die de roes heeft gezocht, de terugkeer naar de werkelijkheid een vergroting van lasten is. Hij zal niets behouden uit de roes. Degene echter, die in een mystieke verzinking is, behoudt wel resultaten, zodat de mystieke roes een blijvende verandering van eigen wezen en mogelijkheden inhoudt, terwijl de gewone roes hoogstens een beperking of een vermindering inhoudt.

Van dit verschil kunnen we dan verder uitgaan. En ik begin dan maar meteen met te constateren dat er ook mystici zijn, die gebruik nakan van wat u roesverwekkende of verdovende middelen zou noemen. Wij kennen bepaalde Indianenstammen die daarvoor pyote gebruiken. We horen van bepaalde soorten, b.v. cassave-bier, door negerstammen ervoor gebruikt. We weten dat opium en opiaten en in andere gevallen hennep of hashish werden gebruikt met een zuiver mystiek doel. En als we de resultaten nagaan, dan blijkt hier een gevaar te bestaan, n.l. dat men de roes zelf als doel stelt en er dus verslaving optreedt. Zolang men echter het middel beheerst, geeft het fantastische mogelijkheden. Bepaalde soorten paddestoelen, stukjes van cactussen, gegist sap van planten blijken wel degelijk in staat om de mens te helpen in zijn poging vrij te werden.

Wat doet het verdovende of roesverwekkende middel? Het zal een aantal inhibities in de mens wegnemen en gelijktijdig zijn stoffelijke omgeving voor hem minder belangrijk maken, zodat hij vrijer zichzelf is. Deze vrijheid kun je natuurlijk ook door vasten e.d. bereiken. In beide gevallen is er echter sprake van een verzwakking van het lichaam. Alleen is de verzwakking, die de roes veroorzaakt, een tijdelijke, een chemische, terwijl degene die b.v. 40 dagen en nachten gaat vasten zijn hele lichaam uitmergelt.

En dan komt de grote vraag, wat beter is. Ik geloof, dat we in het voordeel van het roesverwekkende middel en de roes zonder meer kunnen zeggen, dat – indien zij alleen als middel dient – ze het mogelijk maakt om in betrekkelijk korte tijd en met betrekkelijk geringe moeite een geestelijke vrijheid te bereiken, die langs andere wegen veel tijd en veel kracht zal vergen en misschien voor sommigen zelfs niet bereikbaar zal zijn.

Wat moeten wij tégen het verdovende middel of tegen het roesverwekkende middel zeggen? In de eerste plaats: de veranderingen, die in het lichaam plaatsvinden, zijn soms van een zodanige geaardheid dat een lichamelijke behoefte naar het middel ontstaat. Hierdoor wordt de eigen vrijheid beperkt. In de tweede plaats: het roesverwekkende middel zal niet alleen van tevoren vastgestelde grenzen van het "ik" losmaken, het zal altijd de totale persoonlijkheid lossen maken. Iemand, die dus niet ervan overtuigd is dat hij volledig goed is, moet goed nadenken, voordat hij het roesverwekkende middel gaat gebruiken om een geestelijk resultaat te bereiken.

Dan kunnen wij er nog verder tegen inbrengen, dat het roesverwekkende middel zo gemakkelijk is. Dientengevolge zal de doorsnee-mens geneigd zijn om de voor een mystieke beleving (dus voor een geestelijk zichzelf projecteren op een hoger vlak toch noodzakelijk voorbereidingen achterwege te laten. Het is alsof men door een achterdeurtje de eeuwigheid probeert binnen te komen.

Wat zijn dan de voordelen van de mystieke oefeningen en concentraties? In de eerste plaats worden er geen aan het lichaam vreemde elementen gebruikt. Het lichaam blijft zichzelf. In de tweede plaats: doordat dit lichaam kan worden beheerst door de innerlijke ervaring, zal als

resultaat een groter meesterschap over het "ik" optreden en niet, zoals bij de roesverwekkende middelen, een verzwakking.

Wanneer wij een zuiver mystieke ervaring hebben, dan blijkt verder dat wij met deze oefeningen weliswaar niet helderziendheid en helderhorendheid in algemene zin kunnen bevorderen, maar dat we een gericht contact tot stand kunnen brengen, terwijl bij het roesverwekkende middel het contact vaak niet voldoende gericht is. Er is dus voor de mysticus, die van uit zichzelf werkt veel meer mogelijkheid om zijn doel te bereiken, zonder dat hij wordt afgeleid of zonder dat hij op zijn pad grote gevaren ontmoet.

Wat zouden wij als nadeel kunnen aanvoeren? In de eerste plaats vergt het leven als mysticus tijd. Je hebt er veel tijd voor nodig. In de tweede plaats vraagt het grote wilskracht en grote energie. Het verdovende middel, het roesverwekkende middel maken beide overbodig.

Dan kunnen we zeggen, dat de mysticus vaak lichamelijke gevolgen zal kunnen ondergaan, omdat hij geneigd is de toestand, die alleen voor de bereiking van de mystieke vervoering noodzakelijk is, door te voeren ook in zijn dagelijks leven en daarmee niet alleen een vervreemding van de werkelijkheid tot stand brengt, maar bovendien sterk wordt gekweld door waarden, die – nu hij niet beheerst en gericht zoekt in het hogere – van uit zijn omgeving of zelfs uit zijn onderbewustzijn op hem afkomen. Dat zijn dan de feiten voor en tegen.

Wanneer je nu daaruit conclusies wilt gaan trekken, dan moet je wel erg aan de voorzichtige kant blijven. Dit is meer iets voor een diplomaat dan voor mij. Ik zou dan willen stellen

De roes op zichzelf als middel tot zelfverwerkelijking is aanvaardbaar, mits dit slechts incidenteel geschiedt en niet bij voortduring.

Men moet de roes voortdurend kunnen beheersen en eveneens de behoefte tot roervorming. Wanneer dit niet het geval is, is het gevaarlijk. Daarom zou ik willen pleiten voor iets, wat in de oudheid bekend was.

In de oudheid kent men n.l. een vorm van roes, die voor zuiver geestelijke doeleinden werd gewekt. Dat daarbij dingen gebeurden, waarover je tegenwoordig niet meer mag sproken, zoals b.v. het drinken van wijn (gegist druivensap), het gebruiken van verdovende middelen, opzweepende dans, orgiastische handelingen e.d., dat willen we dan op de koop toe nemen. Maar de mens, die zich een bepaald doel stelt en zichzelf opzweept tot zelfvergetelheid, heeft het middel gevonden om zijn doel snel te bereiken, terwijl het bovendien mogelijk is dat enkele bewusten via de roes, die door hen wordt geleid de gehele gemeenschap mee opvoeren naar een hoger niveau, wat zonder dat praktisch niet zou kunnen worden bereikt.

Wanneer een mens in staat zou zijn voldoende zelfbeheersing te vinden, zich voldoende vrij van verslaving, van angsten zou kunnen maken en gelijktijdig innerlijk bewust een doel kan nastreven, een doel waarvan hij dus precies weet waarom, hoe en desnoods nog waar en wat, dan lijkt het mij goed dat zo iemand te zijner tijd gebruik maakt van de kortere weg: de roes. Zolang hij dat niet kan, is de roes m.i. te veroordelen; en dat houdt in dat voor bepaalde meer-ingewijden de roes een aanvaardbaar middel zal blijven en door hen in vele gevallen zal worden gehanteerd, wanneer ze snel resultaten willen hebben. Voor de gewone leek moet de roes absoluut worden afgewezen en mogen wij stellen: Gezien de gevaren, die daarin schuilen, zijn zij door de roes eerder tot slaven dan tot vrijen geworden en mogen zij het gevaar van deze slavernij zeker niet lopen. Waarmee eigenlijk het onderwerp al rond is.

Nu heb ik echter de neiging om de dingen zo kort en krachtig mogelijk te zeggen. Laat ik proberen er nog kort enkele aanwijzingen aan toe te voegen.

Wie voor zichzelf wegvlucht, zelfs met het hoogst verheven doel, verloochent zijn eigen bestaan en zal dus van uit, voor zich of door zich, niets van werkelijke betekenis kunnen bereiken.

Wie zichzelf zoekt, zal daarin zijn eigen levensdoel vinden, alles daaraan ondergeschikt maken en door niets in het leven werkelijk warden bezeten of beheerst, behalve door dit in hem levend doel.

Alle mensen, die de roes verklaren tot het voor hen aanvaardbare middels dienen na te gaan in hoeverre de procedure van de roes op zichzelf voor hen bevredigend of aangenaam is. Want er zijn er zeer velen, die de roes prediken voor geestelijke doeleinden, maar het gebruiken voor iets anders.

U kunt zich hierbij door niets en niemand laten leiden dan door uw eigen persoonlijkheid. En wanneer u weet, dat uw persoonlijkheid geneigd is om tot verslaving te vervallen, dat u zwak van wil bent of dat u misschien een bepaald doel toch nog niet zo erg belangrijk vindt, houdt u zich dan buiten deze dingen. Want een mysticus, die alleen in een roes de waarheid vindt, is een dronken man, die misschien de waarheid spreekt, maar na afloop zelf niet meer weet wat hij heeft gezegd en daardoor ondanks alle waarheid toch voor gek komt te staan.

ZEVENDE LES - KWALITEITEN VAN HET IK

Wanneer wij het ego ontleden en de vele daarin bestaande strijdigheden zien, dan zijn wij geneigd om de mogelijkheden, die er in het "ik" schuilen, over het hoofd te zien. De doorsnee-mens gebruikt een zeer gering deel van zijn werkelijke mogelijkheden. Deels komt dit door zijn onbegrip voor de geestelijke achtergronden van zijn ego, deels komt het ook voort uit een zich strak inpassen in een maatschappelijke structuur, die nu eenmaal de nadruk slechts legt op enkele aspecten van het ego. Wij kunnen de bijzondere kwaliteiten van het "ik" onderscheiden in stoffelijke, astrale en geestelijke. De stoffelijke capaciteiten zijn o.m. de volgende:

Het vermogen om eigen kracht te vergroten;

Het vermogen om eigen reactievermogen te versnellen;

Het vermogen om het eigen lichaam aan te passen aan de noodzaken, die er innerlijk bestaan.

Hierover kunnen we dan het volgende vertellen:

Het vergroten eigen kracht.

Wanneer wij het "ik" zien, zoals het uiterlijk lijkt en zoals wij het misschien ook bij een summiere ontleding zelf erkennen, dan zijn daaraan grenzen gesteld. Grenzen t.a.v. stoffelijke reacties, stoffelijke vermogens en verstandelijke capaciteiten. Op het ogenblik echter, dat het "ik" niet meer door het denken wordt belemmerd, blijkt het plotseling grote krachtreserves te kunnen aanspreken. Soms worden die uit het lichaam zelf geput. Wij kunnen hier denken aan de paniecreactie, waardoor een mens plotseling over onnoemelijk meer krachten beschikt, mede door een vergrote adrenalineaafscheiding en nog zo het een en ander.

Maar er zijn ook gevallen, waarin een mens alleen door in een zekere situatie te geraken, die voor hem niet aanvaardbaar of niet redelijk is, plotseling in staat blijkt te zijn zowel met zijn denkvermogen als door zijn lichamelijk uithoudingsvermogen prestaties te volbrengen, die hij voordien onmogelijk zou hebben geacht en die men aan het "ik" ook niet als normale capaciteiten zou toeschrijven.

De conclusie, die hieruit volgt is deze: Onder alle omstandigheden zullen de erkende grenzen van het "ik" een deel van de kwaliteiten van dat "ik" buiten beschouwing laten. Op het ogenblik, dat men binnen zijn erkende mogelijkheden niet in staat is tot bereiking, is het noodzakelijk buiten deze grenzen te treden en een beroep te doen op de totale persoonlijkheid, ook op die delen ervan welke men niet kent.

Het reactievermogen.

De normale reactie gaat via de cortex, dus via het verstand. Hoe groter het verstand is en hoe groter de ervaring des te sneller zullen wij zien dat de reactie in een gewoontebaan loopt en daardoor weliswaar onder vaststaande omstandigheden redelijk snel is (gewoontevorming), maar bij elke afwijking daarvan te traag.

Het lichaam kan snel reageren. Het doet dit over het algemeen alleen, indien het verstand niet ingrijpt. Een verwarring in begrip kan onder omstandigheden de reactietijd zo sterk verlengen, dat dit voor de mens onaangename of zelfs fatale gevolgen kan hebben. Laat hij echter zijn instincten (dus buiten het redelijke om a.h.w.) overnemen, dan blijkt hij plotseling zeer snel, zeer concreet en op elke variant van omstandigheden juist te kunnen reageren.

Hieruit volgt: Wanneer men niet zeker is, dat men langs de verstandelijke weg snel en juist genoeg kan beslissen, zal men door zijn rede uit te schakelen het aan zijn lichaam en onderbewustzijn moeten overlaten om de juiste manipulaties te verrichten en de juiste reactie te vinden.

De vergroting van het verstandelijk vermogen.

Het verstand is in staat om een zeer groot aantal impressies op te nemen en deze te rangschikken. Normalerweise, bestaat er in die rangschikking een voorkeursvolgorde. Hierin wordt bijzondere nadruk gelegd op sommige aspecten van het ego en van de wereld. Zolang de mens vasthoudt aan deze beperking en dus de relatie "ik" – ego van uit één en hetzelfde, standpunt wil bezien, zal zijn persoonlijke prestatie verstandelijk beperkt zijn. Naarmate hij echter de verhouding "ik" – ego verandert en zichzelf ziet als deel van de wereld en denkt en reageert als deel van die wereld dan blijkt het aantal feiten dat hij kan opnemen en correleren aanmerkelijk groter te worden, terwijl er bovendien – zonder dat hiervoor een bijzondere inspanning nodig is – een totaal herinneringsvermogen te ontstaan binnen het kader van elke associatie. U kunt dus zuiver lichamelijk veel meer dan u over het algemeen doet en u zou door training zelfs ertoe kunnen komen om met uw lichaam en in uw lichaam veel meer tot stand te brengen dan gebruikelijk is.

Hier kunnen wij dan nog even wijzen op de verschillende trainingsmethoden, die er bestaan; waaronder bepaalde vormen van yoga, bepaalde vormen van mentale gymnastiek en sommige vormen van geheugentraining, die een zeker uitschakelen van het directe bewustzijn trachten te bevorderen en daardoor een recall (een herhalingsmogelijkheid) krijgen, waardoor veel meer feiten kunnen worden herinnerd dan in een redelijke waarneming zouden kunnen worden opgenomen.

Dan krijgen wij de kwestie van de astrale wereld, waarin het "ik" krachtens zijn voertuigen ook een bepaalde plaats inneemt.

Elke mens heeft een astraal voertuig. Daarnaast blijkt, dat er in de mens een aantal werkingen of stralingen bestaan, die op het astrale gebied een directe invloed hebben. En hier kunnen wij dus stellen:

Het denken van de mens geeft in de astrale wereld gestalte aan zijn denkbeelden;

Zijn geestelijk bewustzijn en de inwerking ervan van uit hoger "ik" op het stoffelijke "ik" vindt een weerkaatsing, waardoor er wederom vormen of krachten in de astrale wereld ontstaan;

De mens als geheel zal zijn emoties omzetten in krachten, die van uit elke harmonische factor via de astrale wereld inwerken op anderen en op henzelf.

Het lijkt ingewikkeld, wanneer wij dit zo stellen, maar eigenlijk is het eenvoudig genoeg.

U heeft een astraal voertuig. Dat astraal voertuig beantwoordt aan uw voorstelling van eigen "ik". Aan die voorstelling kunt u niets toevoegen en u kunt er niets afnemen. Zoals u uzelf denkt, zo bent u astraal. U hebt echter delen van het "ik", die – niet erkend zijnde – toch deel uitmaken van uw gedachten. U reageert op een wereld die u als deel van uzelve beschouwt, maar die u toch niet helemaal in het "ik"-begrip durft opnemen. Dan zult u naast de eigenlijke "ik"-gestalte (het astraal-dubbel) een aantal secundaire voertuigen opbouwen, die elk bepaalde eigenschappen of niet-erkende kwaliteiten van dit "ik" bevatten.

De doorsnee-mens heeft naast het astraal-dubbel twee à drie afzonderlijke voertuigen. Wanneer nu in de astrale wereld een van die voertuigen een tijdlang de totale levenskracht krijgt, wordt dit even sterk als het astraal-dubbel dat op het "ik"-begrip is opgebouwd. De invloed op het "ik" wordt dus ook gelijk. Wordt die invloed groter, dan kan van hieruit zelfs een aantal verschijnselen worden ingeleid, die veel verwantschap vertonen met schizofrenie, omdat de mens ook in het denken tegen zichzelf is verdeeld.

Op het ogenblik, dat de mens in eigen begrip tekort schiet en gelijktijdig zich bewust is dat die mogelijkheid voor het "ik" bestaat, kan hij een gestalte opbouwen, die in staat is zijn eigen tekortkomingen aan te vullen. Hij kan dus een beroep doen op een eigenlijk imaginaire figuur, die hij zelf astraal heeft gevormd en de daarin gelegen krachten en harmonieën om zo zijn eigen vermogens te vergroten, zijn krachten aan te vullen en al wat dies meer zij. Dit is een zeer belangrijk punt. We zouden dit dus kort als volgt kunnen samenvatten.

Op het ogenblik, dat men zich in eigen wezen van bepaalde tekortkomingen te zeer bewust is en desondanks een taak wil aanvaarden, waarbij men dus over grotere kracht of mogelijkheid

moet beschikken, zal men goed doen zich te realiseren dat het "ik" een tweede vorm kent. Een vorm, waaraan men desnoods de naam voorouder, godheid of beschermgeest kan geven, welke de verdere kwaliteiten van het "ik" zal activeren en daarin de eventueel in de astrale wereld aanwezige krachten kan uiten plus eventueel harmonische krachten daaraan kan toevoeren, die via het astrale vlak kunnen worden betrokken.

Hierdoor worden de mogelijkheden van het "ik" alweer veel groter, want het schijnbaar onmogelijke is in de astrale wereld voor de mens mogelijk. Daar regeert de gedachte. Men kan dus als mens de grens van het onmogelijke in vele gevallen overschrijden door gebruik te maken van deze astrale werking.

Dan moeten wij ons verder nog even realiseren, dat ons denken werkt op de astrale wereld en daar vormen opbouwt. Maar er zijn zeer vele gedachten, die wij met anderen gemeen hebben. Dit wil zeggen, dat astrale vormen worden opgebouwd, die als krachtreservoir dienen en waaruit wij door ons deel-zijn ervan daaruit kunnen putten. Hier geldt: de overgave aan een bestaand idee maakt het mogelijk om uit dit idee én haar astrale krachtbron zoveel energie te putten, dat men zichzelf overtreft en soms zelfs de menselijke mogelijkheden overschrijdt.

Dan moeten wij rekening houden met de geest zelf. Uw eigen geest communiceert met uw stoffelijk "ik" praktisch direct. In deze directe communicatie zijn dus ook uw levenslichaam, astraal-dubbel e.d. opgenomen. Maar soms is een beeld, dat in de geest bestaat groter dan datgene wat door het beperkte "ik" kan worden ontvangen. Vergeet niet: het astrale beeld is dus ook uw denkbeeld omtrent uzelf. Op het ogenblik, dat een grotere kracht of een meeromvattend begrip dan u kunt aanvaarden of als deel van uzelf kunt zien wordt afgezonden, zullen er dus in de astrale wereld (in de stoffelijke wereld ontdekt men dat zo gauw niet) weer vormen ontstaan. Soms is het een versterking van vormen, die u misschien reeds door een zekere sublimatiedrang heeft geschapen. Soms zijn het totaal nieuwe vormen. Hiervan kan worden gezegd, dat zij wederom optreden als een directe invloed in uw leven. Eenvoudig gezegd is het eigenlijk dit:

De motiveringen plus de krachten van de geest, die niet binnen de "ik"-voorstelling van de mens onmiddellijk kunnen worden geprojecteerd, worden in de astrale wereld verwerkelijkt en vormen van daaruit een vaak niet-gerealiseerde invloed, die de stofmens stuwt in richtingen, die hij zelf verstandelijk en volgens zijn "ik"-voorstelling misschien niet zou verkiezen.

Hier is het geloof ik wel tijd om even iets te zeggen over die astrale wereld.

De astrale wereld op zichzelf is niets anders dan een medium, een overbrengingsgeheel. Wanneer een vorm in een astrale wereld ontstaat, dan zal zij niet alleen maar behoren bij het "ik", waaruit zij is voortgekomen. Zij reageert n.l. op de gedachte-inhoud, de wezensinhoud van de mens; en een ieder, die dus een gelijke instelling heeft, is deel van deze gestalte. Men kan bij wijze van spreken een astrale Scheingestalt (dus in feite een complex beeld) opbouwen, dat specifiek voor het "ik" was bedoeld. Maar alle anderen, die voor hun leven en denken een soortgelijke gestalte nodig hebben, bouwen die gestalte voor zichzelf niet nog eens afzonderlijk op, maar geven hun kracht a.h.w. aan die door u geschapen gestalte en onttrekken kracht daaraan voor zover dat nodig is. De harmonische waarde is beslissend voor contact, voor zover het de astrale wereld betreft. Het denkbeeld is bepalend voor de harmonische waarde, voor zover het de mens of het menselijk-bewust handelend astraal voertuig of levenslichaam betreft.

En dan komen wij aan de geest. De geest zelf is moeilijk te omschrijven als een gestalte. Het best kunnen wij haar uitdrukken als een complex van energieën in verschillende trillingswaarden, welke één basiskracht hebben.

Deze geest heeft mogelijkheden tot waarneming, beleving en reactie, die aan een mens en zelfs aan de lagere geestelijke voertuigen vreemd zijn. Het "ik" kan geestelijk dus leven buiten de tijd. Er bestaat voor dat "ik" wel een ruimtelijk besef maar geen ruimtelijke beperking. Er is dus in feite een bestaan buiten ruimte en tijd, waarin het "ik" alleen datgene uit het zijnde voor zich realiseert, wat wordt begeerd. Wij zien dat dit o.m. gepaard gaat met een mogelijkheid tot prognostiek (voorspelling), een terugzien in het verleden en zelfs een herbeleving van het verleden.

Het zal u duidelijk zijn dat een geest, die in zich deze waarden draagt, ze ook ergens in de stof zal projecteren. Maar de andere definitie van "ik" en leven, die men in de stof kent, maakt het vaak onmogelijk de gegevens op de juiste wijze te verwerken.

Dan blijkt verder dat de geest – zeker de meer bewuste geest – leeft in een wereld, waarin de energie die haar omringt gelijk is aan haar zodat een tijdelijke openstelling van haar begrenzing betekent, dat ze een oneindige hoeveelheid energie kan opnemen en die zolang binnen het "ik" te bergen of via het "ik" te spuien.

Ten laatste kunnen we dan nog, over de geest zeggen, dat zij in haar vele verschillende voertuigen (het lijkt wel een beetje op een ui, als je het goed bekijkt) altijd dezelfde waarde hanteert, ofschoon het trillingsgetal van die waarde – van boven naar beneden gerekend – lager ligt. Dan kan op basis van dit laatste worden gezegd, dat alle geestelijke energie of kracht – ongeacht van welke sfeer of wereld – in de stof direct uitdrukbaar is, zolang het bewustzijn van een lagere sfeer daar geen definitieve beperking aan oplegt.

Nu wij deze punten over de geest hebben gesteld, moeten we ook eens bekijken: wat zijn de kwaliteiten van het "ik", wanneer wij de geest mede daarin betrekken. En dan blijkt:

Voor zover het redelijk "ik"-bewustzijn en het wereldbewustzijn niet beperkend werken, is het voor de mens in de stof ook mogelijk om beperkingen van ruimte en tijd in zijn bewustzijn en onder omstandigheden zelfs volkomen reëel en stoffelijk te overwinnen.

De kracht, ook de levenskracht, waarover een mens beschikt, is slechts beperkt door zijn bewustzijn en zijn behoefte. Indien bewustzijn en behoefte een onbeperkte energie toestaan, kan hij daarover beschikken.

En dan kunnen wij ook nog zeggen en dat is misschien ook wel zeer interessant:

Alle waarden, die er in de geest bestaan, zijn althans theoretisch voor de stof te ontvangen of te verwezenlijken. Wat betekent dat laatste? Allereerst, dat de normale mens alle kwaliteiten van de geest bezit, of hij ze openbaart of niet. Theoretisch gezien is iedere mens helderziend, mediamiek, heeft hij de mogelijkheid tot genezing, tot het doen van wonderen, tot teleportatie en al wat erbij behoort. Er is daaraan geen enkele limiet gesteld, behalve die ene: eigen begrip.

De mens overschrijdt zijn redelijk "ik"-bewustzijn over het algemeen slechts dan, indien hij – ongeacht op welke basis of waarde – het onredelijk als volledig waar kan accepteren. En dat betekent weer, dat b.v. een geloof (zelfs een bijgeloof of een illusie) ertoe kan bijdragen dat de mens meer capaciteiten vertoont dan normaal.

Op het ogenblik, dat er in een mens – ongeacht door welke bron of oorzaak – een toestand wordt gewekt, waarin een deel van de geestelijke krachten meer dan normaal worden ontvangen, zal hij dit uiten in een vergroting van paranormale vermogens en eigenschappen. Op het ogenblik echter, dat de mens meer van zijn wezen en van zijn wereld verwerpt dan normaal, ontstaat er een toestand, waarin zowel bewustzijn, levensmogelijkheid als handelingsmogelijkheid worden beperkt. Een voorbeeld van dat laatste kunt u soms vinden in een z.g. shocktoestand, waarin de eigen levenskracht, handelingsbekwaamheid, denkmogelijkheid van de mens wordt aangetast.

We hebben nu in het eerste gedeelte van mijn betoog slechts drie hoofdwaarden besproken van het "ik" en op grond daarvan reeds moeten constateren, dat de capaciteiten, waarover men beschikt, over het algemeen niet volledig worden gebruikt. Het lijkt mij goed om ook de redenen daarvan nog even op te sommen.

Men gebruikt in de eerste plaats zijn werkelijke capaciteiten niet, omdat deze niet passen in eigen wereldbeeld. Men heeft een voorstelling van zichzelf, van zijn betekenis in de wereld en van zijn aansprakelijkheden.

Zolang men daaraan tegemoet kan komen, voelt men zich tamelijk gelukkig. Op het ogenblik, dat men ergens een grens overschrijdt, voelt men zich ongelukkig. Men wenst gelukkig te zijn, dientengevolge wijst men al het andere af.

Dan zien wij als beperkende factor optreden: de rede.

Op het ogenblik, dat men tracht alles waarvan men gebruik maakt en alles wat men zelf doet volledig verstandelijk te verklaren, blijkt het dat maar een beperkt gebied nog mogelijkheden biedt. Hoe verstandelijker de mens is, hoe scherper zijn mogelijkheden worden begrensd. Rationaliteit wordt echter in de stof zelf over het algemeen niet gebruikt. De meest rationeel denkende mens is in zijn verhouding tot zijn medemensen, tot de voorwerpen die hij gebruikt en in zijn stoffelijke handelingen vaak onlogisch en onredelijk.

Hij eist echter van al datgene, wat voor hem theoretisch is (dus buiten het direct stoffelijk demonstreerbare vlak ligt), een absolute logica.

Het resultaat is, dat hij de geest uitsluit. Dan kennen wij de mens, die verantwoordelijkheid schuwt en gelijktijdig consequenties vreest. Wanneer je iets doet, onverschillig wat dat is, dan kun je misschien heel veel bereiken, indien je de juiste intentie erachter zet. Maar dan moet je dus niet kijken naar de feitelijke waarde der dingen en de feitelijke gevolgen, die eruit zouden kunnen voortvloeien, maar je moet kijken naar de intentie, die je hebt en de mogelijkheid, dat die intentie wordt verwerkelijkt. Er is een zekere mate van overdrachtelijkheid.

De meeste mensen kennen die niet. Ze zeggen: Wanneer ik iets doe van uit een ideëel standpunt, wat materieel niet aanvaardbaar is, dan zal ik de materiële gevolgen daarvan ervaren en de resultaten ervan zijn twijfelachtig. Hierdoor beperken zij de kracht, die in en door hen werkzaam kan zijn. We zien dat die beperkingen, waarvan ik alleen weer de voornaamste noem, algemeen zijn.

Wanneer wij enig inzicht krijgen in onze persoonlijkheid, zonder dat wij direct tot de ontleding ervan overgaan (absolute ontleding is voor het "ik" namelijk heel moeilijk mogelijk), dan zullen wij op een gegeven ogenblik constateren, dat wij sommige dingen eenvoudig vrezen of afwijzen" omdat zij in strijd zijn met ons stoffelijk concept. Dit wetende, kunnen wij ons stoffelijk concept aanpassen aan onze geestelijke behoefte. Er bestaat voor de materie nimmer enige vaste regels, behalve de regels die direct uit het Goddelijke voortkomen. Geen menselijke regel en zelfs geen natuurwet kan zonder uitzonderingen bestaan; dat kan alleen de goddelijke wet. En dit houdt in, dat zij niet te allen tijde geldt. Begrip hiervoor en voor je eigen vermogen en mogelijkheid houdt dus in, dat je – ongeacht de schijnbare consequenties of onmogelijkheden – kunt komen tot een volledig aanvaarding van een taak, een noodzaak, een kracht of een mogelijkheid;, en nu – niet belemmerd zijnde – alle astrale en geestelijke capaciteiten kunt inschakelen om deze te verwerkelijken.

Het komt er op neer, dat de doorsnee-mens in zijn leven altijd wel momenten heeft, waarin enige helderziendheid tot uiting komt; dat hij soms inderdaad helderhorend is, dat hij intuïtief vooruit loopt op ontwikkelingen, omdat hij helderziend in ruimte of tijd is.

Wij zien verder, dat de mens tot prestaties kan komen, die zover buiten zijn eigen vlak liggen, dat je je afvraagt hoe dit mogelijk is; en dat gebeurt meestal ook maar één keer. De één doet dit misschien door een stofzuiger te repareren, terwijl hij er absoluut geen verstand van heeft.

Een ander door intuïtief geneeskundige hulp te bieden, omdat het niet anders kan, terwijl hij niet eens weet waarom hij eigenlijk doet wat hij doet.

En weer een ander vindt misschien ergens een geestelijke waarde en een kracht, waardoor hij iemand sterkte geeft, die het nodig heeft, zonder te weten hoe het mogelijk is. Het onbewuste speelt in uw aller leven altijd weer een rol. En zodra de spanningen rond u de begrenzing van uw bewuste persoonlijkheid verbreken, blijkt u tot vele dingen in staat te zijn, die u te voren niet kende.

Er blijkt echter ook een nadeel aan verbonden te zijn. In vele gevallen revertteert de mens gelijktijdig tot een lager bewustzijnspeil, zodat zijn handelingen zich om de menselijke relatie a.h.w. niet meer bekommeren en men soms zuiver dierlijk wordt in zijn reactie, soms zelfs nog onder het dierlijke blijft. Dit komt omdat de mens zich niet bewust is van hetgeen hij doet. Hij wordt bevangen door emoties, hij put krachten, maar is gelijktijdig bang zowel voor die kracht, als voor die emotie. Er is dus een zekere aanvaarding nodig om de capaciteiten van het "ik" nog te doen bestaan binnen een enigszins beheersbaar en menselijk geheel.

Nu zouden wij natuurlijk nog een uurtje kunnen vullen met voorbeelden, maar ik laat het aan u over om deze zelf in uw eigen leven en omgeving te zoeken. Belangrijk is voor ons op deze avond het inzicht, dat wij altijd meer zijn dan wij schijnen, meer kunnen dan wij vermoeden, dat onze taak neer omvat dan wij menen aan te kunnen, kortom: dat ons leven uitgebreider en vollediger is dan wij beseffen. Zolang wij ons hiertegen verzetten of het niet kunnen aanvaarden, maken wij het onszelf onmogelijk gebruik te maken van de werkelijke capaciteiten van het "ik". Wij moeten dus een zekere mate van zelfvertrouwen bezitten, die niet alleen maar gebonden is aan redelijkheid. Wij moeten begrip hebben voor eigen emotionaliteit, omdat de emotie op zichzelf als een zeer grote kracht kan worden gebruikt, mits de juiste intentie aanwezig is, om de eigen capaciteiten in het spel te brengen en krachten te putten uit de verschillende vlakken, waarmee wij in verbinding staan.

En ten laatste moeten wij heel goed begrijpen dat een ander, die daarop een beroep doet, altijd onze meerdere is, ook wanneer wij qua instelling beter zijn dan hij of qua bewustzijn hoger staan.

Een mens, die zich beperkt tot zijn stoffelijk vlak en denken, zal nooit kunnen ontkomen aan de kracht en het overwicht van iemand, die van de werkelijke capaciteiten van het "ik" een intenser gebruik maakt. Dit geldt zowel op stoffelijk peil, waar alle remmen van eigen krachtsontwikkeling en van actie en reactie worden weggenomen, als voor de overtuigingskracht, ja zelfs de haast wonderdadige kracht van iemand, die een beroep doet op de astrale vlakken of misschien een harmonie met zijn geestelijk wezen in een hogere sfeer heeft bereikt.

Eindconclusie: Zolang wij het "ik" moeten zien als het middelpunt van ons Al (en dat is het voor ons allemaal), zullen wij moeten trachten om, een aanvaardbaar beeld van dat "ik" te verwerven, daaraan een aanvaardbaar aanvullend beeld toe te voegen, waaruit wij kunnen putten om de beperkingen van eigen bewustzijn te overwinnen en moeten wij streven naar een zo groot mogelijke aanvaarding van een actie met de krachten, die ons onredelijk bereiken en die toch binnen het redelijk kader van onze wereld wel degelijk tot uitdrukking kunnen komen.

DE ACHTERGRONDEN VAN HET BEWUSTWORDINGSPROCES

Het woord bewustwording wordt vaak gebruikt, doch zelden gedefinieerd. Bewustzijn kennen wij allen. Het proces van bewust worden kunnen wij ons allen voorstellen. Maar wat de achtergrond is van deze bewustwording en hoe zij in wezen verloopt, blijft voor de doorsnee-mens een raadsel.

Het eerste bewustzijn ontstaat spontaan. Het is het gevolg van de wisselwerking tussen het begrensde "ik" en de Oneindigheid. Het erkennen van deze grenzen plus de invloeden, die van buitenaf het "ik" bereiken, zijn de eerste fasen van bewustwording, die wij ons kunnen voorstellen. Tot op zekere hoogte is het een proces van verdere bewustwording, afhankelijk van krachten buiten het "ik".

Allereerst leeft men in een gemeenschap, in een milieu, dat door een ander wordt bepaald. Het resultaat is, dat die ander op uw denken, uw realisaties een grote invloed heeft. Daarna ontstaat er een leven in vormen, die door anderen worden opgebouwd en waarin overheersende invloeden werken, die eveneens door anderen – vaak weer via het milieu – worden bepaald. Hier kan het proces van bewustwording alleen worden beschouwd als een automatisme; iets, waaraan wijzelf slechts deel hebben door het feit, dat wij bestaan.

Zodra men echter in staat is zichzelf te gaan beschouwen, wordt het anders. Er is geen noodzaak meer tot een realisatie, die verdergaat dan het bereikte niveau. En wanneer wij dan toch zoeken naar een verdere ontplooiing van ons wezen, zo moeten wij de verklaring hiervoor zoeken hetzij in ons eigen wezen, hetzij in de kosmos, waarvan wij deel zijn. Volgens mij en volgens vele grote oude leraren, aan wie ik mijn mening waarschijnlijk mede ontleen, verhoudt de zaak zich ongeveer als volgt:

Het bestaan is voor ons afhankelijk van de realisatie van feiten. Onverschillig, of deze feiten in ons van stoffelijke of geestelijke aard zijn, zij moeten een zekere diversiteit vertonen, willen

wij het gevoel hebben van leven. Zelfs vrede is voor ons niet stilstand, maar slechts een ontwikkeling zonder te grote tegenspraken. Leven is dus eigenlijk de eerste drijfveer. Alle bewustwording vloeit voort uit het feit, dat leven is: verandering van omstandigheden.

Zodra wij ons uiten, blijkt ons wezen echter beperkingen op te leggen. Wij kunnen zelf niet meer zijn, denken of doen dan volgens ons huidig milieu plus onze vorige ontwikkeling in het "ik" is gefixeerd. Het blijkt echter, dat ons denken wel in staat is om andere dingen, die een eigen ontwikkeling hebben gehad, mede op te nemen binnen eigen "ik"-begrip.

De mens doet dit in den beginne voornamelijk t.o.v. zijn gezin. Hij voelt zich dus verbonden met of één met zijn vrouw en zijn kinderen. Deze hebben toch een enigszins verschillende vorming, een verschillende geestelijke achtergrond en door zijn identificatie met deze anderen groeit zijn begrip voor wat mogelijk zou zijn.

De volgende fase van bewustwording zouden wij dus kunnen noemen: het besef voor mogelijkheden. Uit dit besef van de mogelijkheden ontstaat de gedachtewereld, waarin die mogelijkheden kunnen worden verwerkelijkt.

Het is een wat primitieve wereld, ofschoon zij ook heden ten dage nog in velen bestaat. Het is de wereld, waarin de gedachten en de waarheid, de fantasie en de feiten dooreen worden gemengd. Door de interpretatie die men aan de feiten geeft, kan men nu aan één en hetzelfde feit tien of twaalf verschillende belevingswaarden geven. Men selecteert; en in deze selectie maakt men dus voor zichzelf uit, wat de wereld zal zijn. Er is niet slechts een leven, maar een leven, dat – vooral ook door het zich bewust worden van andere mogelijkheden – zijn eigen interpretatie gebruikt om de voor het "ik" begeerlijke belevingsmomenten te scheppen.

Hiermede zijn wij aan een zuiver menselijk bewustzijn gekomen. Maar dit menselijk bewustzijn leert langzaam maar zeker meer. De verschijnselen, die deel zijn van het eigen milieu, kunnen worden ontleed. De oorspronkelijke gedachte, dat de bliksemstraal slechts de lans van een toornige god zou zijn, maakt plaats voor het begrip van statische elektriciteit tussen twee wolken of tussen wolken en aarde. De mens begrijpt de wetten en de krachten. Bij dit begrip ontwikkelt hij opnieuw andere visie. Zijn wereld wordt een meer mechanische wereld. De eerst animistische beleving wordt een technische. En door de techniek ontstaat er begrip voor de samenwerking. Men ziet nu de samenhang tussen zonneschijn, wind, neerslag, wolken en bliksem. En zoals men dit buiten zich leert kennen, gaat men ook voor zichzelf werkingen van oorzaak-en-gevolg beter erkennen.

Indien men wenst, kan men dus nagaan wat eigen wezen eigenlijk betekent. Men ziet de verschillende mogelijkheden, die in eigen handelen gelegen zijn. Een veel groter terrein van feiten wordt reeds omvat. Het leven wordt intenser. Hoe meer men begrijpt wat de samenhangen zijn, hoe meer men deel heeft aan alle dingen. In de plaats van een bijna stupide angst voor een toornige godheid of van de wanhopige uitroepen om die godheid ertoe te brengen alleen vijanden te treffen, krijgen wij het begrip voor het verschijnsel en het daarin schuilend gevaar, waardoor wij niet slechts zekerheid vinden voor het gevaar, maar het verschijnsel kunnen waarderen. De realisatie gaat dus steeds meer waarden in hun onderlinge samenhang zien. Het "ik" blijft het middelpunt, maar het bewustzijn heeft rond zich een wereld geschapen; en wanneer die wereld volledig genoeg is, en een redelijke evenwichtigheid vertoont, kunnen wij ons in deze eigen wereld toestanden denken, die niet feitelijk bestaan.

Wij kennen het mechanisme of in feite de goddelijke wetten. Wij kunnen dus voor onszelf beelden scheppen, die – hoe irreëel ook op aarde – voor ons belevingen inhouden. De verrijking gaat niet alleen meer uit van de gebeurtenissen buiten het "ik", naar wordt verder gestimuleerd door de associatiemogelijkheden, de ontwerpen en denkbeelden, die binnen het "ik" aanwezig zijn. Het bewustzijn is nu niet meer gebonden aan invloeden van buiten af. Het kan zich zelfs terugtrekken van die uiterlijke invloeden, zoals sommige wijzen doen, die in de Himalaya, in China, in India langs de wegen zitten, roerloos onder een boom langs de weg, onttrokken aan alle gebeuren. Het lijkt, alsof zij niet leven, maar in hen is wel degelijk leven. Ze hebben niet alleen de wereld ingedronken, maar zij doen deze wereld nu juist en evenwichtig herontstaan in zichzelf. Zij erkennen daardoor het grotere plan, zoals zij dit noemen.

Nu is dit plan niet onvermijdelijk het enig juiste. Maar het bewustzijn heeft de scheppende functie herwonnen; en dat is zeer belangrijk.

Leven is de basis van het bewustzijn. Maar het in jezelf scheppen is de basis van de bewustwording. Want alleen door in jezelf te scheppen kun je de mogelijkheden leren kennen van het eigen "ik". En dan komt de volgende fase. Wanneer ik in mij een werkelijkheid draag en ben geïsoleerd van de wereld rond mij, zo zal ik dit als mens of als geest niet geheel kunnen volhouden. Ergens is een grens aan mijn mogelijkheden. Ik moet dat, wat in mij leeft, toetsen aan de wereld buiten mij. Als resultaat ga ik de wereld in mij ordenen en de werking van die ordening naar buiten toe uitdrukken.

In het begin is dat zeer moeilijk. Men ziet de werkelijke samenhangen niet. Maar op den duur dringt men zo sterk door in de relaties die er bestaan, dat men in een mens het spel der verschillende cellen en organen t.o.v. elkander ziet en de kleine, maar toch belangrijke krachttuitwisselingen, die daarin plaatsvinden. U dringt misschien nog verder door en bezielt niet alleen meer een gedachteproces, maar ziet ten slotte zelfs de vloed van elektronen, de ontbinding die chemisch tot stand komt, de verandering van moleculaire waarden die ermee gepaard gaan, de microkosmos plooit zich open als een perfect organisme, of nog beter: als een perfect uurwerk. En in dit uurwerk erkennen wij de vaste verhoudingen der raderen. Deze is de verhouding, die voor ons wezen geldt. En voor het eerst is de bewustwording zover gevorderd, dat zij haar eigen wereld door anderen kan laten delen.

Een bewustzijn, dat niet slechts deel kan hebben aan anderen, maar anderen ertoe kan brengen om deel te hebben aan het "ik", is bijna Goddelijk. Het ontbeert slechts het zelf scheppen van leven, het zelf origineren van kracht om waarlijk God te mogen heten. En zo kunnen wij stellen dat op het ogenblik, dat het eigen denken voldoende scheppende waarden omvat om deze buiten het "ik" als feitelijke waarden in anderen kenbaar te maken, wij de werkelijke harmonie van de kosmos beseffen. Het gaat niet meer alleen om de samenhangen, het gaat om de interpretatie ervan, om de scheppende gedachte die wij daaraan verlenen.

En daarmee is de bewustwording praktisch voltooid. Want zij heeft zelf geleerd om de erkenning "ik besta" om te zetten in de erkenning "de eeuwige samenhang in mij is rond mij volgens mijn erkenning". Deze realisatie wordt dan nog wel gevolgd door andere fasen, maar ik zou deze geen bewustwording meer willen noemen. Het zijn slechts veranderingen van bewustzijn.

Het leven blijft n.l. precies hetzelfde omvatten. De mogelijkheden, die in dit leven worden erkend en afwisselend door het "ik" kunnen worden gerealiseerd, veranderen niet. Alleen integreert men zich meer met de kracht waaruit deze dingen zijn voortgekomen. Men noemt misschien wat meer afstand van eigen schepping, maar het leven blijft gelijk. Daarom meen ik het proces der bewustwording te mogen definiëren in de volgende termen:

Bewustwording is een "ik"-erkenning, die – voortkomend uit het niet door het "ik" gewenste of uit het "ik" ontstane proces leven – komt tot de beheersing van dit "ik" plus van al datgene rond dit "ik" volgens vaste regels.

Dan heb ik hiermee misschien vele abstracte waarden behandeld. Maar de praktijk ligt hier toch wel zeer dichtbij.

De relatie, die men in het begin heeft, is er één waaraan persoonlijkheid eigenlijk vreemd is. Alle dingen zijn eenvoudig een gebeuren. Zolang alles rond ons alleen maar gebeurt, mogen wij niet rekenen op een hoog bewustzijn.

Dan volgt er een periode, waarin alles rond ons een persoonlijkheid krijgt. De wind is een persoonlijkheid, een huisgod, een meubelstuk, de gong waarop wij slaan, de lamp die brandt, zij hebben allen hun eigen geest, hun eigen persoonlijkheid. Ik ben persoon tussen personen. Ik leer dan pas het onderscheid tussen mijn eigen persoonlijkheid en dat andere.

En dan komt het ogenblik, dat ik mijn persoonlijkheid kan leggen in het meubelstuk, in de lamp, in de elementen. Ik ben dan de machtige. Eens was de huisgod een kracht, een persoonlijke kracht, die mij tegemoet trad. Thans ben ik de kracht, die de huisgod bezielt. Ben ik zover gekomen, dan zal ik alles, wat die huisgod eens voor mij waar maakte volgens mijn

denken, voor mijzelf kunnen waar maken. In plaats van in een onbeheersbare wereld sta ik in een beheersbare. En op het ogenblik, dat ik dit besef, is het slechts een vraag hoever ik durf doordringen in de samenhangen. Want indien ik weet, wat moleculen en atomen doen, dan kan ik deze maken tot brood of tot steen, tot water of tot wijn. Ik kan alles maken wat noodzakelijk is. Ik kan de lucht maken tot de gestalte van een levend wezen en ik kan een mens doen vervluchtigen tot een stofwolk. Er is geen grens meer behalve die ene: ik kan dit slechts doen, indien ik volledig in dat andere leef.

De menselijke beperking hiervan wordt door vele Meesters gedemonstreerd. Ze zijn niet in staat de andere mens te beheersen. Ze kunnen hem genezen, ze kunnen hem terugwerpen, ze kunnen hen domineren, maar ze kunnen hem niet tot deel van het eigen "ik" maken. Er is nog geen mogelijkheid tot voldoende associatie. Men kan niet zijn wezen zover uitbreiden, dat het de ander geheel en met alle eigenschappen omvat.

Dus het proces der bewustwording houdt in: het erkennen van anderen als deel van jezelf met een volledige aanvaarding van de daarin gelegen waarden.

De voleinding der bewustwording is de erkenning van de volledige samenhang, waarin men zelf wel deel is, naar die men ook als geheel begrijpt en omvat. Dus....het einde der bewustwording is gelegen in het vermogen het geheel van het bestaan samen te brengen binnen eigen begrip en eigen wezen in alle delen te uiten.

Hier hebt u dan een korte samenvatting omtrent het begrip bewustwording.

DE STEEN DER WIJZEN

De Steen der Wijzen is de steen, die alle krachten en alle machten zou omvatten. Een magisch symbool, geboren uit het alchemistisch arsenaal. Maar het is ook het begrip voor de juiste samenwerking van de krachten.

De Steen der Wijzen wordt voorgesteld als een juweel, waarin alle facetten – in feite aan elkander gelijk zijnde door hun groepering – de zon zelf in zich tot leven schijnen te brengen en de eeuwigheid doen herleven in dat, wat nog tijd kent.

"Zo gij de Steen der Wijzen zoekt," zo roept een wijze uit, "delf in uzelve."

En men vraagt zich af, of hij hier geen stenen voor brood geeft.

"Zo gij de Steen der Wijzen wilt maken," roept een ander uit, "zult gij moeten zoeken naar de putten der wijsheid, naar de bronnen der eeuwige jeugd. Gij zult het water des levens moeten vermengen met het goud. Gij zult het moeten smelten met het kwik. Gij zult het moeten vermengen met de sulfuur. En alles tezamen zult gij het verhitten. En mediterend en overwegend zult gij in uzelf de smeltkroes beschouwen, totdat er 4 uren voorbij zijn. En het uitstortend zult gij zien, dat midden in de onaanzienlijke korst de geslepen Steen der Wijsheid, het kristal der eeuwigheid voor u ligt."

Het klinkt als een recept. Maar de Steen der Wijzen is het begrip voor de vele dingen, die ons bewegen.

Wij zijn zelf smeltkroes en materiaal. Wij zijn het eeuwige leven; want in ons is de eeuwige Kracht, waaruit wij bestaan in stof en in sferen.

Wij zijn zelf het goud; want wij zijn zelf het product dat het edelste in de schepping kan worden: het vol-bewuste. En wij moeten het volle bewustzijn voegen bij ons begrip van eeuwigheid.

Wij zijn zelf de elementen. Wij zijn de zwavel, het element dat uitgaat uit de krachten der aarde en opstijgt tot de hemelen.

Wijzelf zijn het kwikzilver, dat – metaal en vloeistof tegelijk zijnde – steeds weer een eigen vorm zoekt en niet wenst gedeeld te zijn.

Wij zijn al die dingen zelf en ons wezen is de smeltkroes, die de gedachte in ons en het besef in ons moet voortbrengen.

Maar hoe kan een Steen der Wijzen ontstaan, wanneer ons begrip slechts één vlak kent? Wanneer wij alleen maar kennen onze eigen wereld of alleen onze eigen rechtvaardigheid of alleen maar onze eigen waarheid?

Want deze dingen zijn eenzijdig. Wij moeten facet naast facet leggen, driehoek aan driehoek rijen, tot de cirkel van de eeuwigheid ermede is gevuld. En pas wanneer wij die vlakken van bewustzijn hebben gevonden, kan de werkelijke materie van ons wezen (de eeuwige Kracht) weerspiegelen wat ons heeft voortgebracht. En waar een bewustzijn is van het scheppend Vermogen, de eeuwige Adem, waaruit wij leven, daar is onsterfelijkheid.

Zegt men niet, dat de Steen der Wijzen onsterfelijk maakt? Daar, waar wij de eenheid van alle dingen beseffen en aanvaarden alle verschillende uitingen van het Ene, daar is de grote Wijsheid, die alles beseft; daar is de Kennis, die alles omvat.

En zo men de goddelijke Kracht in zich kent, wanneer men de levende Adem in zich kan oproepen en doen uitgaan van eigen wezen, bezit men dan niet de macht van alle leven? Het is deze kracht, die alles vormt en al bepaalt. Wie deze kracht beheerst, beheerst alle elementen. En zegt men niet dat de Steen der Wijzen deze dingen doet?

Der Steen der Wijzen is de mythos, de legende van het eeuwig menselijk verlangen. Want iedere mens zoekt buiten zich te bereiken wat hij alleen in zichzelf kan vinden. Elke mens zoekt uit zijn wereld en zijn bezit saam te voegen datgene, wat alleen in hen, eeuwige waarde heeft. En zo mogen wij zeggen:

Buiten zich zoekt de mens te verwezenlijken; en buiten zich streeft hij, omdat hij de moed niet heeft de waarden in zichzelf opnieuw te groeperen.

Maar ik zeg u dit: Zo gij de Steen der Wijzen begeert, zo zult ge eerst moeten leren alle andere begeren terzijde te stellen. Er mag geen bezit, er mag geen recht, er mag geen waardigheid en zelfs geen hemelbelofte u dierbaar zijn behalve dit ene: het Eeuwige in uzelf.

U kunt zoeken naar kennis. Maar ik zeg u: Geen enkele kennis mag voor u werkelijke waarde hebben, tenzij door hetgeen ge daarmee voor een ander kunt doen, dan de kennis in uzelf van het Eeuwige, de macht van het Eeuwige.

En dan komt misschien het ogenblik, dat ge in uzelf het ritme vindt, waarin het hart der werkelijkheid klopt: de vreemde en eeuwige vibratie, waaruit de oneindigheid spreekt. En dat uw vragen en raadselen vervliegen, omdat gij weet dat ge leeft en in uw leven de eeuwigheid zijt. Er is geen beperking aan eeuwigheid, noch in vorm, noch in wezen, in denken, in kennis of macht.

En dan misschien wordt de oude spreuk waar. De spreuk, die men stelde voor iets, wat aan uw Steen der Wijzen wel gelijk komt: de waarheid van het magisch elixer van Benares.

"Roept tot de velden en roept tot de wateren.

Roept tot de luchten en spreek:

Ziet, ik ben de hemelboog die zich spant.

Ziet, ik ben de wind die door de luchten raast.

Ziet, ik ben de boom die wuift in de wind.

Ziet, ik ben het water dat zich voortspoedt, golvend en kabbelend.

Ziet, ik ben de aarde die draagt.

Ik ben de zon.

Ik ben de kracht van het licht.

En ik ben de nacht, het duister waaruit het licht wordt geboren.

Ik ben de onwetendheid van het onbeseft.

En ik ben de kennis van alle dingen.

Want waarlijk, machtig ben ik, erfgenaam der Eeuwigheid.

En ziet, in mij zijn de krachten samengevloeid tot de stroom des levens.

En uit de stroom des levens openbaar ik dat, wat mijne waarheid is.”

Het is een onvolledige vertaling. U kunt het in gewijzigde vorm ook terugvinden in de spreuken van de Druïden. En zo ge naar Ierland gaat, dan klinkt een dergelijk lied nog in de oude mystieke zangen van Kildare.

Altijd heeft de mens beseft: wanneer ik mij één kan maken met dat wat rond mij is, dan ben ik eerst waarlijk eeuwig, bezit ik eerst waarlijk wijsheid en heb ik mijn eindbestemming bereikt.

Nu blijft mij alleen nog over om te sluiten. Ik wil dit zeer kort doen.

Wie twijfelt aan zichzelf, zal niet bereiken.

Wie twijfelt aan zijn God, kan zichzelf niet vertrouwen.

Maar wie vertrouwt op zichzelf en op de kracht waaruit hij leeft,
bereikt de kennis van zichzelf en het ware leven.

ACHTSTE LES - GEESTELIJKE VOERTUIGEN EN KRACHTEN

Zoals wij een vorige maal hebben getracht te begrijpen, heeft de mens van uit zijn geestelijke voertuigen een zekere invloed op zijn stofgelijk leven en bestaat er ook omgekeerd wel degelijk een inwerking. De indeling en opbouw van de menselijke psyche maakt het haast noodzakelijk dat er sprake is van een voortdurend verkeer tussen verschillende sferen; dus een uitwisseling van krachten, van ideeën, van impulsen. Wij zullen in deze les trachten na te gaan wat bepaalde geestelijke voertuigen te maken hebben met het gedrag van de mens en hoe gelijktijdig die voertuigen aansprakelijk kunnen zijn voor situaties, die op aarde ontstaan. Ik kies daarvoor zoveel mogelijk regels en zal alleen daar, waar dit noodzakelijk is, trachten met voorbeelden een toelichting te geven. Dan mag worden gesteld:

Elk geestelijk voertuig is en blijft deel van de persoonlijkheid en kan zich van geen enkel ander deel geheel onafhankelijk bewegen, gevoelen of handelen.

Gezien de verbinding, die er tussen alle voertuigen bestaat, zal niet slechts elke actie in een bepaalde sfeer of op een bepaald vlak invloed hebben op het geheel van de persoonlijkheid, maar zullen tevens alle veranderingen in omstandigheden, die in een bepaalde sfeer optreden, hun weerkaatsing vinden via alle voertuigen in het totale "ik".

Daar de levenskracht voor alle voertuigen in wezen gelijk is en binnen het "ik" een transformatie van deze kracht van het ene vlak naar het andere voortdurend mogelijk blijft, zullen veranderingen van situatie in een bepaalde sfeer eveneens betekenen, dat de eigen vitaliteit van de totale persoonlijkheid anders wordt gericht en op sommige punten sterker, op andere punten minder sterk tot uiting zal komen.

Elke kracht, die optreedt in één der sferen en wier werkingen een zekere verwantschap vertonen met datgene wat in een lager voertuig kan bestaan, veroorzaakt via het bepaalde voertuig, behorend tot de sfeer waarin de kracht werkzaam is, in de persoonlijkheid een verandering, die daadwerkelijk tot uiting zal komen vooral daar, waar in één der voertuigen de beweegredenen, krachten, activiteiten of andere werkingen van de optredende kracht, een grote harmonie of een weerkaatsing kunnen vinden.

Met die paar eenvoudige regels hebben wij zeer veel gesteld omtrent het innerlijk bestaan van de mens; en met inachtneming hiervan kunnen wij ook een beter inzicht krijgen in veel wat zich op geestelijk en ook op stoffelijk terrein rond ons afspeelt.

Indien immers een kosmische kracht inwerkt op een sfeer, die ver boven het eigen bewustzijn van de mens ligt en niet onmiddellijk de materie bereikt, zo zal de inwerking van deze kracht binnen het ego tot uiting komen en zal de mens in feite – bewust of onbewust – in zijn stoffelijke wereld de representant worden van datgene wat in een zeer hoge sfeer plaats vond.

Wij kunnen ons dat zelden goed realiseren, omdat wij nu eenmaal dergelijke impulsen over het algemeen wegdeneren, rationaliseren of op een andere wijze proberen te ontgaan; zeker wanneer wij in een stoffelijke wereld leven, maar vaak ook in een lagere sfeer. Wij kunnen niet ontsnappen. Wij kunnen verdringen, wij kunnen wegpraten, rationaliseren, maar elke kracht van voldoende sterkte – ongeacht de sfeer waarin deze optreedt – zal indien een van onze voertuigen daardoor wordt beroerd het geheel van ons wezen tot een reactie dwingen,

Wanneer nu een dergelijke invloed in wezen strijdig is met b.v. de voorstellingen die men kent in een stoffelijke wereld, dan zal er een impuls ontstaan die strijdig is met het eigen "ik". Er ontstaat een grote innerlijke verdeeldheid. Er komen totaal verkeerde opvattingen uit voort. En toch kan men zich niet geheel ontdoen van deze neigingen, deze inspiraties, deze krankzinnige toevallen. Wij mogen dan daaruit een les trekken.

In een tijd, waarin vele kosmische krachten optreden, zullen van het totaal dier krachten er slechts enkele zijn, die de wereld als geheel onmiddellijk beroeren; maar alle andere krachten

zullen inwerken op de mens. De uitwerking vindt plaats in een sfeer, waarin die kracht misschien in haar geheel aanvaardbaar is, maar de consequenties daarvan zullen binnen het "ik" lang niet altijd zo te vertalen zijn, dat ze ook door een stoffelijk bewustzijn als normaal en logisch kan worden ontvangen. Hoe meer deze krachten optreden, des te groter de mogelijkheid tot verwarring in een stoffelijke wereld.

In deze dagen toont die verwarring zich, naar ik meen, wel allerwegen. Wij zien hoe waarden en waarderings zich haast ongemerkt dus voortdurend wijzigen; hoe eens gekende vaste stellingen en dogma's verwateren tot ze hun feitelijke betekenis verliezen. In het gedragspatroon van zeer vele mensen zien wij ook varianten ontstaan, die niet alleen maar kunnen worden verklaard door de wereld, de inwerkingen van een maatschappij of een levensconditie. Zij hebben ergens van uit menselijk standpunt een irrationeel element. Wij weten nu echter aan de hand van het voorgaande dat hier dus wel degelijk een reden voor bestaat en dat de reactie als totaal redelijk mag worden genoemd.

Keren wij nu terug naar het eigen wezen, dan zullen wij verder tot de ontdekking moeten komen dat inwerkingen op een bepaald voertuig voor ons lang niet altijd een bewuste beleving betekenen en dat ze lang niet altijd een impuls kunnen inhouden, die in de materie b.v. niet is te verwerken. Ik wil trachten hier enkele voorbeelden te geven om iets duidelijker kenbaar te maken wat ik bedoel.

Een invloed treedt op in het gebied dat u Zomerland noemt. Dan houdt dit in, dat deze kracht vorm, geeft; dat deze kracht de aanwezige gedachten en beelden (gedachtebeelden?) iets wijzigt, maar niet vernietigt. Er blijft dus een voorstelling bestaan, die voor de mens – zij het misschien als een ideaal – aanvaardbaar blijft. Hij zal hierop reageren en zijn handelen wordt van uit stoffelijk standpunt meer idealistisch. Hij begrijpt zelf misschien niet, hoe hij ineens tot deze verandering van instelling, dit grotere idealisme kort, maar hij verwerkt het; het is aanvaardbaar en begrijpelijk.

Nu stel ik, dat er een kracht optreedt in één van de sferen, die wij met kleur kunnen aanduiden. In deze trilling bestaat geen gevormde voorstelling. Het gehele AI wordt uitgedrukt in een verhouding. De verhouding tussen het "ik" en het andere. Elk resultaat dat wordt waargenomen, is niet meer als een vorm te omschrijven, maar eerder als een timbre, dat ontstaat door de vermenging van twee kleuren. Een soort tint. Een tint, die dus als wezenlijke waarde in die sfeer betekenis heeft en ook bruikbaar is, zoals een voorwerp op aarde dat zou zijn. Er is dus geen voorstelling. Nu komt deze kracht en zij verandert de totale uiting in dit kleurniveau, zodat – laat ons zeggen – een oorspronkelijke tint blauw praktisch groen wordt. Dan treedt er dus een geloofs- of aanvaardingselement in de plaats van het bewuste, het logische reageren en denken.

Hoe moet de mens op aarde dit verwerken? Hij kan het niet. Zijn gehele wezen is gebouwd op logica, op verstandelijkheid, op wetenschap en hij wordt geconfronteerd met een geloofswaarde. Er is in hem een drang dit geloof tot uiting te brengen, maar gelijktijdig voelt hij zich gefrustreerd omdat dit geloof voor hem verstandelijk niet aanvaardbaar is. Het resultaat is in vele gevallen een compromis, waardoor wij ofwel komen tot een bijna dictatoriaal optreden, waarbij eigen waarden en waarderings zonder meer primair worden gesteld en het wetenschappelijk bewijs wordt gefingeerd, dan wel in een situatie geraken, waarin wij trachten zoveel mogelijk van het als geloof aangevoelde te bewijzen en de rest proberen van ons af te zetten, zonder daartoe in staat te zijn.

In beide gevallen zal hierdoor de verhouding tot de wereld een andere worden en niet altijd een betere. In het eerste geval n.l. tracht men zijn eigen persoonlijkheid voortdurend aan allen op te leggen; gebrek aan respect voor de naaste en in feite ook – ongeacht alle verklaringen van het tegendeel – een gebrek aan naastenliefde. Disharmonie is het gevolg. In het tweede geval een innerlijke onzekerheid, waardoor men enerzijds zijn normaal logisch denken niet verder kan voortzetten, anderzijds niet alleen eigen geloof maar elke geloofswaarde die men ontmoet zal trachten aan te tasten. Men wil komen tot het verstandelijk bewijs. In deze strijd vervreemdt men zich over het algemeen van dat wat men heeft bereikt, zowel als van datgene wat men eigenlijk zou willen geloven. Vereenzaming is één van de vele resultaten.

Uit deze twee voorbeelden kan duidelijk worden op welke wijze een kracht dus het stoffelijk gedrag kan wijzigen en verder hoe dit stoffelijk gedrag niet in overeenstemming behoeft te zijn met de oorspronkelijke kracht of intentie van het wezen, dat ons in een bepaalde sfeer heeft benaderd.

Nu gaan wij dit weer terugbrengen tot deze tijd. Van uit de gebondenheid, die een lange tijd werd bevorderd (het vinden van juiste groepsevenwichten en –belangen), is in de laatste twintig jaren geestelijk de nadruk al gedraaid in de richting van een meer individueel besef. Daarbij speelt de klankwereld ongeveer de grootste rol, maar ook in andere werelden komen die elementen steeds sterker naar voren. Er is echter geen mogelijkheid tot individualisme, indien men zich gelijktijdig krachtens vorige ontwikkelingen heeft gebonden aan groepsdogmatisme.

Het resultaat is enerzijds een veel grotere neiging tot ketterijen, anderzijds ook de neiging om die ketterijen steeds sterker te onderdrukken. Want degene, die uit de impuls van individualisme voor zichzelf alleen maar een versterking vindt van een bepaalde gedachtegang of van een bepaald geloof, zal zich steeds sterker verweren tegen een ieder, die die waarde aantast. Het is logisch, dat een dergelijke inwerking moet leiden tot een steeds meer dictatoriaal of op zijn minst genomen paternalistisch optreden van een ieder, die die zekerheid bezit en ook maar enig gezag kan bekleden. Op uw wereld is dit al enige tijd een feit.

Nu stellen wij daarbij verder, dat in de laatste 2 à 3 jaren de invloed van het individualisme gepaard ging met een behoefte tot verzinking (innerlijk contact) omdat – en wel in een van de hoogste sferen – er een lichtkracht optrad, die praktisch alle kleuren in zich bevatte. De mens kreeg de neiging om een grotere eenheid te zoeken, maar kon die met zijn wereld niet vinden. Hij kon dit begrip “eenheid” ook niet verdedigen; hij kon het niet goed begrijpen. Wij zien dus strijdige handelingen ontstaan, waarbij enerzijds het “ik” voortdurend zoekt naar grotere eenheid en harmonie met anderen en anderzijds voor zich voortdurend de individuele uiting beslissend stelt. Dit geeft in uw wereld aanleiding tot steeds verdergaande conflicten van allerhande aard. Want ieder denkt aan zijn persoonlijk belang en wil dit volledig gediend zien door de massa of door de groep, waartoe hij behoort.

Wanneer wij nog even kijken naar wat er op het ogenblik optreedt, dan zien wij wat het best een groeiende kracht van levensenergie mag worden genoemd. Deze levensenergie ligt gelijktijdig op twee niveaus.

Enerzijds is het een zeer sterke en grote kracht, die ons benadert op het terrein van het witte Licht, anderzijds werkt deze kracht op een bijna astraal vlak en beroert dus onmiddellijk de gedachtewereld en zelfs de materie. De inwerking van deze zelfde kracht, die op twee niveaus optreedt, is echter voor de mens alsof er twee verschillende en misschien zelfs strijdige krachten zouden optreden. Het hoogste element in ons wezen zal over het algemeen levenskracht omzetten in streven; dus een behoefte tot grotere gerichtheid, snellere vooruitgang, betere en snellere beslissingen. Datgene, wat op astraal vlak komt, is levensenergie. Maar die levensenergie kan niet worden gebruikt om dat innerlijke waar te maken; althans niet in de vormen, waarin men leeft en streeft. Resultaat: er ontstaat een energie, die gepaard gaat met onrust. Onrust, die op zichzelf weer bepaalde uitputtingen tot stand kan brengen, zodat men enerzijds ongewoon actief is, anderzijds voortdurend klachten heeft over vermoeidheid of lusteloosheid; in feite is dit ongedurigheid. Dit zijn de situaties, die op het ogenblik reëel bestaan.

Hoe kunnen wij daarvoor een oplossing vinden? In welk verband kunnen wij misschien een persoonlijk gericht zijn vinden dat de grote nadelen omzeilt? Dit moeten wij weer in punten formuleren en dan zeggen wij:

Al datgene, wat in mijn wezen wordt ontvangen aan kracht en alle wisselwerkingen met sferen, die in mijn wezen bestaan, zullen voor mij tot uiting moeten komen op dat vlak, waarop ik bewust ben; in casu de stoffelijke, de menselijke wereld voor u.

Daar het enige bewuste gebruik van krachten mogelijk is in die wereld waarin ik bewust ben, zal ik moeten trachten alle werkingen en krachten in mijn eigen wereld uit te drukken, mij

daarbij bewust distantiërende, van alle inwerkingen waarover nog geen bewuste beheersing mogelijk is.

De krachten, die ik bewust ban uit mijn levenspatroon – voor zover dit door mijn bewustzijn wordt bepaald – treden in mijn bestaan op als toevalsfactoren en zullen in deze zin door mij kunnen worden verwerkt, daar zij dit als innerlijk erkende krachten niet zouden zijn.

Alweer punten, die op zichzelf eenvoudig zijn, maar waaraan – naar ik mij voorstel – voor u enige vragen verbonden blijven.

Ik kan een kracht buiten mij stellen door haar niet in mijn berekeningen, mijn plannen, mijn bewustzijn te betrekken.

Vergelijk: u hebt hoofdpijn. U kunt trachten die hoofdpijn te genezen. U kunt er aandacht aan geven. Maar als uw bezigheden te belangrijk en te druk zijn, kunt u trachten uw hoofdpijn tijdelijk te vergeten. Het eigenaardige is dan, dat ze soms verdwijnt en dat ze in andere gevallen sterker tot uiting komende ons dwingt tot ingrijpen.

Op een soortgelijke wijze kunnen wij dus invloeden in ons eigen wezen, waarmee wij geen raad weten eenvoudig, terzijde stellen en wij laten dan aan het toeval over, of voor ons bewustzijn nog actieve waarden zullen zijn of niet.

Het maakt voor ons een zeer groot verschil uit. Want nu kunnen wij de krachten die in ons bewustzijn leven wel harmonisch en volledig tot uiting brengen. Wij vermijden hiermee dus niet de inwerking in ons ego, maar wij vermijden de disharmonie in ons bewustzijn. Vele mensen zijn daartoe op het ogenblik niet in staat.

Wanneer u de wereld in de komende maanden en zelfs jaren beschouwt, zo zult u steeds worden getroffen door de grote kloof, die er gaapt tussen de plannen die men maakt en de verwerkelijkingmogelijkheden die er zijn.

U zult zich steeds weer verbazen over het eenvoudig niet beseffen van moeilijkheden en ook over het over- of onderschatten van moeilijkheden.

Indien u het voorgaande daarbij echter in het geding brengt, zal u duidelijk worden waarom dit plaatsvindt. Deze mensen zijn disharmonisch. Zij willen alle factoren (dus hun innerlijke krachten, hun intuïties, hun emotionele veranderingen plus hun verstand en hun dagelijks leven) binnen één geheel samenvatten en vinden steeds weer factoren, waarmee ze niet in het reine konen. Zij projecteren dit dan door een onwerkelijke wereld op te bouwen (waarover wij reeds meer hebben gesproken), die in zich wel degelijk logica en samenhang heeft en die als enige fout vertoont- een volkomen gebrek aan synchronisatie met de werkelijke mogelijkheden.

Het resultaat is: een voortdurend ineenstorten van op zichzelf zeer goede en belangrijke plannen. Het is het ineenstorten van dingen, die je in eigen leven of in het leven van velen een grote belangrijkheid en kracht had toegedacht. Overschatting en onderschatting van deze dingen treden op door disharmonie. Wanneer dit op aarde in grotere omvang gebeurt, dan zien wij als gevolg daarvan revoluties, die in feite datgene bestrijden wat zij trachten te bereiken. Wij zien oorlog voortkomen uit de ernstig gemeende behoefte naar vrede; of zien per ongeluk vrede ontstaan daar, waar een feitelijk oorlogsdrijven op de achtergrond ligt. Er is a.h.w. een omkering van de gewenste gevolgen.

Degenen, die zo leven staan in een volledig vijandige wereld en zullen meer en meer elke mens, elke kracht, elke toestand zien als iets wat agressief moet worden benaderd. Agressie op zichzelf echter is een ingrijpen, dat wij voor onszelf niet kunnen verantwoorden. Dat gebeurt maar zeer zelden. De consequentie: ze gaan ten onder aan hun strijd en aan zichzelf. Voorbeelden daarvan zijn er ook in het verleden geweest.

Nu zullen wij natuurlijk niet altijd verscheidene invloeden in de geestelijke voertuigen kunnen waarnemen. Het kan zijn dat er één invloed is, die alles domineert. In zo'n geval krijgen wij een emotionele aanpassing aan mogelijkheden. Zodra er meer optreden, begint dus het gevaar.

Dan kan er omtrent deze tijd worden gesteld:

Ten eerste: Gezien het in steeds grotere frequentie en in tijd steeds dichter opeenvolgend optreden van krachten van zeer verschillend niveau en trillingsgetal, zullen verwarringen als voorschreven in toenemende mate mogelijk worden.

Ten tweede: Deze krachten op zichzelf behoeven niet disharmonisch te zijn; het totaal opbouwend patroon, zoals het zich in de kosmos vormt, kan perfect zijn. Dit verhindert niet, dat de mens dit als chaos of verwarring zal aanvoelen.

En dan moeten we daaraan onmiddellijk toevoegen: Om deze verwarringen althans zoveel mogelijk te begrijpen en enig inzicht te verwerven in al datgene wat hiermee verband houdt, moeten wij voor onszelf een zo eenvoudig mogelijke formulering vinden, waarin deze invloeden en hun inwerkingen voor ons begrijpelijk zijn voorgesteld. De juistheid van dit laatste is niet zo belangrijk als de begrijpelijkheid, mits geen aperte onjuistheid in de stelling is opgenomen.

Daarom zullen wij trachten de verschillende sferen t.o.v. elkaar als geleider van invloeden kort te definiëren, daarbij uitgaande van de in deze Orde gebruikelijke onderscheidingen.

1. Elke invloed, die op de materie inwerkt, zal niet slechts het leven in de materie maar alle materie betroffen en daarom een zo totale wijziging tot stand brengen, dat deze voor het bewustzijn praktisch niet kenbaar is, omdat een gelijk verschil gelijktijdig overal optreedt. Wij behoeven hieruit dus geen verdere lering te trekken, behalve die ene: Er zijn tijden, waarin invloeden van buitenaf ons mogelijkheden geven, die anders niet bestaan. Dientengevolge moeten wij voor onszelf besluiten de ons gegeven mogelijkheden volgens eigen begrip en verantwoordelijkheid zo volledig mogelijk te exploiteren en rendabel te maken.

2. Dan krijgen wij de astrale sfeer. Invloeden, die de astrale sfeer beroeren, hebben de eigenschap dat zij aan de vele daarin bestaande vormen (veelal door menselijk denken geschapen godsvoorstellingen gedachteprojecties etc.) een nieuw element toevoegen. Dit wil zeggen dat tien goden, die voor de mensen kenbaar zijn, zich alle tien gelijktijdig maar volgens eigen karakter gaan openbaren. De strijdigheden, die door het menselijk denken in hun karakter is gelegd, zal in de uiting van de kracht eveneens tot stand komen.

Elke mens, die astraal gebonden is met een dergelijke god, ondergaat het totaal van die invloed als een openbaring, een aantal onverwachte gebeurtenissen of mirakelen, korten, een bevestiging van zijn geloof. Dit is in feite niet waar, want de voorstelling of verklaring op zichzelf is niet belangrijk, slechts de uiting. Binnen de mens zal deze uiting vooral bestaan in:

Dromen, die vaak een enigszins voorspellend karakter hebben. Daarnaast echter ook angstige dromen of, angsten, die de strijdigheden met de werkzame kracht binnen de mens meer kenbaar maken.

Kracht, bewustzijn, verstandelijke reacties in overeenstemming met de kracht, die astraal optreedt. Alle voorstellingen blijven praktisch materieel en zijn aan vorm en vormvoorstelling gebonden. Abstracties komen hieronder weinig of niet voor.

3. Dan gaan wij eens zien, wanneer de sfeer van levenskracht wordt beroerd. De levenskracht op zichzelf beïnvloedt de organische samenhangen en het stoffelijk welbevinden van de mens evenzeer als de sterkte van de banden met zijn hogere, voertuigen, die hij innerlijk kan ervaren. Waar dus de sfeer van de levenskracht en het daarbij behorende voertuig in feite een brug vormt tussen het hoger "ik" en het stoffelijk gemanifesteerde "ik", zullen alle inwerkingen op dit terrein enerzijds opgaand gaan niet organische veranderingen – zij het zeer gering – die zich openbaren in groter welbehagen, maar ook vaak in grotere kwetsbaarheid op een bepaald gebied, een verscherping of verzwakking van zenuwreacties e.d. Daarnaast zal onder dezelfde invloed een aantal impulsen of intuïties ontstaan, die – enigszins buiten de norm liggend – de mens over het algemeen helpen om zijn hogere voertuigen en hun intenties in de materie juist te uiten. Die uiting kan op aarde positief zowel als negatief geschieden (dus door een bevestiging zowel als door een ontkenning); de puls zelf blijft gelijk.

4. Dan gaan wij naar wat ik zou willen noemen: de verstandelijke sfeer of wereld. De Zomerlandsfeer dus, waarin de voorstelling en de beelden van het hoogste belang zijn.

Elke kracht of invloed, die hier optreedt, verandert in de eerste plaats beelden en voorstellingen. Dat wil zeggen, dat ook in het menselijk denken de sequentie van mentale reacties ofwel de samenhang van de beelden, in zijn denken een andere wordt. Er ontstaat een door het "ik" vaak niet geheel besepte verandering in denkwijze, welke op haar beurt weer bij de normale redelijke reacties lichte wijzigingen tot stand brengt. Voor de mens betekent een invloed op dit terrein een afwijking van het normale, die hij voor zichzelf niet kan verklaren. Bij deze afwijking spelen dan heel vaak instinctieve waarden weer een grote rol, omdat hij bij gebrek aan een voldoende verstandelijke gelijkheid onbewust teruggrijpt naar deze instinctieve, emotionele reacties.

Indien men van deze kracht gebruik wil maken, dan zal men dus in de eerste plaats moeten erkennen waar de verandering ligt. Wie zichzelf kent en een redelijk beeld van zichzelf heeft zal inderdaad dergelijke afwijkingen zeer snel kunnen constateren en zal – gezien de gerichtheid van de afwijking – ook begrijpen op welke wijze hij de krachten voor zich op de meest juiste manier praktisch kan gebruiken.

5. Gaan wij iets hoger, dan komen wij in de sferen die praktisch vormloos zijn. Sferen, die door de Orde over het algemeen als geluid of als een lage, zuivere trillingswereld worden aangeduid. In deze sferen zal een optredende invloed in de eerste plaats een verandering van timbre ten gevolge hebben. Het is alsof men eenzelfde noot het ene ogenblik hoort klinken uit hout, het volgende ogenblik uit koper. Het zal u duidelijk zijn dat deze verandering van timbre, waarbij de gehele persoonlijkheid verder gelijk blijft, een onverwachte emotionele wijziging gaat betekenen. Het is voor de mens, of de normale redeneringen, zijn daden, belevingen, geloof en zijn instelling een andere achtergrond hebben gekregen. In feite, is dit niet waar. Dit begrip van verandering kan hem soms met onrust vervullen. De reactie zal dan negatief zijn. Aanvaardt hij deze omstelling en tracht hij daarin wederom het beste te bereiken, zo zal hij ontdekken dat hij geestelijk gesterkt over een veel juister aanvoelingsvermogen beschikt, waarbij zijn niet verstandelijk maar gevoelsmatig beoordelen van de wereld hem scherper inzicht en mogelijkheden verschaft en daarmee ook een juister gerichtheid van eigen bestreving.

6. Komen wij daarboven, dan vinden wij de middelhoge frequenties of trillingen; een terrein dat wel eens als klank en kleur werd omschreven. Deze wereld omvat dus zowel een hogere trilling als een invloed op het lagere. Wij zouden kunnen zeggen, dat ofschoon de bronnen hier redelijk hoog zijn en goddelijke en kosmische persoonlijkheden (b.v. een zonnegeest) zich daarin voor de mens kenbaar kunnen uitdrukken, toch het "ik" deze zaak over het algemeen omzet wederom als emotie. Maar nu een emotie die los staat van eigen persoonlijkheid en dus a.h.w. in de wereld wordt gevoeld. Het is een sfeer, die je buiten jezelf voelt. Het zal duidelijk zijn dat iemand, die hierop niet reageert, daarin verder geen mogelijkheden heeft. Ontvangt men die invloed echter en kan men die sfeer in de wereld zien als iets, waaraan eigen gedrag moet worden aangepast, dan zal men automatisch die kracht voor zichzelf actief maken. En terwijl men meent te beantwoorden aan de wereld, wordt men in feite een stuwende kracht, die in eigen wereld maar ook binnen het eigen "ik" de ontvangen impulsen op elk niveau waar maakt.

7. Ten laatste wil ik nog noemen de zuivere lichtwerelden, waarin de impuls de gehele persoonlijkheid beroert als een verandering van betekenis. Een betekenis, die in dit geval ook redelijk bestaat. Van uit zuiver menselijk denken is het, alsof men plotseling ongekende gezichtspunten ziet; of al het bekende plotseling nieuwe zijden toont. Indien dit het geval is, dan moet men wel begrijpen dat het niet een verandering buiten het "ik" is, maar een invloed in het "ik". Wij zien méér. Het bewustzijn wordt in zekere mate vierdimensionaal en kan dus reageren op innerlijke en uiterlijke mogelijkheden in alle mensen en in alle materie.

Het zal duidelijk zijn, dat ik hiermede onvolledig ben. Maar een volledige behandeling van elk van deze sferen voert ons te ver van uw eigen materiële werkelijkheid af en zou een eenvoudig inzicht eerder onmogelijk maken, dan versterken.

Stel nu, dat verschillende van deze krachten gelijktijdig optreden. Dan zullen wij aan de hand van het voorgaande vaststellen dat een groot aantal van deze krachten ons juist van uit bepaalde hogere werelden een compositie vormen, die als eenheid kan worden gezien. Wij zullen n.l. in onszelf gevoelens, emoties of intuïties ontdekken, die een zekere overeenstemming hebben en elkaar aanvullen. Wat wij nog niet beseffen is, dat de mogelijkheden van de verschillende manifestaties van wat volgens ons hetzelfde is anders zijn.

Wie tracht met de inzet van de kracht, van zijn gedachten en daden het aangevoelde waar te maken, zal in de meeste gevallen zelf ontdekken in hoeverre hij hierbij de norm van zijn prestatie kan overschrijden. Dit erkennende zal men zijn eigen bestreving richten op die punten, waarin de grootste mogelijkheid ligt.

Een gevaar hierbij zou kunnen zijn dat men juist – omdat dingen die anders niet zo vlot gaan, maar nu wel wat vlotter verlopen - aan deze tekortkomingen, hetzij in eigen leven, hetzij in de wereld, meer dan normale aandacht besteedt. Het zal u duidelijk zijn dat u daarmee het minst bereikt en dat het voor ons allen noodzakelijk is om bij deze krachten een zekere harmonie met onszelf te vinden en ons te richten naar datgene, waarmee wij het meest bereiken.

Komen er echter bepaalde lagere elementen (zoals uit de mentale wereld, de levenswereld of de astrale wereld) in het geding of zelfs beïnvloedingen van de materie, dan kunnen zich voor ons strijdige beelden en stromingen ontwikkelen.

Wanneer wij enerzijds horen van vernieuwing en aan de andere kant een toenemend conservatisme moeten vaststellen, dan kunnen wij daartussen vaak geen overeenstemming vinden. Daarom moeten wij in dit geval trachten in onszelf te keren. Wanneer wij onszelf n.l. beter trachten te begrijpen, dan zullen die elementen, die voorstellingen, ons niet dwingen tot een dogmatisch optreden naar buiten toe, maar ons inzicht geven in de persoonlijke formulering van het leven. Juist bij deze lagere invloeden en krachten acht ik het – wanneer ze gemengd optreden – van groot belang dat men nagaat wat men innerlijk is, denkt en verwacht en daarbij niet zijn hoop maar eerder zijn begrip van de feiten laat spreken. Dan zal blijken, dat er een zekerheid overblijft. Handelend in deze zekerheid kan men alle krachten, gelegen in deze inwerkingen der verschillende voertuigen, goed, juist en zonder persoonlijke verdeeldheid tot uiting brengen.

Alle krachten hebben één bron. Dat wil zeggen, dat het volmaakte bewustzijn alle krachten en invloeden – ongeacht van welke sfeer afkomstig – kan herleiden tot de ene goddelijke Kracht en daardoor de goddelijke Kracht in zichzelf sterker kan beleven.

Helaas beschikken wij maar zelden over deze ogenblikken van innerlijke volledigheid. Daarom moeten wij met begrip voor onze opbouw, de structuur van ons wezen en denken trachten een zo algemeen mogelijke benadering te vinden. Dit geldt voor de problemen van het leven en voor ons persoonlijk beleven. Het geldt voor onze verplichtingen, voor onze vreugden en voor ons leed. Hoe meer onze benadering een algemene is, waarbij onze persoonlijke uiting belangrijk is, maar er aan de wereld geen definitie of eisen worden gesteld, hoe wij de goddelijke Kracht benaderen en hoe minder wij dus kunnen worden gekweld door deze eigenaardige dissonanten, die kunnen voortkomen uit gelijkstrevende krachten in verschillende sferen, die door ons volledig anders worden geïnterpreteerd.

Ik geloof, dat ook hier wederom een formulering in enkele regels de meest eenvoudige zal zijn en stel daarom:

Wat in mij leeft, is belangrijk voor mij. Wat ik in mij voel als de meest juiste en positieve uiting, is een noodzaak voor mij. Zodra ik dit echter bind aan vaste condities in de buitenwereld, maak ik mijzelf een volledige, juiste beleving onmogelijk en zal ik mijn eigen uitingsmogelijkheden zeer beperken.

Wanneer ik het totaal van de wereld buiten mij beschouw als gelijkwaardig en in mijn uiting binnen die wereld niet afga op mijn waarderingen van de buitenwereld maar slechts op de aangevoelde mogelijkheden van gelijktrillend-zijn (harmonie) of de gevaren van niet gelijktrillend-zijn (disharmonie), zo zal ik door deze oriëntatie automatisch uit de belevingsmogelijkheden datgene selecteren, waarin ik mijzelf zo volledig mogelijk verwezenlijk

en gelijktijdig bij gebrek aan omschrijving a.h.w. God kan ontmoeten in het totaal van dat wat rond mij is.

Daar mijn leven een groot aantal persoonlijke elementen kent, die ik niet kan ontwijken, al zou ik dat willen, zal ik moeten trachten deze elementen zozeer één te maken met mijn persoonlijkheid en zozeer te beschouwen als een werkelijk deel van mijn bestaan, dat ik in mijn benadering van de wereld geen onderscheid meer maak tussen mijzelf en deze delen, die ik als deel van het "ik" heb aangenomen. Ik zal dit ook moeten doen, wanneer ik niet het werkelijke wezen, maar slechts mijn interpretatie daarvan op deze wijze gebruik. Het is belangrijk, dat ik steeds één centrum vorm. Een centrum, dat zo beperkt blijft, dat het door mij kan worden beleefd en van waaruit ik de gehele wereld als volkomen gelijkwaardig benader. Wanneer ik mij beroep op krachten, zo kan ik dit nimmer doen op de kosmische krachten zonder meer. Alle krachten zullen mij immers slechts in zoverre beroeren, beïnvloeden of door mij werkzaam kunnen zijn, als mijn "ik" daarmee harmonisch is. Ik kan deze harmonie, zeker voor vele hogere sferen, niet voldoende bepalen. Daarom zal ik elk beroep doen op mijn kern (mijn ziel) en op de eeuwige Kracht die ik als bron daarvan beschouw of op de voorstelling, die ik met het bestaan daarvan verknop.

Omdat bij het optreden van vele verschillende krachten van zeer verschillend niveau, zoals in deze tijd het geval is, de redelijkheid over het algemeen steeds weer tekortschiet, zullen wij ons een geloof moeten aanmeten dat in ons een grote zekerheid is; dat ons – voor zover het ons persoonlijk reageren, handelen en streven in het leven betreft – een voldoende zelfverzekerdheid geeft en dat voor ons kan dienen als bepalende factor van harmonie. Een factor van harmonie wil zeggen: een deel der harmonische mogelijkheden, waarmee ik mijzelf voldoende één gevoel om al datgene, wat elders in deze harmonische werking bestaat, als deel van mijzelf te aanvaarden en gelijktijdig mijzelf in elk ander deel van die harmonie volledig en zonder voorbehoud te openbaren. Het is dus a.h.w. een wederkerigheid.

Met deze punten hebben we grondregels vastgelegd, die vooral in deze tijd van kracht worden. Hoe het totaal van de reacties op aarde in de toekomst zal zijn, kan niemand u zeggen. Ook wij niet. Onze vermoedens daaromtrent, de waarschijnlijkheden die wij zien, zijn zeker niet voldoende omschreven om daaruit een absoluut zeker beeld van de toekomst te distilleren; het is slechts een waarschijnlijkheid. Wat wij echter omtrent deze kracht stellen, is wel een zekerheid. Wat wij weten omtrent de verschillende golven van kracht, die deze wereld en de door harmonie daaraan gekoppelde sferen beroeren, staat vast. Dan zal het voor uw inzicht in de lopende ontwikkelingen misschien ook goed zijn te weten, dat naast een versnelde werking van oorzaak-en-gevolg en wat dies meer zij ook optreden: een versterking van energie, die een grotere gerichtheid vergt.

Wanneer u in deze tijd iets wilt bereiken, zult u uw doel beter, juister en met meer vertrouwen moeten kunnen omschrijven dan gewoonlijk het geval is. Verder zullen deze krachten in uzelf werkzaam kunnen zijn en ten dele zelfs in de materie buiten u eveneens aanwezig, maar zij kunnen nooit gebaseerd zijn op uw verlangens of voorstellingen, voor zover die stoffelijk bestaan.

U zult ontdekken, dat vele mensen – juist door het ernstige streven naar iets wat zij begeren, maar dat zij niet als harmonisch met zichzelf kunnen of mogen beschouwen – het tegendeel van het nagestreefde verwezenlijken. Steeds meer zult u zien dat mensen, die ten koste van alles iets willen bereiken en daarbij weten dat het op dit moment niet harmonische mogelijkheden schept, daardoor voor zichzelf toenemende disharmonie scheppen. Voor uzelf kunt u dit vermijden.

Wanneer u die disharmonieën in de wereld ziet optreden, dan is het voor u tevens een les. U kunt alleen reeds aan de hardheid en felheid – ik zou haast zeggen: de egocentrische en egoïstische wijze, waarmee een bepaald doel in de wereld wordt gebracht – berekenen in hoeverre het waarschijnlijk is dat het zijn doel dat het wordt verwezenlijkt.

De mislukkingen die u ziet zijn, geen resultaat van een ingrijpen van hogerhand, maar gewoon van de disharmonieën, die wij hebben besproken,

Het is gelijktijdig voor u een waarschuwing om u verre te houden van al die richtingen – of dit nu is in geloof, in politiek of op enigerlei ander terrein – die zo extreem zijn in hun streven, dat zij met een terzijde stellen van alle andere waarden één doel nastreven; ook wanneer het een Godsrijk is. Deze dingen brengen conflicten met zich, die heel vaak die richtingen en groeperingen vernietigen.

Vrede kan er onder deze omstandigheden alleen zijn, indien de mensen eerst vrede in zichzelf vinden. U zult begrijpen dat mensen, die vrede, in zichzelf zoeken door een vorm van zelfverdooving of door een poging om hun eigen problemen te vergeten – meestal eveneens zelfzuchtig werkend – vrede voor zichzelf onmogelijk maken. Vrede kun je alleen in jezelf vinden door eerst de feiten te aanvaarden, door een beroep te doen op alle innerlijke kracht die je erkent en dan – zonder anderen ooit te dwingen of ten aanzien van anderen rechten uit te oefenen – van uit jezelf die vrede waar te maken. Dat is de enige methode om vrede te bereiken.

U zult zien dat de goede bedoelingen overal teniet gaan. U zult zien dat pogingen om de gulden constant te houden teniet gaan. Dat de poging om de welvaart verder te doen stijgen teniet zal gaan. Dat pogingen om de beurskoersen hoog te houden op een gegeven ogenblik, ondanks alle mooie maatregelen, teniet gedaan. Dat statenbonden, ondanks alle mooie plannen en mogelijkheden, in feite uiteenvallen.

Wanneer u dat alles ziet, laat u dan niet door dit wantrouwen, die veroordeling van deze tijd beroeren, die zo fataal kan zijn voor uw harmonie met de wereld. Besef alleen, dat de door ons besproken inwerkingen op de wereld van uit de verschillende voertuigen en sferen die conflicten hebben veroorzaakt door een onvolledig erkennen daarvan. En besef -tevens, dat u voor uzelf het tegengif kunt leren kennen, wanneer u de consequenties trekt uit deze regels en stellingen.

Ik hoop dat dit onderwerp heeft bijgedragen tot uw vermogen om achter de schermen te kijken van datgene, wat er in deze en de komende tijd gaat gebeuren en u daardoor meer vertrouwen en zekerheid zal geven om persoonlijk deel te hebben aan de grote en goede krachten, die er in verborgen zijn.

HEERSENDE KRACHTEN

Wanneer u hoort dat een bepaalde invloed op aarde heerst, dan is het vaak moeilijk om u een beeld te maken van de werkelijke bron. Wij kunnen spreken van Heren en Prinsen van Licht, van de grote Tronen en Heerschappijen. Maar zelfs dan blijven deze grote invloeden toch wel ver van de mens. Daarom zou ik in dit onderwerp kort willen trachten hun wezen wat duidelijker te beschrijven en weer te geven waarom en op welke wijze zij hun invloed eigenlijk uitoefenen.

Datgene, wat wij ontmoeten als een kracht, is een persoonlijkheid. Die persoonlijkheid is lang niet altijd belichaamd in onze zin van het woord, ofschoon een dergelijke kracht ongetwijfeld kan wonen in een deel van een zonnestelsel, een Melkwegstelsel of misschien zelfs een gehele sterrennevel als haar eigen lichaam beschouwt. De meesten van hen zijn eerder een stuk ruimte. Hun belichaming is een ledig niet, waardoorheen soms sterren kunnen bewegen. Zij zijn een plaats, die tijdloos is; en door de begrenzing, die deze plaats bezit t.o.v. de omgeving, is er toch wel sprake van iets dat wij een lichaam mogen noemen.

Hun denken is voor de mens misschien wat vreemd. Want een wezen dat tijdloos is, is volkomen natuurlijk omdat het geen haast heeft. Er is geen enkele motivering tot handelen. Er is alleen nog maar de behoefte om te bestaan. En deze grote krachten bestaan dan ook met eigenlijk weinig respect voor alles wat leeft in tijd, al datgene wat geen ruimtelijke grenzen voor zichzelf volledig beseft als eeuwig waar.

Hun invloed is in vele gevallen een haast onwillekeurige. Wij kunnen ons voorstellen, dat iemand ademhaalt en een vlieg die voorbij komt uit haar baan brengt. In deze ruimte is het een spel van de invloed der omgeving. Van alle kanten komen in dit soms ledige, soms door wat sterren bevolkte ruimte een reeks stralingen. Er komen trage gedachten, die eeuwen vragen om een enkel woord te zeggen. Zo reageert zo'n wezen.

Die gedachten zullen op alles wat daar doorheen gaat een grote invloed hebben en zelfs naar buiten toe voor alles wat in de omgeving is een soort straling zijn, zoals een warmtegolf van een zon b.v. Maar een gedachte kunnen wij moeilijk voorspellen. Want, deze gedachten zijn persoonlijke reacties; het is een directe wil.

Er zijn echter functies, die vergeleken kunnen worden met de hartenklop, de ademhaling van een mens. Het is alsof zij in de ruimte zich langzaam wendend en uitdijend; of zij hun eigen magnetische eigenschappen wijzigen; of het potentieel van de aanwezige energieën in zo'n veld een ogenblik groter of kleiner wordt. En dit zijn dan de vaste ritmen, aan de hand waarvan wij een prognose kunnen stellen voor het optreden van een dergelijke kracht.

In tegenstelling tot wat velen denken, is er dus eigenlijk geen sprake van dat al die stralingen die uw wereld bereiken met een bijzondere intentie worden gegeven. Ze zijn een automatische uitwaseming van een groter bestaan. Degenen, die daarvan gebruik maken zijn zij, die zich bewust zijn van deze krachten en ze kunnen gebruiken, ze kunnen omzetten.

Als een mens ademt, dan kan een plant uit deze adem bepaalde monoxyden, bepaalde bestanddelen opnemen en zal daarmee voor zichzelf iets opbouwen. De kosmische kracht van zo'n grote persoonlijkheid – slechts zelden deel van een bewust proces – wordt door hen die weten verwacht, in het "ik" opgenomen en omgevormd tot een nu wél bewust gerichte kracht. En daarmee zien wij dus het eigenaardige ontstaan dat de eigenlijke bron, de grote kosmische persoonlijkheid zelf geen belangstelling heeft voor datgene, wat er met die kracht gebeurt. Het is een natuurlijk verschijnsel, zoals uw ademhaling. U vraagt zich ook niet af, wat er zal gebeuren met hetgeen u uitademt en wat er gebeurt, wanneer u inademt. Maar degenen die weten kunnen er gebruik van maken. Zij vormen de kracht om, zoals de mens misschien probeert de kracht van de getijden zodanig te ketenen, dat zij elektrische stroom opwekken, of hem de mogelijkheid geven om zoutpannen te vullen en wat dies meer zij.

Hiermede is de persoonlijkheid misschien enigszins getekend. Maar zelfs wanneer sommige gedachten eeuwen en vele eeuwen kunnen duren, zo kunnen wij ons toch ook voorstellen, dat een gedachte soms een reactie tot stand brengt. Een reactie, waarbij men zich betrekkelijk snel gaat oriënteren. Denkt u zelf maar aan het ogenblik, dat u plotseling gevaar ziet en haast instinctief handelt.

Die grote persoonlijkheden kennen geen gevaren zoals wij, maar in de langzame golfslag van hun gedachten, de perioden waarin zij soms duizenden jaren plegen te zwijgen, komt soms iets wat ik het best de "boodschap van machten of van de gemeenschap" kan noemen; want zo zijn onderling met elkaar verbonden. Wanneer die impuls komt, dan kunnen wij dus ook weten, dat die bepaalde kosmische persoonlijkheid, gezien haar eigenschappen, haar vermogens, haar karakter, zal reageren op een vaste wijze. En hier komt dan het grote raadsel van een kosmische invloed, waarop wij eigenlijk niet hebben gerekend en die onverwacht snel of onverwacht uitblijvend ons voor raadselen plaatst. Het is de reactie op een gebeuren in de kosmos.

Nu wil ik proberen een voorstelling op te bouwen, die in wezen slechts een gelijkenis is. Er is in dat grote Niet een deel van het niet-begrensde. Wij noemen dit een persoonlijkheid. Laten wij deze gestalte geven, als het een mens zou zijn of misschien een wervelstorm. Dit wezen gaat zijn eigen weg. Het heeft zijn eigen plaats. Het is ruimte en het is ruimtelijk bepaald ten opzichte van het middelpunt van het heelal, waarin het bestaat.

Die persoonlijkheid spreekt. En wanneer hij spreekt, heeft hij een stem, zo diep en sonoor dat wij hem niet horen. Eén trilling, een geluidstrilling van zijn stem is misschien een fluctuatie van 10 à 20.000 jaar. En wanneer hij een woord spreekt, dan zendt hij daarmee krachten uit; en sommige sterren vlammen op en andere sterven. De materie die donker is, wordt plotseling tot licht gemaakt. Antimaterie verandert haar gaardheid en verdwijnt of verschijnt. Op deze wijze is hun spreken van uit een meer stoffelijk standpunt een soort scheppen. Maar wie spreekt, reageert toch niet op de kleine veranderingen, die hij door dit spreken tot stand brengt. Het ligt te ver beneden hem.

Nu hebben zij veel gesproken. En zoals een mens soms na veel gesproken te hebben in zichzelf moet overdenken, komt hij tot introspectie. In zichzelf doordringend tracht hij zijn

harmonie met die anderen te definiëren; en er ontstaat in zijn wezen een spanning, waarin de kleine dingen, die normaal worden verwaarloosd voor zover zij in zijn ruimte, in zijn wezen zijn, belangrijk worden. Dan kan een enkele wereld (b.v. zo groot als de aarde), die zich daarin bevindt, een belangrijkheid krijgen die al het andere uitsluit. Zoals degene, die in zichzelf zoekt, soms één woord of één gedachte heeft, die de hele wereld in belangrijkheid overschaduwet. En met uitsluiting van al het andere wordt dan de kracht van zo'n wezen geconcentreerd op die ene wereld. Dit zijn de ogenblikken, waarin deze goden – deze naam gebruikte men vroeger voor hen – scheppen. Dit zijn de enorme uitbarstingen van energie, waarmee een zon wordt geboren, waarmee planeten worden voortgebracht. Dit zijn de wonderlijke werkingen, waardoor leven ontstaat of een wereld wordt uitgedoofd.

Zij weten wel wat zij doen. Maar voor hen is het leven op die wereld niet een werkelijk leven. Het is als een droom in zichzelf, een weergave van hun eigen wezen.

En nu komt het wonderlijkste. Wanneer je als mens of als geest diep in jezelf doordringt, dan lijkt het soms alsof een andere stem, een vreemde je antwoord geeft. En je weet niet, of die ander je eigen "ik" is of dat het werkelijk een vreemde is. Want het antwoord komt alleen, wanneer je in harmonie ermee bent. En die harmonie moet zo groot zijn, dat er ongetwijfeld een gelijkenis bestaat. Misschien is daar een mens. Een mens op zo'n kleine wereld. En daar is een geest, die een ogenblik in zichzelf keert. Een godheid van de ruimte, die voor ons een Niets lijkt. En ziet: de gedachte van de mens weerkaatst a.h.w. de gedachte van die grote geest. De mens weet misschien niet, hoe hij aan die gedachte komt, maar hij heeft haar in zichzelf verwerkt. Hij lijkt hem een antwoord te zijn uit de ruimte. En zo overweegt hij en beschouwt het van uit zijn standpunt. En die grote kosmische geest, die blind is voor de sterren, die zich door zijn wezen van ruimte bewegen, antwoordt opeens op de gedachte van een enkele mens. Er is een harmonie.

Ik geloof niet, dat die grote Kracht, die grote Persoonlijkheid, precies weet waar het antwoord vandaan komt. Maar hij weet, dat het er is. En zo ontstaan er, zonder dat beide zijden het precies voor zich weten, bindingen tussen kleine schepselen en deze grote wezens die een voor u onmetelijk deel van de ruimte omvatten alleen met hun zijn. Zij zijn de wérkelijke bronnen van de krachten, die ook uw wereld gaan beroeren en reeds beroeren.

Maar ik heb u reeds gezegd, wanneer zij niet denken, dan is er een periode van spreken. Die periode van spreken houdt in dat er energie is. Een periode van denken betekent eveneens dat er energieën zijn.

Nu zijn er wezens, die kleiner zijn – laat ons zeggen in een vergelijking: de mens en een huisdier – maar met een intellect groot genoeg om die kleinere wereld te beseffen. Dezen putten nu uit deze acties eerst voor zichzelf kracht. Zij moeten eerst in zichzelf uit de eenvoudige hartenklop, de ademhaling, de eenvoudige gedachten of de trage trilling van een woord, een energie verzamelen, waarmee zij de kleinere wereld weer kunnen gaan beïnvloeden. Zij zijn het, die spreken b.v. tot de sterren. Hun wezen heeft echter één nadeel. Zij kunnen niet de kracht aftappen en onmiddellijk doorzenden. Zij moeten in zichzelf a.h.w. de kracht opzamelen, zoals een pomp, die eerst een zekere kolom water moet hebben opgepompt, voordat zij water kan geven. Zo vertraagt zich dus eigenlijk hun werking t.o.v. die kosmische persoonlijkheid.

Stel nu, dat het woord is uitgesproken op het ogenblik, dat één van die secundaire grote krachten eindelijk voldoende kracht heeft om invloed te kunnen uitoefenen, dan is het mogelijk, dat de introspectie volgend op het woord ergens een dubbele harmonie schept. En dan hebben wij te maken met het Grote, het voor ons Oneindige, een grote Heerser, een kosmische Kracht, die wij dan nog wel enigszins kunnen begrijpen. Wij hebben dan te maken met een Kracht, die direct onze eigen wereld gaat beroeren. En wij hebben te maken met een vreemde siddering, die het totaal van ons wezen en alle werelden doortrilt. Zo ontstaan er dus complexe invloeden.

Maar zelfs dan nog: Wanneer de pomp al water geeft, zo zal haar water wegvloeien, tenzij er iemand is die het opvangt. Er zijn dan sterrengestelen en daarmee vergelijkbare krachten en ook kleinere krachten zoals rassengestelen, die op een gegeven ogenblik – mag ik zeggen –

een emmer hebben. Zij hebben dus een mogelijkheid om kracht op te vangen en die elders uit te storten. Zo geschiedt er in nog lagere, maar voor ons toch zeer hoge bewustzijnsvormen een verdeling van een continue kracht in kleine, kortere golven. En zo ontstaan dan de ritmen van enkele jaren.

Want één woord van zo'n grote invloed, ach, dat is voor een mens praktisch een kosmisch uur. En één gedachte, dat is een invloed, die eeuwen omspannt. Maar zo'n paar jaar is dus weer een kleinere kracht. Als we zeggen: de mens is de kosmische kracht, zijn huisdier is degene, die de kracht weet te verwerken en door te geven (hetgeen ik met de pomp vergeleek), dan kunnen wij misschien zeggen: de parasiet daarvan is dan weer de geest in de vergelijking, die in korte perioden die krachten voor ons kan uitstorten.

En zo zult u ook begrijpen, dat wij van het ongevormde van deze groten (dit Niets) moeten komen tot een steeds sterkere belichaming. Een kracht, die daaruit put, moet belichaamd zijn. Hij kan vele sterrenwerelden omvatten, maar er moet een lichaam zijn. Er moet een kern in zijn wezen zijn. En degene, die daaronder valt, moet misschien een ster of een planeet beheersen, of een enkele een zonnestelsel. Want belichaming is noodzakelijk.

Al deze persoonlijkheden leven ergens zoals wij. Niet dat zij een wereld kennen zoals wij, maar ook zij zoeken naar een contact met de kosmos. Ook zij willen zichzelf zijn. Ook zij zijn harmonisch of disharmonisch, goed of kwaad, van uit hun eigen standpunt. Hun wereld verschilt van de onze door de energie, die ze hanteren, door de wijze, waarop zij beleven en waarnemen, maar niet door het essentiële. En daarom kunnen wij over de krachten die inwerken wel zeggen: Zij hebben persoonlijkheden zoals wij, zielen zoals wij. Ze zijn in hun onmetelijke grootheid in sommige problemen misschien niet eens verder dan wij. Wij behoeven hen niet te zien als krachten, die onwezenlijk groot boven ons staan, als de beheersers van ons lot, hoe waar dit soms stoffelijk moege zijn. Voor ons innerlijk zijn ze eerder dingen, die wij kunnen bereiken. Wij kunnen hun wereld delen; soms voor een ogenblik, soms tijdloos als zijzelf.

Wie ontgroeit aan de tijd, vindt deze krachten steeds meer; een werkelijkheid van vastliggende werelden, hemel- en hellewerelden, van niet omschreven impulsen en emoties, waarin je leven kunt. En velen, die in de sferen een wereld uitzoeken, waarin hun eigen "ik" wordt weerspiegeld, kiezen vaak haast onbewust de harmonie met de lagere en soms zelfs met één van de hogere krachten, die ik u omschreef. -

Nu zult u begrijpen dat dit beeld- hoe onvolledig ook, nog steeds ver staat van de menselijke praktijk en de menselijke realiteit. Om dit terug te brengen tot iets, wat wij gemakkelijker kunnen hanteren, vorm ik de volgende voorstelling:

Wanneer ik in mijzelf zoek, vind ik nimmer alleen mijzelf, maar altijd ook mijn wereld. En in mijn wereld ook de grote krachten, die ik buiten mij misschien niet eens besef. Door in mijzelf te zoeken vind ik dus feiten en niet alleen maar een beeld van het ego. Door de verinnerlijking leer ik echter ook erkennen wat er buiten mij bestaat, al zie ik het niet.

Uit de innerlijke zekerheid wordt de bruikbaarheid van de niet zichtbare en niet beleefbare krachten en werkingen in mijn wereld rond mij geboren. Door in mijzelf te gaan bereik ik een punt van tijdloosheid, waarin alle gebeuren op zich onbelangrijk wordt. En wanneer ik die rust kan terugbrengen tot mijn eigen wereld, kan ik de tijdloosheid voor mijzelf ten dele waar maken. Ik kan dus mijn eigen tempo en mogelijkheden a.h.w. vergroten of verkleinen. Heb ik daarbij bovendien nog een bijzondere kracht, waarmee ik mij harmonisch heb gevoeld, dan kan ik – omdat ik tijdloos durf denken – mij baseren op datgene wat ik erkende, dat woord, die gedachte, misschien, die uit het Oneindige tot mij kwam. En door dit consequent te leven onttrek ik mij dus eigenlijk aan vele beperkingen van mijn eigen wereld.

Iemand, die een tijdloze kracht leert leven van uit zichzelf, is in zoverre tijdloos dat hij van zijn eigen wereld vervreemdt, behalve in zijn bestrevingen. Zijn bewustwording omvat veel meer dan zijn eigen wereld ooit kan bieden.

Nu zal menigeeen gaarne krachten willen ontlenen aan het Hogere. En dan ontmoeten wij een zeer eigenaardig verschijnsel.

De filosoof kan wonderen doen – zo zegt men – door de zuiverheid van zijn gedachten. En eigenlijk is het ook zo.

Wanneer mijn wezen het grotere omvat, ben ik gelijktijdig mede vormend voor het kleinere. De filosoof maakt geen wonderen waar, maar doordat zijn wezen anders is, drukt hij zijn wil uit in die delen van het zijnde, welke voor ons nog onbeheersbaar zijn. Hij beleeft wetten, die voor een ander een vage visie zijn, maar voor hem zo nauwkeurig als een kleed dat op maat is gemaakt.

Alles mystiek en toch ergens werkelijkheid. Want zelfs indien ge u niet volledig bewust zijt van de harmonieën die ge in u draagt, zo zal de grote Persoonlijkheid uw antwoord verstaan en u antwoorden. Niet omdat er een genade is, niet omdat er een bepaald contract of een verbintenis bestaat, maar omdat er harmonie is. En daaruit volgt.

Wanneer uw eigen wezen loert harmonisch te, leven met een kracht, die men in zichzelf gevoelt en erkent, waarin men gelooft of die men waar vindt in zijn wereld, dan zal alleen krachtens die harmonie een deel van die grote Kracht en Heerschappij zich a.h.w. eveneens van uit het "ik" verbreiden. Wie op deze wijze werkt, verwezenlijkt nimmer alleen zijn eigen wil. Hij verwezenlijkt in feite het wezen, de persoonlijkheid van de Kracht, waaraan hij zijn vermogens ontleent. Maar hij zal nimmer geheel meester zijn. Absolute beheersing in deze is haast onmogelijk.

En om te besluiten en het u niet te moeilijk te maken: De kosmische wezens waarvan wij spreken, zijn voor de aarde niet veel meer dan tendensen. De ademhalingen van grote Krachten waartoe je behoort, omdat een reis door zo'n wezen eveneens soms honderdduizenden jaren vergt, zijn niet anders dan de ritmen, waaraan de aarde gehoorzaamt. Wij leven binnen een grote Kracht. En soms kunnen wij overgaan van de ene Kracht naar de andere. Zo'n overgang zal voor ons nooit veel meer betekenen, dan een verandering van ritmen en ook een verandering van de harmonie, waaruit iets kan worden bereikt.

In deze periode, waarin wij ons voorbereiden op de absolute vernieuwing, betekent dit dus niet alleen maar een ommekeer van uw gebruiken of van uw gedachten – hoe belangrijk die ook mogen zijn om een juiste harmonie te vinden – in wezen betekent dit dat u deel gaat uitmaken van een ander ruimtewezen, van een andere kosmische Persoonlijkheid en dat u in die Persoonlijkheid andere ritmen en krachten zult vinden dan tot nu toe. Zo u zichzelf daaraan aanpast, zult u mens blijven als tevoren; en met uw ervaring van het vroegere rijker en met meer harmonische mogelijkheden dan voorheen.

Tracht ge de oude Persoonlijkheid erbij te behouden, dan zult ge eenvoudig het contact met de nieuwe niet kunnen vinden. De werkelijke verlichting, de hoge harmonie is niet meer mogelijk. En zoekt ge alleen het nieuwe, zonder daarbij het oude nog te achten, zo vrees ik, dat ge – ofschoon uw harmonie verdergaat – niet de verrijking in uzelf kent, waardoor a.h.w. de aandacht van dit grotere wezen kunt boeien en hem een antwoord kunt geven dat zo rijk is voor deze Grote, dat hij erover nadenkt en zich dus op u concentreert en daardoor u ook meer opneemt in de tijdloosheid van zijn eigen bestaan.

BLOESEM

Uit het Niet geboren weelde, ontwaakt door de kus van de, zon, moet sterven en verdwijnen, vóór er vruchten komen.

Weelde van bewustzijn, erkenning van goddelijke Kracht, moet sterven, voordat de vrucht van bewustzijn wordt geboren. Want de bloesem leeft slechts om de vruchtbaarheid te bewijzen en in het bewijs te sterven.

Zo bloeien wij op om te sterven in het bewijs van ons bewustworden. Want uit datgene wat wij zijn, de schijnbaar schone maar zo onbelangrijke vorm, ontwaakt de Oneindigheid, waarin de schepping zich herhaalt uit de vrucht, die in het bewustzijn rijpte.

Ik eer de zon en eer de bloesemregen.
En als zij kleurt in stervend avondlicht,
zo weet ik mij de bloesem zeer genegen
en zie ik in het stervend licht mijzelf in het aangezicht:

Een bloesem, rijzend nu,
ter aarde morgen schoon genegen
en toch dragend 't begin der vrucht van het eeuwigdurend nu.

Ik ben; en ik wil mijzelve zijn.
Ik wil mijzelve vol beleven.
Ik wil mijn inhoud en mijn wezen geven
om één met alle Licht te zijn.

Ik wil niet zijn mijzelf alleen,
maar dienen dat wat ik nog niet begrijp.
Opdat ik eens beseffen moge,
waartoe ik ben ontstaan.

NEGENDE LES - DE SLEUTEL VAN DE WERKELIJKHEID

Wanneer wij spreken over werkelijkheid, zo worden wij geconfronteerd met een wereld die bestaat uit ideeën, een wereld die bestaat uit feiten en een wereld die bestaat uit illusies. Deze indeling geldt zelfs voor vele van de sferen, waarover we een vorige maal het een en ander hebben gezegd. Ook de menselijke voertuigen zijn daaraan onderhevig. Om een sleutel te vinden tot de wereld, tot de werkelijkheid, zullen we dus allereerst een onderscheid moeten maken tussen de dingen, die belangrijk zijn en de punten, die imaginair of onbelangrijk kunnen worden genoemd, dan wel waarvan we geen reële waardering kunnen geven. Om een dergelijk onderscheid te maken moeten we uitgaan van het volgende standpunt:

Er is een goddelijke werkelijkheid, die onveranderlijk is. Zij is volmaakt, altijd zijnde en wij zijn daarvan deel.

Naast deze goddelijke werkelijkheid bestaan er gedachtewerelden die door onszelf zijn geschapen, zowel als gedachtewerelden die door andere grote krachten in de kosmos tot stand worden gebracht. Deze gedachtewerelden zijn niet werkelijk; in zoverre dat zij kunnen verschillen van de goddelijke werkelijkheid of slechts een bepaald facet daarvan kunnen omvatten. Dientengevolge geldt: Alle werkelijkheid moet worden gewaardeerd aan de hand van de feiten. Alle feiten hebben voor ons een persoonlijke betekenis in het contact met het Goddelijke. Alle werkingen, die wij ondergaan, kunnen worden onderscheiden als belangrijke werkingen en werkingen, die slechts ons denkvermogen beroeren. Alleen datgene, wat ons gehele wezen beroert, kan als werkelijk worden beschouwd.

Hiermede maken we dan een begin met het ontleden van de situatie, die in de komende tijd belangrijk wordt: de tegenstelling tussen waan en werkelijkheid. Een concreet voorbeeld hiervan is gegeven in lezingen, die werden gehouden op de vrijdagavond en in toespraken elders. Wij kunnen volstaan met op te merken:

Al datgene, wat niet is gebaseerd op een werkelijkheid, zal teniet moeten gaan, tenzij men zich zozeer van de werkelijkheid vervreemdt, dat men stagneert, tot stilstand komt in een waantoestand, waarbij alle verschijnselen zichzelf gelijk blijven en voor het "ik" geen ontplooiing mogelijk is. Dit laatste is van het grootste belang.

Indien wij een sleutel willen vinden, waarmee we de werkelijkheid van de wereld of van de kosmos kunnen bereiken, dan zullen we eerst eens moeten beginnen met voor onszelf uit te maken wat we willen. En dan moet dat niet een zo terloops willen zijn, maar een weloverwogen en bewust streven. Onze wil op zichzelf is voor ons een middel om veel te bereiken. Het is onze oriëntatie op de werkelijkheid.

Wanneer ons willen wordt omgezet in een bewust streven, dan komen wij in contact met die delen van de goddelijke of kosmische werkelijkheid, waarin het door ons nagestreefde concreet bestaat. Het is daarin in een volmaakte vorm alomvattend, zoals het geheel van de goddelijke waarde volmaakt en alomvattend is. Door onze wil te richten op iets wat werkelijk bestaat, benaderen wij dus God. Wij benaderen een werkelijkheid, waaruit wij voortdurend kunnen putten en waarop wij steeds kunnen vertrouwen, omdat zij onveranderlijk is en ons toch de mogelijkheid laat steeds nieuwe delen daaruit te beleven en ons bewustzijn ervan steeds uit te breiden.

Op het ogenblik, dat ons willen is gericht op iets wat niet mogelijk is, op iets wat niet werkelijk bestaat en dat alleen een illusie of een idee blijft, zo kunnen wij worden geconfronteerd met een werkelijkheid, die op aarde nog niet concreet werd, maar die in het Goddelijke wel bestaat. Wij kunnen deze dan door middel van ons eigen wezen waarmaken. Daarbij geldt echter weer een regel:

Op het ogenblik, dat ik iets verwerkelijk wat in het Goddelijke bestaat en op de wereld niet bekend is, zullen zich binnen mijn wezen alle vermogens, alle krachten, ja, zelfs alle mogelijkheden ontwikkelen, die in de goddelijke werkelijkheid verbonden zijn met hetgeen ik nastreef. Er is dan geen afwijking mogelijk.

Wanneer ik kom in een wereld, die niet gelooft in wonderen, maar ik geloof daaraan en ik geloof in die wonderen zodanig dat zij in Gods werkelijkheid bestaan, dan zal ik daaruit de kracht ontleen om zelf die wonderen te doen.

Wanneer ik mij richt op iets, wat illusoir is, wat dus niet zo in de goddelijke werkelijkheid kan bestaan, omdat het b.v. strijdig met zichzelf is (dat komt vaak voor), dan kan ik alleen maar bereiken dat mijn denken blijft stilstaan en dat ik steeds meer van de wereld geïsoleerd raak. Ik heb dus wel degelijk een zekere maatstaf om de verschijnselen af te meten. En die maatstaf kunnen we dan als volgt schetsen:

Absolute harmonie met de goddelijke werkelijkheid zal zich steeds openbaren door een innerlijke gesteldheid, die elk uiterlijk verschijnsel aanvaardbaar maakt, die de oriëntatie van het "ik" temidden van de uiterlijke verschijnselen voortdurend een vreugdige, een reële maakt en die voor ons ook een krachtbron betekent. De innerlijke waarde is en blijft ons een kracht. Is dit het geval, zo is ons streven juist en kan het worden voortgezet. Het is onafhankelijk van godsdienst, filosofie, of een andere richting van denken. Het is eenvoudig een concrete beleving. De achtergrond hiervan is meestal mystiek.

Wij kunnen dan komen tot de verwerkelijking van iets, wat op deze wereld niet reëel bestaat. Wanneer het waar is in de goddelijke werkelijkheid, dan zal een beeld dat in mij leeft niet alleen worden geopenbaard door mijn ideeën en mijn overgave eraan, maar wel degelijk meteen worden bewezen door al datgene, wat ik van uit mijzelve produceer. Er kan hier dus ook weer concreet worden gesteld: De erkenning van iets, wat op aarde niet en in de goddelijke werkelijkheid wel bestaat, is mogelijk op het ogenblik, dat het eigen streven een vernieuwing, een vergroting of een verandering van eigen capaciteiten met zich brengt. In dit geval zijn de verschijnselen kenbaar.

Op het ogenblik dat ons denken, ons streven of ons willen niet gepaard gaat met een concrete beleving van het Goddelijke en ook niet met een concrete uitbreiding van onze vermogens, kunnen wij rustig zeggen dat dit een illusie is en dat een verder nastreven daarvan niet slechts tijd- en krachtverspilling is, maar ook een toenemend isolement van het "ik" veroorzaakt, waardoor het zich ongelukkig gaat voelen.

Hier hebben we dan een maatstaf; en deze maakt het ons mogelijk de wil inderdaad te gebruiken als een sleutel, die ons toegang geeft tot hogere rijken, tot een grotere werkelijkheid dan de onze.

Toch zal de wil alleen niet voldoende zijn. Iemand, die een slot kent, weet dat daarin over het algemeen een aantal veren zijn, die, op de juiste wijze gelicht moeten worden, wil het slot draaien. De sleutel moet dus ook voorzien zijn van het juiste instrument.

Niet elke sleutel past op het slot der goddelijke wijsheid. Niet elke sleutel brengt ons binnen het rijk der goddelijke werkelijkheid. Dus moeten wij – nu we de sleutel zélf hebben bestemd als de wil en zelfs voor het richten van die wil enkele opmerkingen hebben gemaakt – overgaan tot het ontleden van de verschillende eigenschappen of mogelijkheden, die het Goddelijke (de Realiteit die eeuwig is) a.h.w. toegankelijk zullen maken; en dan moeten we wel goed onthouden dat deze dingen dus in een bepaalde verhouding staan. Een vergelijkend voorbeeld voor degenen, die misschien de zaak te vaag vinden: Wanneer u een slot hebt met 4 ligveren en deze zijn geplaatst in Den bepaalde verhouding, dan zal alleen de baard, waarin diezelfde verhouding is aangebracht, het mogelijk maken het slot inderdaad te openen.

En dan beginnen we nu na te gaan wat voor ons de beste waarden zijn, waarmee we dus deze nieuwe wereld kunnen betreden.

De wil hebben we al; maar dit is niet genoeg. We hebben nodig kennis. Maar kennis is slechts een basiswaarde. En deze kennis op zichzelf is waardeloos, mits zij ook in haar afmetingen (in haar breedte a.h.w.) wordt bepaald door wijsheid.

Wijsheid plus kennis (1^e ligveer) zijn in een verhouding uitgedrukt de factor 1 t.o.v. de andere, hier na te noemen waarden. Wijsheid betekent: inzicht hebben in het verschijnsel, begrip, vinden voor het verschijnsel en eer. zekere mate van sympathie daarmee kunnen ervaren. Kennis betekent: feiten constateren, samenvoegen en combineren op een zodanige wijze, dat een juiste omschrijving van de eigen wereld ontstaat. Alle kennis, die alleen is gericht op het abstracte, is zinloos, tenzij daaruit een wijsheid wordt gewonnen, die haar onmiddellijk toepasselijk maakt op de eigen wereld. De factor 1. betekent dus, dat de belangrijkheid hiervan niet zo buitengewoon groot is. Er is iets anders wat voor ons veel belangrijker is; en dat kunnen we noemen zelfvertrouwen (3^e ligveer).

Zelfvertrouwen heeft de factor 3. Want op het ogenblik, dat ik mij bewust ben van mijn eigen vermogens en kunnen, als ik weet wat ik kan presteren, dan zal ik niet worden geremd in mijn zoeken naar kennis of naar wijsheid, maar ook niet aarzelen om een nieuwe wereld te betreden. Om die zelfbewustheid te verwerven dient men met het volgende te rekenen:

Ten eerste: Het "ik" is een eeuwige waarde. Het "ik" kan tenslotte niet tekort schieten. Het kan dit slechts incidenteel doen, maar elk incident zal worden opgeheven door een volgende ontwikkeling. Ten tweede: Het "ik" is in zijn vermogens en krachten deel van het Goddelijke en deel van de goddelijke werkelijkheid. Als zodanig kan het zijn wezen en geaardheid volledig uiten, zonder enige beperking of voorbehoud. Ten derde moet men zich realiseren dat alle vormen, waaraan het "ik" tijdelijk gebonden is, voorbij gaan. Maar dat de innerlijke kracht en waarheid blijven bestaan, zodat al wat wordt gewenst, al wat wordt nagezocht, al wat wordt erkend of aanvaard eens zal worden verworven. Elke mislukking is tijdelijk. Elk slagen is blijvend. Wij behoeven niet bang te zijn om te mislukken voor een keer, omdat we de zekerheid daarvan bezitten.

Wanneer we deze 2^e ligveer in het slot hebben gezien, dan komen we tot de 3^e ligveer Deze zou ik de naam willen geven van harmonie ofschoon daarvoor ook andere begrippen bestaan als naastenliefde, sympathisch vermogen e.d. Haar waardering is de hoogste in deze reeks, haar getal is 5.

Naastenliefde, sympathie en harmonie zijn verschijnselen, waarin het "ik" komt tot een aanvaarding van wereld, van de mensheid, van een situatie of een toestand. Het zal u zijn, elke poging om het "ik" boven of onder anderen te stellen een mislukking van dit streven inhoudt. Je kunt je naasten slechts waarlijk liefhebben op basis van gelijkheid. Je kunt slechts werkelijke harmonie bereiken, indien je je wezen geheel en zonder voorbehoud invoegt in een groter geheel. Je kunt dit nooit doen door methoden van zelfbeperking, zelfnegatie, zelfonderschatting of zelfoverschatting. Het is dus wel zeer belangrijk, dat men de harmonie zoekt van uit een zeker zelfbewustzijn, dat men de harmonie beschouwt als iets wat normaal deel behoort te zijn van eigen wezen en dat zeker eens werkelijk zal zijn.

De disharmonische verschijnselen, die wij allen op onze tijd zullen leren kennen, zowel in wereld als in sferen, mogen dan ook niet worden gezien als werkelijke disharmonie. Zij moeten slechts worden gezien als een nog niet volledige harmonie van ons wezen. Door deze instelling komt men wederom nader tot de kosmische werkelijkheid.

De 4^e ligveer (de 4^e uitstulping aan de baard van onze sleutel), kunnen we waarschijnlijk gezond verstand noemen. Althans wanneer we onder gezond verstand niet verstaan: het aanvaarden van het recht van de sterkste zonder meer of het willekeurig- aanvaarden van de wijsheid van anderen. Een ieder kan pas met de kosmische werkelijkheid éénworden, als hij zijn eigen werkelijkheid niet ontkent.

Een mens, die in de stof leeft, zal dus allereerst zijn stoffelijke wereld moeten erkennen. Hij zal daaraan niet kunnen ontkomen. Iemand, die in een sfeer leeft – hoe hoog of hoe laag ook – zal in de eerste plaats die sfeer moeten erkennen en eigen leven en handelen zal daarop moeten zijn gebaseerd; met een hoger inzicht, inderdaad, maar het uitgangspunt is steeds het gezond verstand, dus de regels van eigen wereld. Het daaraan toevoegen van nieuwe waarden brengt met zich mee, dat het "ik" zijn mogelijkheden en vermogens vergroot. Dit hebben we reeds gesteld.

Het gezond verstand dat we nodig hebben pleit er dus voor onze vermogens voorzichtig te ontwikkelen, maar eerst te handelen volgens het bestaan van die vermogens, wanneer we weten dat we ze inderdaad hebben.

Verder impliceert het, dat we gebruik maken van de middelen, die ons ten dienste staan en niet verlangen naar andere middelen, die misschien niet onmiddellijk bereikbaar, maar die o.i. edeler of hoger lijken. Ik zou het gezond verstand eveneens een waardering 3 willen geven.

Dan vinden wij ten laatste (het getal des mensen is 5, zoals men wel eens zegt) een kracht, waarvoor het zeer moeilijk is een naam te vinden. Misschien is het beste nog wel: absorptie. Om u bewust te worden van de goddelijke werkelijkheid dient gij zonder selectie alle verschijnselen van uw eigen wereld te erkennen en in u op te nemen. Er mag een voorkeur bestaan, daartegen is geen bezwaar, maar er mag nimmer een ontkenning zijn van bestaande feiten of werkelijkheden. Wij mogen al datgene, wat zich aan ons toont (en dit is dus een zuiver persoonlijke zaak), in onszelf verenigen tot een beeld van onze wereld, een beeld van onszelf en van alles wat daarmee samenhangt. Door steeds weer nieuwe feiten te absorberen uit de wereld, nieuwe situaties te leren kennen en in ons geestelijk streven zowel als in ons meer stoffelijk werken steeds nieuwe ontdekkingen te doen, vergroten we n.l. ons begripsvermogen.

Het is duidelijk dat deze absorptie, mits op de juiste wijze uitgevoerd, wijsheid en kennis beide vergroten. Toch wordt deze absorptie hoger aangeslagen dan kennis en wijsheid en krijgt ze in de scala, die wij hebben gebruikt, een tolerantiewaarde 2.

Nu hebben we dan de sleutel ongeveer klaar. De schacht is de wil. De eigenschappen, die we in onze persoonlijkheid bezitten of ontwikkelen, zijn a.h.w. de baard van de sleutel, waarmee wij het slot kunnen openen. We hebben dus een sleutel naar de werkelijkheid uitgebeeld; en toch ontbreekt er iets. Wanneer we slechts een gladde schacht hebben, dan zal het weinige kracht dat we bezitten vaak niet voldoende zijn om de sleutel te draaien. Er moet dus aan de sleutel ook nog een greep, een houvast zijn. Nu blijkt, dat dit houvast op zichzelf niet erg belangrijk is. Belangrijk dat het bestaat ja, maar de vorm daarvan is niet important.

Wij stellen, dat de greep die wij gebruiken is, onze aanvaarding van de werkelijkheid. Deze kan dus godsdienstig of filosofisch zijn; zij kan mystiek, magisch zijn, zij kan elke richting uit. Het is echter slechts het middel, dat wij gebruiken om onze wil en onze eigenschappen de waarde van de goddelijke werkelijkheid, doen erkennen en deze voor onszelf te realiseren.

Dan komen we tot het 2^e deel. Wanneer ik spreek over een sleutel, dan heeft dat weinig zin, tenzij er ook een slot is. Wat is dan datgene, wat ons a.h.w. nog afsluit van een goddelijke werkelijkheid, wat ons tot slachtoffer maakt van waan, van illusie?

Wij moeten hier heel voorzichtig zijn, want vergeet niet dat het gestelde waar blijft in elke wereld of sfeer, voor elk voertuig dat op dit ogenblik voor iemand wordt gerealiseerd als belichaming, dus in wezen als laagste voertuig. We zullen dan trachten om allereerst te omschrijven wat ons scheidt van de goddelijke werkelijkheid.

In de eerste plaats kunnen wij een kosmische werkelijkheid, een goddelijke werkelijkheid niet begrijpen. Haar volmaaktheid heeft voor ons een bijsmaak; zij is van uit ons standpunt stagnatie, stilstand. Wij kunnen niet begrijpen, dat het ik" in een volmaaktheid voortdurend nieuw beleven kan, zonder dat één feitelijke waarde behoeft te veranderen. Het gehele idee van evolutie valt weg; en ik meen, dat voor de doorsnee-mens dit de plaat van het slot moet zijn; het onvermogen om te beseffen, dat er een wereld kan bestaan, waarin geen evolutie bestaat, geen revolutie, geen degeneratie, geen regeneratie, waarin alleen maar bestaat: het zijn.

Het is duidelijk, dat ons pogen om dit begrip voor onszelf te verwerven altijd op een mislukking zal uitlopen, totdat wij die volmaaktheid hebben erkend.

De eerste beleving van de volmaaktheid maakt haar voor ons onaanvaardbaar. Zolang we haar nog niet persoonlijk hebben ervaren, blijft zij voor ons onvoorstelbaar. Toch moet in deze slotplaat ergens die opening zijn waarachter het slot verborgen zit. Die opening vinden we in de menselijke mentaliteit, die wil geloven. Er komt een ogenblik, dat een ieder voor zich een

geloof heeft, waardoor hij over de beperkingen van zijn wereld heenstapt en dan opeens begrippen als "volmaaktheid" en "oneindigheid", die hij niet beseft, durft hanteren en aanvaarden. Datgene, wat wij waarlijk en innerlijk geloven, is voor ons de opening van het slot. Wij kunnen onze sleutel slechts daarin plaatsen, indien wij ons streven, onze wil plus onze geloofswaarden in één lijn weten te brengen.

Dan moeten wij ons verder afvragen, of dit slot zonder meer toegang geeft. Neen. Het geloof is niet de toegang tot de goddelijke werkelijkheid. Het is slechts het middel, waardoor ons onbegrip als begrenzing ophoudt te bestaan. En zoals ik t.a.v. de sleutel een beschrijving geef van een aantal waarden, die a.h.w. de tandingen van de baard van de sleutel vertegenwoordigen, zo zou ik dat dus ook kunnen doen t.a.v. het slot. Ik geloof echter, dat dat niet noodzakelijk is. Wanneer Wij n.l. deze sleutel hanteren, zijn wij ingesteld op de kosmische waarde: mens.

De mens is niet slechts een ik-heid in tijd en in ruimte. Hij is een bewust deel van de goddelijke schepping; en óp goddelijk niveau bestaat hij in volmaaktheid. Voor mens en mensheid geldt nu één opdracht, één harmonische verhouding. Onze sleutel maakt hit mogelijk om a.h.w. toe te treden tot deze volmaakte mensheid. Het is dus het Koninkrijk Gods, zoals men pleegt te zeggen, dat in het "ik" wordt geopenbaard.

Toch is het niet voldoende om een geloof te hebben en om een sleutel te hebben. U weet allemaal, dat je een sleutel een slag moet omdraaien. De sleutel tot de werkelijkheid betekent voor ons dus niet slechts het bezitten van wil plus een aantal eigenschappen en misschien de erkenning van het slot het vinden van het geloof, waardoor wij door begrippen als "onmogelijk" heen kunnen dringen. Wij moeten de zaak ook nog evolueren. En een draai is een cirkel. Een sleutel, die in het slot wordt omgedraaid, zal tenminste 180 graden afleggen voordat hij het slot begint te openen. Bij een goed slot is de cirkel (360 graden) voltooid, voordat het slot geheel is geopend en teruggetrokken, voordat de schoot is teruggevallen, zoals men zegt.

Wij moeten ons dus realiseren, dat het niet voldoende is onze eigenschappen als wijsheid, kennis, harmonie, enz. te hanteren, maar wij moeten leren ze te richten.

Wanneer wij met ons geloof voor het eerst doordringen in de onaanvaardbare werkelijkheid, dan zullen wij met dit doordringen alleen in een grotere wereld niet kunnen volstaan. Wij zullen onze eigenschappen daarin actief moeten maken. Elk geloof, elk systeem, dat voor ons een doordringen mogelijk maakt achter de onwaarschijnlijkheden en onaanvaardbaarheden, zoals deze menselijk of geestelijk bestaan, eist van ons een voortdurende verandering van zienswijze. Wij moeten – eenmaal aanvaard hebbende dat die grote werkelijkheid bestaat – elk facet daarvan, ook wanneer dit dus behalve door onze wil niet in contact staat met ons wezen en onze wereld, blijven aanvaarden en stuk voor stuk en beetje bij beetje de mogelijkheden nagaan. Wij moeten ervan overtuigd zijn, dat er een langere tijd van streven nodig is, voordat wij dit contact krijgen, deze klik a.h.w., waardoor we voelen: nu gaat er iets gebeuren.

Er is dan een periode van schijnbaar nutteloos streven, waarbij de actie is geworden tot een soort automatisme en de werking van onze eigenschappen schijnbaar van onze eigen wereld volledig gescheiden blijft. Wat wij doen en willen doen is schijnbaar onmogelijk. Op het ogenblik, dat wij dit eerste contact krijgen, is er een schok in ons wezen, maar ons gedrag is tegengesteld aan alles wat men zelfs in een geloof aanvaardbaar vindt; het staat n.l. diametraal tegenover het punt waar het geloof of waar het stelsel begint. Nog verdergaande keren wij tot het stelsel terug, met dit verschil dat ons geloof of stelsel niet meer is een menselijke poging om het "onaanvaardbaar" aanvaardbaar te maken, maar de erkenning van een werkelijkheid, die door anderen niet ervaren of aanvaard kan worden.

Wij gaan dan nu met de kennis van het slot en van de sleutel na wat er gebeurt. Op het ogenblik, dat ik de sleutel tot de werkelijkheid tot de waarheid van het leven heb gevonden, is er in mij geen menselijke of geestelijke kennis ontstaan, die mij de meerdere maakt van allen. Er is in mij slechts een bewustzijn, dat ik aan die anderen niet kan weergeven.

Maar wat gebeurt er? De illusie, de waan, is a.h.w. de deur, die staat tussen de werkelijkheid en ons wezen. Nu eenmaal de sleutel in het slot heeft gedraaid, kan de poortdeur wijken. Wij

zien plotseling de werkelijke waarde van alle dingen en worden door de waan, die daarbij in het geding kan komen, niet meer getroffen. Wij zien verder alles in zijn juiste verhoudingen, zodat wij niet meer overrompeld worden door een verschijnsel in de tijd, maar slechts de volledige betekenis zien waarvan het deel is.

U zult zich afvragen, waarom we na een poging om de menselijke voertuigen, hun mogelijkheden en sferen te beschrijven nu opeens overgaan naar deze sleutel, deze weg a.h.w. tot het goddelijk bestaan?

Op het ogenblik, dat de wereld wordt geconfronteerd met een verscherping van de tegenstelling tussen waan en werkelijkheid, zal de mens tot een keuze worden genoopt. Wanneer hij deze keuze slechts automatisch doet, zal het rendement (het bewustzijn dat hij daaruit gewint) betrekkelijk laag blijven. Zeker als hij zich door de illusie tenslotte laat meelokken, bereikt hij niets. Maar zo wij beseffen, dat de veranderingen en invloeden in eigen wereld, de veranderingen in eigen instelling door het verwerpen van de illusie en het voortdurend terugkeren tot de feiten het ons mogelijk maken de goddelijke werkelijkheid te zien, zo kunnen wij als mens en als geest binnen de beperkingen van onze eigen wereld de kracht en het bewustzijn verkrijgen, waardoor wij aan die wereld veel schenken en voor onszelf de oneindigheid gewinnen.

Ik meen, dat dit in de komende tijd van toenemend belang wordt. Reeds nu zijn er zeer veel mensen, die zich door hun illusies of idealen laten meevoeren en daarbij afstand doen van de feiten, van de werkelijkheid. Er komt een ogenblik, dat die werkelijkheid toch haar rechten opeist. De tegenstellingen, die daaruit voortvloeien, de moeizame strijd, die voor velen daarmee verbonden zal zijn, behoort zeker tot een van de wonderlijkste verschijnselen die zo eens in de 24000 jaar en nog wat voorkomen.

Het zal u duidelijk zijn, dat wij – door u een inzicht te verschaffen in de achtergrond van deze werkingen, zoals ze voor u persoonlijk bestaan – eveneens een poging hebben gedaan u te helpen om u te oriënteren in deze tijd en u aan te passen aan de goddelijke waarden, die zich toch ook steeds sterker openbaren. U zult dus in staat zijn de waan gemakkelijker te overwinnen en daaruit uw eigen geestelijke waarden en zelfstandigheid kunnen bewijzen in een periode, waarin ze zeer noodzakelijk zijn.

FILOSOFIE

Een filosoof is tegenwoordig iemand, die uit de denksystemen, die anderen hebben bedacht voor zichzelf een systeem samenknutselt, waarin hij meent enige originaliteit te onderscheiden. Over het algemeen is echter zijn filosofie steeds weer het bouwen van topzware theorieën op een betrekkelijk smalle of soms zelfs haast niet bestaande basis.

Vroeger is dat anders geweest. De filosoof uit het verleden was een concrete denker. En als men met zo'n filosoof in contact kwam, dan viel wel allereerst op dat hij zich niet bezighield met abstracte zaken, die zo ver van de wereld af liggen, maar juist met al datgene, wat in de eigenlijke wereld bestaat of daarmee in verband staat.

We zouden b.v. in dit geval kunnen wijzen op de heer Pythagoras, die o.m. de indeling van snaren, naar daarmede ook gelijktijdig kosmische ritmen én de verhouding van trillingen in het Al wist te definiëren. We zouden kunnen spreken over de vele Griekse filosofen, die niet alleen de innerlijke mens trachtten te definiëren en zijn verhouding tot de buitenwereld, maar daarnaast ook wel degelijk hebben geprobeerd het natuurkundig bestel van de wereld een wat vastere vorm te geven. Om kort te gaan, filosofie is langzaam maar zeker wel iets gedegenereerd. Ze is geworden tot een absolute abstractie, waar ze in wezen de basis behoort te zijn van de samenleving,

En nu we dit hebben gezegd, wil ik proberen om voor mijzelf een kleine filosofie op te bouwen, die kan passen bij de feiten van deze tijd. Dan begin ik allereerst met te stellen:

De mens heeft in deze dagen zoveel geleerd omtrent de structuur van de materie, de structuur van eigen wezen en van bepaalde verschijnselen in de kosmos, dat hij op grond hiervan zich een juist en zuiver beeld van het Al zou kunnen ontwikkelen.

Maar als ik dit heb gezegd, dan steken me een paar woorden in de keel: "zou kunnen". Waarom heeft hij dat dan nog niet gedaan? En dan probeer ik heel filosofisch na te gaan wat de waarheid is van dit Al, zoals de mens het kent. Ik constateer:

Leven zelf is een kracht, die wij nog steeds niet geheel kunnen omschrijven. Een nabootsing van leven kan worden gefabriceerd, maar de levensvatbaarheid daarvan is niet volledig. Bepaalde wezens kunnen niet leven in chemisch nagemaakt zeewater, tenzij daaraan enkele druppels echt zeewater zijn toegevoegd. Mijn conclusie: De mens denkt, dat hij weet wat het leven is, maar hij vergeet één ding: dat het leven in zichzelf een kracht of verhouding is, die alleen kan worden ontleed door degenen die leven. Leven kan niet worden gemaakt; het kan slechts worden erkend.

Een tweede punt: De krachten van het Al. Het is opvallend, dat de mens in zijn benadering van b.v. het atoom de explosie als één van zijn voornaamste bestrevingen heeft gezien. De mens zoekt voortdurend naar de plotselinge oplossing van het probleem; het plotselinge, het explosieve verschijnsel. En hij doet dat kennelijk niet alleen maar wanneer het gaat om een atoom, maar hij doet het evenzeer als het gaat om andere ontwikkelingen van economische aard wetenschappelijke aard, enz. Dan volgt hieruit volgens mij, dat de mens door zijn neiging om altijd direct macht te zoeken in de dingen of onmiddellijk een volledige ontplooiing te zoeken voorbij loopt aan de feiten.

Wie zich n.l. de moeite getroost om langzaam en gestaag voort te gaan, niet zoekend naar plotselinge ontbindingen maar naar de vormen, de verschijnselen en hun verklaring, zal in staat zijn om deze gehele wereld te voorzien van kracht zonder één atoom te ontbinden. Wie echter het atoom ontbindt, ontketent krachten, waardoor het leven wordt vernietigd en dus de mens zelve, – althans in zijn stoffelijk bestaan – wordt aangetast.

Een filosofie, zoals ze op het ogenblik door velen – althans innerlijk – wordt beleden, blijkt dus wel gevaarlijk te zijn. Op het gevaar af, dat menigeen meent dat ik de zaak overdrijf, kan ik die filosofie als volgt kenschetsen:

Er is geen waarlijk bestaan mogelijk zonder macht. Macht vloeit voort uit bezit of verwerving van bezit. Hij, die macht heeft, heeft minder verantwoordelijkheid en kan meer zichzelf zijn.

Dit geldt zelfs voor degenen, die naar geestelijke macht streven. Want menigeen streeft naar esoterische bewustwording of innerlijke bewustwording alleen maar om meer te worden dan hij is; en om daarmee ook de meerdere te worden van anderen, die hij tot nu toe als zijn meerderen heeft beschouwd.

Hier zoekt de mens kennelijk ook naar het explosief effect. Hij zoekt niet naar de kern der materie om in een waar begrip daarmee samen te leven. Hij zoekt naar de mogelijkheid om een zo groot mogelijke explosie te maken.

De mens zoekt over het algemeen niet naar een geestelijke waarheid om daarmee langzaam maar zeker een begrip op te bouwen, maar hij zoekt naar een geestelijke waarheid, waardoor hij explosief a.h.w. de verhoudingen in zijn wereld kan veranderen.

Volgens mij is dat allemaal fout. Want wanneer wij ons de tijd gunnen om te groeien, dan kunnen we evenredig en gelijktijdig groeien. Wanneer wij bereid zijn om alle ontwikkelingen steeds te baseren op het heden en niet op onze theorieën of op onze behoefte aan macht en invloed, dan zullen we – door steeds met het heden af te rekenen – een steeds juister inzicht krijgen in onszelf, in de wegen die we moeten gaan en ook zelfs in de eeuwige waarden, die achter onze tijdsomstandigheden verborgen gaan.

Zolang we proberen om alles uit te drukken in verhoudingen van meer en minder, van sterker en minder sterk, zullen wij gevaar lopen ten onder te gaan aan ons eigen streven. Maar als wij ons de tijd wel gunnen, dan moet er iets gebeuren, waardoor we schijnbaar iets voor niets krijgen. Om u een voorbeeld te geven:

Wanneer wij doordringen in de kennis der atomen, dan weten wij dat elektronen daarin schijnbaar zonder reden, zonder dat we zien hoe, van plaats veranderen; dat bepaalde delen eenvoudig een vrije baan in de ruimte kiezen enz. Zonder iets te veranderen aan de structuur

van het atoom, zou men van deze energie gebruik kunnen maken. Men zou zelf niet genoodzaakt zijn om die activiteiten te bevorderen of af te remmen, want er is een natuurlijk evenwicht. Wanneer wij iets willen bereiken, zullen we moeten uitgaan van het bestaande evenwicht en in dat evenwicht onze mogelijkheden zoeken.

En dan komt de grote vraag: Kunnen wij bij een dergelijk evenwicht ons beperken tot de materie? Ik geloof niet, dat dat goed mogelijk is. Zelfs de moderne wetenschap op verschillend terrein komt langzaam maar zeker aan een grens, waarboven alleen nog een abstractie bestaat, een these of een God; iets, wat niet bruikbaar, kenbaar of omschrijfbaar is. Er is een grens.

Wanneer wij geleidelijk verder streven in ons in alle geleidelijkheid maar met gebruikmaking van al onze mogelijkheden ontwikkelen, dan meen ik dat de grenzen, die wetenschappelijk en dus redelijk bestaan, er voor ons als mens of als geest eenvoudig niet zouden zijn. En dat brengt me tot een zeer interessante stelling:

Wij ontmoeten grenzen door de haast waarmee wij trachten ons onevenwichtig en eenzijdig te ontwikkelen.

Ik ga verder en stel, dat vele van die grenzen, die de mens in het AI meent te onderkennen – hetzij in z.g. constanten als daar zijn b.v. lichtsnelheid e.d., hetzij in het ophouden van een bepaalde levensvorm als b.v. de dood – alleen maar ontstaan door het feit, dat de mens weigert zich evenwichtig te ontwikkelen. En dan volgt daaruit, dat in mijn filosofie althans – evenwichtigheid één van de belangrijkste verschijnselen is.

Evenwichtigheid zou een belangrijker doel in het leven moeten zijn dan alle andere bereikingen. Want zolang wij evenwichtig blijven, zullen wij, omdat we leven, ons wezen steeds verrijken en uitbreiden. Wij zullen steeds meer leren om niet in een strijd tegen het AI maar eenvoudig door het ontvangen van krachten uit het AI te groeien.

En als dat moet gelden voor het geestelijke, dan moet het ook gelden voor het stoffelijke. Zo is er in mijn filosofie dus ook geen plaats voor een scheidslijn tussen stof en geest. Ik meen, dat dit alleen maar voortkomt uit het feit, dat we onze eigen vermogens niet voldoende ontwikkelen; als mens niet en ook als geest niet, vrees ik. Waarmee we al heel wat hebben gezegd. Maar ik ben er nog niet.

Wanneer ik dus, gebaseerd op al hetgeen ik heb gezegd, verder ga denken, dan kom ik tot een gelijkenis, die althans voor mij schijnt te bestaan. Het is speculatief, zoals er in elke filosofie een element van speculatie pleegt op te treden. Ik stel:

Het belangrijkste in het AI is evenwichtigheid. Het is de voortdurende balans van alle waarden, die de betekenis van alle verschijnselen zal bestemmen. Het is de balans van alle waarden waaruit ons leven, ja, de mogelijkheden zelfs tot het bestaan van onverschillig wat, voortvloeit. Op het ogenblik, dat wij die grote kosmos met zijn evenwichtigheid in onszelf a.h.w. imiteren, zullen wij eigenschappen moeten bereiken, die identiek zijn – zij het in het klein – met datgene wat er in de kosmos bestaat. En dan volgt daaruit weer:

Voor de evenwichtige mens spreekt alles in de kosmos. Alles heeft zijn eigen taal en alles kan worden verstaan. Want wie evenwichtig is, kan misschien in die evenwichtigheid een betrekkelijk klein bewustzijn bezitten, maar dat kleine bewustzijn omvat dan toch alles wat er in het AI bestaat. Het zich realiseren van het AI is daarbij niet zozeer van belang. Belangrijk is, dat wat in ons is.

En dan geloof ik, dat als de mensen spreken over de zondeval (de eerste zondeval vooral; die vinden ze altijd de belangrijkste, daarna gaat het gemakkelijker) of spreken over de moeilijkheid van het menselijk leven of zelfs van de noodzaak tot verlossing, dat ze één ding buiten beschouwing laten: het feit, dat wijzelf het evenbeeld kunnen zijn van de kosmos en dat onze zondeval niet bestaat in een bepaalde handeling of daad (per slot van rekening, als dat nog in de herinnering lag, dan zouden de producenten van appels een grote strop hebben), maar in het feit, dat men onevenwichtig werd.

Wanneer wij iets in ons leven een belangrijkheid verschaffen boven al het andere, dan zullen we daardoor alleen reeds onevenwichtig worden. Slechts indien we aan alle elementen van ons leven gelijke belangrijkheid blijven toekennen, zullen we in staat zijn de eeuwigheid in onszelf a.h.w. te blijven omvatten op een voor ons hanteerbare wijze.

En daarmee ben ik opeens het bijbels gebied zeer sterk genaderd. "God schiep de mens naar Zijn beeld en gelijkenis." God is evenwichtig en zelfs in Zijn schepping was Hij evenwichtig. De mens kan dit evenzeer zijn. Het is niet de prestatie, de bekering van anderen, het regeren van de wereld of van iets, anders, waardoor je naar God toegroeit. Het komt van jezelf. Maar dan is ook heel veel wat de mens op het ogenblik op aarde bedrijft, meestal in de naam van God of van bepaalde hoge krachten en idealen, in feite kolder. Dan zullen zeer vele mensen door hun eenzijdige poging om dichtbij God te komen zich in feite van Hem verwijderen. En dan zullen heel veel mensen in hun behoefte om anderen te bekeren tot hun inzichten hun eigen inzicht verliezen en het werkelijk contact met een eeuwige Kracht, zoals ze dat al hebben gekend, eenvoudig kwijtraken.

Waaruit weer volgt, volgens mij, dat elke mens, die streeft naar waarheid, naar een menswaardig leven, enz., moet beginnen met zichzelf te zijn. Slechts de mens, die zo evenwichtig mogelijk zichzelf kan zijn en uiten, is m.i. in staat om met de eeuwigheid a.h.w. contact te hebben.

Mijn voorganger zal het er misschien niet helemaal mee eens zijn. Ik weet, wat voor theorieën die huldigt. Maar veel van wat hij zegt, kan worden samengevat in die enkele regel: Slechts wie de juiste verhoudingen (dus evenwichtigheid) in zichzelf kent, kan – zoals hij zegt – de goddelijke werkelijkheid benaderen.

Waarom zou ik dan die dingen omschrijven? Het is kennelijk de juiste verhouding, de evenwichtigheid, die de meest belangrijke is; en pas daarna komt uit die evenwichtigheid mijn eigen streven voort. Laat mij dan eerst maar eens naar de evenwichtigheid streven. Per slot van rekening, wat voor nut heeft het om een klepel te smeden, als je geen bel hebt om hem erin te hangen? Wat voor nut heeft het om een sleutel te fabriceren, als je geen slot kunt vinden; of een sleutel te maken die blind is, terwijl je niet weet op welk slot die moet passen?

Laten we dus proberen om eenvoudig en down te earth deze filosofie af te ronden.

Indien ik uitga van een evenwichtigheid voor de mens als beste benadering voor de eeuwigheid en als middel om grenzen te doen wegvalleng zo zal ditzelfde ook moeten gelden voor elke groep, elke gemeenschap? elk volk, ja, voor de mensheid als geheel. Slechts daar, waar evenwichtigheid bestaat, zijn resultaten te behalen en is een blijvende bewustwording, een blijvend resultaat mogelijk.

Dan is alle streven om anderen te verbeteren fout. Slechts een poging om zichzelf zo evenwichtig mogelijk te handhaven in de wereld, met een zo juist mogelijke aanvaarding van alles wat er in de buitenwereld bestaat, kan tot resultaat leiden.

Elke angst voor een bepaald verschijnsel op zichzelf voort tot onevenwichtigheid; en deze onevenwichtigheid maakt het gevreesde waar.

Wanneer we echter geen vrees kennen, maar evenwichtig en dus zoharmonisch mogelijk ook blijven reageren op het heden, zullen we reeds nu de eeuwigheid kennen en zal het normale leven een weerspiegeling kunnen zijn van al datgene, wat kosmisch of in een goddelijke werkelijkheid bestaat.

ZWAKHEID

Wanneer een mens zichzelf zwak noemt, komt dit omdat hij vreest voor zijn angst, niet voor zijn gebrek aan krachten. Hoe sterker een mens is, hoe meer hij de zwakheid van anderen kan gedogen. Zo is het met al datgene, wat onvolmaakt is. Hoe onvolmaakter men is, hoe sterker men de onvolmaaktheden van anderen laakt. Hoe meer men de volmaaktheid nadert, hoe minder men onvolmaaktheden van anderen als storend erkent.

Leven, mijne vrienden, is het streven naar volmaaktheid. Volmaaktheid is in wezen voor ons in de eerste plaats kracht? geen macht, maar vermogen. Want de volmaaktheid betekent voor ons het volledig gebruik van alle kwaliteiten en eigenschappen, die wij bezitten, bezitten zullen of bezeten hebben.

Waarlijk jezelf zijn betekent dus: jezelf zijn van begin tot einde en – bewust van dit ego – alle kwaliteiten ervan gebruiken om een juistere harmonie te bereiken met al hetgeen in het Al werd erkend.

Zo vlechten wij langzaam maar zeker uit onszelf een band met de eeuwigheid, maar plegen voor deze band bevreesd te zijn.

Wij roepen tot God als de Bron van het Licht. Maar zelfs als het Licht van zijn luister beroofd is gedooft, zo is er nog God, een Niet, een duistere put in het zijn, waarvoor we vrezen. Wij willen slechts een God van Licht, maar niet Deze die verborgen is, omdat in ons is het gemis aan vertrouwen in de Kracht, die ons heeft voortgebracht.

Wij zoeken naar de eeuwigheid, Maar zo wij in de eeuwigheden treden, vrezen wij, omdat het verleden weer herleeft en daarmee al wat het "ik" misdreven heeft volgens eigen besef.

Wij willen eeuwigheid door ons te verheffen boven wat we zijn geweest; en waar dit ons onmogelijk is, blijven wij bevreesd om – eeuwig zijnde – in eeuwigheid onszelven te beseffen.

Wij zoeken naar een kracht van God, die ons voortdurend voortgeleidt. In wezen is dit: zoeken naar afhankelijkheid, omdat wij voor onszelven eigen zijn, ons zelfstandig leven en ons streven vrezen.

God is voor ons dan ook niet het oneindig Wezen waaruit het Al bestaat, maar de Kracht waarop je de verantwoordelijkheid voor eigen onbesef, voor eigen falen, eigen fouten laadt, terwijl je in het leven jezelf ondergaat.

Er is een Kracht, die het Al omvat – ook ons.

Wij zijn uit deze Kracht geboren,
maar eerst zijn wij der krachten zat,
zo zijn wij sterk als eens tevoren.

Wie zoekt naar macht, ziet echter in zichzelf
dat wat hij zoekt zijn wezen niet bevat.

Laat ons daarom zelve sterker wezen,
onszelve macht geven en erkennen zonder grens.

Niet zeggen: Ik ben ziel of geest of mens,
maar ik ben eeuwigheid; en eeuwig zal ik leven.

Want wie in eeuwigheid erkent de volheid van 't bestaan,
hij kan zelfs in een wereld, die slechts nog is een waan
de eeuwigheid en dus het "ik" en eigen kracht beleven.

Men zegt u: Gij zult streven.

Ik zeg u: Al wat gij streeft naar wat buiten u ligt,
is slechts een plicht door uzelve opgelegd,
waarmee ge u het recht ontzegt
in 't "ik" de werkelijkheid te erkennen
en zo ook de werkelijkheid te aanvaarden zonder verwerping,

zonder vrezzen.

DEFINITIES

Het Al.

Het Al is het totaal van het zijn, dat wij kunnen bevatten plus al datgene, wat we nog niet begrijpen.

Begin.

Het begin is altijd gelijk aan het einde, omdat een werkelijk begin alles, wat zal worden bereikt, in zich draagt.

Wesak-bijeenkomst.

Een uitstorting van goddelijke Kracht, die door de mens vaak zozeer wordt misverstaan, dat zij tot een cultus wordt voor degenen, die haar niet bijwonen.

Goddelijke Leiding.

Gods leiding is neergelegd in de wetten, die Hij heeft gesteld; niet in Zijn voortdurende bemoeienis met de onbelangrijkheden, die mens en geest belangrijk achten.

Esoterie.

Het innerlijk pad, de weg naar de waarheid, die men in zichzelf moet vinden, maar die gevaarlijk wordt door de vele valkuilen, die men uit sentiments- en veiligheidsoverwegingen zelf op dat pad heeft aangebracht.

Geestelijke Meester.

Een geestelijke Meester is iemand, die zozeer meester is over zichzelf, dat hij in vreugde en onderdanigheid anderen wil dienen, zonder zich op de verdienste van zijn dienst te beroepen.

1965.

Een jaartal, dat voor het nageslacht veel belangrijker zal zijn dan voor degenen, die het beleven; want die tellen de dagen. 1965 is een jaar, waar 365 dagen tenminste 300 andere mogelijkheden scheppen, waarvan de gehele wereld zich afvraagt, of ze zullen worden gerealiseerd en zo ja, of men er zelf het slachtoffer van wordt, maar waarvan men ten slotte zal zeggen: Die 65 dagen rust waren zo kostbaar, dat ze de rest waard zijn.

Geloof.

Een mens, die een geloof verdedigt, is als iemand die katten houdt. Wanneer er te veel vragen ofwel jongen uit voortkomen, probeert hij ze zo snel mogelijk te verdrinken. Tiende Les.

WAAROM EN HOE?

Deel I

De mens en ook de geest is gewend voor alles een reden te vragen. Wanneer er iets gebeurt, is zijn eerste reactie: Waarom gebeurt dit? Hij begrijpt daarbij niet, dat het "waarom" alleen binnen zeer beperkte grenzen geldingskracht heeft. Op het ogenblik, dat wij komen te staan voor een oorzaak, die groter is dan ons bevattingsvermogen, is er geen mogelijkheid het waarom te definiëren. Als wij vragen: Waarom laat God dit of dat toe? Dan vragen wij in feite een antwoord op een vraag, die van uit een menselijk of geestelijk standpunt niet kan worden beantwoord. Elke poging om zo'n vraag toch te beantwoorden is een rationalisatie, is een ontwijken van de feiten en van de werkelijkheid.

Wij hebben reeds gewezen op het element waan, dat een zeer grote rol speelt bij de doorsnee-mens en dat in zijn wereld en wereldbeleving soms zelfs beslissend is. Ik meen, dat het waarom hierbij een grote rol speelt.

Indien wij in deze nieuwe tijd willen doordringen in de achtergronden van onze eigen persoonlijkheid, zo zullen wij allereerst moeten leren het waarom terzijde te stellen. De vraag

naar een oorzaak of een reden kan alleen worden gesteld, indien het probleem op zichzelf ligt binnen het bevattingsvermogen van de mens en zijn redelijke vermogens ter beheersing.

Een vraag over een "hoe" kan altijd worden beantwoord. De vraag "waarom" slechts zelden. Met deze korte definitie van ons onderwerp van heden wil ik dan deze vraag en de procedure naast elkaar beschouwen. Ik begin met te stellen:

Elke mens weet hoe hij iets moet bereiken. Hij weet echter niet in hoeverre het voor hem aanvaardbaar is. Dit veroorzaakt velerlei problemen, en in de meeste gevallen zal de mens komen tot een aantal handelingen, die niet in overeenstemming zijn met zijn eigen weten omtrent noodzaak. Dat hij afwijkt van de procedure, die hij innerlijk als juist erkent, is te wijten aan het feit, dat hij voor alle dingen een reden wil hebben. Hij vraagt niet slechts: Hoe moet ik leven? Maar hij vraagt ook: Waarom moet ik goed leven? Op deze vragen zijn de beantwoordingen zeer moeilijk.

Alles, wat ik wil, kan ik; wat ik niet kan, wil ik niet werkelijk. Dat klinkt theoretisch droog. Misschien theoretisch aanvaardbaar, maar is in de praktijk niet van toepassing. Waarom niet? Omdat de mens een reden moet hebben om iets te doen. Hij wil een aanleiding hebben en het is het zoeken naar de aanleiding om zichzelf te zijn, om zichzelf te uiten, om voor zichzelf te bepalen hoe hij zal leven, welke hem voert tot een afwijzen van voor hem noodzakelijke waarden.

Nu begint de mens als volgt te redeneren: Ik wil dit of dat, maar ik kan het niet waar maken, want ik ben afhankelijk van de wereld. Ik zou het misschien kunnen waar maken, maar dan zouden er dingen kunnen gebeuren, die ik niet wil. Waarom wil ik dit eigenlijk?

Het is eigenaardig, dat de vraag "waarom" altijd komt na de vraag "hoe", maar dat in het beleven van de mens het waarom meer wordt bepaald dan het hoe. Op het ogenblik, dat de mens komt tot een erkennen: dit zou ik werkelijk wel eens willen, dit lijkt mij toch wel leuk of aanvaardbaar of goed, zal hij ook geconfronteerd zijn met die eeuwige vraag: Waarom wil ik het? En op het ogenblik, dat hij zich dit gaat afvragen, wordt hij geconfronteerd met een hele wereld. Een wereld, die voor een deel – laten we eerlijk zijn – op waan berust. Een wereld, waarin de illusie een veel scherpere rol speelt dan men zichzelf durft toegeven.

Hij wenst een antwoord te hebben op zijn vraag "waarom", die niet feitelijk is, maar die in overeenstemming is met zijn eigen denkwijze. Is een rationalisatie mogelijk, dan wijkt hij af van zijn innerlijke weg en verwerpt hij zijn innerlijke behoefte tot weten. Hij handelt dan (maar onder valse condities) en krijgt dus resultaten, waarmee hij geen weg weet.

In andere gevallen kan hij geen rationalisatie vinden, die bij hem past en zal hij komen tot een reden voor zijn willen, maar gelijktijdig tot een afwijzen van de procedure. Ik stel:

Alle dingen, die de mens waarlijk wil, zijn mogelijk.

Al datgene, wat de mens waarlijk wil, kan hij slechts door eigen streven en eigen primaire actie bereiken.

De mens zal nimmer een reden kunnen geven, die volledig juist en waar is voor zijn willen, zoals hij ook voor de te volgen procedure nimmer een volledig redelijke verklaring kan geven.

Het onredelijk element speelt in de mens een zo grote rol, dat hij dit voor zichzelf niet kan aanvaarden. Zijn geestelijke achtergronden zijn voor hem zeer belangrijk en bepalend, maar kunnen binnen zijn wereldconcept geen plaats vinden.

Al datgene, wat de mens wil, is goed. Maar slechts dan wanneer hij er persoonlijk vrede mee heeft, ervaart hij het als goed. Het resultaat is, dat hij het merendeel van zijn willen als onjuist, zondig of niet goed zal betitelen.

En daarmee, vrienden, zitten we midden in het probleem van deze tijd.

Wanneer er een kosmische tendens is, die u aanzet tot het op u nemen van grotere verantwoordelijkheden, tot het vinden van een grotere persoonlijke vrijheid, tot het zoeken van een juistere relatie met uw medemens, tot het bereiken van een innerlijk juist inzicht, dan zal deze ongetwijfeld op uw willen invloed hebben. Want uw verlangen is niet alleen maar

om uzelf te zijn. Zij is het verlangen om uzelf te kunnen zijn en gelijktijdig in harmonie met de kosmos. De harmonie met wereld en kosmos is meer bepalend dan men denkt. Daardoor zal de nieuwe Heerser en de nieuwe invloed zo scherp stimulerend werken op allerhand gedachten, (begeerten zoals men ze noemt, maar in feite wilsuitingen), die men liever onderdrukt of terzijde stelt.

Nu zou de mens gaarne de nieuwe tijd accepteren, maar hij vergt van haar dat ze rationeel volgens zijn oude opvattingen en concepten aan hem kan worden verklaard. Deze mogelijkheid bestaat niet; en wel omdat alle redeneringen, alle kennis, alle waarden, zoals die in de mensheid op het ogenblik bestaan, ver afwijken van datgene, wat de inhoud van een nieuwe Heerser uitmaakt. Men is niet in staat om aan de hand van oude verstandelijke overwegingen of zelfs maar oude filosofieën te komen tot een verstandelijke aanvaarding van het nieuwe. En daarmee struikelt de mens weer over zijn vraag: waarom?

Wij kunnen niet zeggen: Dit en dat is de reden, waarom die kosmische Heerser optreedt. Wij kunnen misschien termen uit de mystiek gebruiken en zeggen:

“Twaalf zijn de poorten van het hemelrijk. Voor elk staat een grote geest, die ze verdedigt. En naarmate wij ons bewegen door de ruimte, zullen wij komen voor één der nieuwe poorten, door welke wij kunnen ingaan tot het koninkrijk van de ware vrede, de goddelijke Werkelijkheid.”

Dat is dan fraai geformuleerd. Maar wij weten niet eens of het waar is. Wij weten alleen maar, dat mensen het eens zo hebben voorgesteld. En het karakter, het wezen van een nieuwe Heerser is daarmee niet verklaard.

Zo is mijn betoog van heden ten dele een betoog tegen de rede. Rede en redelijkheid zullen kunnen gelden op die gebieden, waarop de mens verstandelijk en binnen het kader van zijn verstandelijke mogelijkheden kan handelen. Indien dit niet het geval is, indien hij in wezen handelt van uit een emotioneel, een godsdienstig of een geloofsvlak, kan hij zijn verstandelijke middelen niet gebruiken. Je kunt nu eenmaal de regels van het wegverkeer niet zonder meer op de zeevaart van toepassing verklaren. Toch tracht de mens dit telkens weer te doen. Een waarom kan voor ons wel worden beantwoord in onszelf; en dan is het antwoord voor de doorsnee-mens niet bevredigend.

Waarom handelt een mens over het algemeen in zijn leven? Het antwoord is: Omdat hij zich – hetzij lichamelijk hetzij geestelijk – alleen op deze wijze kan uiten; omdat het deel is van zijn wezen, van zijn behoefte aan ervaring misschien, van zijn erkenning van een innerlijke, geestelijke taak. Andere mogelijkheden heeft hij niet. Maar deze reden brengt voor de denker met zich mee een hernieuwd waarom. Waarom is dit mijn taak? En dan kunnen wij alleen antwoorden met een doodoener: Omdat God u als zodanig heeft geschapen.

Weten wij dat? Neen. Kunnen wij er met zekerheid iets over zeggen? Neen. Weten we wel degelijk, dat die God bestaat, zoals wij Hem ons voorstellen? Neen. Wij weten niets. En wij gaan dus een argument gebruiken uit de geloofsfeer, uit de sfeer van het onredelijke, alsof het een redelijk argument ware. En daarmee lopen wij vast. Want nu gaan wij een God veronderstellen of een geestelijke invloed, of een norm, die in wezen niet bestaat. Die slechts een conventie is, aangenomen door de mensen onderling gegroeid misschien uit allerhande historische ontwikkelingen en beelden.

En dan kunnen wij de procedure niet meer gebruiken, die voor ons de meest juiste is. Want nu hebben we een theorie, die buiten de werkelijkheid staat, aan onszelf opgelegd als een feit; en volgens dat feit kunnen wij onszelf niet zijn en onszelf niet volgen. Wij hebben te beantwoorden aan een volkomen theoretische en in de praktijk meestal niet aanwezige norm. Iets, wat mooi klinkt, maar waarvoor geen bewijs aanwezig is.

Let wel, ik ben er helemaal niet op tegen, dat men gelooft. Ik ben er b.v. van overtuigd dat de bijbel een belangrijk boek is. Maar als men mij zegt: “De bijbel is Gods woord” en ik vraag: “Hoe weet u dat?” dan zeggen ze: “Het staat er toch in.” Maar dat is geen argument, want je kunt niet iets met zichzelf bewijzen. Wanneer men zegt: “Jezus heeft geleefd,” dan ben ik wel eens geneigd te vragen: “Hoe weet u dat?” Dan zeggen ze: “Het staat in de Evangeliën.”

Wanneer ik dan tegenwerp: "Maar het staat niet in de geschiedenisboeken", dan zeggen ze: "Ja, maar die hebben dat niet willen opnemen." En dat is geen bewijs. Er is dus voor zeer veel geen werkelijk bewijs te citeren. Indien je het toch doet dan zul je jezelf beletten te leven volgens je persoonlijke inhoud.

Soms kan dat gunstig zijn. Ik geef b.v. toe, dat voor het onderling verkeer van de mensen het Christendom erg belangrijk is geweest, ook al is dit niet door zijn geloofsinhoud maar in de eerste plaats door de ontwikkelingen op sociaal-wetenschappelijk terrein, die daaruit zijn voortgekomen. Maar goed, laat ons dan een ogenblik het "hoe" van het leven bezien.

Wanneer u ongelukkig bent en u vraagt zich af wat die ongelukkigheid zou kunnen opheffen, dan weet u wel degelijk dat hiervoor een zekere actie van uzelf noodzakelijk is.

Een mens is ziek. Niemand kan de oorzaak van de ziekte beschrijven en er is geen verklaring voor binnen de redelijke normen. Dan zeggen we heel rustig: Nu ja, dat is dus een psychisch trauma, dat zich fysiek heeft uitgewerkt. Een mooie term, maar het zegt niets. Wat men in wezen zou moeten zeggen en wat die mens zelf zou moeten zeggen is: Waarvoor ben ik bang? Wat verlang ik eigenlijk? Wat wil ik? En zodra hij dit voor zichzelf eerlijk kan zeggen, weet hij ook hoe dit te bereiken is.

Menige zieke kan zichzelf genezen, indien hij zich eerst realiseert wat hij wil, wat zijn behoefte-element is. Menige mens zegt: "Het leven is voor mij leeg." Maar de doorsnee-mens durft zichzelf niet toe te geven wat hij dan wel voelt nodig te hebben om dat leven te vullen.

De eerste vraag, waarmee wij worden geconfronteerd in de onzekerheden van ons leven is: Wat heb ik nodig? Dat klinkt erg egoïstisch. Maar het eigen leven is nu eenmaal gebonden aan de waarden, die daarin sluimeren.

De tweede vraag luidt: Hoe kan ik dit verkrijgen? En daarbij moet men weer alleen uitgaan van zichzelf. Wanneer u fl. 100.- wilt hebben, dan moet u zich afvragen: "Hoe kan ik ze verdienen" en niet: "Zou iemand ze mij misschien komen brengen?" Op deze manier krijgt u dus een inzicht in uw relatie tot uw probleem. Of dit probleem verder geestelijk is, op emotioneel of op zuiver materieel vlak is gelegen, doet niets ter zake.

Dan kan worden gesteld, mede rekening houdende met het voorgaande, dat het "hoe" altijd zal worden bepaald door een procedure welke luidt:

Erkenning van de feitelijke behoefte;

Erkenning van eigen mogelijkheden, ook temidden van de wereld;

Bepaling van eigen actie;

Bepaling van eigen gevoel van juistheid t.o.v. mogelijke actie;

Het besluiten tot een actie en deze zonder verwijl uitvoeren, ongeacht de tijd die zij zal vergen, ongeacht de moeilijkheden, die daarmee verder verbonden zijn.

Als men zo reageert, kan men dus alles wat men wil waarmaken. Soms beperkt, omdat de eigen vermogens beperkt zijn. Maar deze beperking ligt al opgesloten in een zeker begrip van de eigen mogelijkheden. De stelling, dat de mens dus kan wat hij wil, is niet zo dwaas als ze lijkt.

Dan volgt hier het feit, dat elke mens beschikt over capaciteiten, die groter zijn dan de capaciteiten die hij in zichzelf erkent. En dit is een feit, dat regelmatig wordt bewezen. Want onder hoge spanning – hetzij van angst, van een grote noodzaak of een grote begeerte – zal een mens lichamelijk en geestelijk sneller en juister reageren en inzicht tonen te bezitten, die hij normalerwijze nooit bezitten kan volgens zijn eigen visie.

Dus wanneer je iets wilt, dan is de procedure alleen niet genoeg, maar je moet daarbij ook gaan tot het uiterste van je vermogen. Ga je tot het uiterste van je vermogen, zoals je het ziet, dan blijft er een reserve aanwezig, waardoor de bereiking praktisch een zekerheid wordt. Ga je nu echter afvragen "waarom", dan ligt de hele zaak meteen in duigen. Op het ogenblik, dat je dit "waarom" laat klinken, terwijl je bezig bent met een actie, een

wilsvervulling, wordt automatisch alles teruggebracht tot het beginpunt. De afgelegde weg heeft praktisch geen betekenis meer en dezelfde procedure moet geheel opnieuw worden begonnen. En daaruit trek ik nog een conclusie:

Een mens met enig inzicht in zijn wezen zal goed overwegen, voordat hij begint. Zodra hij is begonnen, zal hij zich door niets – ook geen vragen omtrent de reden of de feitelijke mogelijkheden, geen “waarom” – laten beperken. Hij gaat dan zijn weg tot het doel is bereikt, of tot de onbereikbaarheid daarvan zo duidelijk is geworden, dat een nieuwe oriëntatie mogelijk is.

In de nieuwe tijd zal de mens onnoemelijk veel moeten doen wat hem tot nu toe vreemd is geweest. En ik duid daarbij heus niet alleen op de veranderingen in de mores (de zeden), de verandering in sociale, staatkundige situaties. Ik wil daarmee ook wel degelijk duiden op zijn innerlijke situatie. Bij deze innerlijke situatie blijkt een rationeel denken steeds minder mogelijk te worden. Voor de verwachtingen, die hij van anderen koestert, blijkt steeds minder reden te zijn. En daarom, vrienden, wil ik dit eerste deel van mijn betoog besluiten met de opmerking: In de nieuwe tijd zal de verandering in de eerste plaats moeten liggen in onze benadering van onze problemen. Wij zullen daarbij de vraag naar het waarom terzijde moeten stellen, zolang wij maar zelf een overtuiging hebben omtrent noodzakelijkheid of grote begerlijkheid.

De procedure, die wij eenmaal hebben aanvaard, zullen wij doorzetten zonder enig verwijl, zonder enig denken aan tijd of moeilijkheden; daarbij gaande tot het uiterste van ons vermogen, tot het ogenblik dat een absolute onuitvoerbaarheid is gebleken. Daarna zullen wij ons geheel opnieuw moeten oriënteren.

Deel II

Wanneer ik tracht een antwoord te geven op de vraag “waarom”, die naar aanleiding van het voorgaande ongetwijfeld bij velen zal rijzen, zo begin ik daaraan toe te voegen: Mijn beantwoording kan nimmer volledig zijn. Ik wil mij hierbij houden aan de feiten, zoals ze mij bekend zijn uit mijn eigen wereld en uit mijn vorige levens in de stof. Ik meen dat deze definitie belangrijk is, omdat u van mij weinig zult horen omtrent hogere of goddelijke werelden, die ik niet persoonlijk ken.

Wij leven in een wereld, waarin wij niet zeker zijn van onszelf. Wij leven voortdurend met twee beelden van het “ik”, waarvan het ene in overeenstemming is gebracht met de wereld buiten ons; het tweede meer reëel is, maar ons vaak angstig maakt. De meesten van ons vrezen voor zichzelf, totdat wij eindelijk inzien dat het “ik” nimmer aan de buitenwereld kan beantwoorden, indien het niet eerst aan zichzelf heeft beantwoord. Deze angst voort ook weer tot de conclusie dat één van de dingen, die voor ons de meest begeerlijke schijnt te zijn is: het ingevoegd zijn in de eenheid van het leven. Het leven, zoals wij dat kennen in onze sfeer of onze wereld.

Wanneer deze honger echter wordt vertaald, dan blijkt – wanneer je eenmaal in de sferen leeft en de vormen achter je hebt gelaten – dat er niet zozeer sprake is van een behoren tot je wereld maar van een behoefte om één te zijn met de krachten, waaruit je leeft. De bron van die levenskrachten is over het algemeen moeilijk te kennen. Wij geven er wel een naam aan, maar definieerbaar is ze niet. Al datgene, wat in ons bestaat, willen wij buiten ons bevestigd zien. Al datgene wat tot onze kracht en ons leven behoort, wensen wij deel te zien van onszelf. Een groot gedeelte van ons willen en van ons begeren kan dan ook worden verklaard door deze drijfveren. Wij willen iets, wij begeren iets, omdat wij daardoor in eigen ogen a.h.w. meer één zijn met het Al, waaruit wij zijn voortgekomen, ongeacht de definitie, die u daarvan per wereld misschien geeft

Is daarbij nu ook het antwoord gegeven op de vraag van onze tweeledigheid? Ik geloof, dat het antwoord niet volledig is. Uit mijn ervaring treedt naar voren dat het beeld, dat wij ons uiterlijk vormen en waaraan wij ons trachten te houden, gepaard gaat met een begrip van een zekerheid, die eveneens imaginair is. Wij bedrijven een vorm van mimicry. Wij trachten ons onopvallend in te voegen in de omgeving en verloochenen daarbij dat wij niet een echte tak zijn maar een wandelende tak, een insect. Dit laatste is misschien niet zo fraai als voorbeeld, maar het zal u duidelijk maken wat ik bedoel.

De wereld rond ons is voor ons een gevaar, zolang we er geen deel van zijn. Omdat wij dit gevaar niet reëel erkennen, maar slechts van uit de imaginatie en niet de moed bezitten om de realiteit van de erkende gevaren op de proef te stellen, zullen wij onszelf verloochenen. In elke zelfverloochening zullen wij natuurlijk het conflict tussen het werkelijke "ik" en de uiterlijkheden zien stijgen.

Wat is nu de drijfveer van het werkelijk "ik"? Ook hier beperk ik mij tot datgene, wat ik persoonlijk heb beleefd en ervaren; dus wat ik persoonlijk en uit eigen ervaring ken.

Ons werkelijke "ik" behoort op de één of andere, manier tot een groep. Deze groep kan het best worden gezien als een aantal cellen, die tezamen een groter organisme opbouwen. Wij kunnen niet buiten dit organisme reageren of denken; wij zijn daaraan gebonden. Al wat wij willen is in overeenstemming met de levensstroom (de werkelijke levenswerking en invloed), zoals deze bestaat binnen het organisme, binnen de trilling of de kleur of de straal, waaraan wij nu eenmaal gebonden zijn. Dat het "ik" daaraan ontgroeien kan, staat wel vast. Maar eveneens staat vast, dat het daaraan niet ontgroeien kan, voordat het eerst het organisme als geheel heeft leren kennen.

De conclusie is duidelijk: Ons "waarom" wordt geestelijk niet door onszelf bepaald, maar eenvoudig door een verschijnsel in het Al. De bron van dit verschijnsel wordt vaak verklaard aan de hand van archetypen en wat dies meer zij. Of deze verklaring juist is, kan ik tot op heden niet controleren. Dat deze eenheid echter bestaat, weet ik uit ervaring zeker.

Dan volgt volgens mij hier weer uit, dat er op aarde en in de sferen een aantal wezens zijn, wier werkelijke wil verschillend gericht is. Er is niet één gezamenlijk verlangen dat de kosmos bindt, zoals wij hem kennen. Er zijn verschillende verlangens, die afhankelijk zijn van een organische opbouw, waartoe wij geestelijk behoren. Wat wij echter in de sfeer of op aarde doen, is niet deze eenheid, deze groep waartoe, wij behoren erkennen, maar te trachten, ons in te voegen in een groepering, die uit al die verschillende tegengestelde wilsinhouden is opgebouwd. Op zijn gunstigst is de wereld waarin wij leven een compromis; niet een werkelijke mogelijkheid om het "ik" uit te drukken.

U zult zich afvragen, waarom ik dit laatste stel. Het zal u duidelijk worden, indien u zich realiseert hoezeer u gebonden bent aan uiterlijkheden.

Mensen, die honger hebben, eten. Inderdaad. Maar sommige mensen hebben honger naar andere geestelijke waarden en voelen zich onmiddellijk bezwaard, a.h.w. zondig, bevuild en bezeerd, als ze eenmaal kennis hebben genomen van een andere gedachte dan de vorm, die zij door milieu e.d. hebben opgelegd gekregen. Wij kennen mensen, die hun wijze van spreken en handelen zozeer hebben vastgelegd, dat de geringste afwijking daarvan een vorm van zelfverwijt wordt.

Het is duidelijk dat een dergelijk keurslijf, hoe mooi het maatschappelijk ook moge zijn, voor het "ik" slechts een kwelling is. Vrijheid is iets, dat wij alleen kunnen verkrijgen van de wereld rond ons: nooit van het wezen, waartoe wij nu nog behoren. De geestelijke inhoud van ons wezen en de daarin geboren wil, de daarin geboren begeerte, kunnen wij nimmer volledig bemeesteren. Wij kunnen ze slechts onderdrukken of trachten daarvoor een andere uiting te vinden. In dit geval spreken wij heel vaak ook over sublimatie, omdat men tracht dingen, die op den stoffelijk niveau niet aanvaardbaar zijn, dan maar op een geestelijk niveau te uiten. Dit is echter alleen mogelijk, indien voor het "ik" de bevredigingsfactor de gelijke is. Is dit niet het geval, dan is alles wat men zegt over sublimatie eenvoudig onzin.

Ik weet, dat dit voor sommigen weer erg hard klinkt. Maar het zijn de feiten. Want het antwoord op het waarom, dat wij nooit volledig kunnen beantwoorden, is gelegen in ons eigen wezen. Wijzelf zijn door de groepering, waartoe wij behoren, door de krachten die in ons leven, ja, zelfs – wanneer wij een voertuig hebben – door de vorm van dat voertuig, gericht op een bepaalde reeks belevingen. Deze zijn voor ons belangrijk en noodzakelijk. Wij zijn gericht op een bepaalde reeks geestelijke bestrevingen en alleen deze zijn voor ons werkelijk te bereiken. Al het andere is eenvoudig een illusie. De moeite daaraan besteed, is vergeefse moeite. De bevrediging, daarin gezocht, is al verschaald, voordat men haar bereikt.

En dan volgt vanzelf de vraag: Hoe moet ik leven? Zoals ik reeds opmerkte, is dat in deze tijd moeilijk te vertellen. Want een mens moet eerst met zichzelf in het reine komen. Toch meen ik dat hier een aantal eenvoudige regels een groot hulpmiddel zullen zijn.

Wanneer u iets wilt, vraag u dan af, of u daarvoor alles over hebt. Indien dit niet het geval is, bepaal voor uzelf hoeveel u ervoor over hebt aan moeite, aan bezit, aan kracht, aan tijd. Als u dit hebt vastgesteld en niet eerder, overweeg of dit nog voor u te verwezenlijken is.

Wanneer eenmaal een wil gericht is of een begeerte is vastgelegd, ga dan uit van het standpunt dat deze voor uw eigen leven belangrijk is en vraag u niet af wat anderen daarvan denken. Vraag u slechts af in hoeverre het voor u aanvaardbaar en noodzakelijk is. Keer in tot uzelf, opdat voor uw eigen motiveringen een bevredigende uitlaat is gevonden.

Besef, dat de uiterlijke vormen en leringen van uw wereld over het algemeen theorieën zijn, die dienen als een façade, waarachter de werkelijkheid is verborgen. Er zijn zeer deugdzaame mensen (althans uiterlijk), die plotseling fouten blijken te vertonen, zo erg dat ze er niet eens toe zijn gekomen om ze bij anderen af te keuren. Wij zien mensen, die een ander absolute eerlijkheid voorschrijven om dan met oneerlijke middelen van die eerlijkheid profijt te trekken. Wij zien mensen, die voor u de kleding, de uiting e.d. zullen vastleggen en deze uiterlijkheden slechts gebruiken om voor zichzelf de middelen te scheppen zich daaraan niet te houden. Wij zien mensen, die u vertellen dat het streven voor u verkeerd is, omdat zij in hun eigen streven daardoor zouden worden belemmerd. Kijk dus achter de façade. Realiseer u, dat niets is zoals het gezegd wordt. Realiseer u, dat alles is gebaseerd op de feiten. Wanneer iemand u zegt, dat hij slechts zoekt God te dienen en dat hij daarom alleen politieke macht begeert, dan moet u zich eens afvragen, of deze mens daarmee misschien zijn eigen wil, inzichten en instellingen aan anderen tracht op te leggen. Zo ja, dan is zijn rationalisatie, dat het omwille van God is, verkeerd. En dit geldt voor de Paus, de pastoor, de dominee, het kamerlid en misschien voor het lid van de Boerenpartij. Heeft u dit besef, zeg dan voor uzelf: Ik heb niets te maken met het uiterlijke, met het vernis, met de schijn. Ik heb te maken met het wezen der dingen. En zoals anderen achter deze schijn zichzelf trachten te beleven en te uiten, heb ook ik het recht dit te doen, zonder mij door hun theorieën te laten belemmeren. Dan pas wordt u vrij. Wanneer u zo – beseffend, dat het allemaal aan uzelf wordt overgelaten – begint te leven, dan komt er over het algemeen de spijt bij: "Ja, als ik dit vroeger had beseft, dan zou ik anders hebben gedaan." Dit heeft geen enkele zin. Elke erkenning heeft slechts kracht, indien zij wordt toegepast op het heden. Elke wilsuïting kan eerst tot werkelijkheid worden, indien zij onmiddellijk in het heden wordt geopenbaard. Bestaat er niet de mogelijkheid om dit te doen, laat dan de gehele zaak voorlopig rusten. Datgene, wat noodzakelijk is dwingt zich vanzelf voortdurend op.

Besef, dat de mens, die als geest leeft in de stof, er geen belang bij heeft te beantwoorden aan zijn stoffelijke wensen, aan een stoffelijk milieu of stoffelijke tellingen; maar door slechts te beantwoorden aan zijn werkelijke "ik", zijn werkelijke geestelijke inhoud, zich van zichzelf meer bewust kan worden.

Hier hebben wij dus weer het waarom en het hoe naast elkaar gesteld.

Deel III

Waarom is er een nieuwe tijd? Niemand kan dat zeggen. Maar zij is er. Ons afvragen, hoe het komt dat dit alles gebeurt, heeft geen zin. Reageren op wat er gebeurt, is noodzakelijk. Hoe sneller men reageert op de mogelijkheden, die deze tijd met zich brengt, des te beter de resultaten zijn, die men behaalt.

De nieuwe tijd brengt met zich mee: een vergroting van vele geestelijke eigenschappen en gevoeligheden van de mens. De geest, die daaraan twijfelt, die ze terzijde stelt, verwerpt vaak op grond van niet reële visies en gedachten uit het verleden de mogelijkheid om in het heden meer te bereiken. Wie zijn intuïtie beschouwt als een hulpmiddel dat verstandelijk moet worden gebruikt, zal ontdekken dat deze intuïtie steeds groter en sterker wordt, dat de resultaten daarmee bereikt steeds beter worden en dat hij op den duur een deel van zijn z.g. redelijk denken kan overlaten aan deze intuïtie, die in feite een bovenredelijk denken is.

Wanneer een mens in deze dagen ontdekt, dat hij in lichamelijke krachten veranderingen ondergaat of dat hij in geestelijke krachten (b.v. magnetisme) een versterking ondergaat, zal hij niet mogen volstaan met de erkenning dit het zo is. Hij zal zich moeten afvragen wat voor wensen er in zijn wezen leven, waarvoor hij deze dingen kan gebruiken. De gaven van de nieuwe tijd hebben alleen betekenis voor hen, die ze leren gebruiken.

De grootste gave van de nieuwe Heerser is vrijheid. Deze vrijheid is niet een geschenk dat zonder strijd wordt verkregen, het is een mogelijkheid die aan een ieder wordt geopenbaard; het is een weg, die een ieder voor zichzelf moet gaan. Wie leert voor zijn vrijheid op de juiste wijze te vechten, zal grote resultaten behalen.

Wij kunnen niet zeggen waarom de nieuwe Heerser zijn invloed ook geeft in de richting van harmonie en naastenliefde, al kunnen wij daaromtrent vermoedens uitspreken. Zeker is echter, dat de aspecten van harmonie in deze nieuwe Heerser steeds belangrijker worden. Daarom mag ook worden gesteld:

Wij kunnen onder de invloed van de nieuwe Heerser slechts dan resultaten bereiken, indien wij ons baseren op een zo groot mogelijke harmonie met zoveel mogelijk mensen. Dit impliceert niet een harmonie met alle mensen maar slechts met degenen, die behoren tot uw eigen groep van ontwikkeling, die werkelijk uw naasten zijn.

Ten laatste wil ik in dit 3^e deel nog opmerken dat degenen, die de nieuwe Heerser alleen willen leren kennen door middel van een nieuwe leer, zich vergissen. Want de invloed van de nieuwe Heerser beroert de gehele wereld; dus ook de interpretatie van een oude leer, ook oude gebruiken, ook oude woorden. De vernieuwing geeft aan veel wat oud lijkt een nieuwe inhoud. Besef dit. Stel u voortdurend open voor de nieuwe achtergronden, de nieuwe betekenis, die is gelegen in veel wat uiterlijk gelijk blijft.

Op deze wijze kunt u waarlijk deelhebben aan de verandering en aan de vernieuwing. Wie zichzelf bedriegt door aan te nemen dat wat uiterlijk gelijk blijft ook innerlijk gelijk blijft, vergist zich en zal de nadelen daarvan ondergaan.

Deze punten hebben, alweer te maken met het hoe, eerder dan met het waarom. Want het waarom blijft onbeantwoord. Maar het hoe – zeker in deze nieuwe tijd en onder deze nieuwe Heerser – komt steeds duidelijker naar voren,

Wij bereiken datgene, wat wij waarlijk willen door de krachten, de capaciteiten, die nu eerst voor ons merkbaar worden, zo volledig mogelijk te gebruiken. Wij kunnen onder de nieuwe Heerser veel verwezenlijken, mits wij dit niet doen ten nadele van anderen.

En ten laatste kunnen wij steeds weer nieuwe krachten en waarden vinden – ook in het oude – wanneer wij dit benaderen met een nieuw begrip, met een nieuwe inhoud.

Deel IV

Dit 4^e deel is gelijktijdig een zeker afscheid. Wij hebben getracht u in deze tijd tot inzicht te brengen. Een inzicht omtrent de wereld, een inzicht omtrent uzelf. Het belangrijkste hierbij is wel een begrip voor de tegenstrijdigheden, die er in uw leven, in uw besef voortdurend optreden.

Er is sprake geweest van meer- en minderwaardigheidsgevoelens. Er is sprake geweest van verschil tussen goddelijke waarheid en illusie; en al deze dingen tezamen geven hier en daar een verklaring van datgene, wat er in uw leven optreedt. Maar met al die verklaringen bereikt u weinig of niets. Het is belangrijk, dat u leert te doen. En ik geloof, dat dit doen wordt gesteund door de lering, die steeds meer over de gehele wereld aan de mensheid wordt gegeven:

“Gij zijt meer dan ge denkt te zijn. Gij kunt meer dan ge denkt te kunnen. Want in u is de eeuwigheid, zelfs wanneer gelooft in tijd. In u is een besef, dat de brug kan slaan tussen leven en dood; dat de brug kan slaan tussen een geestelijk bestaan en een stoffelijk bestaan. Aan u allen wordt door deze tijd de taak gesteld een eenheid van geest en stof tot stand te brengen, opdat de goddelijke waarheid in allen gelijkelijk worde geopenbaard.”

En ik voeg voor mijzelf daaraan toe: Vraag dus niet zozeer: waarom? Maar in uzelf gevoelende en erkennende dat iets begeerlijk of dat iets noodzakelijk is en wetend, hoe belangrijk het voor u in, verwezenlijk het

Wees niet bang voor moeilijkheden. Wees niet bang voor beslissingen. Wees niet bang voor vergissingen of fouten. Ga uw weg, trachtend niemand te schaden. Ga die weg steeds verder, totdat ge ontdekt dat ge een fout maakt; en aan de hand van die fout: herzie uw streven maar niet uw willen. Laat de methode, langs de welke gij in uw leven werkelijke vrede en werkelijk geluk vindt, voortkomen uit uw voortdurend erkennen van fouten en het blijvend streven naar dat ene doel; dat u a.h.w. geestelijk is ingelegd in vorm van harmonie, in vorm van eenheid met de kosmos, uw uitbreiding van bewustzijn, tot zij meer omvat dan het menselijk of sferisch zijn alleen.

MOET DE MENS NUTTIG ZIJN?

De gedachte dat iets nut moet hebben is typisch menselijk. Een vogel zingt, omdat hij zich daardoor uit; uiting geeft aan zijn gevoelens, zijn behoeften, zijn persoonlijkheid kan etaleren, kortom, omdat hij vogel is, niet omdat het nuttig is. En zo kunnen wij in de dierenwereld maar ook in de wereld van elementalen, steeds weer ontdekken, dat de uiting van het "ik" belangrijk is, maar dat het toekennen van nut daaraan slechts door de mens geschiedt.

Waarom dan wil de mens nuttig zijn? Hij wil betekenis hebben; zoals een vogel betekenis wil hebben door zijn jachtgebied af te grenzen en daardoor een zeker eigendom voor zichzelf vast te leggen; zoals hij betekenis wil hebben door zich een gezelschap of gezellin te kiezen.

De mens echter is gebonden in een maatschappij; en in deze maatschappij worden eisen aan hem gesteld, die niet uit zijn eigen wezen voortkomen. Van de mens wordt niet gevraagd om prettig te leven, om te leven zoals hij het zélf aangenaam vindt, om zichzelf te zijn, maar aan hem wordt gevraagd dat hij zal beantwoorden aan datgene, wat anderen van hem wensen. Iets, waartegen niet altijd bezwaar te maken is, want een vaste orde moet er nu eenmaal zijn.

Laat ons bezien wat dan het werkelijk nut is van velen, die over nuttigheid zoveel spreken.

Wat is het nut van een politicus? Het is in wezen zeer gering. Wat is het nut van een priester? In vele gevallen zeer gering. Wat is het nut van hen, die het verkeer regelen? Naar de gevolgen te zien, zeer gering. Er is dus veel, dat schijnbaar nuttig is, maar in wezen vaak overbodig.

Het schijnt nuttig te zijn om uw persoonlijke gegevens, uw personalia in 12- of 14-voud gesorteerd op vele verschillende wijzen vast te leggen. Maar bent u daardoor een ander? Het wezenlijk nut ervan is meestal imaginair. Maar de maatschappij is nu eenmaal opgebouwd op dergelijke veronderstellingen. En een mens, die zijn hele leven heeft geleerd dat zijn belangrijkheid is gelegen in zijn nut, zal belangrijk willen blijven. Het is voor hem, de enige methode geworden om zichzelf te openbaren, te uiten. Daarom heeft hij een niet te beteugelen drang om nuttig te zijn. Hoe nuttig hij in wezen is, beseft hij gelukkig niet. Want wij zullen eerlijk moeten toegeven dat juist zij, die zich nuttig trachten te maken, overal waar zij komen vaak meer verwarring stichten dan goede resultaten boeken.

Ik heb hiermede getracht allereerst aan te geven dat het niet in het wezen van de mens ligt om nuttig te zijn, maar dat de gedachte aan nut en nuttigheid voortkomt uit de maatschappij, waarin hij leeft. Toch zal die mens onder vaste condities en verhoudingen moeten leven.

Wanneer wij spreken over de Wet (Tao), dan nemen wij aan dat de mens een taak heeft. Deze taak echter wordt niet bepaald door zijn nuttigheid; zij wordt bepaald door de verhouding tot anderen. En wanneer deze taak wordt vervuld, zo zal men zich niet afvragen, of dit nu maatschappelijk belangrijk is of niet, maar men zal zeggen: Het vloeit voort uit mijn wezen.

Wanneer de zoon aan de vader eerbied bewijst, zo is dit deel van een sociale opzet. Nuttig is dit lang niet altijd, soms zelfs het tegendeel. Maar daardoor vindt de zoon voor zich een bestaande vaste verhouding tot de wereld. Hij vindt voor zich een weg, die hij kan gaan met de zekerheid, dat hij geen kwaad doet en net de zekerheid, dat hij beantwoordt aan de kern van zijn eigen wezen. En dat is het nut van de conventie.

De conventie is nuttig, omdat zij ons een weg toont, die algemeen wordt aanvaard, langs de welke wij in staat zijn ons wezen te uiten, onze waarde en onze belangrijkheid te tonen. Eens was de menselijke kracht bepalend voor zijn aanzien, nu is het helaas zijn nut geworden.

Ik verstout mij echter mij af te vragen, of mensen werkelijk wel nut hebben. De menselijke vorm is een bedreiging voor alle andere levensvormen. De menselijke vorm heeft zin voor de geest, zodra zij een verruiming van bewustzijn en ervaring tot stand brengt. Maar wanneer zij in menselijke conventie verstrikt weigert deze ervaringen op te doen, wanneer zij eveneens verstrikt in allerhand beelden van nut en van belangrijkheid weigert om de voor het "ik" belangrijke dingen te doen en andere te laten, waar blijft dan het nut voor de geest?

Er is dus sprake van het jezelf zijn. De mens, die zichzelf is in waarheid, is nuttig op de enige manier, waarop je nuttig kunt zijn: n.l. een bewustwording, een persoonlijke groei die uitgaat boven de tijd en die in het tijdloze en eeuwige leert om de tegenstellingen met elkaar te verenigen tot de vier windstreken één huis zijn geworden, waarin de mens woont met de Heerser van het Al. Wanneer wij op die wijze nuttig zijn, zijn wij niet nuttig volgens menselijk concept. Want zelfs de misdadiger, die niet slechts nutteloos, maar zelfs schadelijk wordt genoemd kan op deze wijze toch nog bewustzijn gewinnen.

In het oude China werd men – wanneer men niet meer binnen de normen van de maatschappij kon leven (een faillissement b.v.) – rover. Rover, zo zei men, was een eerzaam beroep. Want was niet de rover een mens, die – omdat hij in de maatschappij niet nuttig kon zijn – de maatschappij voor zich nuttig maakte en dit bereikt hebbende weer in de maatschappij terugtrad en daarin een waardige plaats in te nemen.

Wie deze filosofieën hoort zal waarschijnlijk, zo hij ze in praktijk wil omzetten, in conflict komen met al datgene wat heet: maatschappelijk besef. Maar vraag u af, wat de waarheid is van uw leven. Is het niet belangrijker een ogenblik van schoonheid te kennen, een ogenblik je wezen verheven te voelen tot het schijnt, dat je schrijdt met het hoofd in de wolken? Eén ogenblik, verdronken in de schoonheid van een bloesem, de eeuwigheid in jezelf te voelen openbloeien, dan als een druk krioelende mier nuttig te zijn, zonder waarlijk te leven?

Leven is belangrijk; dat is het enige dat nut heeft. Al het andere is bijkomstig. Leef uw ziel. Leef uw innerlijk wezen uit en tracht niet voortdurend bij anderen erkenning af te dwingen. Tracht uzelf te zijn. Tracht van uit uzelf harmonie te vinden met de mensen. Niet door hetgeen ge voor hen betekent, maar door dát, wat ge zijt.

De schijn van deze wereld wordt vaak aan de demon, aan de zwarte of soms ook rode Draak toegeschreven, het wezen dat huist in het diepst van de hel of in het middelpunt der aarde. En men zei: "Ziet, deze scheidt de legioenen van boosheid en kwaadheid, die uitgaan om de mensheid te verleiden." Indien er een duivel zou zijn en hij zou zijn legioenen uitzenden over de wereld, zo zou zijn leuze ongetwijfeld zijn: Maak u nuttig! Indien daarentegen de hemelen afgezanten zouden zenden tot de aarde, zo zouden zij niet spreken over nut, maar ze zouden zeggen:

Wees één met allen in het begrip der harmonie dat leven en wereld beheerst.

Wees één met de Schepper in de erkenning van de schoonheid, die Zijn schepping voortbrengt.

Wees in uzelf de vrede, die de natuur ontbeert, maar die de geest erkent als de werkelijke toestand van bestaan die onvergelijkkelijk, oneindig en onveranderlijk is voor hem, die zijn einddoel heeft bereikt.

INZICHT

Niemand kan inzicht hebben in de wereld, want de wereld is slechts het schimmenspel, waarachter de waarheid van het leven verborgen is. Inzicht kan men slechts gewinnen in zichzelf. De relatie tussen "ik" en wereld, tussen "ik" en kosmos, "ik" en God, is het belangrijke. Deze erkennen wil zeggen: steeds vollediger en bewuster leven. Slechts het spel van de wereld zien betekent: verdeeld raken in betekenissen, die de werkelijkheid van het eigen bestaan dreigen te overwoekeren.

“Geef mij het gouden inzicht, rijzende Zon, die schijnt in mij en daardoor de wereld maakt tot lusttuin.

Schenk mij het rode goud van de zon die sterft, opdat het duister in mijzelf erkend worde als de fluistering van de dag die geboren wordt.

Geef mij inzicht, opdat ik 't razend gaan van tijd besef zoals een windvlaag in een atmosfeer die altijd blijft.

Laat mij de bloesem zien, wanneer zij uit de knop komt, wanneer haar bladeren vallen, wanneer zij vrucht draagt, opdat ik besef: alle vormen zijn slechts deel van het ene: het Leven.”

Inzicht is erkenning van de eenheid der dingen. Inzicht is het vinden van jezelf als deel van een oneindigheid. Inzicht betekent niet leven volgens de vorm, die nieuw is alleen, maar volgens de werkelijkheid, die je bent.

Veel wordt er gesproken over inzicht. Maar wie zichzelf niet kent, zal de wereld nimmer in waarheid beseffen. Veel wordt er gesproken over inwijding. Maar wie kan worden ingewijd, die niet in zich reeds het zaad draagt dat door het nieuwe sleutelwoord (de nieuwe Kracht) zich kan ontplooiën en openbaren?

Leven betekent niet slechts streven. Het is zijn; en zijnde is het het bewustzijn van jezelf. En zo – deel van het zijnde – in het zijn ondergaan zonder jezelf te verliezen. In de stilte van het Niet weten, dat het alles in zich draagt als een verborgen mogelijkheid. Levend buiten de tijd, erkennend dat het tijdloze alle tijd is, jezelf zien in tijd en tijdloos blijven,

Inzicht is de bereiking, waarin het “ik” wordt geconfronteerd met de Bron ervan. Het is het ogenblik, waarin het leven waarlijk zin krijgt. Het is de voleinding van alle dingen en het begin van alle leven.

Zo, wanneer wij tot inzicht willen streven, vergeef ons, als wij falen u het Eeuwige te doen gevoelen achter de tijd; u te doen gevoelen hoe het leven zelf één, eeuwig en onveranderlijk spreekt uit de schijn der verandering en hoe het “ik”, dat zich moet voegen naar de krachten van de tijd, door dit zich plooiën en buigen als riet dat buigt voor de storm, zijn leven in waarheid continueert en dezelfde ene Kracht erkent, die in alle tijd dezelfde blijft.

Met deze woorden wil ik deze bijeenkomst besluiten. Het is het einde van tien lezingen. Het is het einde van een vluchtige poging om dat, wat wij als inzicht bezitten, ten toon te spreiden voor anderen, opdat zij uit de uitstalling kunnen nemen wat hun kostbaar lijkt.

Niet zijn wij uw heersers en niet uw broeders. Wij zijn uzelf in een andere vorm. Wat wij u geven, is geen geschenk. Het is slechts het ontwaken van wat in uzelf leeft. En wanneer wij eindigen, is het een einde aan woorden maar niet aan de werkelijkheid, waarin wij bestaan, niet aan het inzicht dat zich voortdurend blijft opdringen aan een ieder, die, zoekt naar het Eeuwige binnen het omhulsel van sfeer en wereld.